

МАЙК РЕЗНИК РАЯТ

Част 1 от „Галактическа комедия“

Превод от английски: Сийка Нотева, 1997

chitanka.info

ПРЕДГОВОР

Кенийците, бели и черни, понякога разказват една притча край лагерния огън в края на деня:

Имало едно време скорпион, който искал да премине през река. Видял крокодил да се носи по течението на няколко крачки от брега и помолил да го пренесе през реката на гърба си.

— А, не — твърдо отсякъл крокодилът. — Знам те аз. Стигнем ли средата на реката, ти ще ме ужилиш и ще умра.

— И защо да го правя? — изсмял се скорпионът. — Ако те ужилия и умреш, аз ще се удавя.

Крокодилът размислил малко върху отговора и се съгласил да го пренесе на другия бряг. Когато стигнали по средата на реката, скорпионът го ужил.

Смъртоносно отровен, едва поемайки дъх, крокодилът изхриптял:

— Защо го направи?

Скорпионът помислил и миг преди да се удави, отговорил:

— Защото сме в Африка.

Упражних правото си на автор и ви разказах анекдота, само защото е забавен. Очевидно няма нищо общо с този роман, който е за митичния свят на Пепони, а не за истинския народ на Кения.

Майк Резник

УТРО

— В онези дни имаше истински мъже на Пепони — каза Хардуик, като дръпна от лулата си и оправи одеялото, което покриваше краката му. — Данегън, който поваляше по седемнайсет земни кораба на ден, и Бочи, който имаше навик да преследва саванните дяволи въоръжен само с дървено копие. И, разбира се, Фуентес, най-добрият ловец от всички. Спомням си и един дребничък приятел, твърд като скала, казваше се Хакира и живя с котка-демон в една и съща пещера цели пет години — Хардуик се ухили. — Преди края на първата година котката-демон се бе уплашила до смърт от него. Там беше и Риса Грийн, който отиде сам сред народа на богодите и им стана крал, а Рамирес замина като просяк в Голямата западна пустиня и се върна милионер. Господи! — добави той, а обруленото му набраздено лице изрази изненада. — Не съм мислил за Рамирес от близо половин век! — Замълча, а после въздъхна. — Вече ги няма, нито един от тях...

— Освен вас — вметнах аз.

— И на мен не ми остава много — вдигна рамене той. — Сто и тринайсет са доста годинки, дори и с всичките подмени на органите, които са ми направени. Живях повече — двайсет години повече, отколкото се надявах. — Той отново смукна от лулата и се загледа в слънчевите лъчи, пронизващи дима. — Краката не ме държат, очите ми не виждат добре и щом ме излекуват от някакъв рак, откриват ми друг. — Той въздъхна. — И въпреки това имам късмет, че още съм жив... Няма много хора, които са били газени от саванен дявол и са оживели да разказват за това. — Той замълча, загледан назад през годините. — Знаеш ли, че бях първият човек, който мина през Непроходимата гора и прекоси планините Юпитер? Дори нарекоха един връх на мое име.

— Знам — отвърнах. — Връх Хардуик.

Той кимна замислено.

— Разбира се, сега се казва Пекана, но на някои стари карти все още е нанесен като Хардуик. Нареккоха и едно животно на мен.

— Не знаех това.

Гласът му започна да отслабва и аз се наведох напред, за да го чувам по-добре.

— Дивият козел на Хардуик. Вече е изчезнал, но имат два екземпляра в музея на Лодин XI и цяло стадо на Делурос VIII. — Погнуса изкриви лицето му. — Доста грозни зверове. Отвратителни са и на вкус. — Лулата му изгасна, но той продължи разсеяно да дърпа от нея. — Е, предполагам, че можеше и да е по-зле. Отидох без нито един кредит в сметката, а се върнах с планина и див козел, кръстени на мое име. Може би не е чак толкова много за половин век, но е доста повече от това, с което мнозина могат да се похвалят.

— Мисля, че са чудесни постижения, сър.

— Винаги съм се чудел какво се случи с Риса Грийн. Беше малък корав негодник. Непрекъснато налиташе на бой. Спомням си една вечер в местна кръчма, трябва да е било десет години след като напусна богодите. Справи се с петима кадети от Флота, всеки двойно по-едър от него, и за малко не ги уби всичките. — Хардуик поклати глава. — Странен човек, този Грийн. Би могъл да ти даде ризата от гърба си, а после да открадне портфейла ти, когато се обърнеш. — Внезапно той се изправи на стола. — Пак се отплеснах. Искате да научите нещо повече за Земните кораби, нали, господин Брийн?

— Интересувам се от всичките ви преживявания на Пепони — отвърнах тактично.

Той се усмихна.

— Но не ви плащат за другите, нали? Хората се интересуват само от земните кораби.

— Въобще не ми плащат — обясних отново. — Събирам материал за тезата си.

— Точно така — той поклати бавно глава. — Все забравям, мисля ви за журналист. Но пък те никога не са били на Пепони, за разлика от вас.

— Аз не съм бил там, сър.

Той ме погледна любопитно.

— А защо не, по дяволите? Ще пишете за земните кораби, нали?

— Вече ги няма — изтъкнах аз.

— Наистина ли всички са изчезнали? — попита той с искрена изненада.

— Последният умря преди седемнайсет години.

Той въздъхна.

— Ако ги бяхте видели такива, каквито ги видях аз, щяхте да се закълнете, че ще ги има вечно. — Той се размърда на стола си и продължи да се взира в изминалите десетилетия. — Имаше стада, на които им трябваше цял ден, за да преминат, а земята се тресеше пет километра околоръст. Бяха около десет-дванайсет милиона на Пепони, когато отидох там за пръв път.

— По официални данни са наброявали петнайсет милиона — отбелязах, внезапно учуден от способността му да се приспособява към стерилната обстановка на стаята, след като е прекарал целия си живот сред безгранични простори.

Той поклати тъжно глава.

— Как може нещо толкова голямо и така широко разпространено да изчезне през един човешки живот?

— Изтребили сте ги — предположих аз.

— Как ли пък не! — отвърна разгорещено той. — Всички хора, които някога са стъпвали на Пепони, убиха само нищожна част от тях!... Онези проклети синьохрилковци са виновни, и не само за това.

— Кои синьохрилковци?

— Местните. Не можехме да ги наречем маймуни или маймуноподобни, след като открихме, че са разумни същества, макар да приличаха точно на такива, затова ги кръстихме синьохрилковци.

— Защо? — попитах. — Думичката „хриле“ предполага някакъв вид риба, а знам, че местните жители дишат с бели дробове.

Хардуик кимна.

— Точно така. Но те имат един синкав мускул отстрани на врата си, който се показва изпод червената козина. Изглежда точно като хрилете на риба. Наричаха ги синьохрилковци още преди да отида там и името им остана. Докато не се оплакаха. — Той замълча и се замисли. — Доста безполезни същества, но пък многобройни... Освен един, който сега командва парада — добави с неохотно възхищение. — Той е доста по-умен от повечето хора, които познавам.

— За Буко Пепон ли говорите?

— За него. Въпреки че това със сигурност не е истинското му име.

— Срещал ли сте се с него?

Той поклати глава.

— Не. Излезе на сцената, след като си тръгнах.

Отново замълча, но не посмях да му задам друг въпрос от страх да не се е преуморил. За момент си помислих, че спи, а после реших, че може би е припаднал от изтощение. Тъкмо щях да извикам сестрата, когато той отвори очи и погледна тъжно през прозореца.

— Трябваше да я видиш тогава — каза накрая. — Още щом стъпиш на планетата, сякаш преоткриваш рая. Всичко беше толкова зелено, имаше такова изобилие от живот! Безброй птици, стада от мигриращи среброкожи, най-студената и бистра вода. Състояния можеха да се спечелят от земеделие или лов на земни кораби. Цял свят за завладяване. — Той замълча, за да събере мислите си. — Знам, че има хиляди светове, но този беше нещо специално.

— Само за да ловите земни кораби ли отидохте?

Той поклати глава.

— Дори не знаех какво е земен кораб. Отидох там, защото бях млад и изпълнен с мечти, исках да видя места, на които не бе стъпвал човек преди.

— И сте успели.

— Не — поправи ме той. — Закъснях с петнайсет години. Там вече имаше около двеста души — погледът му бе зареян в миналото. — Наистина си е струвало, когато първите от тях са се приземили там. — Той ме погледна. — Имах своя шанс, но бях малко закъснял.

— Двеста души на цяла планета едва ли я правят пренаселена.

— Така е, но някои от животните вече бягаха при вида на човек, а най-големите земни кораби бяха изчезнали. А синьохрилковците... — Той поклати глава. — По времето, когато стигнах там, някои от тях дори носеха дрехи и със сигурност знаеха колко струва един кредит. Не беше лошо за банда маймуноподобни, които преди двайсет години въобще не бяха чували за пари.

— Но как са живели?

Той вдигна рамене.

— Кой знае? Някои от тях са се занимавали със земеделие. Предполагам, че другите са се изхранвали с лов и риболов.

— Ходили ли са някога на лов за земни кораби?

Той се усмихна.

— Никога не бяха виждали колело, да не говорим за космически кораб. Как можеха да знаят колко струва един земен кораб в

Републиката... Доста бързо научиха обаче. Научиха колко струва и един саблерог. Накрая научиха достатъчно, за да ни прогонят. И въпреки това — добави той, — радвам се, че бях там. Наистина си струваше да се види.

— Разкажете ми — подканих го аз.

От самото начало знаехме, започна Хардуик, че времето ни е ограничено. Всяка планета живее по график, като фабрика. Трябва да я проучим, да видим какво има там и какво можем да използваме, да надникнем във всички кътчета и кътчета. Но ако наистина си струва, съвсем скоро изследователите, пионерите и ловците отстъпват място на заселниците и фермерите. Така е в живота. Може би скитническата жажда и стремеж да види какво има зад следващия хълм води човека напред, но му трябва и други добродетели, за да се задържи на едно място.

Пепони беше нещо различно. Независимо откъде идваш или какъв демон те гони от свят на свят, веднага щом стъпиш на Пепони, се чувстваш, сякаш най-накрая си се завърнал у дома. Като че Бог се бе упражнявал с всички останали светове и най-накрая бе свършил работата си както трябва.

Когато реших да отида там, няхах ни най-малка представа какво искам да правя. Фермерството не ме привличаше кой знае колко, а не знаех нищо за миньорството, така че реших първо да проуча терена. Научих се малко да ловувам на родния си свят и станах наемен ловец за стария Ефраим Оксблъд, който търгуваше по реките на Големия източен континент. Истинското му име бе Джоунс, но той беше от онези мъже, които обикаляха наоколо и наричаха всичко на свое име, а „Джоунс“ не му звучеше достатъчно забележително. Така Пепони се сдоби с река Оксблъд и планина Оксблъд и всичко останало, което ще намериш по картите — или което щеше да намериш преди смяната на имената.

Както и да е, мисля, че Оксблъд е бил третият човек, стъпил на Пепони, или може би четвъртият. Не го бивало за фермерство или каквото и да е друго, за да се заседи на едно място, затова се впуснал в дебрите на планетата, започнал да учи местните езици и живял една цяла година със сибоните, които са най-войнственото племе

синьохрилковци. Дори участвал с тях в няколко нападения, докато воювали срещу богодите и кия. Носеше се слух, че имал една сибони за жена в продължение на няколко години, но никога не съм му обръщал внимание. Дори и да съществува начин мъж да преспи с една сибони, никога не съм срещал човек, който да не предпочете да му извадят ноктите на пръстите пред секса с извънземен.

След като поживял със сибоните, Оксблъд придобил доста добра представа какво харесват синьохрилковците и започнал да търгува по реките. Много скоро се отегчил и решил, че иска да види повече от Пепони. Взел да търгува с кия, а после и с други племена. Започнал да остарява, а бизнесът му да се разраства, и открил, че има нужда от ловец, който да доставя материал за търговия със зажаднелите за месо местни племена и в същото време да се грижи собствените му синьохрилковци да са сити и доволни. Дал обява, аз ѝ отговорих и той ме нае веднага. Препоръките никога не са били от значение за Оксблъд или за някой от другите мъже, открили Пепони. Ако можеш да вършиш работата, нямаш нужда от препоръки, а ако не можеш — е, това го разбират достатъчно бързо и след като те погребат, просто публикуват нова обява.

Оксблъд не ме посрещна лично на космодрума. Изпрати двама от своите следотърсачи сибони. Да ви кажа, всеки се отдръпваше от тях. Те не носеха нищо друго освен ленти на ръцете и гривни на глезените, въоръжени с типичните си кукоподобни копия (винаги завързани за китките им с въжета от трева). Влязоха в чакалнята, без да обръщат никакво внимание на останалите. Не знаеха нито дума от земния език, а никой там не говореше езика на сибоните, но държаха смачкан лист хартия с моето име. Нагласих торбата с багажа върху гърба си, нарамих метателната си пушка, провесих звуковата пред гърдите и отидох при тях. Последното нещо, което си спомням от космодрума, беше един мисионер, който летя с мен от Баринджър IV, да ме гледа загрижено и да се кръсти, докато излизах след двамата първобитно изглеждащи синьохрилковци в горещия и влажен въздух на Пепони.

Преминахме през облени от слънце местности, в които изобилстваха екзотични животни. Имаше огромни стада от блестящи сребристи тревопасни и малки групи от същества с дълги вратове, които ни наблюдаваха любопитно, докато минавахме край тях. Съвсем в далечината можех да видя няколко величествени кафяви сенки, но

бяха прекалено неясни, за да различа някакви подробности. От време на време минавахме покрай някой излежаващ се на сянка хищник, подобен на котка, но въпреки че държах звуковата си пушка в готовност, никой от тях не ни обърна и капка внимание.

Много ме потискаше фактът, че не можех да разговарям с водачите си. Беше ми горещо, бях уморен и жаден, а и исках да знам защо, по дяволите, Оксблъд не ме посрещна лично или поне не прати кола да ме вземе. Всъщност бях на прага да се обърна и да закрача обратно към космодрума, когато стигнахме до голям лагер на горска поляна, заобиколена от дървета. Имаше няколко колиби от трева, наредени в полукръг, и две куполовидни палатки, разположени грижливо под сянката на някакви дървета. Няколко подобни на маймуни животни седяха върху клоните и слушаха звуците, които идваха от колата, паркирана на около десет метра от тях. Чувах ударите на метал в метал и видях два крака да се подават изпод превозното средство.

— Извинете? — извиках аз и миг по-късно огромен сивокос мъж с набраздено лице се показва изпод колата.

— Ти ли си Хардуик? — попита той и избърса смазката от лицето си.

Кимнах.

— Е, както виждам, добра се дотук без проблеми — той протегна ръка. — Аз съм Ефраим Оксблъд. Мислех да те посрещна с колата, но счупихме ос. — Той се изплю на земята. — Постоянно им повтарям, но те продължават да си мислят, че колкото по-бързо карат през дупките, толкова по-малко повреди ще причинят на проклетата кола. — Отново се изплю и видях, че дъвче червеникав тютюн. — Е, мога ли да ти предложа нещо за пиене?

— Само да е студено — отвърнах, свалих багажа си на земята и закрепих двете пушки отгоре му.

— Изглеждаш уморен — отбеляза той, след като изръмжа някаква заповед към един от сибоните си, който ни донесе контейнер с хладка бира.

— Да. Беше дълга и гореща разходка.

Опитах от бирата, реших, че ми харесва натрапчивия ѝ вкус и отпих по-голяма глътка.

— Ще повървиш доста повече от това, преди да свършиш с тази работа — засмя се той. — И все пак, ще трябва да караш синьохрилковците да носят багажа ти. Именно затова пратих двама от тях.

— Не знаех как да ги помоля — отвърнах аз.

— Не ги молиш, синко — поправи ме той. — Заповядваш им.

Изръмжа още няколко команди на езика на сибоните и лагерът веднага оживя. Синьохрилковците се разтичаха, запалиха огън, отнесоха багажа ми в едната палатка, която Оксблъд беше определил за моя, почистиха инструментите. Това накара животните да се оттеглят на по-високите клони с крясъци и врещене, а множество малки пъстри птички се разхвърчаха нагоре.

Оксблъд се обърна отново към мен.

— Ще ти превеждам две седмици.

— И после? — попитах, запалих малка пура и предложих една на него, но той отказа.

— После ти ще проговориш езика на сибоните или ще ги научиш на твоя. — Той замълча и уби едно насекомо, което пълзеше по врата му. — Ще бъде по-лесно ти да научиш езика им.

— На вас колко ви отне да го научите?

— О, четири или пет месеца. Не е кой знае какво. Наистина прост език.

— Но на мен ми давате само две седмици — изтъкнах аз.

— Не ти трябва да учиш целия проклет език — отвърна той. Не можах да позная дали е раздразнен или развеселен. — Единственото, което трябва да научиш, е да им казваш, че излизаш на лов или че искаш да направят нещо в лагера. — Той се изправи. — Готов ли си за вечеря?

— Мислех първо да се изкъпя. Доста съм мърляв.

— Вземи един сух душ. — Трябва да съм изглеждал доста разочарован, защото той ме изгледа и добави: — Тук водата не достига.

— Минах покрай една река на по-малко от километър в тази посока — посочих натам, откъдето дойдох.

— Пълна е със змии убийци — отвърна Оксблъд. — Освен това, на тази течност ѝ отнема три дни да се пречисти, а ние няма да стоим тук толкова дълго... Синко, мога да си представя, че си свикнал да

киснеш във ваната, но сега си на Пепони. Ще ходим на места, където ще си благодарен за три глътки вода на ден и не ще можем да си позволим нито капка за капризи като къпане.

— Разбирам, господин Оксблъд.

— Не съм сигурен — отвърна сериозно той. — Но ще го разбереш. И ми казвай Ефраим.

— Добре, Ефраим.

— И още нещо — той отново ме погледна. — Как искаш да те наричаме — Аугуст или Хардуик?

Свих рамене.

— Няма значение.

— За теб или за мен няма, но е важно за синьохрилковците.

— Не разбирам.

— Ти си техният шеф. Очакват да те наричат Шефа някой си. Няма значение кое име ще използваш, но си избери едното или другото — те да знаят.

— Хардуик, предполагам.

— Добре.

Той плесна с ръце и внезапно всички синьохрилковци насочиха вниманието си към него. Каза нещо на езика на сибоните, но единствените две думи, които разбрах бяха „Шефа Хардуик“. Синьохрилковците закимаха. После той отново се зарови под колата, те се върнаха към задълженията си, аз се запътих към палатката, за да си взема сух душ.

Когато излязох, облечен в други дрехи, Оксблъд изрече още една заповед, един сибони влезе в моята палатка и взе мръсните ми дрехи.

— До утре сутрин ще ги е изпрал — обясни Оксблъд. — Казва се Прумбра. Той е твой дотогава, докато работиш за мен.

— Мой? — повторих.

Оксблъд кимна.

— Никога не му давай бакшиш, защото не знае за какво служат парите. Набий го хубаво, когато сгафи, и му дай малко повече месо, когато се представи добре.

Кимнах. Миризмата на цвърчащо месо достигна ноздрите ми и тръгнах към лагерния огън.

— Никога досега не съм ял храна, приготвена на огън — отбелязах.

— Ако тези идиоти се бяха научили да опаковат лагерна печка както трябва и да престанат да улучват всички дупки по пътя, нямаше и да опиташ. Счупиха три печки и накрая се отказах.

Няколко дебели парчета месо се печеха върху метална скара. Видът и миризмата им ми напомниха, че не съм ял цял ден.

— Какво има за вечеря?

— Прашно прасе.

— Какво е това?

— Най-близкото подобие на глиган — отвърна Оксблъд. — Грозно като ада. Тежи около триста килограма и през повечето време се рови в пръстта за корени.

— Добре ухае.

Закопчах туниката си, щом започна да се захлажда.

— Има отвратителен вкус. Ако някога донесеш нещо такова за вечеря, си тръгваш още на следващия ден.

— Тогава защо?...

— Сибоните са велики воини — отговори саркастично той. — Те не преследват нищо, което няма достатъчни шансове срещу тях, а прашно прасе срещу едно копие е доста честна игра.

— Какви животни ще ловя за теб?

— Най-вече среброкожи.

— Какво представляват?

— Ще те заведе утре сутрин и ще ти покажа — отговори той и ме погледна остро. — Донесе ли каквото ти поръчах?

— Звукова и метателна пушка.

— Добре — кимна той.

— Ще ми липсва лазерното оръжие, обаче.

— Тук е прекалено сухо. Ако пропуснеш целта, можеш да запалиш цялата околност... Преди да тръгнем, ще програмираме оръжията ти на около двеста метра. Няма да успееш да се приближиш повече до среброкож — много са плашливи. — Той отново ме погледна. — Какво си ловувал на родната си планета?

— Малък дивеч и няколко антилопи, внесени от Земята.

— Е, ще се научиш.

— Надявам се.

— И аз. Мразя погребенията.

— Мислех, че съм първият ти ловец на месо.

Той поклати глава.

— Ти си петият.

— И си погребал всички останали?

— Двама. Единият напусна.

— А четвъртият?

— Именно негов заместник си — уточни Оксблъд. — Той тръгна да преследва земни кораби.

— Чувал съм за тях. Толкова ли са големи, колкото ги описват?

— Зависи с кого си говорил. Около десет тона са, вярваш или не.

— Ще ми се да видя един.

— Ще видиш. Повечето хора на Пепони са тук заради тях и лова им. — Той се обърна и излая заповед в спускащата се тъмнина. Миг по-късно се появи един сибони с малка филцова чанта в ръка. Оксблъд я взе, бръкна в нея и извади хубав червен многостенен кристал с големината на юмука ми.

— Ето — подаде ми го той. — Виждал ли си такъв преди?

— Само на холограми — поех го почтително аз. — Но съм чел за тях. Това наистина ли е очната ябълка на земен кораб?

Оксблъд кимна.

— Да. Тук ги наричаме очни камъни.

— Наистина е красив!

— Бижутерите на Земята и Делурос VIII искат все повече от тях. Един червен с подходящ оттенък стига до пет хиляди кредита. Дори жълтите струват около хиляда... Не мога да разбера защо не ценят сините, но предполагам, че си имат причини.

— Как се доближаваш толкова, че да видиш какъв цвят са? — попитах, докато му връщах камъка.

— Внимателно — ухили се той.

— Струва ми се, че първо ги убиваш и после се притесняваш за цвета.

— Така беше — съгласи се той, — но сега правителството се намеси. Разрешителното да се убиват земни кораби струва хиляда и двеста кредита, така че можеш да се минеш жестоко със сини камъни и дори с жълтите. Ловът на земни кораби се превърна от масово клане в точна наука — което не означава, че няма случаи на отявлено браконьерство, като че идва краят на света... И все пак един добър ловец може да се подчинява на закона и да забогатее. Фуентес повали

повече от двеста миналата година — сто деветдесет и седем червени и пет жълти.

— Чел съм тази книга. — Бях вперил поглед към хоризонта през здрача, в случай че мине някой земен кораб. Видях само стадо от огромни кафяви тревопасни, последвано на прилично разстояние от малка група петнисти животни, които изглежда търсеха корени. — Това е едно от нещата, които ме убедиха да дойда на Пепони.

— Литературни измислици — презрително изсумтя Оксблъд.

— Наистина ли?

— Фуентес може да е най-големият ловец, но едва-едва може да напише дори името си в калта с пръчка. Раздели всичко, което казва, на три и ще си по-близо до истината.

— Ти някога преследвал ли си земни кораби за техните очни ябълки? — попитах го аз.

— Очни камъни — поправи ме той. — Не и ако не се налага. По-лесно е да си ги купувам.

— От синьохрилковците ли?

Той кимна.

— Много от тях носят очни камъни като украшения.

— Шегуваш се — казах несигурно. — Никой не може да убие земен кораб с копие.

— Така е. Но където и да намерят някой мъртъв, те му вземат очните камъни. Обикновено ще заменят един чифт за парче месо, въпреки че някои предпочитат сол или мед, а други искат нещо по-екзотично.

Внезапно пронизителен писък отекна в малкия лагер.

— Какво, по дяволите, беше това? — попитах.

— Саванен дявол вероятно, а може би котка-демон — каза той нехайно. — Започват да ловуват при здрач.

— Преследват ли хора?

— Не, повече се навъртат около стадата и хващат младите и болните. Въпреки че — добави той замислено, — едва ли ще подминат самотен невъоръжен човек, ако се сблъска с тях.

Двама сибони се приближиха и сложиха малка маса и столове, с покривка и светилник, който насекомите не забелязваха.

— Време за вечеря — съобщи Оксблъд и отиде до единия стол.

— Сибоните къде ядат? — попитах, докато сяхах срещу него.

— Ще се съберат покрай огъня да пеят, танцуват. Ядат, след като свършим. Няма да остане и късче месо по кокалите на прашното прасе до полунощ.

— Доста любопитно. Четох в книгата на Фуентес, че ядат само сърцата на убитите животни, а останалото е за лешоядите.

Оксблъд се изхили.

— Има разлика между това да предпочиташ сърцето и да отказваш да ядеш останалото. И все пак — добави той, — ако някой от тях направи нещо изключително, за което наистина ще искаш да го възнаградиш, подхвърли му сърцето на каквото животно си убил за вечеря... Мислят, че ги прави по-смели. Що се отнася до мен, ако търсех смелост, по-скоро бих изял сърцето на този, който е убил звяра.

— Забелязах колибите им — посочих към полукръга от жилища от трева точно зад поляната. — Постоянно ли живеят тук?

— Не. Могат да построят такова нещо за около двадесет минути. Просто ще ги изоставят, като тръгнем.

Той заповяда още нещо и един сибони донесе месо. Миг по-късно за пръв път опитах прашно прасе. Беше толкова лошо, колкото разправяше Оксблъд: твърдо, жилаво и с остър, неприятен вкус. Изядох половината си порция и после отблъснах чинията.

Оксблъд каза още нещо на езика на сибоните и един донесе на масата купа с екзотични плодове.

— Десерт — изгърси синьохрилкото.

— Мислех, че не говорят земния език — изненадах се.

— О, от време на време някой от тях научава две-три думи, за да се изфука — вдигна безразлично рамене Оксблъд. — По дяволите, само им дай шанс и те ще започнат да носят дрехи и да пиянстват. Нито един от тях няма да се поколебае да замени жена си и децата, за да покара колата. Не разбирам защо толкова много искат да приличат на хората. Няма да видиш никой от нас да прави опити да се държи като синьохрилко.

Завършихме вечерята с малко топла бира — Оксблъд обясни, че един от сибоните е счупил преносимия му хладилник, и после се отправихме към нашите палатки. Потях се толкова, че си взех още един сух душ и си легнах с облекчение. Цвърченето, бухането и писъците на близката фауна бяха прекъсвани от време на време от рева

на далечен хищник. Очарован, слушах няколко минути, но не след дълго потънах в дълбок сън от изтощение.

Струваше ми се, че току-що съм сложил глава на възглавницата, когато чух Оксблъд да излайва заповеди към сибоните. Изправих се, напъхах се в дрехите и отворих палатката.

— Какво става? — попитах замаяно.

— Разтурваме лагера — отвърна Оксблъд. — Сипи си малко кафе и се приготви да тръгваме.

— Но навън е още тъмно.

— Слънцето ще изгрее след двацет минути. Трябва да покрием голямо разстояние днес, няма смисъл да губим от дневната светлина.

Отидох до масата, която Прумбра беше приготвил, изпих набързо две чаши кафе и натоварих багажа си отзад на колата. Прумбра внимателно добави току-що изпраните ми дрехи към него.

— Добре — Оксблъд се приближи до мен. — Сибоните ще се отправят на север и ще построят лагер там, където реката се разклонява, на около трийсет километра по-нагоре. Ще отидем при тях за обяд.

— А ние накъде сме?

— Към саваната — той се качи на шофьорското място и запали колата. — Време е да разберем какво можеш да правиш с тези твои оръжия.

Вмъкнах се на мястото до него и миг по-късно пътувахме към безкрайните затревени равнини отвъд поляната.

— Обикновено подгонваме първото стадо дивеч, което ни се изпречи, и убиваме едно животно от него — обясни Оксблъд. — Няма смисъл да се дава шанс на животното да избяга, ако не го ловуваш за удоволствие. Но тъй като ще вървиш пеша много повече време отколкото ще прекараш в колата, този път ще спрем на около километър от бъдещата ни вечеря, и ще ти позволя да издебнеш животното.

Не бяхме навлезли и на километър в равнината, когато видяхме огромно стадо от големи рогати тревопасни.

— Гръмотръси — поясни той. — Стигат до един тон парчето. Проклети копелета, дяволски трудно се убиват.

— Искаш ли да застрелям един? — попитах и посегнах към звуковата пушка.

Той поклати глава.

— Прекалено са жилави. Не стават за ядене.

Продължихме напред и Оксблъд започна да описва голям полукръг около нещо, което лежеше в тревата.

— Какво е това? — заслоних с ръка очите си, за да ги предпазя от яркото слънце.

— Саванен дявол — отвърна той. — Нека се приближим още малко и ще можеш да го огледаш.

Продължи да обикаля в полукръг, като постепенно го стесняваше. Внезапно видях същество в кафеникавочервено и златисто, подобно на котка, да лежи във високата трева.

— Един от нашите хищници. Не е голям колкото котката-демон, но е по-проклет във всеки един свой килограм. А има и чудесна защитна окраска — много трудно се забелязва.

— Но ти го забеляза — отбелязох. — Как?

Той се усмихна и посочи към небето, където кръжаха дузина големи птици.

— Хванал е нещо — обясни Оксблъд. — Веднага щом си тръгне, те ще нападнат остатъците.

Зави и отново запраши през равнината. След няколко минути стигнахме до многобройно смесено стадо тревопасни от четири-пет различни вида. Колата спря.

— Добре. — Оксблъд опита посоката на вятъра с дима на лулата си. — Виждаш ли онези сребристи приятели там?

Успях да различа три дузини изящни животни със сребристи кожи сред множеството от кафяви тревопасни.

— Да.

— Това са среброкожи. Те са най-вкусните... Мъжките имат големи спираловидни рога, с малките прави рога са женските. Опитай се да повалиш онзи годинак, чиито рога са едва наболи. Те са най-крехките. — Той замълча за миг. — Сърцето е точно зад лявата му плешка, в долната третина на гърдите.

— На какво разстояние мога да се приближа, преди да се разпръснат?

— Ако си късметлия, на около сто метра.

Оставих звуковата пушка и взех другата — с патрони.

— Много наблизно са скупчени. Вероятно ще осакатя две-три от тях, ако моят годинак падне прекалено бързо.

Той кимна в знак на съгласие и се облегна назад, а аз се измъкнах от колата и тръгнах към среброкожите. Когато стигнах на около триста метра, те станаха нервни. Миг по-късно две кафяви тревопасни се откъснаха и побягнаха. Среброкожите ги последваха вкупом. Бързо вдигнах пушката си, прицелих се в младока и стрелях. За момент си помислих, че не съм улучил, защото абсолютно нищо не се случи. Но след като пробяга по-малко от километър, той внезапно се олюля и се строполи на земята.

Оксблъд ме взе с колата и стигнахме до мъртвия среброкож. Старият мъж слезе, отиде до животното, погледна дупката от куршума и кимна.

— Ще те бъде. Хайде да натоварим това нещо.

— Искаш ли първо да го одерем?

Той поклати глава.

— Това е работа за синьохрилковците — каза отвратено. Наведе се, вдигна задните му части, изчака ме да хвана главата и го метнахме отзад на колата.

— Прумбра се чувства зле, защото вече работи за теб вместо за мен — обади се Оксблъд, когато тръгнахме отново. — Довечера му дай сърцето на този приятел и всичко ще се оправи.

— Добре — съгласих се аз.

Прекарахме следващите три часа в пътуване през равнините. Оксблъд забелязваше различни животни и ми ги посочваше, а после, когато слънцето се извиси в небето, реши, че е време да обърнем на север и да се присъединим към сибоните. Почти седем километра карахме по права линия, после той внезапно спря и вдигна бинокъла.

— Искаш ли да видиш земен кораб?

— Разбира се! — извиках развълнувано.

— Оръжието да ти е подръка. — Той рязко зави надясно. — Доста ги преследват по тези места. Някои са готови да нападнат, щом видят човек.

Обърна на североизток и миг по-късно видях три грамадни фигури да се извисяват на тъмния фон, точно до малка горичка от големи зелени дървета. Когато се приближихме на около петстотин метра от тях, успях да различа чертите им.

Бяха едри животни, извисяваха се на около пет метра и бяха покрити от глава до пети с рунтава кафява козина. Главите им бяха огромни и всеки имаше по една дълга долна устна за захващане, ловка почти колкото човешка ръка. Ушите им бяха малки и кръгли, а носовете доста широки (изглеждаха още по-широки, когато се обърнаха към нас с издути ноздри, за да подушат вятъра). Създаваха впечатление за невероятна сила, но бях чел в книгата на Фуентес, че могат да развиват и скорост до четиридесет километра в час на къси разстояния.

— Е? — прошепна Оксблъд.

— Никога не съм виждал толкова голямо нещо. Как ги убивате?

— В рамото са съсредоточени много кръвоносни съдове — обясни той. — Обикновено с добре изстрелян притъпен куршум ги убива шокът.

— А изстрел в мозъка?

Той се изхили.

— Нито един куршум не е успял да пробие тези кости... Виждаш ли малката вдлъбнатина на черепа точно пред ухото?

— Да.

— Удар от звукова пушка точно там ще ги свърши. Четири сантиметра по-горе или встрани и ще се озовеш пред един страшно разярен земен кораб.

— Не мога да видя цвета на очите им — казах аз, вземайки бинокъла.

— Точно в това е проблемът, нали? — отговори той с развеселена усмивка.

— Колко близо трябва да отидеш?

— Трийсет метра ще свършат работа — ако гледат право в теб. Иначе петнайсет или дваайсет.

— А какво ще стане, ако се приближиш на петнайсет метра и откриеш, че очите му са сини?

Той отново се изхили.

— Тогава си плюеш на петите и се надяваш да е прекалено зает с храната, за да се притеснява за теб.

Един от земните кораби направи няколко колебливи стъпки към нас и изрева мощно.

— Ще ни нападне ли?

— Съмнявам се. Вероятно просто се опитва да ни уплаши, за да могат женската и малките да излязат от горичката.

Животното изрева още веднъж и Оксблъд започна бавно да оттегля колата.

— Резките движения ги дразнят. Шансовете да не те нападне са по-малки, ако се махнеш полека, отколкото ако избягаш сред облак прах.

Земният кораб продължи да върви след нас.

— Е, щом е толкова тъп, че да остави приятелите си и да дойде в по-ниската трева, вероятно иска да се прости с живота си. Имам още две бройки в сегашното си разрешително за лов на земни кораби. Защо не се престориш, че ти си аз, не вземеш пушката си и не го изчакаш?

— А ти къде ще бъдеш?

— Ще продължа да отстъпвам, за да се озове точно пред теб. Изчакай, докато се приближи на около двадесет и пет метра, и после, ако очните му камъни имат подходящ цвят, гръмни го.

— А ако нямат?

— Докосни си шапката с лявата ръка, аз ще дам напред и ще го накарам да се махне от теб.

— А ако се интересува повече от мен, отколкото от теб? — попитах нервно.

— Земните кораби имат много лошо зрение, а вятърът духа откъм него — спокойно отвърна Оксблъд. — На двадесет и пет метра няма да може да те различи от дънер, а не съм чувал земни кораби да нападат дървета.

Извадих пушката с патрони и внимателно слязох от колата, докато Оксблъд продължи да се отдалечава. После се подпрях на коляно и зачаках.

Земният кораб се приближи на петдесет метра, на четиридесет, на тридесет, но все още не можех да видя очите му. Но пък виждах всичко останало: огромната мускулатура на раменете, невероятно подвижната му долна устна, безбройните пъстри насекоми, които танцуваха около масивната му глава. Можех да усетя острата неприятна миризма и да чуя не само дишането, но и къркоренето на стомаха му.

Най-накрая, на петнадесет метра, можех да определя, че близкото до мен око беше бледооранжево. Прицелих се в точката на

лявото му рамо, където се събираха кръвоносните съдове, леко натиснах спусъка — и сякаш адът се отвори.

Земният кораб се обърна към мен, ревейки и виейки оглушително, докато двамата му спътници се втурнаха към него, за да видят какво му става. Завъртя се в пълен кръг, после ме видя, протегна ужасяващата си долна устна към мен и преодоля разделящите ни петнадесет метра като необузdana стихия. Скочих настрани, претърколих се на земята, после се изправих и стрелях още три пъти в гърдите на съществото. То се втурна точно покрай мен, без да обръща внимание на новите си рани, и връхлетя колата. Оксблъд започна да лъкатуши в опитите си да му избяга, но въпреки че залитна един-два пъти, то следваше с изненадваща точност маневрите му. След това колата заседна и си помислих, че с Оксблъд е свършено. Точно когато стигна до него, земният кораб потрепери и умря. Другите риеха с крака земята, ръмжаха и виеха, като че ли се опитваха да наберат смелост да нападнат.

Оксблъд скочи от колата, извади нож, специално направен за тази работа, и започна да вади очните камъни, а ръмженето се усилваше.

— Направи ми една услуга, а? — каза спокойно той, когато стигнах до него.

— Каква? — попитах, останал без дъх.

— Двете му другарчета мислят да се присъединят към купона, а в моето разрешително остана само една бройка. Уплаши ги, за да не се налага да нарушаваме закона.

Погледнах към двете десеттонни същества, които вече бяха на около сто метра от нас.

— Как?

— Ти си умно момче — Оксблъд дори не вдигна поглед от работата си. — Ще измислиш нещо.

Взех пушката си и стрелях бързо три пъти във въздуха. Единият от земните кораби побягна в паника, но другият, все още пицейки, изкорени малко дърво и го хвърли настрани, като че бе някаква клонка.

— Още четирийсет и пет секунди — съобщи Оксблъд.

Стрелях точно в краката на останалия земен кораб, като се надявах, че парчетата земя могат да го ударят и разколебаят. Все едно се опитах да пробия десетсантиметрова кожа с тъп нож.

— Не става — казах нервно.

Животното удари още веднъж с крак по земята и яростно изрева.

— Мисля, че ще нападне. Искаш ли да го застрелям?

— Какъв цвят е?

— Не знам. Прекалено далеч е.

— Няма да загубя последната бройка в разрешителното си за син
— отвърна твърдо той. — Задръж го.

— Приемам всякакви предложения — подканих го, докато съществото започна да се приближава по-бързо към нас.

— Още една секунда и... Готово! — извика Оксблъд. — Бързо! В колата!

И двамата се хвърлихме в колата, точно когато земният кораб се втурна към нас. Запалихме, когато беше на около тридесет метра от колата, дадохме заден ход на около десет метра от него и две минути по-късно се бяхме отдалечили достатъчно, за да превключим скоростта, да завием и потеглим напред.

— Е? — попита Оксблъд.

— Какво? — попитах и аз, докато изтривах праха и потта от лицето си.

— Страхотен начин да си изкарваш прехраната, нали? — каза той, ухилен до ушите.

Когато влязох, Хардуик седеше в ъгъла на хромиран стол с висока облегалка. Вдигна поглед от безсмисленото забавно холопредаване, което гледаше на компютъра си, и изключи машината.

— Пак ли идвате?

Кимнах.

— Ако нямате нищо против, сър.

— Не, разбира се. Обичам да говоря за миналите дни... Освен това спях като къпан снощи, след като ме оставихте. Поне за това съм ви длъжник, ако не за друго.

— Имате проблем със съня ли?

— Когато си прекарал половината от живота си в горите, се събуждаш и при най-малкия звук... или въобще не се събуждаш. А тук всички така трополят по коридорите, сякаш ходят с подковани ботуши.
— Той замълча и отпи от чашата си, после я постави върху близката

масичка. — Витамини — поясни тайнствено. — Прочетох етикета. Има дори витамин Е, може би ще ме уредят с една от сестрите. — Ухили се щастливо на малката си шега. — И така... за какво говорехме?

— Разказвахте ми за първия си земен кораб.

Той кимна замислено.

— Точно така. Дяволски животни са тези земни кораби. Някой ден, ако ме освободят от всичките жици и машинарии, мисля да се върна там и да им хвърля един последен поглед.

— Те са изчезнали, сър.

Проследих един слънчев лъч, проникнал в стаята, чудейки се как човек, прекарал толкова много от живота си в скитане по Пепони, успява да свикне със затвореното пространство.

— Вярно — той погледна през прозореца с печалната увереност, че никога няма да види котка-демон или саванен дявол да дебнат отвън. Очите му се спряха върху няколко пациенти на облекчен болничен режим, изведени на въздух от сестрите, намръщи се и се обърна към мен. — Е, вероятно всичко е за добро. Те надживяха своето време, точно като мен. Изненадан съм обаче, че някои от зоопарковете не са прибрали екземпляри преди самия им край.

— Взеха, но на земните кораби не им понесе пленничеството.

— Дори в планета-зоопарк като Серенгети?

— Дори там.

— Е, предполагам, че не мога да ги виня. — Хардуик запали лулата си. — Те принадлежах на мястото, където бяха — свободни да скитат из равнините и горите на Пепони. Имате ли нещо против, че пуша? — посочи той лулата си. — Дразни персонала и ме кара да чувствам стаята по-малко стерилна.

— Нямам нищо против. Не знаех, че земните кораби са обитавали горите.

Той се намести по-удобно в стола.

— В началото не... но след като всички започнаха да ги преследват, скоро се приспособиха... Ще се изненадате колко бързо може да се адаптира едно животно. Вземете мен, например: никога не съм имал толкова малка колиба или палатка, колкото тази стая, и въпреки това съм тук от осем години.

— Кога ловът на земни кораби стана популярен? — опитах се да го върна на темата.

— Веднага след като Джонатан Рамзи написа за сафарито си — отвърна Хардуик. — Когато той обяви, че няма да се кандидатира за още един мандат като секретар на Републиката, няколко музея се събраха и му платиха да отиде на Пепони и да им донесе експонати. Джони Рамзи не можа да устои нито на лова, нито на публичността — спомням си, че излезе от кабинета на секретаря на Делурос VIII и се качи направо на кораба, който Фуентес му изпрати, а веднага щом се върна, продаде над десет милиона екземпляра от книгата си. За седмица направи от Фуентес герой и изведнъж всички започнаха да идват на Пепони да ловуват. Промени цялата индустрия. Преди ходехме сами за очни камъни и дори продавахме саблерози на пинките, а сетне изкарвахме повече пари като водачи на скъпи сафарита и като позволявахме на нашите клиенти да стрелят по животните. Така и правехме — заключи той.

— И Оксблъд ли?

Хардуик поклати глава.

— Не, той просто навлизаше все по-навътре в горите. Чух, че накрая стигнал до Връзките.

— Връзките?

— Верига от тропически острови, нещо като пътека от камъни между Големия източен и Големия западен континент. — Той замълча и бързо скри лулата под полите на робата си, когато една сестра надникна в стаята. Изчака я да излезе, дръпна с наслада дима, задави се и продължи. — И все пак изкарах три години с него. Той ме научи как да оцелявам и на още много неща, които не можеш да намериш в книгите. Накрая ми отстъпи всичките си сибони, но на мен не ми харесваха. Взех ги на две сафарита и ги замених със соротоби.

— Защо, ако мога да попитам?

— Прекалено горди и арогантни са — отвърна той. — Отказваха да учат земния език, крадяха каквото си поискат посред бял ден, винаги си тръгваха по средата на сафарито, после се появяваха няколко месеца по-късно, като че ли нищо не се е случило. А и караха клиентите да се чувстват неудобно — не бива онези, които просто помагат, да се правят на по-важни от самите работодатели. Но може би ги изоставих най-вече защото счупиха всички машини, които

притежаваха. — Той замълча, загледан в една малка кафява птичка, която кръжеше пред неговия прозорец. — Дори старият Прумбра, който страшно упорито опитваше да се държи като човек, не вършеше нещата както трябва. Молеше ме да го взимам със себе си, когато излизах на лов за земни кораби, но колкото и да му обяснявах, така и не разбра, че куршумите не летят по-бързо, ако натискаш спусъка по-силно. — Той посочи лявото си ухо, на което едва сега забелязах, че липсва долната месеста част. — В деня, в който дръпна внезапно спусъка и ми причини това, му взех пушката завинаги. Седмица по-късно той изчезна и повече не го видях. Предполагам, че не би се задоволил с по-малко от това да ми гръмне и двете уши, а вероятно и носа.

— И все пак член на племето сибони държи първите места по точна стрелба на Пепони — отбелязах.

— Кой ви каза това?

— Прочетох го.

— Така ли? — Той като че ли помисли над забележката ми, после сви рамене. — Не е зле да проумеете, че има голяма разлика между това да улучиш мишената и да се изправиш пред земен кораб, който препуска към теб.

— Какво представляват соротобите?

— Малко по-цивилизовани от сибоните — той отново се замисли. — За Бога, всички други бяха по-цивилизовани от сибоните.

— В какъв смисъл?

— Да започнем с това, че соротобите носят дрехи. Нищо особено, просто парцали, които увиват около телата си, но все пак са дрехи. Повечето от тях говорят по малко земен език; не много, но достатъчно, за да бъдат разбирани. — Той замълча, като че си спомняше за служителите си соротоби. — А и искаха да им се плаща в кредити. Бедните негодници нямаха за какво да ги харчат и работеха за абсурдната сума от един кредит на ден, обаче ако не им се плащаше всяка сутрин, не ходеха на работа. Можеше да ги удряш, да ги риташ и да обърнеш всичко около тях с главата надолу, но ако не получеха кредита си, просто седяха и гледаха през теб. — Той поклати глава. — След това се връщаха от тримесечен лов, купуваха си за деветдесет кредита бутилка гадно пиене от някой човек или друг, който въртеше бизнес с местните, прилошаваше им почти до смърт, но бяха готови да

тръгнат на лов на следващата сутрин. — Той вдигна рамене. — Типични дигита.

— Дигита? — повторих, без да съм сигурен, че съм разбрал правилно думата.

— Синьохрилковците.

— Опасявам се, че не разбирам. Така наричате определен вид синьохрилковци ли?

Той поклати глава.

— Републиката настани главния си административен център на Беренджи — просто едно разчистено място на брега на реката тогава, макар да ми казаха, че сега е град с два-три милиона жители, и започна да прокарва всякакви закони. Някои от наивните реформатори решиха, че е обидно да наричаме местните жители синьохрилковци, и издадоха декрет, че отсега нататък трябва да ги наричаме Достойни Извънземни Господа. Продължавахме да ги наричаме както си искаме в пустошта, разбира се, но се върнехме в цивилизацията, викахме им дигита.

— Акроним.

— Каквото и да е. Разбира се, след като ни изхвърлиха, решиха, че вече не им харесва да са и дигита. Не знам как, по дяволите, се наричат напоследък.

— Пепонити, предполагам.

— Глупаво.

— Защо?

— Няма никакъв смисъл.

— Какво имате предвид?

— Как ви звучи на вас райити?

— Отново ме обърквате. Какво общо има райт с това?

— А какво, по дяволите, си мислите, че значи Пепони?

— Не знам — признах. — Предполагах, че Пепони е името на човека, открил планетата.

— Беше отворена от член на пионерския отряд на име Едуард Нгана. Правилото е който открие планетата, да ѝ даде и името. Той се влюбил в това място и го нарекъл Пепони, което означава рай на суахили.

— Суахили? — повторих. — Никога не съм чувал за такъв език.

— Стар земен диалект. Никой не е чувал за него, но Нгана го намерил в паметта на компютъра.

— Много интересно. Нгана там ли се заселил?

— Опитал се. Два месеца по-късно умрял от треска. Казват, че синьохрилковците убили жена му и децата... И въпреки това не можеш да го виниш за името: трябва да е било като рай тогава, преди да започнат да обработват земята и да избиват дивеча, и преди правителството да захване да си пъха носа навсякъде. Както вече казах, попаднах там няколко години по-късно. Но съм седял край лагерния огън, слушал съм Оксблъд да разказва за миналите дни, така че имам представа какво е било.

— Какво стана, след като се разделихте с него? Започнахте ли да преследвате земни кораби за печалба или станахте водач на сафарита?

— От всичко по малко. Повече сафарита обаче. Когато правителствените офиси започнаха да прокарват правила и разпоредби, реших, че е по-добре да получа разрешителни, преди да определят всякакви забрани за това кой може и кой не може да води сафари.

— Интересен живот сте имали.

— Зависеше от клиентите — отвърна той. — Някои от тях бяха доста почтени хора. Други искаха просто да застрелят каквото животно им се изпречи пред очите. Не всеки, който е убил земен кораб, е спортен ловец или печалбар — някои хора просто обичат да убиват... Пред двама от тях дори соротобите изглеждаха цивилизовани — а това не е лесно.

— Какви бяха?

— Клиентите или соротобите?

— И едните, и другите — отговорих.

Повечето хора, започна Хардуик, мислят, че соротобите са най-мързеливите от всички синьохрилковци и Бог е свидетел, че могат да стоят по цели дни и да гледат как расте тревата. Но като поживееш малко с тях, разбираш, че това, което ги кара да действат така, не е мързел, а инерция.

Накарай един соротоб да седне на земята и той ще остане така цял ден, ако не го вдигнеш и не му дадеш работа. Но от друга страна, дай му работа и той ще е толкова щастлив, колкото и като седи на земята.

Загубих един диг, когато преследвахме бързоноги в сухата земя на север от Балимора, последния град преди пустинята. Казваше се Пенона. Излязох от лагера сутринта, а преди това му казах да изкопае кладенец, защото щяхме да останем там около седмица. Когато се върнах, беше мъртъв, удавен в собствения си кладенец. Беше доста дълбок, около метър над главата му, а тъй като соротобите са жители на пустинята, повечето от тях не знаят да плуват. Очевидно Пенона копал цял ден и понеже никой не му казал да спре, той продължил, докато водата бликнала и било вече твърде късно. Инерция.

Соротобите бяха доста суеверни дори в сравнение с останалите племена. Това ме подлудяваше. Можеше да загубиш половин година да обучиш някого от тях за механик и ако твоята кола се счупи и той открие проблема веднага, ще го оправи толкова добре, колкото и един човек. Но щом не може да разбере какво не е наред през първите пет минути, той просто ще се откаже и ще започне да ти обяснява, че колата е прокълнатата. И дори когато ти собственоръчно я оправиш и му покажеш какъв е бил проблемът, той ще се усмихне и ще отговори, че твоята магия е по-силна от проклятието.

Или когато излезеш на лов, сам или с клиентите си, и той е успешен, това е защото един от техните богове ти се е усмихнал. Но ако твоят следотърсач има махмурлук и не може да разчете следите на животното или носачът с оръжията се спъне и прогони рекорден гръмотръс... Е, тогава тегне проклятие върху лова и нищо хубаво няма да се случи, докато не се върнете в лагера. Там те убиват едно от домашните си животни или плащат няколко кредита на местния шаман.

Двама от тях дори приеха християнството. Беше нелепо, разбира се — само си представете извънземен да ходи на църква и да носи Библията със себе си. Мисионерите си тръгваха щастливи и пак идваше ред на зъбите от котката-демон и ноктите на саванните дяволи. Тогава ти става ясно, че прекръстването е било заради още една огърлица — в този случай разпятието, а не някакво духовно пробуждане. Онези, които не се отказваха веднага, щом мисионерите си тръгнаха, ходеха от църквата направо при местния шаман, което им запълваше времето в неделя.

И все пак ако се отнасяш добре с тях, храниш ги редовно и разбираш техните ограничения, соротобите са добри за сафари както и

всички останали синьохрилковци. А дивите — онези, които не са имали никакъв допир с хората, бяха най-добрите следотърсачи. Пусни ги в средата на Беренджи или в някой друг град и те ще се загубят за по-малко от две минути, но остави ги по средата на Южната пустиня и ще намерят единствената дупка с вода в радиус от 400 километра. Понякога, ако не харесваха клиентите, забравяха къде е лагерът, но когато искаха, можеха да открият следа от билиардна топка по павиран път.

Моят отговорник беше соротоб на име Магади. Грамаден приятел, с огромни мускули и все се смееше. Не беше кой знае колко умен, но и никой от тях не беше. Грижеше се за лагера, поддържаше реда сред соротобите, дори забавляваше клиентите като жонглираше с петкилограмови камъни, сякаш са гумени топки. Когато трябваше да набие другите синьохрилковци, ги удряше яко. Нито един бунт не избухна, нито пък имаше масово дезертъорство, докато той работеше за мен. Стигна се дотам, че започна да се смята за Човек и постоянно се оплакваше колко глупави и нечисти са всички соротоби. Дори започна да ги нарича дигита, което беше доста смешно. Разхождаше се из лагера и крещеше: „Вие, проклети дигита, направете това!“ или „Вие, мързеливи дигита, направете онова!“ и клиентите направо падаха от столовете си от смях. След известно време му дадох униформа — сервитъорски дрехи, които купих от един ресторант в Беренджи. Имаше дори папийонка и той беше толкова доволен, че не сваляше дрехите дори за да ги изпере. Накрая започнаха да миришат толкова зле, че трябваше да се отървем от тях. Мислех си, че Магади ще умре от разбито сърце.

Най-добрият ми следотърсач беше синьохрилко на име Принбул. Нарушил някакво табу или нещо подобно, когато бил дете, и племето му го изхвърлило, а през следващите двадесет години живял в пустошта. Когато го погледнеш, виждаш само един огромен белег, от главата до петите, но никога не намерих по-добър за тази работа. Принбул беше живял толкова дълго с животни, че почти мислеше като тях.

Нищо не можеше да опропасти по-бързо едно сафари от това да оставиш своя клиент да похаби разрешителното си за земни кораби със сини и безцветни — при очните камъни цветът е всичко. А Принбул беше единственият диг, на когото се доверявах да ми каже какъв цвят

преследваме. Прилагаше хитрост — натъркваше с изпражненията на земните кораби всеки сантиметър от тялото си и пропълъзваше досами тях. Никога не сбърка цвета на очния камък. Можеше да мирише като самия пъкъл, но му дадох доста сърца на земни кораби през годините.

Владееше и още един трик — подмамваше котка-демон да излезе от скривалището си. Изпращах го в пустошта, а през това време клиентите ми се забавляваха с по-малко опасен дивеч. Той убиваше по два глигана или среброкожи през следващите два дни, завличаше телата им на около километър-два в саваната, така че никой да не може да пропусне миризмата им, провесваше трупа на някое дърво, а после надуваше някаква свирка, която сам бе измайсторил. Която и котка-демон да владееше територията, никога не закъсняваше и през следващите три-четири дни започваше да свързва подсвиркването с представата за лесна плячка. Тогава Принбул се връщаше при нас, завеждаше ни на мястото, където бе подмамил котката-демон и подсвиркваше. Почти винаги действаше безотказно.

Беше ми страшно неприятно да го загубя. Работеше за мен от около четири години, но продължаваше да бъде доста диво същество. Спеше отделно от другите соротоби, никога не научи и една думичка земен език, ядеше храната си сурова, отказваше да носи каквито и да е дрехи. Един ден бяхме на сафари с мъж на име Бейтс, собственик на един от картелите за междузвездни кораби от Слика VI. Бейтс започваше да пие от рано сутрин и при една почивка нареди на Принбул да му почисти пушката. Е, както казах, Принбул не говореше изобщо земен език, а и не би почистил пушката дори и да знаеше какво му казва моят клиент — чистенето на пушки беше доста по-черна работа от следотърсачеството в социалната система на соротобите. Той просто стоеше, без да обръща внимание на човека и преди да успее да го спра, Бейтс отиде до него и го зашлеви. По-безопасно беше да удари саванен дявол — десет секунди по-късно беше по гръб, а Принбул дереше лицето му и дъвчеше едно от ушите му.

Е, не можехме да позволим дигитата свободно да нападат хората дори когато беше оправдано. В края на краищата бяха много повече от нас. Законът беше написан, ясен като бял ден и се промени чак година или две преди да получат независимостта си: ако Човек убиеше синьохрилко, глобяваха го петдесет кредита; ако го направеше втори път и не можеше да представи уважителна причина, глобата бе

петстотин кредита и заповед да напусне планетата. Но ако синьохрилко удареше човек поради каквато и да е причина, наказанието беше смърт.

Бях привързан към Принбул и нямах добро мнение за нашия клиент, затова позволих на следотърсача да избяга в пустошта. Никога повече не го видях, но така поне остана жив. Когато се върнахме в Беренджи, Бейтс повдигна обвинение срещу мен, което ми струваше разрешителното за осем месеца. Отнесох доста обиди за това, че си падам по дигита, но повечето от ловците, които познавах, разбраха защо съм му позволил да избяга. Ние, ловците, се поддържаме и на Бейтс му отказаха три пъти, преди да намери нов водач, за да тръгне на следващото си сафари.

Трябва да призная, че не бездействах, докато бях без разрешително. Сентабелите, едно от главните племена на Големия западен континент, на около 400 километра от Връзките, бяха изгорили няколко селища и се бунтуваха. Никога не разбрах какво ги е накарало да започнат и не мисля, че на някой му пукаше. Когато имаше един човек на хиляда местни жители, правителството трябваше бързо да потуши бунта и чак тогава да се притеснява защо е избухнал. Въпреки че не разбираше нищо от военни действия, правителството сложи Фуентес начело на хората и повечето ловци се присъединиха към войската му.

Не беше кой знае каква война. Отидохме с около хиляда мъже и двойно повече местни. Сентабелите бяха около 200 000, когато пристигнахме там. След като минахме до западния край на родната им земя и обратно до Връзките, вероятно бяха останали около 80 000 — толкова умиротворени, колкото винаги си искал да ги видиш. Цялата кампания отне точно пет месеца и два дни и когато се върнах в Беренджи, ми върнаха разрешителното по-рано в знак на благодарност.

Едно от интересните неща, свързани с тази кампания, беше, че използвахме доради и соротоби да ни помагат. Не беше трудно да ги придумаме. Ако един синьохрилко не беше племенен брат, повечето други Сини перки мислеха за него като за естествен враг. Не им дадохме оръжие, разбира се. Можеше да се окаже твърде трудно да си ги вземем обратно. Но и служеха като следотърсачи, свързочници, готвачи и носачи, и за всичко останало, от което имахме нужда. За

първ път правителството използва една група синьохрилковци да се бие срещу друга, обаче нямаше да е за последен.

Както и да е, след като се върнах в ловния бизнес, намерих стария Магади, образувах нова група от соротоби и се върнах в пустошта. Имах и няколко интересни клиента — не всеки искаше да стреля по земни кораби и котки-демони. Първият клиент събираше птици за някакъв музей и всеки екземпляр трябваше да бъде просто съвършен. Бяхме в пустошта за около девет седмици, застреляхме само седемнадесет птици и той смяташе сафарито за невероятен успех. Следващото ми пътешествие беше с един ботаник, който прекарваше по цял ден в холографиране на цветя, а през по-голямата част от вечерта слагаше различни клонки в хранителни разтвори. Когато най-накрая попаднах на клиент, който търсеше саванни дяволи и гръмотръси, вече желаех този лов повече от всичко.

Знаете ли, има множество погрешни идеи какво точно представлява един добър професионален ловец. Типичната романтична представа за него е: висок, безукорно облечен мъж с бронзов загар, който познава Пепони като петте си пръста, говори всеки местен диалект, никога не пропуска целта и обикновено се стреми към любовна афера със съпругата на клиента си.

Гледам тия холофилми за ловци в пустошта и ми иде да се разсмея. Знаете ли кое е най-важното качество на един ловец? Да има мярка в пиенето. Излизате по следи само за около пет-шест часа на ден, спите седем-осем, значи ви остават поне десет часа, които трябва да запълвате с нещо друго. През това време клиентите пият и ако не пиеш с тях, се обиждат, защото си вириш носа и не искаш да общуваш с тях. Дори Оксблъд, който никога не се бе захващал с професионален лов, ме предупреди за това, преди да го напусна, и беше дяволски прав. Когато спрат да пият с теб, нещата вече са се влошили прекалено много и няма надежда да се оправят.

Колкото до местните езици, един ловец знае диалекта на дигитата, които използва при сафаритата, а ако е стара пушка и е въртял малко търговия, преди да се захване с лов, поназнайва и отделни фрази и думи от още три или четири диалекта. Но на Пепони има около две хиляди племена синьохрилковци, малки и големи, помежду си говорят на близо 1800 различни езика, така че никой не може да ги научи всичките. Обикновено, ако говориш езиците на

племената богоди, кия, соротоби или сибони, можеш да се справиш доста добре, поне на Големия източен континент. Винаги някой наоколо ще разбира един от тях.

А дрехите им са страшно глупави. Повечето ловци, които познавах, носеха шорти. Нашите крака може и да не са толкова красиви за гледане, но когато бъртиш пеша безброй километри при тропически климат, последното нещо, за което би помислил, са дългите панталони. Много от нас носеха жилетки, за да имат достатъчно джобове. Винаги не достигаше място да си сложиш нещата — компаси, лули, солни таблетки, ловни ножове, куршуми и карти. А никога не видях по филмите ловец с торбичка за пепел. Сипвахме пепелта от лулите си в тази тънка торбичка и я носехме на врата си. И когато преследвахме животно, изсипвахме малко пепел и гледахме накъде се понася. Така узнавахме дали вятърът се променя.

Повечето от нас бяха доста добри стрелци — можеше да не улучиш котка-демон или земен кораб веднъж или два пъти и да оцелееш, но със сигурност не трябваше да ти става навик. Нашата представа за идеално сафари обаче беше да не стреляме нито веднъж. В края на краищата клиентът си плащаше за привилегията, а ние бяхме с него само за подкрепа, ако нещо се обърка.

Колкото до романтичната част, не отричам, че някой ловец можеше и да се отпусне с жената на клиента, но не се случваше твърде често. Първо, защото беше лошо за бизнеса: тръгне ли слух, че един ловец спи с жената на клиента си, започваха да го отбягват. Стана нещо като неписан закон между нас: можеш да се развяваш с когото си поискаш в Беренджи или в другите градове, но няма да докосваш жената на клиента (или мъжа — имахме доста жени ловци, и то дяволски добри). А и от практична гледна точка — много от нас нямаха време за афери, докато водят сафарита. Ставахме два часа преди клиентите, за да организираме лагера, и си лягахме два часа след тях, защото трябваше да се оправяме с кухнята и да планираме лова за следващия ден. Добави към това проблема с дисциплината сред дигитата ти, поддържането на всички уреди в изправност и пиенето с клиента. Можеш да ми вярваш, че единственото, което искаш в края на деня, е да спиш.

С повечето клиенти, които водех на сафари, беше лесно да се разбере, но с някои — не. Когато наистина ти се падне негодник —

тип, който пие прекалено много, взема наркотици в пустошта или да си го изкарва на твоите дигита за всеки пропуснат изстрел, имаш само два избора. Да се примириш с поведението му с надеждата, че всичко ще се оправи, въпреки че това никога не става. Можеш и веднага да се върнеш в Беренджи, което понякога е умен ход, но пък има опасност да ти вземат разрешителното.

А можеш и да го размотаваш.

Няма нищо по-жалко от клиент, който е убеден, че е напълно изгубен в дивите местности на чужда планета. Просто правиш един огромен кръг с него, караш го да върви, докато остане буквално без сили, изпращаш няколко дигита напред да изплашат дивеча, за да не застреляте нищо за вечеря, и когато най-накрая стигнете до вода, му казваш, че е отровена. Три или четири такива дни ще вразумят всекиго.

Всеки ловец си мечтае за клиент, който знае какъв дивеч желае да преследва, убива го бързо и чисто, не задава прекалено много глупави въпроси и разбира, че ловецът е посредник между него и дигитата. Господи, наистина ти харесват такива клиенти.

Но пък никак не си падах по онези, които толкова се вълнуват при срещата лице в лице с котка-демон или земен кораб, че забравят всичко научено за оръжията и стрелбата. Стрелят три пъти в котка-демон, пропускат два изстрела, а с третия я улучват в корема и после ти трябва да преследваш много ядосан тристакилограмов хищник в пустошта, докато те се връщат в лагера да се изкъпят и навечерят.

Старият Данеган ми разправяше, че именно тази част от лова му харесвала най-много — когато тръгва сам да поправя грешките на клиента. Оставали само той и животното и ако храстите са достатъчно гъсти, шансовете им били петдесет на петдесет — най-големите, които някое животно може да получи.

А аз мразех това. Нямах две ранени животни, които да се държат по един и същ начин. Гръмотръсите бяха най-лоши, защото се втурваха в най-гъстите храсти, а след като се скриеха, се връщаха да легнат на следите си. Виках му „тройния капан“: никога не нападаха, преди да се приближиш на три-четири метра от тях, и нито един ловец не получаваше възможност за втори изстрел, щом веднъж влезеше в капана. Или го убиваш с първия изстрел, или е свършено с теб.

И все пак, по непредсказуемост земният кораб беше ненадминат. Най-близо до смъртта бях по време на сафари през един пролетен ден.

Дългите дъждове току-що бяха спрели и имах клиент на име Люлън, който беше дошъл с недораслия си син. Бащата беше доста добър ловец, но хлапето просто застиваше от ужас всеки път, когато видеше нещо по-голямо от бързоног или среброкож.

Както и да е, след като Люлън уби хищниците, които искаше — гръмотръс и две шестметрови стоноги, които минават за змии на Пепони, реши, че е време да тръгне след своя земен кораб. Предложих да оставим момчето в лагера, но и двамата настояха то да дойде. Знаех, че бащата иска да го направи мъж, обаче и до днес не знам защо момчето дойде.

Все едно. Тръгнахме онази сутрин и до обяд намерихме сравнително пресни изпражнения от земни кораби. Изпратих двама следотърсачи напред, а ние спряхме за обяд. Върнаха се след около час и докладваха, че стадо от петдесет земни кораби пасе на четири-пет километра северно от нас.

Нямаше никакъв смисъл да ги плашим с колата, затова тръгнахме пеш на север. Два часа по-късно ги настигнахме и на около километър от тях направих знак, че трябва да спрем.

— Ще се промъкна по-наблизо — прошепнах. — Когато разбере кой от тях е с нужния цвят, ще ви махна да дойдете.

— Ясно — каза Люлън.

Обърнах се към сина му.

— Добре ли си?

— Да — отвърна начумерено той. — Просто ми посочете кого да застрелям и ще се погрижа за него.

Лицето му беше измъчено и бледо, но ръцете му не трепереха, затова реших да го оставя да опита с първия си земен кораб.

Проверих вятъра, стигнах на около двеста и петдесет метра от най-близкия, отпуснах се по корем и се промъкнах през високата трева, докато накрая видях цвета. Големият мъжкар откъм мен беше син, зад него имаше два червени и един жълт, които пасяха спокойно под следобедното слънце. Пропълзях обратно, докато се отдалечих на двеста метра, проверих отново посоката на вятъра, изправих се тихичко, обърнах се към Люлън и сина му и им магнах.

Няколко минути по-късно бяха при мен и аз внимателно посочих двете животни с червени очни камъни. Люлън направи жест, че иска синът му да стреля пръв, и момчето вдигна пушката, прицели се в

земния кораб и стреля. Животното падна на колене, но стана веднага — видях, че куршумът е влязъл далече зад рамото. Обърна се към нас и нападна, а аз побързах да го довърша. Но докато правех това, чух още пет изстрела.

Люлън все още не бе използвал пушката си, но момчето полудя, когато земният кораб ни връхлетя, и започна да изпразва оръжието си по всичко, което вижда. Грабнах пушката от него и казах на баща му да го отведе далеч от стадото, после се обърнах да видя какви бели е направил.

Адът се бе разтворил. Четири ранени земни кораба, два мъжки, една женска и едно малко, ревяха яростно и изкореняваха дървета, а останалото стадо бързо изчезваше в близката горичка. Успях да убия женската и малкото, докато търсеха да се скрият, но двамата мъжкарци бяха прекалено далеч.

— И сега какво, шефе Хардуик? — попита единият от следотърсачите ми. — Да ги подгоним ли към теб?

Поклатих глава.

— Не. Нека поседим тук един час и почакаме състоянието им да се влоши от раните им. — Обърнах се към другия следотърсач. — Погрижи се шефът Люлън и синът му да се върнат в лагера.

— Да, шефе — отвърна той и побягна след тях.

Седяхме така почти час. Все още чувахме как земните кораби чупят дървета и бих предпочел да изчакаме куршумите да си свършат работата, но след около час и половина щеше да се стъмни и реших да тръгнем след тях.

Изпратих Пелоби, следотърсача си, да заобиколи горичката и да ме предупреди дали някой от нашите земни кораби се е опитал да избяга и след това, носейки пушката пред гърдите си, внимателно се приближих до дърветата и тръгнах по кървавата диря.

Бях навлязъл трийсетина метра в горичката, когато чух движение отляво. Паднах по корем и запълзах с пушката в ръце. Попаднах на малка поляна на сред горичката и там, на не повече от десет метра, беше един от моите земни кораби с грозна рана по средата на огромната си долна устна. Изчаках да обърне уязвима част от тялото си към мен, изправих се и го отървах от мъките. Трясъкът от пушката предизвика писък и рев откъм горичката и миг по-късно върху мен се нахвърли втори земен кораб, а левият му очен камък бе повреден от

куршума на момчето. Отвърнах му с куршум в гърдите, после с изстрел в сърцето и го чух да пада на около двајсетина метра от полянката.

Пелоби си проправи път до мен минута по-късно.

— Искаш ли очни камъни, шефе Хардуик? — попита той и извади извития си нож.

Поклатих глава.

— Единият е син, а другият безцветен — отвърнах отвратно.

— А майката и бебето?

— И двете сини.

— Шефът Люлън ще е нещастен — ухили се Пелоби.

— Шефът Люлън трябва да е щастлив, че не убих сина му на място — отвърнах. — Е, да се връщаме в лагера.

Тръгнах, но Пелоби извика тревожно.

Обърнах се и видях още един земен кораб мълчаливо да се носи към мен. Гмурнах се в храстите отдясно, а той профуча на по-малко от метър. Когато разбра, че не ме е стъпкал, изрева яростно и се извъртя да подуши въздуха. Беше почти над мен и не можех да се прицеля точно.

Тогавя Пелоби хвърли един тежък клон по него и докато той се обръщаше да види новия си мъчител, аз получих възможност за точен изстрел в мозъка и се възползвах от нея. Земята като ли потрепери, когато огромният звяр се строполи.

— Благодаря, Пелоби — казах, когато най-после се изправих на крака и се приближих до последния труп.

— Виж, шефе — Пелоби посочи десния заден крак на земния кораб. Имаше дупка от куршум.

— Точно така! — извиках, разбирайки най-накрая. — Чух пет изстрела, а не четири. Мислех, че хлапето е пропуснало един.

— Пропуснало е всички.

Очните камъни бяха жълто-оранжеви, но проклет да бях, ако ги дадох на Люлън или сина му. Накарах Пелоби да ги извади и да ги зарови в края на поляната.

Когато се върнахме в лагера късно през нощта, Люлън не престана да се извинява, а синът му мълчеше кисело. Тогавя реших, че сафарито е свършило и за два дни се върнахме в Беренджи. По едно време момчето попита защо съм си направил труда да преследвам

ранените земни кораби. Обясних, че не можем да ги оставим да убият хора или дигита, които се озоват наблизко, и че е задължение на ловца да поправя грешките на клиента си. Това свърши работа, момчето не каза нито дума повече, докато не го качих заедно с баща му на кораб за Байндър Х.

Попълних отчета си до управлението по лова и дивеча. Не бяха доволни от мен, откакто пуснах Принбул да избяга преди две години. Изтъкнаха, че сме убили пет земни кораба, а сме имали разрешително само за два. Знаех какво следва: можех да купя още разрешителни за три земни кораба и да платя глоба или отново щяха да ми отнемат разрешителното за лов. Така че платих около осем хиляди кредита и едва ми останаха средства да си възстановя амунициите, които изхабих на сафарито.

Наистина страшно романтичен бе животът по време на сафари.

— Легенди ли? — попита Хардуик.

Седеше в леглото си и изглеждаше по-слаб от последния път, когато го видях, но винаги се въодушевяваше, щом заговорехме за Пепони.

— Е, да, има легенди в изобилие — и то не онези глупости за Буко Пепон, който се родил с белега на пророка, или пък че слязъл от планините, за да поведе народа си в борбата за свобода. Пепони беше граничен свят, когато отидох там, и си имахме легенди, каквито се разправят по границата.

— Разкажете ми — подканих го.

— Е, повечето от тях вероятно вече са забравени, но преди шестдесет години дяволски много хора търсеха земния кораб с рубина.

— Какво е това?

— Не знам как е започнала историята, но се носеше слух, че има един грамаден земен кораб, по-голям от всички виждани досега, горе в платата по западната част на Големия източен континент. Предполагаше се, че носи белези от всякакъв вид оръжие — куршуми, лазери, дори от молекулярен взривател, но никой не успял да го убие.

Хардуик внезапно бе обзет от пристъп на кашлица. За момент си помислих, че ще трябва да извикам сестрата, но накрая се успокои.

— Дишай всичкия този прах половин век и накрая ще ти вземе здравето — измърмори той, след като успокои дишането си.

— Сега по-добре ли сте?

— Не съм добре от трийсет години — каза намусено той. — Но мога да говоря, ако за това питате.

— Точно за това.

— Докъде стигнахме?

— До земния кораб с рубина.

— Да — кимна той. — Както и да е, този грамаден звяр уж имал рубин на челото си, съвършен рубин, по-голям от който и да е очен камък. Глупаво, нали?... И въпреки това много хора тръгваха да го търсят. Повечето от тях никога не се върнаха. И все пак казват, че старият Канзас Пиърс го намерил и бил убит заради това, но никой нищо не доказва. — Той се усмихна. — Няма да повярвате колко дигита биха се заклели, че са го виждали.

— А виждали ли са го?

— Разбира се, че не. Но лъжата за тях е нещо съвсем естествено. Не че са мошеници. Просто не искат да те разочароват, така че ти казват това, което искаш да чуеш. Същото е и с упътването. Стигаш до село на синьохрилковци наред пустошта и питаеш къде е най-близкото стадо гръмотръси. Ще ти покажат вярната посока, но дали те чака четиричасово или петдневно пътешествие — винаги ще се кълнат, че трябва да стигнеш само до следващия хълм. Веднъж така се ядосах, когато излъгаха колко далеч е водата, че се върнах и изкарвах ангелите на вожда, въпреки че не беше в тях вината; те просто реагираха така, както са били научени. Но това се забравя, ако тръгнеш според указанията им и се окажеш по средата на пустошта в търсене на земни кораби, с ясното съзнание, че в радиус от двадесет километра няма нищо по-голямо от полска мишка. — Той се пресегна към нощната масичка. — Искате ли да ми подадете лулата?

— Сигурен ли сте, че ви е разрешено? — Все още се тревожех от вида му по време на пристъпа от кашлица.

— Сигурен съм, че не ми е разрешено. И какво от това? Затворен съм в тази проклета стая, не мога да видя по-надалеч от петнайсет метра през прозореца, дори нямам какво да гледам. Не мога дори да стана без чужда помощ. Ако отдаването на единственото удоволствие,

което ми е останало, ме убие ден или два по-рано, няма да е голяма загуба.

Вдигнах рамене, станах, отидох до нощната масичка и му подадох лулата.

— Благодаря.

— Няма защо.

— Знаете ли — продължи той, държейки лулата си, — това беше най-скъпият навик, който имах на Пепони. Дигитата варяха своя бира доста преди Републиката да открие мястото и първата фабрика, построена в Беренджи, беше за дестилиране, но незнайно защо тютюнът не вирееше там. Имаше два местни вида, но бяха толкова силни, та бих се закълел, че всеки земен кораб ще подуши миризмата от шест-седем километра. Винаги си купувах тютюн, внесен от Полукс IV или Нова Родезия и ви уверявам, че никак не беше евтин. И въпреки това — добави той, — не знам какво бих правил без него.

Внимателно напълни лулата, натъпка добре тютюна и я запали.

— Това е безобидно нещо — той посочи тютюна. — И все пак предполагам, че е единственото, което мога да понеса напоследък.

— Вие говорите за тютюн и алкохол през цялото време — отбелязах, — но никога не споменавате наркотиците.

— Познавах много хора, които вземаха пушка и забиваха пирон в дърво на около двеста метра, въпреки че бяха мъртво пияни. Но никога не срещнах човек, на когото да може да се разчита, ако е натъпкан с наркотици. А имаше една стара поговорка сред ловците на Пепони: „Всичко е опасно“. Обикновено преследвахме „голямата петорка“: земни кораби, саблерози, гръмотръси, саванни дяволи и котки-демони. Но дори среброкож или бързоног можеха да те набодат на рогата си. А прашното прасе би те направило на пудинг, ако не внимаваш. Дървесинякът пък можеше да убие с един къч котка-демон, да не говорим за човек. Случваше се да бъхтиш пеша три дни, без да срещнеш жива твар, но щом се отпуснеш, ще забележиш нещо да се крие в храста или горе на дървото с една-единствена цел: да те убие за обяд. В такива времена човек трябва да е с ясна глава. В пустошта няма място за наркотици. Знам, че много ловци са имали различно мнение в началото, но рано или късно са стигали до този извод. Ако клиент изпие половин литър уиски вечерта, можеш да предвидиш как ще реагира на другата сутрин и ако не ти харесва, не напускаш

лагера... Но никога не можеш да предположиш как ще се държи човек, който взема наркотици. Има прекалено много начини да умреш в пустошта, без да прибавяме и глупостта към тях.

Той замълча за момент.

— Две племена синьохрилковци, които познавах, дъвчеха листата на растение, наречено меридота. Караше ги да изпаднат в нещо като транс. — Дръпна дълбоко от лулата си и леко се закашля. — Все още живеят в пустошта, дъвчат листата на меридотата, обитават колиби от кал и зяпат слънцето, докато останалите племена строят градове и се държат като хора.

— А някои животни дъвчеха ли меридота?

Той поклати глава.

— Животните не са толкова глупави, колкото някои хора си мислят. Единственото същество, което някога съм виждал да дъвче меридота, беше малка птичка, наречена моравче, но по-късно открих, че моравчетата са устойчиви срещу наркотика.

Внезапно той се изсмя.

— Какво има?

— Погледнете ме. Седя си тук и дрънкам за наркотици, а съм свързан с дузина тръбички, които вкарват най-различни вещества във вените ми.

— Но не сте в пустошта — изтъкнах.

— Вярно — усмивката му се смени със съжаление. Остана неподвижен за известно време, после внезапно ме погледна. — За какво говорехме?

— За легенди — отвърнах.

— А, да. Е, винаги имаше изгубени златни и диамантени мини. Нито един турист не можеше да направи и две стъпки встрани от кораба, без някой да не се опита да му продаде автентична карта за истинска загубена мина. Бяха доста добре изгубени, разбира се — изхили се той. — Повечето от тях никога не се намериха. — Помълча замислено. — А след като бях живял трийсет и повече години на Пепони, започнах да чувам всякакви слухове и за човешки богини, живеещи сред местните племена.

— Синьохрилковците ли ги бяха измислили? — усъмних се аз.

— Разбира се, че не. В повечето истории това бяха момичета, откраднати от фермите на родителите си и отгледани от туземците.

Много хора тръгваха да ги търсят. Всъщност, въпреки че малцина го знаеха дори тогава, именно това правеше и Рамирес, когато откри диаманти в Голямата западна пустиня.

— Всичките ли легенди бяха за богини или имаше и за богове?

— Да тръгнеш да търсиш мъж в пустошта не е толкова романтично — кисело отговори Хардуик. — Смешно, наистина, защото единственият, когото намериха, беше мъж.

— О?

Той кимна.

— Никой никога не разбра откъде е дошъл или как, но един ден Тезио Степта го намери при някакви синьохрилковци в покрайнините на Северната пустиня. Не говореше и думичка земен език, хранеше се само със сурова риба, ходеше прегърбен, размахвайки ръце точно като дигитата. Тезио го купил от племето, завел го във фермата си и се опитал да го възпита като човек, но той умрял два месеца по-късно.

— Имаше ли истории за подивели деца?

— За деца, отгледани от животни? Да, предполагаше се, че едно живеело над Полярния кръг с глутница бели рунтави хищници, които вилнеят там, но никой никога не го откри... Имаше възрастни хора, които подивяха, но предполагам, че това не е същото. Хакира например, който живя в една пещера със своята котка-демон, или Папагорас, биолог, който накрая си построи барака с две стаи на река Рашар и отглеждаше петдесет големи стоноги като домашни любимци. Сещам се и за една жена, наречена Мерсер или Мерсин, или нещо подобно, която пък опитоми два нощни убиеца. Разбира се, по времето, когато напуснах Пепони, имаше толкова много учени, които живееха с животни, за да ги изучават, че буквално се прескачаха, особено в равнините на сибоните.

— А вие някога тръгнахте ли след легенда?

— Само веднъж.

Бях в Беренджи между две сафарита, започна Хардуик, и отседнах в стария хотел „Роял“, както и повечето ловци, когато бяха в града. Бяхме се събрали една групичка в бара „Гръмотръс“ до фойето, и говорехме най-вече за Фуентес. Току-що беше напуснал Пепони завинаги, изтъквайки, че вече е пренаселено и че фермерите и

колонистите са опропастили мястото. Бяхме наистина натъжени, защото той беше най-добрият сред нас и ни беше страшно неприятно да го загубим. По ирония на съдбата именно той бе водачът на сафарито на Джони Рамзи, който отбеляза Пепони на картата и го направи толкова популярен свят, че Фуентес не можеше да го издържа повече.

И въпреки това не само бизнесът със сафаритата беше променил облика на планетата. Достатъчно беше да наминаваш в Беренджи през няколко месеца и да виждаш как всичко се променя направо пред очите ти. Когато пристигнах на Пепони, в Беренджи имаше може би около триста души и представляваше два квартала магазини и сгради от готови сглобяеми части. По времето, когато Фуентес напусна планетата, градът имаше 16 000 жители и полицията ни притискаше да не ядосваме местните, когато идваме да разпуснем. Преди можеше да застанеш на прозореца на стаята си в „Роял“ и да стреляш по земни кораби и саблерози, докато пасат на ливадата пред хотела. Сега не се намираше нищо по-голямо от връбен овен в радиус от десет километра около града. Връщаш се от сафари и през първия половин час не си сигурен, че все още си на Пепони: докдето ти стига погледът не се вижда нищо друго освен ферми. Разбира се, понякога някое заблудено стадо среброкожи пасеше покрай пътя, а и животновъдите се оплакваха, че има няколко саванни дяволи в областта, но беше ужасно различно от миналите години. Когато кацнах на Пепони, вървах пеша до лагера на Оксблъд, защото имаше само двадесет коли на цялата планета. А когато Фуентес си тръгна, автобусни линии свързваха всички близки градове и веднъж в седмицата имаше самолетен полет между континентите. Улиците на Беренджи бяха толкова натоварени с движение, та се наложи да поставят светофари и можеше да ти отнеме двадесет минути пеша от хотел „Екватор“ до „Роял“.

Имаше два чисто нови хотела за туристи и няколко нощни клуба да ги радват, докато чакат за сафари. Синьохрилковците бяха започнали да се заселват в градовете и около 30 000 от тях живееха в бараки, издигнати в покрайнините. Продаваха изделията си направо на туристите и бяха издигнали пазар на около километър южно от „Роял“.

Както и да е, седяхме в бара „Гръмотръс“, разказвахме си спомени за Фуентес и в един момент Джамбо Нейсмит попита дали Фуентес е намерил Златното царство. Никой не разбираше за какво

говори, затова той ни разказа как заедно с Фуентес преследвали бързоноги покрай Връзките, когато чули легендата за град, направен целият от злато, управляван не от хора или синиьохрилковци, а от хуманоидна раса, която никой не бил виждал. На Нейсмит не му било интересно, но Фуентес имал договор за още една книга, така че започнал да разпитва дигитата, които споменали града, и да си записва.

— А намери ли го? — попита Бочи.

— Никога не е тръгвал да го търси, доколкото знам — отвърна Нейсмит. — Предполагам, че ще го спомене като забележка под линия в следващата си книга.

Някой попита къде би трябвало да се намира този град.

— Направо в средата на Непроходимата гора, на половината път през Големия западен континент, може би на около две хиляди километра северно от мястото, където Рамирес намери своята диамантена мина.

— Връзва се — обади се Бочи.

— Какво искаш да кажеш? — попитах аз.

— Всеки, който си проправи път през онази гора, заслужава да намери златен град. Там има места, където вали всяка минута през деня и където никога не се е процеждала слънчева светлина.

— Бил ли си там? — попита Нейсмит.

— В самия край — отвърна Бочи. — Отвратително място. Не можеш да се стоплиш или да изсъхнеш, дрехите ти загиват, а оръжията ти отказват. Сигурно вилнеят над петстотин болести, които дори още нямат имена. Не си струва да отиваш там само за да намериш балгудите.

— Ти си чувал за тях! — възкликна Нейсмит. — Знаеш името им.

— Чувал съм, че там има племе от хуманоиди, наречени балгуди — отвърна Бочи. — Никога обаче не съм чувал за никакво Златно кралство.

— А не искаше ли да го потърсиш? — настоя Нейсмит.

— Вече ти казах — никога не съм чувал за него. Освен това дори и да бях, не си струва усилията.

— Откога ограбването на град от злато не си струва усилията? — попита някой.

— Ходил ли си някога до Непроходимата гора? — презрително попита Бочи. — Широка е около хиляда и петстотин километра, а след

като навлезеш три метра в нея, ти трябва мачете или панга, за да продължиш.

— Използвай лазерен пистолет.

— И да подпалиш цялата проклетата гора? — изсмя се сухо Бочи.
— Лазерен пистолет ще хвърли в пламъци дори мокрите дървета... Освен това приближиш ли се до средата на гората, започваш да газиш в метър вода и да се движиш слепешком в сърцето на вечна буря.

— А някой опитал ли се е да надникне отгоре какво има там? — попитах аз.

— Нищо не може да се види през дърветата. Те са около петдесет-шестдесет метра високи и са образували по два-три навеса от преплетени клони. За Бога, там вероятно има двайсет вида животни, които никой не е виждал досега.

— Може би са двайсет и един — каза многозначително Нейсмит.

— Как пък не! — изсумтя Бочи. — Фуентес е взел правилното решение. Ще спечели повече пари, като пише за тях, отколкото ти, ако тръгнеш да ги търсиш.

— Трябва да заведе един клиент в тази посока следващата седмица — обадох се аз. — Може би ще хвърля един поглед.

— Ще си загубиш времето — отсече Бочи.

— Мое е.

— И на клиента ти.

— Може би ще огледам, след като го изпратя вкъщи. А може би той ще поиска да дойде с мен. Той е фотограф, камерата му е оръжието. Това пътешествие му е третото и вече е направил повечето холограми, които му трябва от Големия източен континент.

— Искаш ли компания? — попита Нейсмит.

— Не.

— Нека ти осигурявам месото за ядене — настоя той.

— Ако толкова много искаш да намериш това Златно царство, защо не си го търсил досега?

Внезапно виновно изражение промени лицето на Нейсмит.

— Търсих го.

— Колко пъти? — попита Бочи.

— Пет засега.

— Губене на време — повтори отново Бочи.

— Имам време за губене — отвърна Нейсмит. Обърна се пак към мен. — Но нямам никакви пари. Затова бих искал да ме наемеш.

Вдигнах рамене.

— Добре. Ела като ловец на месо и ще прекараме няколко седмици в търсене наоколо, след като изпратя клиента си у дома.

— Дадено — съгласи се той. — А ако намерим Златното царство, ще делим петдесет на петдесет.

— Шестдесет на четиридесет — поправих го. — Не забравяй, това е моето сафари.

— Шестдесет процента от нищо пак е нищо — обади се саркастично Бочи.

Бях съгласен с него, но пък се отървах от лова за месо през следващите два месеца, така че все пак печелех нещо.

Останах в Беренджи още шест дни да изчакам пристигането на клиента си, симпатичен дребосък на име Уокър. Винаги се наслаждавах на първите два дни в града, но на третия вече ми се искаше да съм обратно в пустошта. Градовете, дори малките като Беренджи, не ме привличаха. След два дни в тях, всеки ловец усещаше, че макар и сафаритата да бяха най-добрият бизнес в момента, той самият се превръща в ходещ анахронизъм. Градовете бяха построени от хора, които искаха постоянен дом, а фермите се обработваха от хора, свързани със земята. Ние със скитническата жилка в душите си може и да сме им необходими в началото, но сме само временно явление. Някои като Фуентес си тръгват по-рано, други като мен — по-късно, но рано или късно всички си тръгнахме. Всяка павирана улица, всяка къща със солидни основи или култивирано парче земя са просто още един пирон в нашите ковчези.

Всъщност в деня, в който тръгнах с Уокър и Нейсмит, правителството публикува решението за първия национален парк. Взеха почти осем хиляди квадратни километра в средата на равнините на сибоните и забраниха лова там. Май още тогава разбрах, че дните ми на Пепони са преброени. Не беше свързано със забраната за лов, а с проклетите огради, дори и да са само линии върху картата.

И все пак беше лесно да се забрави всичко това, щом веднъж стъпиш в саваната. Полетът до Бакатула, главния град в Големия западен континент, ни отне един ден, а на следващата сутрин карахме колите през тревистите равнини, а Магади и двама от моите

следотърсачи соротоби ни водеха. Среброкожите мигрираха от юг, заедно с тях се придвижваха хищници и лешояди. Всъщност имаше толкова много храна по пътя, че дори нощните убийци, които обикновено ядат всичко, се гнусяха от трупове, оставени от големите хищници. Дъждовете бяха престанали току-що и цялата Пепони беше зелена и разцъфнала. Реките, които допреди месец бяха просто сухи бразди по почвата, сега бяха пълноводни и живи, а повечето тревопасни водеха малки със себе си. Бях щастлив, че този път клиентът ми е ловец с камера и че Нейсмит се грижи за месото на масата. Беше удоволствие просто да си седиш и да се наслаждаваш на пейзажа.

Изминаха три седмици, докато Уокър събра холограмите, които искаше. Изпратихме го със самолет до Беренджи и се отправихме към Непроходимата гора. Четири дни карахме на запад, като покривахме около триста и петдесет километра на ден по неравен терен, и накрая стигнахме до покрайнините на гората. Земята бе хълмиста и дърветата се сгъстяваха, а не след дълго повечето животни, които разчитаха на зрение и скорост като среброкожите и бързоногите, останаха назад. Срецахме разпръснати стада от земни кораби и гръмотръси, понякога и заблуден саблерог, но най-вече различни видове антилопи и козли — донесох един, който никога преди това не беше класифициран, затова го нарекох на свое име — и множество дърволази, които писукаха и се люлееха от крак на крак.

Нейсмит извади карта и ми показва неуспешните си атаки срещу гората. Спряхме се на маршрут, който да ни изведе на югозапад. Навлязохме още трийсет километра навътре, докато гората стана толкова гъста, че ни се наложи да оставим колата и да продължим пеша. Магади направи базов лагер и остана при нея, а Нейсмит и аз взехме двамата водачи соротоби с нас.

Два дни напредвахме трудно през гората, вероятно изминавахме по-малко от двадесет километра на ден. Никога не съм виждал толкова много насекоми и стоноги през целия си живот, а и трябваше да спираме на всеки два часа, за да изгаряме някакви малки пиявици от краката си. През нощта на втория ден започна да вали и не спря. Прекарахме един ден в нашите минипалатки, докато разберем, че дъждът скоро няма да спре, затова тръгнахме отново. Двете дигита се

заоплакваха от зли духове, но продължихме още ден и половина, преди да реша, че сме стигнали прекалено далеч.

— А Златното царство? — настоя Нейсмит.

— Да върви по дяволите — казах, докато изваждах стотната или хилядната буболечка от ухото си. — Със скоростта, с която се движим, и след половин година няма да стигнем до другия край на гората. Както виждаш, не сме изминали общо и шестдесет километра. Който и да я е нарекъл Непроходимата гора, е знаел какво говори.

Е, той изпадна в неударим гняв и само дето не ме заплаши със звуковия си пистолет, но останах непреклонен. Беше ми писнало от гадини, дъжд и студ.

— Е, ама аз няма да се откажа! — каза Нейсмит и си взе раницата.

— Свободен си да правиш каквото искаш.

— И без това не ми се щеше да ти давам шестдесет процента.

— Според нашия приятел Бочи и сто процента от нищо са нищо. Ще те изчакаме един ден в колата, в случай че промениш решението си.

Той ме изгледа презрително, обърна се и тръгна по пътеката, утъпкана от животни. Казах на дигитата, че се връщаме, и за пръв път от четири дни те се усмихнаха и запяха.

После се случи нещо много странно. Двамата ми следотърсачи соротоби, които можеха слепешката да намерят пътя си от Балимора или дори от планините Юпитер, безнадеждно се объркаха. Бяха маркирали нашата следа, разбира се, но нищо не остава маркирано в проклетата гора. Дъждът беше заличил следите ни, а и достатъчно животни се бяха отъркали в дърветата, така че никакви знаци не можехме да открием.

Бродихме в проклетата гора близо седмица, но нямаше начин да разберем къде сме. Компасът ми, който трябваше да е водоустойчив, престана да работи, а не можехме да видим слънцето или звездите заради облаците и преплетените клони.

Нямаше достатъчно дивеч и бяхме заплашени от глад, но не и от жажда — през това сафари бях най-близо до паниката, откакто се помня. Не можехме просто да седим там, но и не бяхме сигурни дали всяка стъпка, която правим, не ни отдалечава от колата и не ни води по-навътре в гората. Спомням си, в един миг си помислих, че ако

вървим по погрешен път, поне можем да стигнем до Златното царство, преди да умрем. Сетне реших, че бих заменил всички богатства за това да зърна слънцето още веднъж.

И тогава сутринта единият от соротобите заудря по вратата на минипалатката ми, а когато излязох, се сблъсках с половин дузина синьохрилковци, най-странните, които някога съм виждал. Бяха много по-високи от нормалните дигита, слаби като клечки и покрити с невероятно сложни шарки, прогорени на кожата им.

Отне ми половин минута да разбера, че не говорят нито един от обикновените диалекти, опитахме се да общуваме чрез езика на знаците. Успях да им предам нашето затруднение и те изявиха желание да ни отведат обратно, ако не до колата, поне до края на гората.

И тогава забелязах, че двама от тях носят златни гривни на глезените си. Опитах се да разбера откъде са ги взели, но не можах да ги накарам да ми отговорят. Накрая, като налучкване в тъмнината, посочих към тях и попитах:

— Балгуди?

Наистина имаше реакция. Очаквах да се усмихнат и кимнат или да ме изгледат с празен поглед, но вместо това те се намръщиха. Един от тях вдигна острия прът, който използваше вместо копие, и ме заплаши с него. След малко се успокоиха и повече не споменах за златото или балгудите.

Беше почти сигурно, че са чували за балгудите и че не са в добри отношения с тях, а това беше добре дошло за мен: всичко, което ме интересуваше, беше как да се измъкнем от тази проклета дъждовна гора.

Мислех, че ще ни отнеме поне седмица, но всъщност стигнахме до Магади за по-малко от два дни. Когато запалих колата и им показах как работи, двама от тях избягаха в ужас, а другите четирима се събраха и гледаха в захлас. Гръмнах един тайлъров глиган за вечеря — пушката въобще не ги изненада. Това ме наведе на мисълта, че са виждали оръжие и преди, и ги поканих да останат и да споделят месото ни. Прекараха цялата нощ при нас, а на сутринта седнаха до колата и гледаха как я подкарвам.

С помощта на още доста знаци ги накарах да разберат, че чакаме Нейсмит и вероятно ще останем още два дни на това място, преди да

се откажем и да си тръгнем. Накрая те кимнаха, магнаха ни за сбогом и си тръгнаха.

Прекарах останалата част от сутринта в чистене и лъскане на оръжията си. И тогава, веднага след обяда, най-високият от тях се върна и бавно прекоси сечището до колата, носейки нещо в ръка.

Когато се приближи по-близо, видях, че е главата на Нейсмит. Извадих пистолета си и го насочих към него, но туземецът обясни с множество жестове, че не той го е убил. Попитах кой го е направил и той посочи към гората в смисъл, че убиецът или убийците са на доста голямо разстояние.

— Балгудите? — попитах.

Той кимна.

Накарах го да ми опише един балгуд или да ми каже къде живеят, но той продължи да гримасничи и да клати глава. Накрая се отказах. Най-сетне постави главата на Нейсмит на земята и изчезна обратно в гората.

— Е, поне той е намерил своите балгуди, където и, по дяволите, да се намират — казах след малко.

— Наистина ли мислиш, че има Златно царство, шефе Хардуик? — попита любопитно Магади. — В края на краищата тези дигита — той изрече думата презрително както винаги, — наистина не правят сами златните гривни, които носят на глезените си.

— Знаеш, че отговорът беше по-важен за мен, преди да влезем в гората, отколкото сега.

Това беше вярно тогава, вярно е и до днес.

Хардуик беше блед и много отслабнал. За пръв път, откакто го познавах, завесите бяха дръпнати, като че ли слънчевата светлина въобще не го интересуваше.

— Добре дошли отново, господин Брийн — изрече със слаб глас той, когато влязох в стаята. — Страхувах се, че няма да се върнете навреме.

— Навреме ли? — повторих любопитно аз.

— Доста кръв изкашлях тази нощ. Не би трябвало да знам, но ме чакат да умра през следващите два дни.

Не знаех какво да кажа, просто стоях и го гледах.

— Не е голяма загуба — продължи той. — А и вече е време.

— Съжалявам.

— Уредил съм си дълговете. Не занесох нищо на Пепони и не взех нищо оттам. Но щеше да ми е неприятно да си отида, без да ви отговоря на всички въпроси. В края на краищата аз съм последният — никой няма да остане, щом и аз умра.

— Сигурен ли сте, че ще можете?

Той се усмихна иронично.

— Не че имам други неотложни ангажименти... Как върви книгата ви?

— Не е книга, а дисертация. Въпреки че с ваше разрешение бих искал да напиша и книга.

— Не се нуждаете от разрешението ми, за да пишете за земните кораби.

— Не за земните кораби — отвърнах. — А за вас.

Той опита да вдигне рамене, но беше прекалено слаб.

— Както искате.

— Благодаря.

— Но се помъчете да бъдете обективен — продължи бавно той. — Ловът не е толкова вълнуващ или романтичен, колкото холограмите и видеото го правят да изглежда. Всъщност грубата истина за лова на земни кораби е, че вървиш трийсет-четирийсет километра, преди да стреляш веднъж.

— Наистина ли?

Той кимна, закашля се и едва успя да си поеме дъх.

— И че животът на всеки ловец може да се окаже в опасност веднъж или два пъти в кариерата му, а другото се дължи или на небрежност или на чиста глупост.

Обмислих следващия си въпрос.

— Защо не останахте?

— На Пепони ли?

— Да.

— Почти никой от нас не остана.

— Знам — отвърнах. — Но не знам защо. Ако бяхте отишъл на други нови светове, щях да разбера, но вие не сте. Фуентес се пенсионира на Делурос VIII, Рамирес отиде на Земята. Всеки от вас

по-скоро се е оттеглил, отколкото е започвал наново — така че защо не се пенсионирахте направо на Пепони?

— Риса Грийн остана — каза той, сякаш черпейки сили от интереса си към темата. — Но пък той винаги си е имал собствена гледна точка. Спомням си, че купи планината Кракуа от богодите за шест бързоноги. Излезе и ги застреля през един следобед. — Хардуик се усмихна на спомена, после отново стана сериозен. — Колкото до мен, не ми харесваше това, в което Пепони се превръщаше. О, цивилизоването му беше неизбежно, но това не ми помагаше да го приема по-лесно. Видял ли си веднъж рая, не ти се иска да гледаш как го превръщат просто в още един свят.

— Имало е обширни незаселени земи, когато сте напуснал — изтъкнах.

Пое си тежко въздух, после остана напълно неподвижен за известно време и накрая отговори:

— Всичко беше картографирано. Щом има карти, има и граници, а има ли граници, има и нотариални актове. Това, което го няма вече, е Пепони, не и какъвто го познавах... Виждах какво става и знаех, че е време да изчезвам или да си избира да бъде фермер или магазинер. Установяването на едно място обаче не беше по вкуса ми.

— Но защо толкова малко от вас отидоха да откриват нови светове? — настоях.

— Пепони беше като алчна метреса — отвърна той. — Колкото повече ѝ предлагаш, толкова повече иска. Тя ти отнемаше младостта, енергията, здравето — всичко, което имаш да ѝ дадеш. Искане се много от човек, за да цивилизова един свят, и това е обречена битка, защото човекът, който го прави, не иска да види резултатите. — Той отново замълча, но този път по-продължително. — Просто не ти оставаше нищо, което можеш да дадеш на другия свят. Слънцето отнемаше всичкия живот на кожата ти, болестите подкопаваха силите ти, прахът влизаше в дробовете ти и никога не ги напускаше. — Внезапно той се усмихна. — А и никъде в галактиката няма ловец, на когото да не му липсва парче кожа или ухо от дните, когато е бил прекалено глупав да стои пред клиента си.

— След като си тръгнахте, поддържахте ли връзка с някого, с когото сте се запознал там?

— Не. Веднъж-дваж срещнах Бочи случайно, а от време на време чувах, че Джони Рамзи е произнесъл реч или написал друга книга. Но никога не съм ги търсил.

— Защо?

— А за какво? Да седнем и да се оплакваме какво сториха с нашата планета ли?... Знаете ли, преди няколко години срещнах двама младежи, които бяха ходили да се бият срещу Буко Пепон, и те сякаш описваха съвсем различен свят. Нищо не звучеше като планетата, която познавах.

— А кога решихте да напуснете?

— След като се върнах от територията Букуа. Много от нас напуснаха тогава. Знаехме, че никога повече няма да имаме лов като този, затова изглеждаше напълно подходящо да си тръгнем.

— Вие сте бил в територията Букуа? — попитах изненадано.

— По дяволите, всеки, който можеше да носи пушка, беше там.

— Четох разказа на Тайлър за това — продължих аз. — Никъде не ви споменава.

Хардуик изсумтя презрително и гневът сякаш му даде нови сили.

— Хенри Тайлър беше най-големият лъжец, когото някой някога е срещал.

— О?

— Никога не е стъпвал в територията. Събра всичките си истории по баровете в Беренджи и накрая се изписа най-големият убиец на земни кораби.

— А кой беше там?

— Ами бяхме аз, Риса Грийн, Хакира, Бочи... старият Ефраим Оксблъд се върна от Връзките заради това и Стармаунт, Бейли, Рашид, братята Парис, Гейб Пикет и...

— Габриел Пикет? — прекъснах го аз.

— Точно така.

— Не беше ли той бащата на Аманда Пикет?

— Да.

— Чел съм всичките й книги. Наистина името ми се стори познато.

— Страшно добра писателка е тази Аманда Пикет — отбеляза Хардуик.

— Спомням си, че Габриел Пикет беше фермер, а не ловец.

— Да, но повечето фермери браконьерстваха и преследваха земни кораби от време на време, за да си плащат ипотеките. — Той отново се усмихна. — Забелязах, че тези интересни подробности не са отразени в книгите ѝ.

— Срещали ли сте се с нея?

— Много отдавна. Тогава беше още дете. Срамежливо малко същество, тихо и сдържано. Нямахме начин да я погледнеш и да предположиш, че ще стане най-известният писател на Пепони... Но тя го направи съвсем честно. Гейб Пикет си водеше най-подробните дневници, които съм виждал.

— Наистина ли?

Хардуик кимна.

— Не е зле някой ден да им хвърлите едно око. Може да се окажат доста интересни за вас.

— Разбира се. Ще се опитам да я открия в близко бъдеще.

— Не е лоша идея — съгласи се той. — Последното, което чух, е, че живее на Бартон IV.

Точно тогава влезе една сестра да провери лекарствата, които бавно капеха през тръбичките в лявата му ръка и крак, и аз извърнах глава, докато свърши.

— Вече можете да гледате — изхриптя Хардуик, когато сестрата напусна стаята. После се усмихна развеселено. — Бих искал да зърна изражението ви, когато видите за пръв път как се дере животното.

— Щеше да си струва — призна засрамено.

— Не се притеснявайте. Различни неща въздействат на различните хора. На вас не ви харесва да гледате кръв. Колкото до мен, никога не съм понасял да стоя в затворено пространство.

Помислих си, че е прекарал последните осем години в тази малка стая, и не знаех какво да кажа. Той като че разбра какво си мисля, защото добави:

— Няма какво да се види оттук.

— Можете ли да ми разкажете за територията Букуа? — попитах облекчено.

— Да. Беше последният голям лов на Пепони... Но поне тръгнахме с размах и желание, а не с хленч и оплаквания.

Това, което трябва да разберете за територията Букуа, започна Хардуик, беше, че всичко се струпа наведнъж. За начало губернаторът на планетата реши, че Пепони е прекалено голяма, за да може един човек да се грижи за всичко. Раздели я на дванадесет области, всяка с областен управител. Единадесетте управители заеха постовете си след месец, но този, чиято област включваше територията Букуа, лежеше в болница на разстояние половин галактика и не се очакваше да се върне по-рано от шест месеца.

Освен това бе избухнала малка война на Колумб II — на около две светлинни години, и три четвърти от военните части на Пепони бяха прехвърлени там.

И тогава дойде новината — бижутерите на Републиката толкова отчаяно се нуждаят от очни камъни, че приемат сини и безцветни.

Това беше положението: военните части не бяха там да упражняват закона, областта Букуа нямаше управител и можеше да продадеш всеки очен камък, до който се добереш, независимо от цвета му. Това доведе до открит ловен сезон за земни кораби, а най-много от тях се намираха в територията Букуа, огромна савана между планините Юпитер и Прашната яма.

Щом се разнесе новината, че бижутерите купуват камъни, всеки — наистина всеки, се отправи към територията. Не само ловците, а ние бяхме достатъчно много. Стотици фермери като Гейб Пикет потеглиха към Букуа, а към тях се присъединиха миньори и търговци. Никога не съм ги виждал, но съм чувал истории, че имало дори синьохрилковци, които работели за себе си.

Риса Грийн беше един от първите. Живееше в Беренджи, просейки кредити от тук и там, откакто правителството го накара да се откаже от позицията си на човешки крал на богодите. Не можеше да разчете и следа, но стария Рис никога не позволяваше на такива незначителни подробности да го спират. По пътя за територията се отбил в старите си земи и взел купчина украшения и бижута от богодите, после намерил един от малкото военни фортове в областта Букуа и обяснил, че разменя стоки на богодите с вещи на дигитата, които живеят на територията. Дал няколко по-хубави на войниците, купил им по едно питие и им обяснил, че се ужасява от земните кораби, а бил чул, че територията е пълна с тях — и след десет минути те вече отбелязвали на картата му къде са стадата, за да ги избягва,

когато се придвижва от село до село. Влязъл в територията с едно оръжие, трима носачи и картата си, а след месец излязъл с повече от три хиляди очни камъка.

Бочи, който бе решил да напуска Пепони, остана толкова, че да се позавърти из територията. Открил водна яма в западния край, настанил се в засада, отровил я и се сдобил със седемстотин очни камъка, без да стреля нито веднъж.

Скачащия Джими Уестърли отишъл с подвижна стълба, сложил я във високата до рамо трева, където никой от другите ловци не би отишъл, качил се на нея и през първия ден застрелял двадесет земни кораба. Щом напуснали областта, той ги последвал, но винаги търсейки висока трева. Слагал стълбата, където и да спирал, и стрелял, докато се сдобил с хиляда очни камъка.

Другите ловци използваша други методи. Бейли Адския пламък довел цяло племе доради, които използвали отровни копия и стрели и повалили почти три хиляди земни кораба, преди новият управител да се появи най-накрая и войниците да се върнат от Колумб II.

След два месеца територията заприлича на военна зона — не само заради купчините трупове на земни кораби. Първо на първо, много фермери не знаеха нищо за лова и повече от петдесет от тях бяха убити от животните. Освен това, когато стана по-трудно да се намират земни кораби — оцелелите не искаха да се приближават до нищо, което мирише на човек или синьохрилко — някои от ловците започнаха да маркират териториите си.

Калахари Дженкинс си избра една суха област от около сто квадратни километра в северозападния край на територията, провъзгласи я за лично ловно поле и се закле, че ще убие всеки, който влезе в нея. Миньор на име Кенеди престъпил границите ѝ един ден, докато преследвал земни кораби, и Дженкинс го гръмнал. Не знаел обаче, че Кенеди има шестима сина и така се започна кръвното отмъщение. Отнело им две седмици да го убият — мисля, че първо той се справил с четирима от тях. Двамата оцелели провъзгласили територията за тяхна. Това продължило около пет дни, докато Хакира се появил от юг с проклетата си котка-демон. Звярът убил последните две момчета на Кенеди, а Хакира не стрелял нито веднъж. Просто обрал всички очни камъни на Дженкинс и братята Кенеди и отпрашил за Беренджи.

Никой така и не разбра какво се случи със сестрите Марачи. Тези момичета доста ги биваше, но един ден изчезнаха. Никой не откри осемстотинте очни камъка, които се предполагаше, че са събрали.

А след пет месеца от Беренджи дойде новината, че цените на камъните падат заради свръхпредлагането, и онези от нас, които бяха още в територията, започнахме да преследваме и други неща — кожи на саванни дяволи и всичко останало годно за продажба. Никога не видях саблерог, но казват, че Бочи убил последния екземпляр на планетата именно в територията.

След известно време дори лешоядите не можеха да наваксат с труповете и мястото се превърна в касапница, а останките на земните кораби бяха навсякъде. Някои от нощните убийци станаха твърде дръзки, започнаха да нападат хора и за известно време бяхме в положение на война... но скоро останалите глутници нощни убийци отново предпочетоха да ядат земни кораби.

Накрая пристигна областният управител. Започна да издава най-различни прокламации, но беше напълно безпомощен, преди войниците му да се върнат от Колумб, а дотогава не бяха останали достатъчно земни кораби, че да си струва да се преследват.

Когато всичко се уталожи, ето каква беше равносметката: около петстотин човека влязоха в територията Букуа и за по-малко от шест месеца три милиона очни камъка бяха изнесени от нея. Това бе последният голям лов на Пепони или където и да е другаде. Доста богатства водят началото си от онова време. Само половината от хората, които отидоха там, се върнаха, но повечето от тях не се тревожеха за прехраната си от онези дни насетне.

Изправиха Риса Грийн пред съда и го обвиниха в браконьерство. Нищо ново — винаги го изправяха пред съда за едно или друго и той винаги оборваше обвиненията, както направи и този път. Но изправиха още десетина ловци пред съда, сред тях Бочи и Бейли Адския пламък, и някои от тях не успяха да отхвърлят обвиненията. Парите им бяха конфискувани и им бе предоставен избор: пет години затвор или да хванат следващия полет от Пепони и никога да не се връщат.

Ходих на процесите и докато седях отзад в залата, разбрах, че бяхме съдени от заседатели, които не ни бяха равни и не можеха да ни разберат. По дяволите, всички подобни на нас бяха или мъртви, или подсъдими. Огледах се в залата и видях само заселници, фермери и

търговци, а докато изучавах лицата им, осъзнах, че те смятаха хора като Фуентес, Хакира и дори Джони Рамзи за неудобни. Знаете какво е да се чувствате засрамен от детските си щуротии, нали? Е, те се срамуваха от хората, които бяха открили Пепони. О, знаеха, че сме направили само необходимото, но можеше да се разбере веднага, че за тях тези времена са отминали и че ние нямаме място в бъдещето, което изграждат.

Дори помолиха губернатора да се яви пред съда и той недвусмислено ги увери, че ще използва цялата власт на правителството, за да спре браконьерството. И не само това. Заяви, че ще регулира лова много внимателно и че на Пепони ще се създадат още петнадесет парка за защита на дивеча заедно с този, който обявиха в равнините на сибоните. Започна да изрежда териториите и разбрах, че току-що съм останал без работа: всяка област, в която бях ловувал, се превръщаше в резерват.

Не беше от голямо значение, защото вече знаех, че е време да си тръгвам. Гледаш всички онези лица, слушаш официалните съобщения и осъзнаваш, че Пепони се променя прекалено бързо. О, ловът ще съществува още двадесет или тридесет години, но така или иначе отмира. Флотът идваше да картографира неизследваните територии, дори Непроходимата гора. Хотелите вече не ни търпяха в града да се поотпуснем след поредното сафари и внезапно на Главната улица се отвориха компании за сафари, за които никой никога не беше чувал. Всяка от тях предлагаше на клиентите си да посетят седем екзотични свята за по-малко от стандартен галактически месец. Обещавах да вземат клиента от хотела му, да го отведат точно до стадо на земни кораби, да му предоставят един час да застреля трофея си и да го върнат в хотел „Роял“ навреме за късния обяд и вечерта по кръчмите и местните развлечения.

Останах още няколко месеца, търсейки нещо, което да ме увери, че греша. Дори получих две предложения за работа като управител на парк. Почти приех едното. Стигнах до преговори за правото на съвсем ограничен лов за собствените ми нужди, но накрая се отказах. Нищо им нямаше на хората, които идваха в парка, но не бяха мой тип. Можех да разбера ловците с камера като Уокър, когото бях извеждал в пустошта четири или пет пъти. Стоеше и правеше холоснимки на нападаща котка-демон и ми се сърдеше, ако я сплаша, преди да стигне

на десет метра от него. Или пък се катереше на някое дърво, за да снима как саванен дявол изяжда среброкож, който е завлякъл горе, за да не дели с лешоядите. Но не ме интересуваха този вид ловци с камери, които караха бързо през парка, загрижени само за броя животни, които ще съхранят на холоснимки за един ден, и имах чувството, че винаги ще са стотици пъти повече от онези като Уокър.

Имаше проблем и с браконьерството. Много дигита бяха отворили магазини в Беренджи и другите градове и нямаше съмнение, че племенните им събратя ги снабдяват незаконно с очни камъни. Всъщност племената на дорадите и киа унищожиха саблерозите, а не хората. А нямаше начин да се прекрати браконьерската дейност, ако дигитата не свидетелстваха срещу своите племенни братя. Така че не виждах бъдеще в работата по опазване на дивеча.

Помислих си и върху възможността да купя ферма в зелените земи отвъд Беренджи, но бях свикнал да кръстосвам земята, а не да я копая. Смятах дори да взема млади партньори в моята компания за сафари и да прекарвам повечето време в Беренджи, но не обичам градовете. Освен това имах достатъчно пари, а не можех и да си помисля, че ще прекарам остатъка от живота си, вършейки работа, която не харесвам.

Накрая, предполагам, просто исках още малко време, за да мога да запомня всичките образи на Пепони, преди да го напусна завинаги. А да се върна никога не ми е хрумвало: никой не се връща на Пепони. Каквото и да те е довело там, променило се е, за да си тръгнеш и вече не искаш да видиш в какво се е превърнало. Не само ловците се чувстваха така. Дори Аманда Пикет не се върна, след като Буко Пепон завзе властта — а той много упорито се стараеше да я върне. Дори кръсти цяла област на нейно име. Не са правили това за друг човек.

Искам да съм ясен: не Пепони загиваше. Планетата се развиваше и имаше постоянен поток от хора, които се заселваха там. Това, което умираше, бе предишният начин на живот. Предполагам, че ние с Фуентес, Бочи, Хакира, Бейли Адския пламък, Риса Грийн приличахме на земните кораби, саблерозите и котките-демони. Бяхме колоритни, създадохме интерес към този свят, но сега цивилизацията се разпростираше върху планетата и ставахме ненужни. Не се знаеше кога някой от нас, стар ловец или стара котка-демон, би изплашил някой инвеститор. А и след като бяхме диви като животните, никога не

можеха да бъдат сигурни, че ще се държим както искат. В най-добрия случай бяхме потенциално неудобство, в най-лошия — източник на неприятности; не съжалявах истински, че ни е имало, но със сигурност не им беше мъчно да се лишат от нас.

Хората все още ходят на Пепони, за да видят неговите красоти и животни и пак се забавляват. Посещават градовете и парковете, карат ски в планините и плуват в океаните, ходят на гости на дигитата в техните селища и градове и се връщат вкъщи с чудесни разкази и спомени.

Но никога вече не правят пътешествия по реките или през високата савана и не усещат какво е да си първият човек, стъпил по тези места. Никога няма да разберат чувството да видиш толкова голямо стадо от среброкожи, че му е необходим цял ден, за да премине покрай теб. Никога няма да видят земен кораб или саблерог, освен в музеите. Няма да се събудят сутрин на двеста километра от най-близкия град със съзнанието, че са свободни да отидат където поискат и да направят каквото поискат, защото имат цял свят за завладяване. Могат да помиришат въздуха, да погледнат цветята или птиците, кръжащи над тях, а ако имат късмет — да видят как ловува хищник, но няма да е същото. Първо, защото следват график — на сутринта трябва да сме тук, на обяд там, а на друго място по здрач, докато едно време не можеш да ви кажа дори кой месец сме. Ако закъснеят с връщането в Беренджи, ще изпуснат самолетните си връзки и ще паникьосат туристическите си агенти. Ако аз закъснея с две-три седмици или месец с връщането си в Беренджи от лов, който и да ме чакаше, щеше да е още там и да пие в бара „Гръмотръс“, или щеше да ми е оставил бележка на Дървото за съобщения пред хотел „Екватор“. Пепони, който познавах, нямаше календари, часовници или огради и си бе отишъл завинаги.

Пристигнах на Пепони с няколко години закъснение, но си тръгнах точно навреме. В каквото и да се е превърнал сега, не искам и да зная.

Не занесох нищо на Пепони, не взех нищо оттам.

Не съжалявам за нищо.

Е, само за едно: искаше ми се да съм го видял такъв, какъвто Оксблъд и Фуентес са го видели за първи път, когато е бил истински рай.

ПЛАДНЕ

Минаха две години след смъртта на Аугуст Хардуик.

Дописах дипломната си работа за земните кораби, завърших обучението си, известно време работих при баща си в неговата компания за внос-износ на Алтаир III. Не ми хареса и напуснах. Накрая продадох романтична статия за живота на Хардуик на едно популярно списание и насърчен от успеха, написах още две, публикувах ги в не така добре платени, но по-престижни издания и изведнъж открих, че съм на прага на кариера, ако не като журналист, то поне като биограф на Аугуст Хардуик. Беше по-интересно, отколкото вносът на дървесна каша от системата Делта Скути (всичко друго би било по-интересно!), и скоро сключих договор да напиша книга за живота му.

След смъртта на Хардуик два пъти препрочетох книгата на Аманда Пикет „Дните на Пепони“, като всеки път се възхищавах на невероятния подбор от думи и изрази, на уменията ѝ да пресъздаде екзотиката, красотата и на най-тежките условия на живот. Събитията, свързани със смъртта на баща ѝ, причинена от тежката работа и претоварването, със загубата на съпруга ѝ в Кризата Калакала и накрая с банкрутирането ѝ, бяха отразени толкова накратко, че читателят едва ги забелязваше. Бе писала доста избирателно за света на Пепони, който помнеше, като наблягаше на достойните за похвала аспекти, без да се спира върху неприятните събития от живота си. Както Хардуик каза в един от нашите разговори, всеки ред от книгата беше верен, но самата книга бе една голяма лъжа.

Все пак това си оставаше не само най-вълнуващото произведение за Пепони, но и най-продаваното (като изключим ловните мемоари на Джони Рамзи, разбира се), и аз ѝ писах няколко пъти, молейки за разрешение да взема интервю от нея и да прочета дневниците на баща ѝ. В началото получавах учтиви откази, че не дава

интервюта, но когато ѝ съобщих, че най-накрая съм сключил договор да напиша биографията на Хардуик, тя ми изпрати ръкописна бележка-покана да прекарам един уикенд в дома ѝ на Бартън IV.

Приех веднага и сега, два месеца по-късно, стоях пред входа на ъгловатата къща от хром и стъкло, изчаквайки системата ѝ за сигурност да сканира паспорта ми.

Вратата се отвори с леко приплъзване и аз се вторачих в котешките вертикални зеници на женска от синьохрилковците. Видът ѝ озадачаваше още повече заради човешката униформа на прислужница, която носеше. Бях толкова изненадан да видя същество от Пепони на Бартън IV, че само стоях и я гледах втренчено.

— Бихте ли влезли, господин Брийн? — покани ме тя на земен език с ясно изразен акцент, без да обръща внимание на реакцията ми. — Господарката ви очаква.

— Благодаря — възвърнах спокойствието си аз.

Преведе ме през кръгло фойе по коридор към петоъгълен кабинет, една от стените в който бе изцяло от стъкло и гледаше към малко поточе в залесен двор. Висока, стройна и елегантна жена над шестдесетте се надигна от стол с висока облегалка да ме посрещне.

— Добре дошъл, господин Брийн — подаде ми ръка тя. — Аз съм Аманда Пикет. Надявам се, че пътуването ви е било приятно?

— Колкото може да е в космически кораб — поех ръката ѝ.

Облеклото ѝ бе стилно, кестенявата коса — прекрасно оформена по последната мода на Делурос, а пръстите и китките ѝ — покрити с пръстени и гривни, които не бяха от Пепони. Не беше якото фермерско момиче, което очаквах, нито пък излъчваше спокойствието, което авторката на „Дните на Пепони“ трябваше да притежава.

— Това е всичко, Нора — каза тя на извънземната. — Моля те, занеси багажа на господин Брийн в стаята му.

Нора кимна, поклони се и излезе.

— Тя тук ли живее?

— Тя е моя слугиня от над четиридесет години, господин Брийн, както беше и майка ѝ преди нея. Ако присъствието ѝ ви притеснява, мога да...

— Не, въобще не ме притеснява — уверих я аз. — Просто се изненадах да видя една пепонитка тук, на Бартън IV. — Замълчах неловко. — Между другото, искам да ви благодаря, че ме приехте.

— Рядко имам гости, господин Брийн. Ще бъде интересно и за двама ни.

— Мога ли да ви попитам защо се съгласихте в края на краищата?

Тя се усмихна.

— Първо, защото се възхищавам на постоянството ви. И второ, защото реших да прочета две от статиите ви за Аугуст. Разбирам, че не е трябвало да се задълбочавате заради читателите, но ако наистина искате да напишете книга за него, длъжна съм — заради него и заради Пепони — да ви помогна да я направите колкото се може по-правдоподобна... Мога ли да ви предложа чаша чай? — Тя посочи към разкошен сребърен сервиз върху подобен поднос.

Не обичах чай, но тактично приех предложението ѝ. Докато пълнеше чашата ми, огледах се.

— Познавам тази картина — посочих триизмерния портрет. — Много е хубава.

— Благодаря. Даде ми я самият Джонатан Рамзи, когато спечелих наградата „Сампсън“. Оттогава се е появявала на няколко от обложките ми... Пейзажите от двете ѝ страни са на местен художник.

— А холограмата? — попитах за изображението на мъж, облечен в сивокафява военна униформа. — Това баща ви ли е?

— Съпругът ми. Умря на Пепони.

В стаята имаше само една библиотека. Бе направена от красиво дърво и на нея бяха подредени една библия, шестте ѝ романа, двутомната ѝ биография на комодор Куинси, други малки и големи книги и издание на „Дните на Пепони“ с позлатена кожена обвивка — произведението, което всички смятаха за неин шедьовър. Из цялата стая бяха разпръснати най-различни литературни награди и почетни грамоти, но никъде не открих нещо, напомнящо за живота ѝ на Пепони.

— Няма ли да седнете? — тя посочи към дълъг кожен диван. Щом седнах, ми подаде чая.

— Благодаря.

— Няма защо. — Аманда Пикет се настани срещу мен на подобно кресло.

Настъпи моментна тишина, през която ме изучаваше. Накрая проговори:

— Прочетох работата ви за земните кораби, която ми изпратихте, господин Брийн.

— Матю — поправих я. — И какво мислите за нея?

— Доста романтична, но сравнително точна, като се имат предвид малкото източници, с които си работил.

— Мислите, че съм описал земните кораби по романтичен начин ли? — попитах учудено.

— Не, ловците. — Тя ме погледна в очите. — Виждал ли си земен кораб, Матю?

— Само на холограми и в музеи — признах.

— А аз израснах с тях.

— Знам — отвърнах, без да съм сигурен какво точно иска да каже.

Тя ме изгледа.

— Разкажи ми за себе си, Матю.

— Е, няма много за казване. Прекарах детството си с книгите на Фуентес и Джони Рамзи. Специализирах екзобиология^[1] и когато трябваше да избира тема за дипломната си работа, се спрях на изтреблението на земните кораби. Срецнах се с Аугуст Хардуик в процеса на проучванията си и разбрах, че е водил интересен живот, за който бих искал да пиша. — Стана ми малко неудобно. — Преди да умре, той предположи, че в дневниците на баща ви може да се споменава за него и за някои важни събития, които е забравил. А и сте го познавала лично.

— Трябва да отбележа, че бях още в пубертета, когато Аугуст Хардуик напусна Пепони. Срещата съм го само няколко пъти.

— Но го помните?

— Разбира се. Той беше смел и романтичен герой.

— Дори за израсналите на Пепони? — изненадах се аз.

— Реагираш така, сякаш всички на Пепони ходеха да изследват нови земи и да преследват диви животни. Повечето от нас просто работеха за прехраната си. Професионалните ловци бяха толкова екзотични фигури за нас, колкото и за вас.

— Съжалявам — обадох се смутено. — Чел съм толкова много разкази за лов на земни кораби, че забравям колко малко хора са се изхранвали с това.

— Познавам почти цялата литература за Пепони — каза с отвращение Аманда. — Това е често срещана грешка. Ловните мемоари са два пъти повече от всичко останало... Мога да разбера защо определен тип хора обичат да преследват животни. Но никога не успях да схвана защо трябва да се хвалят с постиженията си в писмен вид.

Реших да не споменавам, че тя самата е описала някои от сафаритата си в „Дните на Пепони“.

— Както и да е — продължих, — Хардуик рядко споменаваше хората, които не упражняваха неговата професия.

— Не е имало и причини да им отделя някакво внимание. В края на краищата той изчезваше в пустошта за една или две години, а когато не беше там, прекарваше времето си в компанията на други ловци в хотел „Роял“.

— Но е познавал вас и баща ви.

— Двамата са били сред първите хора на Пепони, тогава всички са се познавали. Но колкото повече души имигрирали там, толкова повече първите се ограничавали в своите тесни социални групи. — Замълча и ме погледна втренчено. — Ако ще пишеш биографията на Аугуст Хардуик, наистина трябва да научиш повече за колонизацията на Пепони.

— Това е една от главните причини да съм тук — уверих я.

— Това е една от главните причини да те повикам. Пепони е свят на невероятна красота и още по-големи контрасти и ти не би могъл да разбереш Хардуик, ако не разбереш него. — Тя замълча, после продължи урока си по история. — Дори след като Републиката официално отвори планетата за колонизация, нямаше голям интерес за имиграция. Считаха я за прашен и див малък свят, чието главно извинение за съществуване бе, че корабите на път за Алфа Бисмарк II можеха да зареждат там.

— А диамантените мини, които откри Рамирес в Голямата западна пустиня? — прекъснах я аз.

— Той самият забогатя от тях, но никой друг не спечели. Алфа Бисмарк II беше светът, който Републиката желаше — там имаше толкова много платина и уран! Пепони просто имаше удобно разположение. Както и да е, съмнявам се, че повече от двеста души са

пристигнали на планетата през първите две десетилетия, така че е съвсем естествено да са се познавали помежду си.

— Хардуик ми каза, че трийсет години след неговото идване човешкото население нараснало до милион и повече. Каква е причината за такова увеличение след слабото начало?

— Алфа Бисмарк — отвърна иронично тя.

— Моля?

— Изчерпаха находищата за по-малко от две десетилетия — усмихна се кисело тя. — Толкова за Бисера на Външната граница. И изведнъж никой вече не се нуждаеше от станцията за гориво на Пепони. На Републиката ѝ се наложи да намери друг начин да защити присъствието си там и започна да набира фермери и заселници, като на практика подаряваше земя на всеки, който идваше и искаше да я обработва.

— Разбирам.

Тя поклати глава.

— Не, мисля, че не разбираш. Никога не си бил на Пепони, но ми повярвай за едно: повечето земя — като изключим Зелените земи — всъщност е абсолютно негодна за земеделие.

— Не плъзнаха ли слухове?

— Разбира се. Нещо такова не може да се запази в тайна.

— Тогава защо хората продължиха да идват на Пепони?

Тя се усмихна.

— Когато откриеш отговора, Матю, ще си на път да разбереш защо Пепони бе толкова уникален свят... Още чай?

— Не, благодаря.

Тя се изправи.

— Ще трябва да ме извиниш за малко, Матю, но искам да изпратя съобщение до литературния си агент на Делурос VIII. Освен това отговарях на лични писма, когато ти пристигна. Мисля, че ще се чувстваш по-удобно в стаята си, докато работя. — Отиде до библиотеката, извади дебела стара книга и ми я подаде. — А междуременно можеш да я прегледаш.

— Какво е това?

— Нещо като семеен албум. Има холограми от Пепони.

— Надписани ли са?

— Някои от тях. — Натисна малък бутон на една от гривните си и Нора се появи веднага на вратата на кабинета. — А сега, господин Брийн...

— Матю — прекъснах я аз.

— Матю — поправи се тя, — Нора ще ти покаже стаята. Ще те повикам, когато свърша.

— Благодаря — отвърнах и тръгнах след Нора.

Минахме по къс коридор и стигнахме до врата, която се отвори при приближаването ни.

— Това е вашата стая за уикенда — съобщи Нора. — Надявам се, че ще се чувствате удобно.

— Сигурен съм — оставих албума на едно от двете големи легла. Забелязах, че багажът ми е поставен до вратата на килера.

Нора ми посочи друга врата.

— Банята.

— Благодаря.

— Имате ли нужда от нещо друго, господине?

— Не съвсем. Но ми се иска да ти задам няколко въпроса.

— Да? — обърна се тя към мен.

— Откога си напуснала Пепони?

— От трийсет и три години, господине.

— Не ти ли липсва?

— Липсва ми това, което беше, господине. Но не и това, в което се превърна.

— А в какво точно се превърна?

— Сигурна съм, че моята господарка ще ви обясни по-добре от мен.

— Притеснява ли те фактът, че все още си нейна слугиня, и то четвърт век след Независимостта?

— Не съм ѝ слугиня — отвърна с достойнство тя. — Аз съм домашна прислужница.

Щеше ми се да я попитам за разликата, но не исках да си помисли, че ѝ се подигравам, затова благодарих, че отговори на въпросите ми, и я освободих. Бързо разопаковах багажа си, после седнах на единствения удобен стол в стаята и заразглеждах албума. Някои от първите холограми бяха доста избледнели, сякаш не ги бяха напръскали с необходимите консерванти (както и вероятно беше!), но

въпреки бледите цветове успях да различа сниманите обекти без никакво затруднение.

Повечето ранни холограми просто показваха различни гледки от фермата, която Аманда Пикет направи известна в „Дните на Пепони“. Въпреки че никога не бях я виждал, без затруднение познах неугледната стара къща, кланицата, училището, което Пикет и дъщеря му издигнали за техните местни работници. Имаше няколко холограми на неговите бифкейкове, тези жилави хибридни животни за месо, внесени на Пепони, които местните жители, след като никога не успели да разберат напълно паричната икономика, скоро започнали да отглеждат и събират като форма на своя собствена валута.

Имаше само една холограма на майката на Аманда — висока, слаба и наистина красива жена. Самата Аманда се появяваше на всяка трета холограма — като бебе, току-що проходила, малко момиченце, девойка, млада жена и накрая като собственик и ръководител на фермата. Габриел Пикет изглеждаше като всеки друг фермер — слаб, корав и преуморен. Той сякаш остаряваше с всяка снимка и изчезна по средата на албума.

Имаше холограми на няколко от приятелите на Габриел Пикет, повечето фермери, но на две от тях успях да позная Аугуст Хардуик на средна възраст и за пръв път научих, че Фуентес и Джони Рамзи са спирали там по време на историческото си сафари. Имаше и една снимка на малък мъж с огромна шапка, а надписът отдолу ме увери, че е небезизвестният Рис Грийн.

Тук-там се виждаха земни кораби, които пиеха от близка река, или саванен дявол, застрелян от самата Аманда, когато се опитал да убие един от бифкейковете... Но повечето снимани животни бяха домашни любимци: бебе среброкож, куц бързоног и дори сираче саблерог. В един момент фермата сигурно е приличала на нещо средно между детски зоопарк и приют за животни.

Най-интересните холограми обаче бяха на пепонитите (които благодарение на срещите ми с Хардуик все още възприемах като синьохрилковци). Виждаха се помощниците в домакинството, кухненската прислуга, градинарите и полските работници, всички облечени в безукорно чисти бели дрехи. Може и да са работили напълно безплатно, но все пак са били много гърла за хранене.

Така стигнах до края на албума, където не открих нито животни или местни жители, нито дори Аманда. Само съпруга ѝ, с оръжия по колана и през рамото, суров и мрачен, и предположих, че е бил сниман по време на Кризата.

И тогава ми хрумна да се върна в средата на албума и да погледна по-внимателно лицата на младите синьохрилковци, за да се опитам да намеря Буко Пепон — всъщност открих с неудобство, че не мога да ги различавам. Дори да беше там, нямаше да го позная. Всъщност не можах да позная дори Нора, а я бях видял само преди двадесет минути.

Продължих да изучавам лицата и да се чудя: какво би търсил човек в едно дете, което ще порасне и ще се превърне в Мойсей или Месията за своя народ, лидер, когото Републиката първо ще обяви за въплътения Сатана, а после ще почита като може би най-великия държавник на своето време? Стоманен блясък в очите, твърда челюст или лице, което да изразява състрадание? Можеше да бъде всеки от онези зле облечени местни младежи или никой от тях, нямаше как да се познае.

Все още разглеждах албума, прелиствайки страниците, когато Нора влезе и ми съобщи, че Аманда Пикет вече може да ме приеме. Взех книгата под мишница, последвах я по коридора и се озовах при Аманда.

— Намери ли нещо интересно? — попита ме, докато поемаше албума от мен.

— Невероятен е. Има ли холограма на Буко Пепон?

Тя поклати глава.

— Не, той израсна на около шест километра от нас.

— Но сте го познавала?

— Срещата съм го случайно, докато растях, а и заедно учихме в колеж на Делурос VIII. Предполагам, че е първият от своята раса, който някога е посещавал училище на друг свят... Но тогава се казваше Робърт Прекина. Мисля, че промени името си едва след като завърши колежа.

— И какво представляваше?

— Беше един необикновен малък диг и стана един необикновен голям диг. — Тя внезапно спря. — Надявам се, че думата „диг“ не те

обижда. С нея съм отраснала и никога не е звучала неподходящо преди Независимостта.

— Не — отвърнах. — Все още се опитвам да не мисля за тях като за синьохрилковци. Предполагам, че се дължи на влиянието на Хардуик.

— Моля те да не използваш тези думи пред Нора — каза сериозно тя. — Това е термин, заради който можеха да те убият дори и преди Независимостта.

— Досещах се. Между другото, видях само една холограма на майка ви, а и не я споменавате в книгата си. Кога е умряла?

— Около трийсет години след холограмата. — Трябва да съм изглеждал озадачен, защото тя продължи: — Майка ми избяга с друг мъж, когато бях на три години.

— С колонист ли?

— Те бяха единствените мъже, които познаваше... Доста луда тълпа живееше на около час северно от Беренджи. Ловуваха, празнуваха и се състезаваха помежду си кой да създаде най-чудесното имение — но с някои малки изключения просто си изкарваха прехраната и не произвеждаха повече, отколкото те и техните работници можеха да употребят. Доста привлекателен живот за жена, която винаги е трябвало да работи и никога не е познавала разкоша.

Тя замълча и аз реших, че е време да сменим темата.

— От албума разбрах, че Джони Рамзи е посетил фермата ви.

— Джони Рамзи винаги е бил преди всичко политик, дори и когато не е имало пост, за който да се кандидатира. Спираше във всяка ферма, която откриеше, само за да се здрависа и размени няколко думи. Бях едва на четири тогава и наистина не си спомням посещението му. — Изведнъж се усмихна. — Баща ми казваше, че може да си живее чудесно само от напечатани грамоти с „Джонатан Рамзи спа тук“.

— Сигурно е бил една от най-колоритните личности, стъпили някога на Пепони.

— Всички бяха доста интересни тогава — отвърна тя. — Лично аз бих предпочела Риса Грийн.

— Ами Хардуик?

Тя поклати глава.

— Той прекарваше цялото си време в пустошта. А Риса беше винаги в центъра на нещата. Забогатя осем или девет пъти на Пепони и

се разори пак толкова... Знаеш, разбира се, че по едно време беше крал на богодите?

— Чувал съм.

— Сега това е много болен въпрос за тях и са го отписали от учебниците по история, но е истина. Богодите винаги са били най-голямото племе на Големия източен континент... Но когато хората започнали да пристигат на Пепони, те отказвали да имат каквито и да е отношения с нас. Не искали да търгуват или да работят за нас, дори не ни пускали да минаваме през тяхната територия. Риса влязъл в земите им буквално на шега; не можел да говори езика им и не водел преводач със себе си. — Тя се усмихна. — Две години по-късно станал техен крал.

— И как е успял?

— Зависи в коя история ще повярваш. Според него открил две воюващи селища, предложил услугите си — и своя молекулярен разрушител — на по-малкото, спечелил битката и продължил през цялата територия, като спирал войните и обединявал страната... Аз лично предполагам, че не е било толкова романтично. Много от тях страдаха от различни не толкова тежки болести и мисля, че той просто е донесъл достатъчно лекарства, за да ги излекува. Когато го срещнах, богодите го почитаха по-скоро като шаман, отколкото като завоевател. — Тя въздъхна. — Но както и да го е направил, няма съмнение, че им е станал крал.

— Всъщност — продължи тя, — в един момент правителството заповяда да го арестуват, защото сключвал договори с богодите без тяхно разрешение. Изпратиха отряд от двайсет войници да го върнат в Беренджи, но когато стигнали там, се изправили срещу 50 000 въоръжени воини-богоди. Естествено вече не желаели толкова много да го отведат, но пък той решил да се предаде и извървял целия път до Беренджи с няколко телохранители, влязъл с тях в съда и поискал да бъде съден веднага. Съдията хвърлил един поглед към придружителите му и приключил делото.

— А как се срещнахте с него?

— Фермата ни беше в Богодаландия. Нямахме начин да живееш там за по-дълго и да не срещнеш Риса Грийн.

— На нито една карта не съм виждал Богодаландия.

— Дигитата я наричаха така, не ние.

— А вие как я наричахте?

— О, имаше безброй имена за всички онези малки градчета, които се появяваха непрекъснато, но цялата област, с изключение на няколко национални парка, все още е известна като Зелените земи.

— Зелените земи ли? Предполага се, че това е житницата на Пепони, така да се каже.

Тя кимна.

— Зелените земи включват почти цялата наистина плодородна земя на континента — а тя, ако мога да уточня, не е толкова много. След като колонистите откриха колко бедна е останалата земя, изпратиха петиция до правителството да ограничи Зелените земи само за използване от хора и то се съгласи.

— Риса Грийн ли уреди това?

— Не, Риса бе просто един авантюрист и нехранимайко. Беше чаровен наистина, но не се интересуваше от проблемите на фермерите, както и от нищо друго, което нямаше да напълни джобовете му с пари... Не, мъжът, който накара правителството да ни даде земите, бе комодор Албърт Мейсън Куинси.

— Прочетох биографията ви за него. Това е първата книга, която сте написала, нали?

— Точно така.

— Бих искал да видя статуята, която са му издигнали в Беренджи — продължих. — Холограмите ѝ са наистина внушителни.

— Събориха я веднага след обявяването на Независимостта — отвърна тя с носталгия, премесена с горчивина. — Беше поставена в северния край на „Комодор Куинси Авеню“, което някога беше Главната улица, а сега е булевард „Буко Пепон“.

— Нямах представа.

Тя кимна.

— Бе умрял преди двайсет години, но си оставаше символ на всичко, което мразеха.

— Познавахте ли го добре?

— Въобще не го познавах. Знаех за него, разбира се, като и всеки колонист. Той беше нашият ангел-пазител в истинския смисъл на думата. Но получих разрешение да напиша биографията едва след смъртта му... Искаш ли да се срещнеш с хора, които лично са го познавали?

— Естествено — уверих я.

— Трийсетина изселници от Пепони живеят на Бартън IV — продължи тя. — Позволих си да поканя неколцина от тях днес на вечеря.

— Благодаря, наистина много благодаря... Има ли някаква специална причина толкова много от вас да живеят именно на Бартън IV?

— Обикновено се чувстваме по-добре, когато сме заедно. А и имаме спомени, които никой друг не е в състояние да разбере.

— От живота на Пепони ли?

— Не — поправи ме тя. — От оцеляването на Пепони.

Изселниците от Пепони, които Аманда Пикет бе поканила в къщата си, представляваха разнолика групичка.

Единият беше Уилкс — така и не научих първото му

име — слаб мъж с бронзов загар, който приличаше повече на ловец, отколкото на фермер. Носеше плитка от опашка на земен кораб като гривна, която не подхождаше на официалното му облекло, но въпреки това му прилягаше по-естествено от костюма. Бе изгубил дясната си ръка в Кризата Калакала, а имах чувството, че и лявото му око е изкуствено, макар да не го попитах за това. Предполагам, че е изключителен и лоялен приятел, но първото ми желание беше никога да не ми стане враг.

Беше дошъл и Малкъм Пепър — спретнат нисък мъж с превзетите дрехи на конте, който сякаш никога не е доближавал Пепони на по-малко от петдесет светлинни години. Носеше повече бижута от Аманда, всеки косъм на главата му си беше на мястото, а по лицето му никога повече нямаше да пониква брада. Дори успях да забележа дискретни следи от спирала и руж. Обувките му сигурно бяха най-блестящите, които някога съм виждал. Доста трудно можех да си го представя срещу котка-демон или пред неизорано поле, но пък би бил съвсем у дома си в известния развлекателен клуб „Далианс“ в Беренджи.

Тук беше и Джезмин Гейнс, пълничка сивокоса жена със същия загар като Уилкс, погребала четири съпруга в неплодородната почва на Пепони: един убит от саванен дявол, друг от гръмотръс, а двама

покосени от болест. Не носеше бижута освен доста ослепителен червен очен камък с гравирано изображение на притежавалия го Земния кораб върху него.

Накрая бяха семейство Крофърд, осемдесетгодишни старци, и двамата малки и сбръчкани — доказателство за годините работа под слънцето на Пепони. Никой от тях не говореше много, тя по избор, той от притеснение заради фъфленето, което се получаваше от изкуствения му език — собственият му бил отрязан по време на Кризата Калакала.

Пристигнаха няколко минути един след друг и като се запознахме, Аманда ни въведе във всекидневната, където се разположихме, а Нора ни поднесе питиета.

— Е, мое скъпо момче — започна Пепър, като палеше антареанска цигара и я слагаше в дълго златно цигаре, — Аманда ми каза, че пишете книга за Аугуст Хардуик?

— Точно така.

— Бил е преди мен там — продължи Пепър. — Много жесток човек или поне така са ми го описвали.

— Не ми изглеждаше такъв.

— А как по друг начин може да се опише човек, отдал се на касапска кариера? — изрече надутото Пепър, после вдигна рамене. — Както и да е, той напусна Пепони, преди повечето от нас да пристигнем там. Опасявам се, че няма да ви бъдем от голяма полза със сведенията си за него.

— Не съм толкова сигурен — отговорих. — Всички сте живели на Пепони. Особено ми е интересно защо вие петимата сте си тръгнали от рая.

Уилкс изсумтя презрително.

— Рай ли? Откъде ви хрумна?

— Това е значението на думата „Пепони“ — отвърнах.

— Е, вероятно е бил рай — призна Уилкс след известен размисъл, — когато земните кораби и саблерозите бродели спокойно из планетата, а мъже като Хардуик безпрепятствено скитали и ловували, където си поискат. — Той се намръщи. — Но е било доста отдавна, господин Брийн, и много неща са се случили оттогава.

— Комодор Куинси беше на път да го превърне в рай — добави Джеммин Гейнс, — но Републиката направи всичко възможно да го спре.

— Не беше само Републиката — вметна Уилкс. — А и онези проклети дигита!

Обърнах се към Нора, която отново беше в стаята и сервираше напитки на гостите, но ако беше чула, с нищо не го показа. Те пренебрегваха присъствието ѝ, а тя от своя страна бе доволна да не я забелязват. Чудех се дали към всички пепонити са се отнасяли така по времето, което така обичливо наричаха „добрите стари дни“.

— Какво и да е — обади се Джезмин, — Пепони отдавна престана да прилича на рай. И въпреки това тая надежди за този свят.

— Тогава защо го напусна? — грубо я попита Уилкс.

Тя вдигна рамене.

— Така трябваше. Всичко се променяше. Тръгнах си в деня, в който погребяха Риса Грийн. Той сякаш олицетворяваше стария Пепони и когато умря, последният символ, който познавах, изчезна с него.

— Наистина беше от стария Пепони, в това няма и съмнение — съгласи се Аманда. — А и единственият човек, когото оставиха на мира по време на Кризата.

— Страхувах се до смърт от него — уточни Уилкс.

— Не — поправи го Джезмин. — Мисля, че го боготворяха.

— Все същото — подхвърли Уилкс.

— Май не съм избрал добре човека, за когото да пиша — рекох и внимателно оставих чашата върху сребърния поднос. — Колкото повече слушам за Риса Грийн, толкова повече се чудя дали именно той не е чудесен герой за книга.

— Още един варварин, когото псевдолитераторите да обожават — каза Пепър с отвращение.

— Не сте ли прекалено суров към него? — попитах.

— Мое скъпо момче, та той е живял с богодите три години! — отвърна Пепър. Облегна се назад в мекия стол и преплете пръсти, сякаш с това напълно изчерпваше въпроса.

— Има само един човек, за когото си струва да се пише — рече Уилкс, — и това е комодор Куинси. Величието на един човек не се измерва със забавните истории, които се разказват за него, а по следата, която оставя след себе си. Ако Хардуик, Грийн, Фуентес и останалите никога не бяха живели, нямаше да е от значение. Ако

Куинси не бе такъв, какъвто бе или не бе дошъл на Пепони, когато е дошъл, цялата история на планетата щеше да бъде съвсем различна.

— Така си е — съгласи се Крофърд. Бяха първите му думи, откакто се запознахме. После добави: — Този глупав кучи син!

— Говори твоята рана, а не ти самият — прекъсна го Джезмин.

— Съпругът ми щеше да е абсолютно здрав, ако не беше Куинси и неговата политика — обади се разгорещено госпожа Крофърд.

— Обсъждали сме това стотици пъти — Уилкс се наведе решително напред. — Нямахте нищо против тази политика, когато ни облагодетелстваше. Никой от нас нямаше... Вашият съпруг си изгуби езика, а аз ръката. Други изгубиха много повече. Беше част от цената, която платихме, за да опитомим един свят. И ако Републиката имаше куража да ни подкрепи, щеше да си струва усилията.

— Глупости — каза Пепър, без да обръща внимание на Нора, когато тя влезе в стаята и пак напълни чашата му. — Ако дигитата толкова много искат да си запазят тази жалка топка кал, аз лично нямам нищо против да им я оставя.

— Казваш го, защото животът ти въобще не се промени след като си тръгна — отвърна Джезмин. — Но повечето от нас обичахме Пепони. Дадохме му всичко, което имахме.

— Знам това, скъпа — отегчено призна Пепър. — Обикновените реплики преди тричасов разговор колко прекрасен е комодор Куинси.

— Човекът беше светец — каза твърдо Джезмин. — Абсолютен светец.

— Добрият старец обръщаше хотел „Роял“ с краката нагоре всеки път, когато гуляеше — отбеляза Пепър. — Едва ли бих нарекъл това поведение на светец.

— Но винаги си плащаше — изтъкна Джезмин.

— Той също така застреля две дигита, които имаха смелостта да влязат в бара „Гръмотръс“, докато той беше там — вметна неодобрително Аманда.

— И какво от това? — настоя Уилкс. — Плати си глобата, нали?

— Мисля, че разбирам защо дигитата са били недоволни — намесих се и аз.

— А вие какво знаете за това? — обърна се към мен Уилкс. — Не можете да разберете как стояха нещата тогава, господин Брийн. Бяхме колонисти на далечен свят, а местните жители ни превъзхождаха десет

хиляди към един. Трябваше да установим определени правила или щяха да ни прегазят.

— Както и направиха в края на краищата — рече Крофърд.

Настана неловка тишина.

— Само че едва след като правилата бяха премахнати — обади се накрая Джебзмин и се размърда от неудобство. — Ако комодор Куинси бе живял по-дълго, никога нямаше да има Криза.

— Дори да възникнеше, той щеше да я потуши за по-малко от седмица — каза решително Уилкс.

Аманда поклати глава.

— Щяха да го убият пръв.

— Точно така — съгласи се Крофърд.

— Сибоните щяха да го защитят — отвърна Уилкс. — Винаги им вършеше услуги.

— Богодите бяха десет милиона, а сибоните само половин — изтъкна Аманда. — Какво щяха да направят?

— Щяха да се бият! — отговори Уилкс. — Един сибони струва колкото двама богоди!

— Нямаше да имат и най-малката представа за какво се бият. — Пепър пресуши второто си питие на една глътка. — Повечето от тях все още живеят в чаровните си тревни колиби и ловуват за вечеря с копия и стрели.

— Той е прав, знаеш го — обърна се Аманда към Уилкс. — Богодите управляват планетата. Не мисля, че някой сибони някога се е кандидирал за държавен пост или по някакъв начин е работил за правителството.

— Така е, защото те са воители — упорито отвърна Уилкс. — Куинси го знаеше. Именно затова реши да им стане приятел. Ако беше жив по време на Кризата, щеше да ги пусне срещу богодите и още щяхме да сме на Пепони.

Аманда отново поклати глава.

— Старите дни си отиваха и преди да дойде Кризата. — Тя въздъхна. — Всички онези имигранти и туристи — вече не беше същото. Беренджи се променяше толкова бързо с всеки месец, че бе трудно да го познаеш.

Джебзмин впери поглед в Крофърд.

— Не можеш да обвиниш Куинси за всичко това.

Нора се появи и отиде при Аманда, която миг по-късно се изправи и съобщи, че вечерята е готова. Влязохме в огромна елегантно подредена трапезария и се оказа, че бях настанен между Уилкс и Джезмин Гейнс, а срещу мен бяха семейство Крофърд. Аманда и Пепър седнаха на срещуположните краища и Пепър веднага се зае да избира виното.

— А какво е вашето мнение за комодор Куинси? — попита ме Джезмин, когато всички бяхме по местата си.

— Знам единствено това, което съм чел в биографията на Аманда за него — отвърнах внимателно. — Знам, че е уредил декрет за ползването на Зелените земи единствено от хора, че е бил политически лидер на колонистите, че имотите му са били най-големите на Пепони и че е умрял, без да притежава и един кредит.

— Заради тези му усилия повечето от нас избегнаха финансов крах като неговия — уточни Джезмин.

— Искате да кажете, че Зелените земи наистина бяха толкова плодородни?

Тя поклати глава.

— Когато комодорът пристигнал, на цялата планета имало едва двама-трима фермери. Мисля, че е отишъл там дори преди вашия приятел Хардуик.

— Да, пет години преди него — потвърди Аманда.

— Бил е невероятно богат човек — продължи Джезмин, — и се отдал изцяло на Пепони. Отглеждал царевица и пшеница, но те не прихванали. Внесъл добитък и овце от Земята, но те умрели. Засади соя, но и тя не станала.

— Защо? — попитах.

— Защото Пепони не е Земята, нито някоя друга планета. Това е Пепони със своята почва, паразити и болести. Реколта след реколта се проваляли, животните умирали, а комодорът продължавал да инвестира пари във фермите си. Накрая внесъл бифкейковете и започнал да отглежда мутирал чай и захарини, а когато оцелели, всеки го последвал — но той вече бил толкова затънал в дългове, че не успял да се измъкне.

— Нещо повече — добави Пепър, докато Нора внасяше салатата, — той ни беше културен и политически водач. Признавам му го на старото момче. Можеше да си позволи да внася последната мода от

Делурос и скоро всеки му подражаваше. Препоръчваше някоя книга и всички бързаха да я прочетат. А във взаимоотношенията си с правителството, беше пълна противоположност на вашия новооткрит герой Риса Грийн.

— От книгата на Аманда останах с впечатлението, че е презирал колониалното правителство — отбелязах. — И тъй като Хардуик ме убеди, че Грийн и съвременниците му са споделяли същата гледна точка, не си ли приличат донякъде?

— По философия да, но не и по поведение — отговори Пепър. — Нека ви дам два примера как се справяха с подобни проблеми. Кой знае? Може би ще ги използвате в книгата си — в такъв случай ще очаквам да видя името си в забележката под линия.

— Ако ги използвам, ще ви отдам заслуженото — съгласих се.

— Един ден, преди около петдесет години, няколко войника водели стадо бифкейкове през Северната пустиня към Беренджи, за да нахранят гарнизона, разквартирован там. Заразили се от треска или нещо подобно и бифкейковете щели умрат от жажда преди войниците да са в състояние да тръгнат отново. Вашият човек Грийн браконьерствал за земни кораби в областта и попаднал на тях. Предложили му петдесет кредита на глава, за да достави стадото и той приел. Но когато пристигнал в Беренджи и представил сметката, губернаторът решил, че хората му са сключили неизгодна сделка, принудени от обстоятелства, което си било самата истина, и платил на Грийн само дващест кредита на глава.

Грийн си тръгнал от губернатора в обичайното си скапано настроение и поел към бара в хотел „Екватор“. — Пепър млъкна за момент, докато Нора събираше чиниите от салатата и ги носеше в кухнята. — Случило се така, че някои от местните фермери имали събрание в бара същата вечер, за да организират протест срещу аграрната политика на Републиката. След по-малко от пет минути Грийн ги въоръжил и повел срещу имението на губернатора. Превел ги по улиците, а когато стигнали там, ги накарал да изчакат отвън, докато той представи списъка от оплакванията им пред губернатора.

Оставил ги наредени до оградата, влязъл в офиса му, изправил човека пред прозореца, посочил му тълпата разярени фермери и му обяснил, че са дошли да протестират срещу неспазеното обещание на правителството да му плати петдесет кредита на глава добитък от

стадото бифкейкове. Губернаторът решил, че е изправен пред потенциален бунт, и изплатил остатъка от парите на Грийн. Тогава онзи се върнал при фермерите, уверил ги, че губернаторът разглежда оплакванията им, и им предложил да се приберат по домовете си, преди да направят нещо, за което ще съжаляват. — Пепър отново замълча, после се ухили. — На следващата сутрин купил нова кола и се върнал да браконьерства за земни кораби и саблерози.

Засмях се разбиращо, докато останалите слушатели се усмихнаха учтиво, явно добре запознати със случая.

— А сега, в противовес на това — продължи Пепър, докато Нора носеше главното ястие, местна риба във винен сос, — нека видим как добрият стар комодор Куинси разрешаваше проблеми с враждебната колониална администрация. — Той пак замълча, докато слагаше нова цигара в цигарето си. — Когато Републиката тръгна на война срещу стагхите, миньорите и корабните строители в системата Спика започнаха да гладуват, защото войната пречеше на нормалните транспортни връзки. Тогава Републиката заповяда на губернатора на Пепони — същата дребна душица, която се пазареше с Грийн — да транспортира целия ни износ на Спика II и Спика VI на цени, по-ниски от конкурентните. Знаете ли какво направи Куинси, когато петицията му до губернатора остана без резултат?

— Не.

Излъгах, бях чел разказа на Аманда за този инцидент. И все пак, ако биографията на Куинси не е съвсем правдива, както и „Дните на Пепони“, нямаше да е зле да чуя описание от първа ръка.

— Е, да започнем с това, че този стълб на обществото и възплъщение на граждански добродетели изгори имението на губернатора до основи.

— Това им грабна вниманието — вметна Уилкс между хапките.

— И тогава, тъй като той повече от всеки друг осъзна, че за пръв и вероятно за последен път Републиката наистина се нуждае от Пепони, поведе поход срещу космодрума, затвори го и представи списък от искания към Републиката. Отказа да го отвори, докато не се съгласят да платят най-високата цена за нашите стоки. Трябваше също да обещаят, че след войната със стагхите няма да има репресии, а Републиката да се обвърже писмено, че никога няма да отмени декрета си за даването на Зелените земи единствено на хора... Ето я разликата

между личности като Грийн и Куинси. Грийн беше мошеник и нехранимайко, той лъжеше и блъфираше, за да обърне нещата в своя полза, докато Куинси никога не блъфираше. Беше готов да остави цялата планета да банкрутира, ако Републиката не изпълнеше исканията.

Обърна се към мен, сякаш очакваше коментара ми.

— А Републиката удържа ли на думата си да не го наказва след войната? — попитах, за да продължа разговора, иначе бях чел книгата на Аманда и знаех отговора.

— Абсолютно! Всъщност добрият човек доби такава популярност, че му предложиха да стане губернатор на Пепони! — изсмя се Пепър.

— Той отказа — обади се Уилкс, — иначе все още щяхме да сме там.

— Ако не беше Буко Пепон, до днес щяха да го почитат като най-важната фигура в историята на Пепони — добави Джезмин.

— Не съм съгласна — вметна Аманда с тон, който подсказваше, че е обяснявала позицията си безброй пъти. — Ако не беше Куинси, нямаше да има Буко Пепон. Щеше да има обикновен фермер на име Робърт Прекина.

— Те срещали ли са се някога? — попитах, спомняйки си най-накрая, че трябва да хапна от вечерята, но местната риба не ми хареса.

— Лично — не, със сигурност! — Пепър изглеждаше леко развеселен. — Куинси не използваше никакви дигита освен любимците си сибони. Но предполагам, че Пепон го е виждал и чувал да говори от време на време.

— Едва ли — обади се Аманда. — Пепон беше още дете, когато Куинси умря.

— И въпреки това предполагам, че не можехме да имаме единия без другия — въздъхна Джезмин.

Настана моментна пауза, която накрая Уилкс прекъсна.

— Трябваше да застреляме малкия негодник диг още при първата му неуместна проява.

Крофърд кимна в знак на съгласие.

— Няма смисъл да си любезен с тях, те просто не го разбират. Опитах се и вижте ме сега.

— Ако Куинси знаеше какъв ще порасне Буко Пепон — продължи Уилкс, — щеше да го убие още при раждането му.

— И тогава щеше да се появи някой друг — рече Джебмин. — Пепон е по-добър от повечето. Поне сме живи.

— Тук — натърти ядосано Уилкс. — А не там!

— Не си съвсем честен — вметна Аманда. — Той покани всички да останат.

— Бях там, докато убиваха това, което обичахме — изфъфли Крофърд, произнасяйки думите с мъка. — Не бях длъжен да присъствам и на бдението и погребението.

— Щедростта — измърмори Уилкс. — Това беше първата ни грешка. Дай им малко образование, малко пари и внезапно забравят всичко, което сме направили за тях.

— Става дума за техния свят — рекох.

— За една проклета джунгла! — отвърна грубо Уилкс. — Според вас кой построи градовете и улиците — дигитата ли? Именно ние опитомихме планетата с пот и кръв! Много добри хора умряха през това време, но свършихме работата, така както хората винаги довеждат нещата докрай. Междувременно им показахме как да се борят с болестите, как да направят земята си по-плодородна, дадохме им всички облаги на колония на Републиката — а виж как ни се отблагодариха. — Той си пое дъх. — Господи, ако не бяхме ние, и досега да си стоят голи в калта!

— Виждате ли, господин Брийн — започна Джебмин, — ние не мразим дигитата. И никога не сме ги мразили. — Уилкс изръмжа презрително и тя го погледна, преди да се обърне към мен. — Те написаха историята си наново, за да изглежда така, сякаш сме ги заробили, но не е истина. Имаха полза от почти всичко, което правехме... но не можеш да очакваш да цивилизоваш цял свят от диваци за едно или две поколения. Знаехте ли — добави тя, — че когато хората пристигнали за пръв път на Пепони, в техните диалекти не съществувала дума за „колело“? Никога не били виждали такова! Едва ли някой разумен човек би очаквал от нас да оставим цялата планета в ръцете на народ, който няма писмен език, вярва на шамани и магьосници, прекланя се пред петнайсет или двацет бога и измъчва домашни животни в религиозните си ритуали. Дори комодор Куинси

разбра, че един ден ще трябва да поемат съдбата си в свои ръце... но знаеше, че ще се сменят много поколения, преди да са готови за това.

— Но е сгрешил — изтъкнах. — Правят го точно сега.

— Така ли? — изстреля в отговор тя. — Дължат на Републиката милиарди кредити, които никога няма да изплатят, изтощили са поне половината си пасища и жизненият им стандарт е по-нисък, отколкото преди Независимостта... Куинси знаеше, че ще се държат точно така, ако получат независимостта си по-рано. Именно затова ги държеше далеч от Зелените земи. Беше предвидил, че ще ги превърнат в пустиня, ако не са обучени да използват модерната земеделска технология. Знаете ли, не много отдавна Зелените земи произвеждаха повече храна, отколкото бе необходима на цялата планета. А сега внасят по-голямата част от продоволствието.

— И изкарват Куинси истински дявол — рече Уилкс. — Дори имаха обществен празник в деня, в който събориха статуята му. Но ако не беше той, нямаше да има дори град, в който да сложат проклетата статуя на видно място.

Настана поредната неловка пауза, докато чакаха външният човек да изкаже още едно невярно предположение за миналото.

— Доста ме интересува нещо, което Аманда каза преди малко — обадих се най-накрая, когато стана очевидно, че никой друг няма да наруши мълчанието.

— И какво беше то?

— Че Буко Пепон помолил всички хора да останат на Пепони след обявяването на Независимостта.

— Не само помоли — поясни Уилкс с презрение. — На практика той ни умоляваше коленопреклонно.

— Колко човека приеха предложението му?

— Бяхме около милион — каза Аманда. — Предполагам, че една трета останаха.

— И как се чувстват?

— Ще трябва да попитате тях, не мислите ли? — отвърна Уилкс.

— Не е имало античовешки погроми или нещо подобно, нали? — продължих.

Пепър се изсмя.

— Мой скъпи приятелю, Републиката има флот от осемнайсет милиона кораба и действаща армия от милиарди войници. Сигурно не

мислите, че те ще бездействат при едно кръвопролитие, нали?

— Но не са се намесили, за да спрат обявяването на Независимостта — отвърнах.

— Това е нещо съвсем различно — рече Уилкс. — Не искам да ви обиждам, господин Брийн, но вие говорите така от невежество.

— Не се обиждам. Ако не исках да излекувам невежеството си, нямаше да задавам въпроси.

— Много добре казано — изкиска се Пепър. — Да видим какво ще отговориш на това, Уилкс.

— От всичко, което чувам, повечето хора, останали там, се справят добре. — Джезмин се върна към първоначалния ми въпрос. — Всъщност самата аз често си мисля за възможността да се преместя обратно там.

— Мога ли да ви задам един личен въпрос? — попитах.

— Да — съгласи се предпазливо тя.

— Напуснали сте Пепони преди близо четвърт век. Ако ви липсва толкова, защо не сте се върнали?

— Защото Пепони, който ми липсва, вече не съществува — отвърна замислено тя. — Не се ли запитахте защо такива различни хора като нас прекарват толкова време заедно, господин Брийн?

— Мина ми през ума подобен въпрос — признах.

— Защото имаме общи спомени, които никой на Бартън IV или другаде в Републиката не ще оцени. Дори Малкъм, който може да си позволи да живее където поиска, който никога не е обработвал земя през живота си и би избягал веднага, ако някой среброкож го доближи, има повече общи неща с нас отколкото с когото и да е друго по света.

— Така е — потвърди Пепър. — Не можете да го разберете, господин Брийн — и дори сега да посетите Пепони, пак няма да разберете. Тогава имаше една определена красота, едно чувство, че всеки ден е обещание за ново и забележително преживяване.

— Всеки ден се събуждаш и вдишваш чист въздух — продължи Джезмин. — Нищо не правиш сам — има слуги за всичко. Природата е красива — хълмиста зеленина, пресечена от реки и нашарена от животни. Животът ставаше труден, ако дъждовете се забавеха или земните кораби унищожиха реколтите, но се усещаше, че ако Бог някога е направил планета за себе си, това е Пепони... Изглеждаше вечна и неизменна и въпреки промените, които се задаваха на

хоризонта, имахме хора като комодор Куинси да ги забавят, така че не се притеснявахме от тях. Кризата дори затвърди чувствата ни към Пепони, защото вече не беше просто дар, а родна земя, заради която проляхме кръвта си.

— И тогава всичко стана на прах — въздъхна Уилкс. — Бихме се и победихме, а проклетата Република просто отстъпи извоюваното.

— Не беше така просто и ти го знаеш — обади се Аманда.

— Беше достатъчно просто — повтори упорито Уилкс.

— Няма да се карам отново с теб — продължи Аманда. — Аз знам твоите чувства и ти моите.

Уилкс я изгледа продължително и остави темата.

До края на вечерята чух още доста неща за комодор Куинси и съвсем малко за Аугуст Хардуик, който въобще не ги интересуваше, след като не бе повлиял върху живота им. После, когато Нора започна да отсервира чиниите от десерта, се преместихме във всекидневната за по едно ментово питие, внесено от Пепони, което харесваше на всички, въпреки че бе доста сладко за мен. Накрая Нора забеляза, че не пия, и ми донесе чаша силен чай от Пепони.

След като свършихме с напитките, Пепър съобщи, че си тръгва, и предложи на Джемс да я откара. Тя прие, а няколко минути по-късно Уилкс ги последва. Тогава госпожа Крофърд отиде с Аманда в кабинета ѝ, за да види някаква нова покупка, а аз останах насаме с Крофърд.

— Получихте ли отговорите, които търсехте? — попита той, фъфлейки.

— Не съвсем. Сега имам още повече въпроси.

— С Пепони е така.

— Вие искате ли да се върнете там?

Той поклати глава.

— Ако откриете идеалната жена, имате връзка с нея и се наложи да я оставите, ще искате ли да я видите трийсет години по-късно, когато е стара, дебела, беззъба и свадлива или ще предпочетете да си я спомняте такава, каквата е била?

— Не знам — отвърнах. — Ако наистина съм я обичал, мисля, че щях да искам.

Той вдигна рамене.

— Всеки знае себе си.

Настъпи продължителна пауза.

— Трябва да е било чудесно да се събуждаш и да виждаш земните кораби в далечината — наруших мълчанието.

— Събуждах се и виждах много неща — профъфли той. — Земни кораби, саванни дяволи, птичи ята — толкова гъсти, че не можеше да се види небето, суша, мусони... и дори Калакала.

— Бих искал да ми разкажете за живота ви на Пепони.

Той погледна часовника си и отново вдигна рамене.

— Защо не?

Не бяхме сред първите, пристигнали на Пепони, както Хардуик, Грийн или Куинси, започна Крофърд. Но когато отидохме, все още имаше пустош и човек трябваше да се бори за прехраната си с почвата, животните и природните стихии.

Служих осем години като офицер във флота и когато срещнах Кристина и се ожених за нея, сякаш дойде време да се оттегля и да се установя някъде. А Републиката практически подаряваше земи на Пепони на ветераните от войната срещу планетите-близнаци Канфор, така че решихме да се заселим.

През първите години няколко пъти бяхме готови да се откажем и да признаем, че сме направили ужасна грешка. Сушата уби първата ни реколта. Земните кораби изпотъпкаха втората. Третата се получи добра — сравнително, а четвъртата бе отнесена от наводнение. Не можеше да се предположи, че ще ни сполетят и суша, и наводнение само за три години.

Саванни дяволи, котки-демони и нощни убийци откъгнаха повечето от животните ни за месо през първите две години, докато не престанах да използвам телени огради. Поучих се от богодите и преминах към ограждане с трънливи храсти. Сега, като хвърля поглед назад, се чудя как устояхме — освен поради факта, че сутрин се събуждаш, поглеждаш към хълмовете Бзенци и знаеш, че никога няма да намериш по-красиво място, колкото и светове да обиколиш.

Имахме четири деца — трима синове и една дъщеря, и ги отгледахме до зрелост, което е доста добър рекорд за граничен свят. Никога не съм мислил, че ще ги надживея всичките, но така стана — и това казва повече за Пепони, отколкото за мен.

Даниел, първородният, беше авантюрист. Имаше един дърволаз за домашен любимец, който обикновено стоеше на рамото му. Един ден някакъв саванен дявол го уби. Даниел не се разплака, не каза нищо... но онази нощ не можахме да го намерим, а забелязах, че и една от звуците ми пушки липсва. На следващата сутрин, точно преди да започнем да го търсим, той се върна, влачейки саванния дявол зад себе си... и от този ден нататък стана ловецът в семейството. Нищо не можеше да накара това момче да стои пред компютъра или да си учи уроците, обаче познаваше пустошта по-добре от повечето професионални ловци и вече никога не ни липсваше месо. До деня, в който умря, едва разпознаваше буквите, но начетеността никога не е била предпоставка за оцеляване на свят като Пепони. И когато сушата ни спохождаше през няколко години, а банките ни притискаха за пари, Даниел изчезваше за месец-два и се връщаше с достатъчно очни камъни, за да държи банките настрана до следващата реколта.

Томас беше синът мечта за всеки баща: умен, хубав, трудолюбив. Винаги изпълняваше задълженията си и прекарваше времето си с книгите и компютъра, като учеше нещата заради самата радост от ученето. Винаги съм смятал, че ще стане писател като вас, ако беше оживял. Тихо момче, което никога не причиняваше неприятности и се разбираше с всички. Бях толкова щастлив, когато се ожени за момичето от съседната ферма; дори разширих къщата и му дадох новото крило като сватбен подарък.

Калейб беше малкият ни дивак. Приличаше на богодите повече от самите тях. Виках, докато останех без глас, да стои далеч от дигитата и пет минути след това той пак беше при колибите на работниците, седеше с кръстосани крака в мръсотията и слушаше откачените им истории и легенди. Дори започна да носи зъб от котка-демон около врата си, за да го предпазва от зли духове, и колкото повече Кристина и аз се опитвахме да го убедим, че хората не общуват с дигита, толкова повече той се превръщаше в диг. Изхвърлих го от къщата в деня, в който се върна от болницата — цялата му кожа бе обгорена при един от техните ритуали за възмъжаване. Едва ли е бил повече от шестнайсетгодишен тогава, но две години по-късно се сдобрихме и той се върна вкъщи. Е, не точно вкъщи; живееше в собствена тревна колиба на нашата земя. Ако хората и дигитата можеха да се кръстосват, нямаше да се учудя да си беше взел някоя от женските за съпруга.

Джесика винаги ми е била любимка и я глезех толкова, колкото можеше да се глези дете на Пепони. Вероятно ѝ дадох прекалено много. Спомням си, че когато беше на дванайсет, я заведохме на Делурос VIII за седмица и може би направихме грешка. Момиче, никога не виждало триетажна сграда, изведнъж се озова в света-столица на човешката раса, сред... колко беше населението ѝ тогава?... единайсет милиарда души и онези свързани помежду си небостъргачи, които сякаш закриваха слънцето. Мислех си, че повечето деца ще искат да видят галактиката след такава екскурзия — и вероятно е така, но когато тя се върна вкъщи, се отдаде напълно и изцяло на фермата. А щом стана ясно, че Томас ще напусне Пепони, за да посещава първокласен университет, и че Даниел и Калев въобще не се интересуват от фермата, тя ни помоли да ѝ позволим да я ръководи. Не знам някога да я е напускала доброволно отново. Дори не искаше да ходи до Беренджи на пазар и винаги, когато можеше, се молеше да не го прави.

Шест или седем години след като се установихме там, нещата започнаха да се променят към по-добро. Първо, пет години поред имаше добри валежи, а когато ни удари следващата суша, комодор Куинси вече бе отгледал такъв вид мутирала захарини, които издържаха без вода, така че загубихме само чаената си реколта. Имахме и бифкейкове въпреки неимоверно многото работа по отглеждането им. Бяха чужди за планетата и хващаха всеки възможен паразит. Трябваше да ги дезинфекцираме по три-четири пъти на седмица, за да са здрави, а освен това и да ги опазим от всичките хищници.

Най-накрая започнахме да си изплащаме дълговете и открихме, че харесваме живота си. Трите по-малки деца имаха толкова много домашни любимци — повечето осиротели животни, че понякога се чудех дали не сме зоологическа градина или болница за животни, а често се случваше да спираме Даниел да не сложи някое от тях на масата за вечеря.

Социалният ни живот се въртеше около стария хотел „Вила“, на четири километра от имота на комодор Куинси, в източния край на Зелените земи. Всяка втора събота имаше събиране — изложба на домашни любимци или на цветя, концерт или танци, и ние вземахме колата за уикенда и се връщахме вкъщи освежени и готови да се

изправим срещу проблемите с прехраната и земята за още две седмици. Два пъти в годината през дъждовните сезони отивахме в Беренджи и пазарувахме по цяла седмица. В началото отсядахме в хотелите „Роял“ или „Екватор“, но когато туристите ги превзеха, станахме членове на един от частните клубове, където прекарвахме времето си с приятели. Развлекателният клуб „Далианс“ беше най-известният, но имаше още поне половин дузина порядъчни заведения.

Когато пристигнахме, нашата земя възлизаше на около пет квадратни километра и бе гола, но само за един-два дни компанията, която ни я продаде, построи къщата ни и я обзаведе, а после ни извика в офиса си да изберем надзирател. Дори не знаех, че имаме нужда от такъв, но ме увериха, че нито един човек не работи собствената си земя. Надницата на надзирател беше нещо от рода на два кредита на седмица — едно смесено питие струваше горе-долу толкова в бара „Гръмотръс“, но ми казаха, че е справедлива, и нито един от богодите никога не ми се оплака за пари.

Избрахме висок и симпатичен диг на име Бил и седмица по-късно той доведе петдесет-шестдесет от своите роднини във фермата. Прекараха два дни в строеж на колибите си, а после се заеха с работа — преораха полетата и засадиха семената. Струваше ми се, че работата можеше да свърши по-бързо и по-ефикасно трактор, но един от моите съседи ми обясни, че не е рентабилно да се внасят земеделски машини и оборудване толкова далеч от галактическия център и дори да имаше възможност, това означава да оставим всичките си богоди без работа. Не разбирах защо е толкова важно след като никой от тях не беше работил преди нашето пристигане, но ми изтъкнаха, че единственият начин богодите да имат достъп до плодородна почва е да позволим на работниците си да имат свои градини около колибите. Накрая решихме да се съобразим с установената практика, след като така или иначе не можем да си позволим трактори и комбайни.

След втората ни година там Кристина основа малка болница, защото богодите бяха напълно невежи относно всички съвременни медицински процедури. Те се размножаваха толкова бързо, че една или две години по-късно построихме и малко училище. Не бяхме подготвени да им дадем образование, но успяхме да научим повечето от тях на земен език, което малко улесни нашия живот, и на елементарните принципи на контурното земеделие^[2] и ротацията на

културите. А и Калеп говореше езика на богодите като самите дигита, когато стана на пет-шест години, така че вече нямахме проблеми с общуването.

Нашите богоди бяха доста почитени и ние се привързахме към повечето от тях. Виждахме какво става в стопанствата, където се отнасяха лошо към дигитата, и решихме това никога да не се случва при нас. Трябваше да ги наказваме, когато откриехме, че безделничат или крадат, но никога не ги биехме с камшик и единствените дигита, които някога загубих, умряха от старост, болест или ухапване от стоноги, а не от куршум или побой. (Мисля, че Калеп щеше да организира бунт, ако бяхме вдигнали ръка срещу някого от тях.)

Бяхме добри към нашите богоди и те към нас. Когато се разболееха твърде зле или хищник ги ухапеше лошо и не можехме да ги излекуваме сами, изпращахме ги в болницата за дигита, която правителството издигна извън Беренджи, и винаги ги вземахме оттам, след като ги излекуваха. Имахме двама млади прислужници, които станаха толкова добри готвачи, че им намерих работа в кухнята на хотел „Екватор“ и се постарях да получават по шест кредита всеки на седмица, тъй като за един диг беше прекалено скъпо да живее в града. Единственото по-сериозно спречкване беше, когато Калеп падна от едно дърво и си счупи ръката, а нашият надзирател Бил, искаше да го заведе при местния шаман. Обясних, че ще отидем в Беренджи, за да я намести лекар, а Калеп подкрепи Бил. Помислих си, че ще трябва да ги набия и двамата. Но накрая Бил отстъпи, а Калеп изпитваше такива болки, че не го бе грижа кой ще излекува ръката му. Естествено, когато се върнахме от Беренджи, Бил заведе Калеп при своя племенен шаман, за да му даде билки и да го благослови, в случай че гипсът не помогне.

Все пак това беше единичен случай. Всъщност когато дигитата видяха, че нашата медицина ги лекува по-добре от техните шамани, започнаха да стават християни. Не разбираха много от това, но знаеха, че нашият Бог е по-силен от техните — или поне че е по-добър лечител. Никога не свикнах с всички онези космати извънземни фигури, наредени в редици и напяващи химни, но ако това означаваше да ги опазим живи, здрави и работещи, бях съгласен да ги понасям.

Нещата вървяха гладко дори след смъртта на комодора. Много хора предрекоха, че либералите извънземнолюбци от Републиката ще се появят и ще започнат да назначават дигитата на различни

правителствени постове, но бяхме прекалено далеч от центъра, за да ни обърнат внимание. Освен това те си имаха други проблеми — например войната срещу тиборите.

Ако искате да знаете, истинската повратна точка в историята на Пепони въобще не беше смъртта на Куинси, а войната срещу тиборите. Беше само на осемдесет светлинни години, и разбира се, повечето здрави мъже и жени на Пепони се записаха доброволци, тъй като Републиката все още водеше война с яронитите и работите в сърцевината на Спиралния ръкав и голяма част от силите ни бяха изпратени другаде.

Най-голямата грешка на Републиката беше, че ни позволи да вземем нашите дигита. Не им дадохме оръжие, но ги използвахме като тил — за готвачи, куриери и други дейности, поради недостига на хора. Тиборите се бяха разположили на пет-шест планети и действията се превърнаха в битка за територии, тъй като Републиката не искаше да унищожи тотално богатите на минерали планети.

Най-накрай победихме, но ни отне почти две години и когато се върнахме, дигитата не бяха същите. Бяха видели да убиват хората с хиляди, бяха свидетели как друга раса ни се противопоставя цели две години, въпреки че ги превъзхождаме по численост и огнева мощ, и внезапно, за пръв път, се появиха признаци на недоволство.

Тогава започнахме да чуваме името Буко Пепон. Беше прекарал около петнайсет години на Делурос VIII, опитвайки се да събере подкрепа за независимостта на Пепони, а когато Куинси умря, най-накрая получи разрешение от Републиката да основе политическа партия, въпреки че дигитата нямаха право да гласуват. Нарече я Планетарен съюз на Пепони и започна да настоява пред правителството в Беренджи да даде на дигитата определени права. Повечето бяха дребни неща — да им е позволено да вървят по „Куинси авеню“ или да ги защитава адвокат диг (напълно нелепо искане, след като на цялата планета имаше само двама адвокати дигита) и други такива.

Като се замисля, трябвало е или да му дадем всичко, което иска, или да го убием на място. Не го направихме. Колониалното правителство даде на дигитата някои привилегии с надеждата, че ще ги удовлетвори, но Пепон продължаваше да иска други. Дори написа книга — нарече я „Пепони, какъвто почти го виждам“, и я издаде,

докато живееше на Делурос. Трябва да са продали над половин милион екземпляра там, преди някой на Пепони да разбере за нея.

Когато най-сетне се върна, беше арестуван — но се наложи да го освободят, тъй като не бе нарушил никакви закони и нямаше причини да го задържат.

Това беше втората ни грешка, защото така го превърнахме в герой, особено сред богодите. Много скоро той започна да говори на събрания и митинги и дори нашите богоди се измъкваха от фермата, за да го слушат. Някои от другите фермери наказваха дигитата си, ако имаха нещо общо с Пепон, но Кристина и аз виждахме злокобните признаци: постепенно той им извоюваше все повече и повече привилегии, докато накрая станаха господари на планетата. Това беше нашият дом и смятахме да останем там. Решихме да се приспособим към неизбежното.

Дори позволих на Калев да ме замъкне на една от неговите речи, за да чуя сам какво приказва Пепон, вместо да чета всички ония сензационни истории по вестниците.

Все още си спомням първия път, когато го видях. Беше по-възрастен, отколкото предполагах, и носеше наметало от кожата на саванен дявол върху официалния човешки костюм. Държеше отрязана опашка на среброкож в едната си ръка и я използваше както за пъдене на мухите, така и да подчертава най-важните моменти в речта си. Беше изключително внушителен и говори почти два часа. Никога не съм владеел добре езика на богодите и не разбрах много от това, което каза, но от ентузиазираниите викове на тълпата схванах същината и тя никак не ми хареса. Искаше независимост и това ми беше известно, но той я искаше незабавно, а това не го знаех. Никога не поиска открито въоръжено въстание, но ставаше ясно, че търпението на богодите е към края си. Гласът му звучеше нетърпеливо и това ми се струваше доста обезкуражаващо.

Когато свърши, Калев ме преведе през тълпата да се запозная с него. Чувствах се неловко, защото бяхме единствените двама човека там, но Калев сякаш не го забелязваше. Предполагам, че емоционално той беше толкова диг, колкото и Пепон.

— О, господин Крофърд — каза Пепон на перфектен земен език, — синът ви често ми е говорил за вас. Много мило от ваша страна да присъствате на нашата малка среща.

— Чел съм много за това, което проповядвате — отвърнах. —
Реших, че трябва лично да ви чуя.

— А след като чухте, какво ви е мнението?

— Мисля, че доста прибързвате — признах честно.

— Ако оставим всичко на правителството, няма да има никакъв
напредък! — намеси се разгорещено Калев.

— Не е учтиво да прекъсваш баща си, Калев — каза тихо Пепон.
После ми се усмихна. — От друга страна, съм съгласен с вашия син.
Имате ли отговор на неговото изявление, господин Крофърд?

— Да. Доколкото знам, само седем представители на вашата раса
имат висше образование. И за да съм напълно откровен, повечето все
още живеят като диваци и се интересуват от самоуправление толкова,
колкото и от висша математика. Как смятате да формирате действащо
правителство?

— Нека ви отговоря с въпрос. Хората на Пепони са по-малко от
милион, докато ние сме над двеста милиона. Докога мислите, че ще
можете да ни държите в робство?

— Не за дълго — признах.

Той се усмихна.

— Виждате ли? Съгласни сме поне по една точка.

— Но ще трябва да обучим цяло поколение, за да станат
чиновници и бюрократи — продължих.

Той рязко поклати глава.

— Вече ви дадохме прекалено много поколения, не можем да си
позволим да жертваме още едно.

— Нито една чужда раса не е спечелила въоръжено въстание
срещу Републиката.

— Ако прочетете книгите ми и изучите речите ми, ще откриете,
че никога не съм подтиквал народа си да хване оръжието. Бил съм на
Делурос и знам, че нямаме никаква надежда срещу военната мощ на
Републиката.

— Позволете ми да предположа, че и пасивната съпротива няма
да даде резултат — рекох.

— Не вярвам в пасивността — твърдо отговори Пепон.

— Тогава не виждам как бихте постигнали целите си.

— Ще ги постигнем, защото са справедливи и достойни. И
исторически неизбежни. Пепони има подходящо име — може да бъде

рай за всички нас, господин Крофърд. — Внезапно чертите му се втвърдиха. — Но ако прелестите на рая се отказват на моя народ, тогава ние трябва да убедим човека, че планетата ще престане да бъде рай и за вас.

— Звучи ми като заплаха — казах.

— О, не, господин Крофърд — той внезапно се усмихна. — Заплахи срещу държавата се смятат за предателство. Това е просто предсказание.

После заговори с някои от последователите си зад Калев и мен и ние се върнахме във фермата. През следващите месеци наблюдавах Пепон отблизо, четях речите му и следях действията му в различните медии. След две години стана ясно, че не е успял да привлече други освен собствените си последователи богоди. Няколко соротоби и кия влязоха в партията му, но повечето от тях не му обръщаха внимание, а никой от сентабелите, сибоните, кораните или другите главни племена не приемаше идеите му.

Именно тогава започна да променя естеството на доводите си. Вече не ставаше въпрос за тяхната независимост. Планетарният съюз на Пепони се превърна в Политически съюз на богодите и бавно, почти незабележимо неговият фокус се насочи към Зелените земи. Това, изтъкваше той, е родната земя на богодите, а на тях им е забранено със закон да я притежават и обработват. Речите ставаха по-силни и по-чести — и всички с една-едничка цел: правителството да промени позицията си.

После, една сутрин, чухме новината: семейство Макелрой, което живееше на около трийсет километра, бе заклано в съня си, дори петте деца, всички под десет години, бяха буквално насечени на парчета.

Два дни по-късно Джебзмин Гейнс намери цялото си стадо бифкейкове осакатено — мъжките с отрязани гениталии, а всички животни с отсечен преден ляв крак.

Така започна Кризата Калакала, но никой не го разбра през първите няколко седмици. Мислехме си, че са изолирани инциденти, вероятно дело на банда богоди психопати. Тогава удариха фермата на Престън, убиха стария Джим Престън и двамата му синове и оставиха Мери Престън полумъртва, но някак си тя живя достатъчно, за да разкаже на полицията, че нейният прислужник въвел убийците посред вечерята и че познала четирима от тях — двама от нейните работници

и двама от тези на Уилкс. Чула и думата „Калакала“, но нямаше представа какво означава.

Още три семейства бяха убити и две ферми изгорени до основи, преди правителството да реши да обяви извънредно положение. Изпратиха въоръжен отряд в дома на Пепон, той се предаде без съпротива и след седмица го изправиха пред съда. Защищаваше го адвокат диг и за моя най-голяма изненада и огорчение видях холограми на собствения си син Калев на същата маса да му шепне съвети. В този ден се отказах от него.

Пепон твърдеше, че никога не е заповядвал на поддръжниците си да вършат насилия и информацията свидетелстваше в негова полза, но изглеждаше невероятно те да направят нещо без негово съгласие. Осъдиха го на трийсет години тежък физически труд в граничното селище Балимора. Беше отведен там с тежка охрана и решихме, че с това се е свършило.

Седмица по-късно група от двеста богоди нападна полицейски участък в град Марачо, като осакати и уби единайсет полицейски служители. Вече знаехме, че е започнала война.

Бяха умни, калакалите. Между другото, никой не знаеше какво точно се крие зад „Калакала“ — такава дума няма в езика на богодите. Доколкото знам, никой никога не разбра какво означава — до ден-дневен Пепон се кълне, че дори той не знае. Просто звучеше добре и хората я запомнях лесно.

Колкото тероризираха хората в Зелените земи, два пъти по-зле се отнасяха към членовете на племето си. Караха ги да полагат страховити клетви и да вършат неописуеми дела, за да докажат лоялността си и не изпитваха никакви угризения да убиват всички богоди, останали верни на човешките си господари.

Проблемът беше, че не се знаеше на кого можеш да се довериш. Триста богоди могат да живеят в имението ти и да си абсолютно сигурен, че от пет до петдесет от тях са калакали. Може да е твоят домашен прислужник с инструкции да отключи вратите с падането на нощта или готвачът ти, на когото са дали отрова да я сложи в храната ти. Може да са говедарите, които ще осакатят бифкейковете по заповед, или дори някоя от старите жени, която ще пусне мускал с отрова в кладенеца ти, отивайки към реката да изпере дрехите ти.

Дори и да хванеш един, няма полза. Онези клетвени церемонии бяха толкова зловещи и така преплетени с примитивната им религия, че той по-скоро би умрял, отколкото да ти каже нещо — и така ставаше с мнозина от тях. Нито един затворник през първата година не издаде друг член на организацията.

Властите осъзнаха колко сериозно са сгрешили със затварянето на Пепон. Беше ясно, че след като е изолиран, не може да ръководи калакалите, но също толкова очевидно беше, че е единственият жив диг, който има силата да ги спре. Разнесе се слух, че му предложили свободата, ако публично порицае калакалите, и че той отказал, защото те били създали проблема без негово участие, затова трябвало и да го решат без него.

Републиката беше прекалено заета с войните си, за да изпрати помощ на Пепони, и шепата полицаи се опитваха да покрият целите Зелени земи. И тъй като калакалите бяха буквално във всяка ферма, не беше изненада, че никога не нападаха стопанство, пазено от полицията.

Стигна се до момент, когато изпратихме жените и малките деца в Беренджи. Джесика отказа да отиде — беше по-силно привързана към фермата от всички нас, но Кристина и снаха ми отидоха в града като доброволни медицински сестри — лекуваха както хора, така и дигита, пострадали при атаките.

Започнах да нося пистолет вкъщи и всяка вечер затварях дигитата ни в заграждение от бодливи храсти. Даниел бе в района на планините Юпитер и помагаше на полицията да намери главния щаб на калакалите, а Томас, Джесика и аз се грижехме за фермата.

Една вечер, след като привърших вечерята, усетих силен дим. Погледнах навън и видях, че горят пристройките, а дигита бягаха навсякъде.

Внезапно Бил дотича до вратата.

— Това са калакалите! — извика той. — Запалиха хамбара!

— Твоите хора добре ли са? — попитах, докато проверявах оръжието си.

— Да — задъхано отвърна той и добави загрижено: — Но не можах да намеря господаря Томас и господарката Джесика. С вас ли са?

Извиках ги, не чух отговор и се втурнах навън да ги търся.

Миг по-късно двама богоди, които причакваха под прозорците, ме сграбчиха и обезоръжиха, а Бил се приближи с огромна кама в ръка.

— Съжалявам, че трябва да направя това, господарю — каза искрено той, докато други пет-шест богоди палеха къщата ми.

— Къде са децата ми? — извиках, напразно опитвайки да се освободя.

— Всички освен господаря Даниел са мъртви — отвърна Бил. — Дори и господарят Калев.

— Калев? — повторих. — Но той защитаваше Буко Пепон в съда!

— Знам — съгласи се със съжаление той и посочи към оградата, където бяха окачили отсечената глава на Калев. Мъртвите му очи се взираха в мен през облак от насекоми.

Погледнах главата на сина си и едва се сдържах да не повърна.

— Защо? — измънках неразбираемо. — Винаги сме се отнасяли добре към вас, а Калев беше толкова твой син, колкото и мой. Защо го направихте?

— Защото ако позволим на хора като господаря Калев да живеят, всички ще кажат: „О, те убиват само онези хора, които са се отнасяли лошо с тях.“ Но ако убием и хора като вас, господаря Калев и господарката Кристина, ще разберат, че го правим, за да възстановим правото върху родината си, а не от лична омраза. Съжалявам, но е много важно да умират и добри хора, не само лоши.

— Това е лудост! — извиках шокиран. — Избивате единствените хора, които могат да се помирят с вас!

— Прекалено много говорите! — каза единият от дигитата и преди да разбере какво прави, бръкна в устата ми, измъкна езика ми и го отрязва.

Толкова много кръв бликна от устата ми, та си помислих, че ще умра в същия миг, но изведнъж Бил издаде кратка команда и всички се разбягаха. Оказа се, че полицейски патрул забелязал пламъците и се втурнали във фермата с извадени оръжия.

Убиха Бил и осем от другите богоди, успяха да ме запазят жив и да ме транспортират до болницата в Беренджи.

Пуснаха ме месец по-късно и се върнах във фермата. Намерих само скелета на опожарената къща и овъглените тела на Томас и

Джесика. Главата на Калев не беше на оградата и въпреки че я търсих почти половин ден, не успях да я намеря.

Напуснахме Пепони на следващия ден. Убиха Даниел година по-късно, докато той, Уилкс и други преследвали военна група от калакали в планините. Съпругата на Томас се омъжи отново и се премести на Деклан IV. Вече сме изгубили връзка с нея.

Преди обичах планетата. Мислех, че мога да изградя живот и семейство там, но сгреших. Надявах се, че ще намерим общ език с дигитата, но на Пепони няма място за разумни хора.

Ако бях на ваше място, млади човече, щях да се придържам само към живота на хора като Аугуст Хардуик и Риса Грийн. Техните истории са доста по-приятни от нашата.

Преминах през красиво и старателно поддържания парк, по криволичещи пътеки и извити мостчета и стигнах до Уилкс, който седеше сам на една пейка.

— Надявам се, че нямате нищо против срещата ни тук, в парка — посрещна ме той.

— Радвам се, че се съгласихте да говорите с мен — отвърнах. — Имам чувството, че се натрапих.

— Глупости — сопна се той. — Не съм много зает тези дни. Кога трябва да се връщате при Аманда?

— Каза ми, че ще обядваме заедно.

Той погледна часовника си, примигвайки от отразената в стъклото му слънчева светлина.

— Е, това ни дава час и половина. Дотогава трябва да научите каквото ви интересува... Искам да ви кажа, че не е нещо лично; от времето на Кризата не каня вкъщи никого, когото не познавам.

— Не е нужно да се извинявате. — Седнах до него и съжалих, че нямам трохички да нахраня птиците, които смело се перчеха покрай пейката.

— Не се извинявах — раздразнено каза той. — Обяснявах.

— Кризата сякаш е променила всеки, който я е преживял — отбелязах.

— Виж как нарязват семейството и приятелите ти на парчета и ти гарантирам, че вече няма да си същият.

— Сигурно — съгласих се.

Той ме изгледа продължително.

— Мислех, че пишете книга за Хардуик — обади се накрая. —
Беше си тръгнал доста преди Кризата.

— Пепони ме интересува — признах. — Смятам да напиша и
друга книга за планетата.

— Тогава трябва да отидете там.

— Предполагам, че ще го направя — отвърнах. — Но както
всички вие изтъкнахте миналата вечер, там са пренаписали много от
историческите книги след Независимостта — така че искам да чуя и
вашата версия.

Замисли се над думите ми за момент, после кимна рязко.

— За какво ще е новата книга?

Вдигнах рамене.

— Още не знам.

— Ако ще е за калакалите, забравете. Почти половината от
оцелелите написаха книги.

— Но това е станало преди десетилетия — отвърнах. — Всеки е
имал време да помисли, да го види от различен ъгъл.

— Единствената гледна точка за мен беше в една гора в
планините Юпитер с банда дигита, които искаха моя скалп толкова,
колкото и аз техните. — Той махна с ръка към прясно окосената ливада
и златистите дървета, посадени в математически точни фигури. —
Всичко там беше толкова диво, колкото това тук е опитомено.

— Среца ли сте се някога лично с Буко Пепон?

Той се изплю на земята.

— Ако се бях озовал до него толкова близко, че да се запознаем
лично, вече нямаше да се разхожда наоколо.

— Въпреки че е бил в затвора по време на Кризата?

— Вижте, може да е бил водач на калакалите, а може и да не е —
но и в двата случая нямаше да ги има, ако не им внушаваше разни
идеи.

Той се изправи.

— Винаги се разхождам по това време на деня — съобщи рязко.
— Ако искате да продължим разговора, ще трябва да вървите с мен.

— Нямам нищо против.

Тръгна с енергична крачка.

— Лекарска заповед. Имам проблеми с краката от времето на Кризата. Заради всичките онези нощи, прекарани на студа и под дъжда в преследване на копелетата в района на планините.

— Защо ограничихте търсенето в планините Юпитер?

— Защото там се криеха онези, които не бяха по фермите или в Беренджи... Вижте, те се биеха, за да ни изхвърлят от своята родна земя. Е, освен Зелените земи, останалата част от родината им беше веригата Юпитер. Деветдесет процента от тях се криеха в планините.

— Крофърд ми каза, че сте били със сина му Даниел, когато умрял.

Уилкс кимна.

— Хлапето беше дяволски добър ловец, но си мислеше, че преследва животни, а не дигита, и стана невнимателен. Смъртта му бе дълга и мъчителна; чувах виковете му цялата нощ. Открихме останките му на сутринта — нямаше какво да погребем.

— А вие защо отидохте в планините? — попитах и разсеяно протегнах ръка да погала една птица, а тя изкряка и избяга далеч от мен. — Нямахте ли ферма, която да защитавате?

— Имах почти хиляда бифкейка — отвърна той. — Една сутрин намерих половината от тях осакатени — ушите отсечени, очите избодени, гениталиите накълцани, сухожилията нарязани. Бяха още живи и се наложи да ги убия. Реших, че никой няма да ме изгони от мястото ми, затова се отървах от всички дигита и седях вечер, чаках ги да се върнат. Това продължи месец, но най-сетне дойдоха. Изпозастрелях дузина, а другите продължаваха да прииждат. Улучиха ръката ми с отровна стрела. Явно отровата е била доста слаба, защото не ме уби, въпреки че загубих ръката си. Докато отровата успее да ме повали, те се отказали да нападат къщата — по-късно разбрах, че се заели с избиване на останалия ми добитък и опожаряване на хамбарите ми... И може би са сторили добре, защото ако полицията не беше видяла пламъците, нямаше да пристигне навреме да ме спаси.

Въздъхна дълбоко.

— Е, щом се сдобих с нова ръка, се върнах да хвърля последен поглед на фермата. Осъзнах, че двацет години къртовски труд са заличени за една-единствена нощ, заковах прозорците и вратата, взех си оръжията и се записах доброволец срещу калакалите. На правителството му липсваха хора по това време — Републиката ни

подкрепи с военна помощ едва през третата година на Кризата. Тъй като полицията пазеше главно Зелените земи, използваха най-вече ловци и някои от лоялните дигита за преследване в планините... Вашият приятел Хардуик щеше да е в стихията си там. Да се проследят калакалите в гъстите гори изискваше доста по-голямо умение, отколкото да се върви след земен кораб в откритата савана.

— Искате да кажете, че тръгнахте след калакалите с професионални ловци вместо с войници? — попитах изненадано.

— Нямахме никакви войници — отвърна раздразнено той. — Само полиция. А те не притежаваха никакъв опит за военни действия в джунглата. Първите два отряда, които изпратиха горе в планините, се изгубиха, а третия го изклаха. Именно тогава решиха, че ловците поне ще се оправят по-добре на този терен, а и повечето от тях имаха собствени следотърсачи. Дори превозихме две хиляди сибони до веригата Юпитер. Те мразеха богодите и избиха доста от тях. Но стана така, че започнаха да нападат и селищата в подножието на планините. За тях нямаше значение кой е привърженик на калакала и кой не. Интересуваше ги само избиването на всички богоди, които можеха да открият, и накрая се наложи да ги върнем по родните им места.

— Как беше там горе, в планините? — попитах.

Беше мрачно, започна Уилкс, мрачно и страховито. Обикновено като стигнеш до мястото, където очакваш да е преследваната група калакали, не можеш да видиш на пет метра пред себе си. Повечето дни бяха неприятно горещи. Нощем температурите падаха под нулата, а валеше по пет-шест пъти на ден. Съзреш ли стъпка на края на гората, знаеш, че някой диг те причаква — може би с копие, но по-вероятно с лазерен пистолет или звукова пушка, откраднати от фермите. Но дори и твоите следотърсачи доради или корани не могат да го забележат.

Или вървиш по някой хребет и виждаш цяла група калакали на върха на друг хребет на три километра и половина от теб, но знаеш, че докато прекосиш долината, която ви разделя и се изкачиш дотам, те вече отдавна ще са изчезнали. Някоя нощ обаче, когато най-малко ги очакваш, тези същите дигита ще се промъкнат в твоя лагер и ще се опитат да те разполовят.

Помня първия път, когато отидох в планините — беше в планината Хардуик, ако това ви интересува, макар сега да я наричат Пекана, стига да не се лъжа. Със себе си водех дузина доради и корани. Дорадите бяха следотърсачи, а кораните носеха метателни оръжия. Знаехме, че има калакали в областта — дорадите бяха открили следи от тях, но не можахме да ги намерим и на здрачаване решихме да си направим лагер на малко сечище. Назначих двама корани да пазят и легнах да спя.

Събудих се посред нощ и бях сигурен, че чувам шумолене в близките храсти. Видях, че двамата пазачи са заспали, взех пушката и стрелях двайсет пъти по посока на шума.

И адът се отприщи. Кораните започнаха да стрелят във всички посоки, а дорадите бягаха из сечището с викове „Какво става?“, птици закряскаха, а уплашен до смърт земен кораб изостави прикритието си и премина през лагера.

Когато всички се успокоиха, хубавичко наругах двамата пазачи корани, че са заспали на поста си, и всички отидохме да видим колко калакали съм убил.

И знаете ли какво открихме?

Мъртъв нощен убиец с осемнайсет от моите куршуми в него.

Това беше другият риск при преследването на калакалите в планините. Имаше вероятност да налетиш на земен кораб или гръмотръс толкова, колкото и на калакали, а те бяха достатъчно опасни сами по себе си. Мисля, че за всеки от богодите, който убихме, сме унищожили по три животни, а и те не ни останаха длъжни, особено в по-гъстите райони на гората, където няхахме място за маневри.

Както и да е, минаха две седмици, преди да заловим воин от калакалите, но дори и това не ни помогна много. Нищо не можахме да научим от него. Накрая умря след побой, нанесен му от един от моите корани.

В подножието на планините имаше един град на име Ламаки и ние — колонистите, а не полицията, обикновено се срещаме на бара в кръчмата „Саблерог“. Слизахме от планините на всеки две седмици, обменяхме информация, стопляхме се за ден-два и се връщаме на работа.

Именно там срещнах за пръв път Фелисия Престън, сестрата на Джим Престън. Живеела на Полукс IV, когато чула за клането в

неговото имение. Дойде на Пепони, за да погребее Джим и семейството му, и остана да се бори срещу Калакала.

Трябваше само веднъж да я погледнеш, за да разбереш, че е особена. Очите ѝ те пронизваха, а ръцете ѝ бяха груби и силни като на мъж. Беше с около десет килограма под нормата за ръста си, но би победила и саванен дявол с голи ръце, ако ѝ се наложи. Никой никога не я попита как си е изкарвала прехраната на Полукс, а и тя не го сподели, въпреки че имахме някои подозрения. В кръчмата „Саблерог“ се събираха корави мъже, които не бяха виждали легло или жена с месеци, но тя не се даде на нито един от тях.

Малко по малко започна да носи информация от планините, до която никой друг не можеше да се добере. Веднъж името на съзаклятника на калакалите в района Багензи, друг път списък на цялата група калакали във фермата на Гризуолд, а една нощ дори ни каза къде ще е следващият им удар.

Е, трябва да разберете, че ние се опитвахме почти цяла година да постигнем такова разузнаване, а тая жена, която дори не беше една от нас, отиваше право в планините и се връщаше с точната информация.

Повечето хора я отбягваха, когато беше в града, но една вечер аз се приближих до нея в бара и я попитах дали с моите дигита можем да се присъединим към нейната група на сутринта, когато тръгне към планините. Тя ме гледа около минута, после вдигна рамене и кимна. Не ми проговори цялата вечер, но на сутринта ме чакаше с двамата си следотърсачи доради.

Бяхме навлезли в гората до обяд и тогава един от нейните следотърсачи посочи малък трънлив храст. Два сини конеца висяха на него и внезапно групата ни замръзна на място, застанахме нащрек. Нейните следотърсачи и моите шест доради претършуваха областта за други следи от калакалите, но напразно. Накрая тя извика своите дигита, прошепна кратка команда, после седна и се облегна на едно дърво.

Накара ме да направя същото, но ѝ казах, че е по-добре да продължим да търсим калакалите.

— Остави. Изчезнали са. Ако не са, нашите доради щяха да ги намерят.

— Тогава нека се опитаме да ги проследим — продължих.

Тя вдигна рамене.

— Прави каквото искаш. Просто не вдигай шум, докато се качваш нагоре. Не спасявам никого.

— Цял ден ли мислиш да седиш тук? — попитах.

— Почти. Следите им са добре прикрити. Ще ги настигна довечера.

— Как?

— Дори калакалите трябва да пият вода. Казах на дигитата ми да потърсят близките водоеми.

— А ако пият от някой поток? — ядосах се. — Какво ще правим — ще поставим засади по целите три или четири километра от течението?

— Наблизо няма течаща вода, Уилкс — отвърна тя. — Именно затова избрах тази част от планината.

— Откъде знаеш? Никога не е била нанесена на карта.

— Напротив. Аз лично я очертах през първите две седмици, след като пристигнах тук.

— Какво друго картографира?

— Всички техни скривалища. Повечето от тях живеят в пещери, но от време на време лагеруват на открито в горите.

— Тогава защо не влезем там и не ги ударим?

— Защото никога не стоят на едно и също място повече от ден-два, а съм открила над петдесет техни скривалища. — Тя поклати глава. — Не, Уилкс, няма смисъл да губим сили и енергия и да им подскажем, че сме тук. Моите дигита ще открият кой водоем използват и с малко късмет ще ги хванем довечера.

Изгледах я продължително и тя срещна погледа ми, без да мигне.

— Всички сме хващали калакали по едно или друго време — обадох се накрая. — Искам да знам защо единствено ти можеш да ги накараш да говорят.

— Вероятно моите методи ги бива повече — отвърна тя.

После дръпна шапката над очите си и скръсти ръце на гърдите. Не знаех дали не е заспала или просто се е уморила да говори с мен, но резултатът беше все същият. Седях в мълчание през следващите три часа, без да обръщам внимание на горещината, докато един от дорадите се върна и й прошепна нещо.

— Добре, Уилкс. — Тя бързо се изправи на крака. — Да се залавяме за работа. Моите дигита са намерили мястото, където са пили

тази сутрин.

— Къде е другият?

— Останал е в засада, в случай че се върнат, преди да стигнем там.

Без нито дума повече тя тръгна след нейния дорадо, моите дигита и аз след тях. Водоемът бе само на седем-осем километра, но поради терена и височината ни отне три часа. Щом стигнахме, другият дорадо скочи леко от едно дърво и показа с жест, че все още никой не е идвал.

Заехме позиция в едни гъсти храсти на около трийсет метра от водоема и зачакахме. Започна да вали, а температурата падна с трийсет градуса. Седях облегат на едно дърво, премръзнал, мокър и треперещ, а тя сякаш и не забелязваше.

Точно след полунощ чух нещо като птичи трели и тя ме сръга с лакът.

— Какво става? — прошепнах.

— Идват — тихо отговори тя. — Вероятно са дузина или повече... Стреляме да осакатим тримата най-близо до нас. Убиваме останалите.

— А ако има жени и деца?

— Видиш ли някакви, застреляй ги — безстрастно прошепна тя.

Изчакахме в мълчание още две-три минути и после групата калакали се показа. Бяха деветима, прицелих се в най-близкия, но почувствах ръката ѝ върху моята.

Устните ѝ безгласно казаха:

— Не още — после отново насочи вниманието си към дигитата. Шестима от тях отидоха до водоема, а другите трима се разположиха наоколо, вирайки се напрегнато в храстите, докато останалите пълнеха кратуните и меховете.

И преди още да осъзная, че се е прицелила, се чуха три експлозии и тримата часови паднаха мъртви. Стрелях в краката на единия от най-близките двама, после се огледах за други цели, но видях, че Фелисити се е погрижила за всички. Още двама калакали се гърчеха на земята, а последните двама лежаха напълно неподвижни.

— Добра работа, Уилкс. — Тя се изправи и отиде при мъртъвците. Извади ловджийски нож и изрязва грозно „Ф“ върху труповете на петимата воители.

— Така калакалите ще знаят кой го е направил — обясни тя, изпреварвайки въпроса ми.

Изсвири и двамата ѝ доради се присъединиха към нас в сечището, а аз дадох знак на моите дигита.

— Завържете ги — заповяда тя и миг по-късно нейният дорадо беше овързал напълно оцелелите. И четиримата бяха простреляни в краката — двама с разбити капачки, третият с почти липсващо стъпало, а четвъртият кървеше обилно от две рани в бедрото.

— А сега им кажи, че за информацията ми е необходим само един диг — проговори отново тя. — Другите трима ще са храна за нощните убийци. Кажи им, че първият, който издаде къде се крие Джон Прагранци, ще живее.

Дорадите преведоха думите ѝ на богодите. Всичките четирима пленници се взираха мрачно в нея, челюстите и устните им бяха здраво стиснати.

— Добре. Кажи им, че могат да говорят толкова добре с едно око, колкото и с две.

— Какво мислиш да правиш? — настоях.

— Точно каквото казах — отвърна студено тя. — Ще открия къде е Прагранци. Отговорен е за клането във фермата на Бландингс миналата седмица. — Тя се обърна към пленниците. — Някакви отговори?

Те продължиха да я гледат.

— Вас ще ви заболи, а не мен — каза тя и сграбчи единия за козината на главата.

— Наистина ли ще им избодеш очите?

— Видя ли какво са направили с брат ми и семейството му? — попита тя на свой ред. — Ако те притеснява, не гледай.

Посегна с ножа си, а аз гледах заплепен как извади лявото му око и калакалът издаде зловещ агонизиращ вик.

— Твой ред е. — Тя се приближи до следващия.

Докато стигне до третия, той вече ѝ бе казал всичко, което искаше да знае за бъдещите планове и скривалища на Прагранци.

Очаквах, че ще ги пусне, но вместо това тя извади малък пистолет от джоба си и с по един изстрел в главата ги довърши. После кимна на своя дорадо, който веднага отрязва ръцете, краката, ушите и гениталиите на деветте мъртви калакали и ги хвърли във водоема.

— Пребледнял си, Уилкс — обади се тя след осакатяванията.

— Добре съм — уверих я дрезгаво.

— Надявам се, защото единственият начин да надвиеш огъня е с огън. Няма да победиш шайка диваци, ако действаш като офицер и джентълмен. Няма стандартен начин да се води партизанска война в тези планини и при тези условия. А и не ще ги изплашиш с доживотни присъди; повечето от тях ще бъдат на по-топло и по-сухо в затвора, а ще имат и по-добра храна там, отколкото тук. Трябва да им покажеш, че човекът може да е по-брутален и по-жесток от всеки свой враг. Ако те отсекаят ухо, ти отсичаш две ръце и крак; ако те подпалят ферма, ти изгаряш цяло селище. Може да не ти харесва, но това е единственият начин да се бориш срещу Калакала и онези, които не са готови за това, по-добре да си съберат багажа и да се преместят на някой друг свят.

Тази реч беше най-дългата, която някога я чух да произнася. И най-вярната.

Щом се върнахме в Ламаки и се разнесе слухът за успеха ѝ, всички започнахме да прилагаме нейните методи. Беше отблъскваща и кървава работа, която те караше да забравяш какво е да си човек, но пък даваше резултати. За една година калакалите бяха толкова изплашени от нас, колкото и ние от тях. Не молехме за пощада на онази проклета планина и не щадяхме никого. Ако не можехме да ги намерим, отравяхме водата им. Успееша ли да се запасят с вода, убивахме животните им за месо. Ако организираха внезапно нападение, оставяйки жените и децата в лагера, и ние ги откриехме, попадаха на зловеща изненада при завръщането си. Три години избиваха всеки от богодите, който не споделяше каузата им — ние започнахме да убиваме всеки привърженик на Калакала, който не се отрече от клетвата си. А ако се отрече и наблизо нямаше представител на властите, ние пак го убивахме.

Използваха името на Буко Пепон за боен вик — ние изрязвахме „Ф“ върху всеки диг, когото убиехме. Скоро те започнаха да си мислят, че Фелисия Престън е навсякъде. Ако за тях Пепон беше олицетворение на живота, Фелисия бе на смъртта.

След като мина още една година, Републиката най-накрая успя да ни изпрати няколко дивизии и това беше началото на края. Всекидневно бомбардираха веригата Юпитер, разкъсвайки на парчета хиляди привърженици на Калакала и десетки хиляди животни. Една по

една шайките слизаха от планините и се предаваха, но все още имаше няколко огнища на съпротива и ние се върнахме в планините за тях.

Хванахме Краджна и Бцанти на самия връх, почти замръзнали от студ. Накрая пленихме Джеймс Празнар, когато се промъкна в местно селище за храна. Той беше техният върховен генерал, а неговите холограми продаваха дори вестниците на Делурос.

Хващането на Празнар пречупи силата на калакалите. Официално останахме в състояние на Криза още пет години, но на практика всичко беше свършило. Спечелихме войната и животът би трябвало да си върне нормалния ход.

Но не беше така.

Републиката беше станала прекалено алчна, опитвайки се да колонизира твърде много светове, и внезапно това, което се случи на Пепони, обхвана цялата галактика. Планетите-близнаци Канфор пак въстанаха, системата Лодин се превърна в бойно поле и не след дълго Флотата бе така разпръсната, че секретарят реши да сключи най-добрите възможни сделки с някои от тези светове. Иначе след няколко века неговите наследници щяха да председателстват империя, която контролира само две планети — Делурос VIII и Земята.

Така Републиката започна да дава независимост на непокорните светове, един по един, опитвайки да се отърве от проблемните планети, преди всички останали да възприемат идеята за въстание. И успя — двайсет и шест свята получиха своята независимост, а другите хиляда и нещо останаха под нейна власт. Наложих се да даде някои социални и икономически права тук и там, но успя да избегне галактическа революция.

Пепони беше петнадесети в списъка за независимост, веднага щом се погрижиха за истинските проблемни места като Канфор VI и VII и Лодин XI. И тогава, година преди официалното обявяване на независимостта, те се огледаха кой може да стане президент на планетата и не им хареса това, което видяха: всеки потенциален лидер беше ветеран от Кризата, имаше голяма вероятност да се опитат да изколят цялото човешко население и да отделят Пепони напълно от сферата на влияние на Републиката. Например Баго Баджа, който в момента беше лидер на богодите, или Сам Джимана — пламенен оратор от племето кия, учил на един от близнаците Канфор. Накрая решиха, че Буко Пепон въпреки отговорността му за Кризата Калакала

е най-умереният лидер на разположение, така че отмениха присъдата му и пуснаха стария дявол на свобода.

Ето това беше. Бяхме свидетели как осакатяват и колят нашите хора, накрая успяхме да победим негодниците, да ги подчиним и да се върнем по фермите си — а проклетата Република предаде планетата на дига, започнал всичко.

Година по-късно му дадох разрешение да сформира временно правителство, а след три месеца лично секретарят на Републиката призна официално Буко Пепон за президент на Пепони.

Внезапно хората започнаха да напускат планетата и всеки път, когато човек си тръгнеше, на неговото място се нанасяше диг. Не всички позиции в правителството бяха заети от тях, но пък започнаха да се нанасят в Зелените земи. След още една година и двамата ми най-близки съседи бяха дигита, а моите собствени дигита отказаха да работят, преди да им утроя надниците.

Пепон започна да сформира дори армия и флота. Не знам кой, по дяволите, би искал да нападне проклетата му планета — единствените, които желяеха да живеят там, бяха хората, а той ни гонеше.

Както и да е, един ден отидох в Беренджи, за да си взема запаси, и щом пристигнах там, се спрях и се огледах — наистина се огледах какво става наоколо. Половината магазини имаха дигита за управители, всички полицаи бяха дигита и изглеждаха като шутове в човешките униформи, навсякъде се разхождаха дигита, блъскайки се в хората, без дори да се извиняват, караха коли и си пиеха питиетата в бара „Гръмотръс“.

Ние победихме в проклетата война срещу калакалите. Знаем това, защото бях там.

Републиката ни даде три години да се радваме на победата си, а после издърпа килима под краката ни. Взеха един диг, който беше обвинен в предателство, и вместо да го убият, му предадох цялата планета в ръцете и се отнесоха към него като към държавник, а не като към осъден престъпник.

Това ме накара да се срамувам, че съм човек, и именно тогава разбрах, че е време да напусна Пепони завинаги.

— Тук е прекрасно — обадох се аз.

— Нали? — съгласи се Аманда Пикет, докато Нора ни поднасяше супата. Бяхме се настанили отвън, в покрития страничен двор, заобиколен от грижливо поддържани алеи с цветя и многообразие от птичи къщички. — Интересен ли беше разговорът ти с Уилкс?

— Да. Той е страшно огорчен човек.

— Има право. Прекарал е четири ужасни години в планините. — Тя замълча, докато поглъщаше лъжица от супата си, после кимна одобрително — явно очаквания от Нора сигнал да се върне в кухнята. — Предполагам, че именно за тях говорихте?

— Да. Но изглеждаше по-нещастен от случилото се след това.

— Е, от негова гледна точка, Републиката го насърчила да се бие за земята си, а после я дала на дигитата.

— Другите не бяха толкова ядосани.

— Другите? — попита любопитно тя.

— Хората, които срещнах тук снощи — уточних и хапнах от своята супа. — Предполагам, че всеки от тях е бил въввлечен в Кризата?

— Не можеше да живееш в Зелените земи и да не си въввлечен — отвърна Аманда. Взе парче сухар и го хвърли на земята, а малка синьобяла птичка се спусна, клъвна го и се оттегли гордо, вдигнала пълен клюн. — Дори Малкъм Пепър участва в битките.

— Не ми изглежда такъв тип.

— Когато къщата и земята ти са нападнати, много бързо се превръщаш в такъв тип. — Аманда разчупи още един сухар и го хвърли на земята, а множество малки птички щастливо се нахвърлиха върху трохичките.

— По-лесно си го представям на опера или литературно четене, отколкото да се катери по планините и да преследва диваци.

Изведнъж осъзнах, че Нора се е вторачила в мен, но вече бе късно да оттегля думите си, затова просто се престорих, че не я забелязвам. Тя остана неподвижна за миг, после взе супените чинии и донесе табли с малки триъгълни сандвичи.

— Не всички се биха в планините — отвърна Аманда. — Едно от първите неща, които правителството направи, беше да увеличи охраната около Балимора.

— Балимора ли?

— Граничният град, където бе затворен Пепон. Малкъм постъпи доброволец и през следващите няколко години живя при тридесетградусова горещина и прах. Имаше шест опита да се освободи Пепон по време на Кризата. Улучили Малкъм с копие в крака и куршум в рамото, докато защитавал затвора... Когато е студено или вали, ще го видиш да накуцва.

— Толкова елегантен човек! — промърморих. — Не мога да повярвам.

Нора донесе вино. Аманда отпи една глътка, кимна одобрително и после продължи:

— Когато най-накрая се върна в Зелените земи, откри, че къщата му е изгорена, кладенците отровени, а всичките му животни изчезнали — мъртви или откраднати за храна на калакалите.

— И той емигрира? — попитах.

Тя се усмихна.

— Не познаваш Малкъм Пепър. Ликвидира собствеността си и се впусна в застрахователния бизнес.

— Моля?

— Главните застрахователни компании вписаха Пепони в черния списък след Кризата — обясни тя. — Но Малкъм подозираше, че очаквайки да получат независимостта си, богодите ще се държат възможно най-добре. Затова започна да застрахова големите хотели и магазини в Беренджи, бързо разшири бизнеса си в други градове и направи състояние, преди големите компании да решат, че могат да се върнат на пазара. Чак тогава си тръгна.

— Невероятно!

— През следващото десетилетие пътуваше из Републиката — продължи тя, — занимаваше се с малко от това, малко от онова. Накрая чу, че Джезмин и аз живеем в системата Бартън, дойде да ни посети и реши да се засели тук — въпреки че все още пътува по работа през повечето време.

— А каква беше ролята на Джезмин по време на Кризата? — попитах между две хапки.

— Тя е много интересна жена — отвърна замислено Аманда. — Надживя четирима съпрузи, всички умрели преди Кризата. Предполагам, че семейство Крофърд са нарекли дъщеря си Джесика на нейно име. Както и да е, след като започнаха убийствата, тя отказа да

напусне фермата си, обаче накара богодите си да се махнат и ги замени със сибони. Калакалите нападнаха фермата ѝ три пъти по време на Кризата. Джебзин и сибоните ѝ ги отблъснаха и трите пъти. Според моята преценка лично е застреляла и убила около петдесет привърженици на Калакала. Тя остана до Независимостта, после продаде законно фермата на сибоните си — мисля, че само за десет кредита. Никога не би позволила да попадне в ръцете на богодите. И отиде на Делурос VIII. Но там разбра това, което всички вече знаехме: живял ли си веднъж на Пепони, не можеш да си щастлив на планета като Делурос. Имаш нужда от вода и зеленина, а не от улици и небостъргачи. И ето че накрая и тя дойде на Бартън IV.

Довърших последния от малките си сандвичи, огледах се за още, не намерих и тъй като не ми бе удобно да си поискам допълнително, просто отпих от виното и помислих върху следващия си въпрос.

— А какво стана с Фелисия Престън? След като Крофърд ми разказа снощи историята си, обмислям идеята да напиша книга със спомени за Кризата. Не политическа или социологическа, или нещо подобно. Просто разкази на изселници по техните собствени думи... Мисля да я интервюирам.

— Уилкс не ти ли каза? — попита изненадана Аманда.

— Да ми каже какво?

— Умря по време на Кризата, две години след началото ѝ.

— Не, не каза нищо подобно — отвърнах. — Калакалите ли?

Аманда поклати глава.

— Заболяла от пневмония горе в планините и докато се опитвала да се пребори с нея, хванала друга болест, която разнасяха червеите в горите. Един от нейните следотърсачи доради тичал до Ламаки за помощ, но тя умряла, преди да се доберат до нея.

— Чудя се защо Уилкс не ми каза...

— Вероятно защото е свикнал да пази тайни.

— Не разбирам.

— Било решено да се запази в тайна от калакалите, че Великата човешка магьосница е умряла — обясни Аманда. — Погребали я тайно, а Уилкс убил двамата ѝ следотърсачи доради, за да не издадат никога това, което знаели. По-късно каза на всички, че Фелисия била нападната от засада и ранена в планината. Мисля, че тогава започнаха

да изрязват инициалите на Фелисия върху труповете на калакалите, а може да са го правили и по-рано.

— Ако е била такава тайна, защо е казал на вас?

— Не ми каза, докато бяхме на Пепони. Но двайсет години след края на войната не е необходимо да се пазят толкова стриктно военните тайни и той си позволи да го спомене при едно посещение при мен. Дотогава повечето от нас си мислеха, че Фелисия се е била до края на Кризата, а после се е върнала на Полукс IV, въпреки че никой не я намери, за да ѝ даде медалите, с които бе наградена.

Изпих виното си и се облегнах удобно назад, премисляйки чутото. И тогава ми хрумна друг въпрос.

— Знаете ли — започнах внимателно, — говорите за всеки друг, но никога не споменахте за своята роля по време на Кризата.

— Беше твърде неопределена.

— В какъв смисъл?

— Сприятелих се с Буко Пепон в колежа на Делурос. Бях организирала програми за ваксиниране и обучение не само за своите богоди, а и за повечето, които живееха в Зелените земи. Освен това, както личи от моята биография на комодор Куинси, мислех, че тяхната политика, която временно бе в полза на колонистите, накрая ще доведе до катастрофа. Всъщност бях една от малкото колонисти, които подкрепяха правата на местното население преди Кризата. Когато причините за избухването на Калакала станаха известни, лоялността ми се раздвои: не одобрявах методите им, но бях съгласна с целите им. Не исках да ги избиват, но не исках и да ме убият. Затова напуснах планетата и по време на Кризата живях на Рузвелт III... Съпругът ми остана и се би. Убиха го на планината Хардуик около три месеца след моето заминаване.

На двора повя хладен бриз и Аманда предложи да се преместим в кабинета за кафето. Последвах я и се разположихме на дълъг диван, а тя продължи да разказва.

— Кореспондирах си с Буко Пепон по време на Кризата. — Усмихна се при спомена. — По-късно ми каза, че единствено моите писма не били цензурирани.

— За какво му пишехте? — попитах. Нора влезе със сребърен поднос и ни наля кафе.

— В няколко писма му описах жестокостта и от двете страни на конфликта, в други споделих надеждата си за правителството, което бих искала да видя един ден на Пепони — отвърна тя. — Но в повечето пишех за малките неща, които ми липсваха на Рузвелт III и които знаех, че му липсват в затвора: великолепните залези в Зелените земи, как целият свят се събуждаше за живот, щом започнеха продължителните дъждове, за куция див козел, който отгледах като домашен любимец, за безсмисленото избиване на земни кораби... Пишех за общите ни спомени и чувства. Много от тия спомени покъсно станаха част от „Дните на Пепони“.

— А Пепон? Той за какво ви пишеше?

— За почти същите неща, но разбира се, бе по-загрижен от насоката, в която ще се развива Пепони след Кризата. Всички очакваха да умре в онази малка гореща килия, но той сякаш знаеше дълбоко в душата си, че работата още не е приключила и че трябва да оцелее, за да поведе Пепони към независимостта. Сигурно единствено тази вяра го е крепяла.

— Запазихте ли писмата му?

— Предадох ги на Музея на Беренджи преди няколко години.

— Искате ли да ги видя.

— Ще се разочароваш — отвърна тя. — Говори земния език по-добре, отколкото го пише... и разбира се, писмата му бяха доста цензурирани. — Тя помълча, като че се колебаеше дали да сподели нещо или не. Накрая добави: — Унищожих последните четири, които ми изпрати.

— Защо?

— Бяха написани, след като му казах, че вероятно няма да се върна на Пепони. Разубеждаваше ме толкова пламенно, че си помислих да не ги изгълкуват погрешно, затова ги изгорих.

— А защо толкова настояваше да се върнете?

— Предполагам, че единствен той от всички богоди можеше да предвиди какво ще се случи, ако колонистите си тръгнат след обявяването на Независимостта. И други планети сме изоставяли в миналото — селскостопански светове със сериозни промени в климата, миньорски светове с изчерпани ресурси, и всеки от тях се е връщал към полуварварско съществуване след изтеглянето на технологиите ни... Тъй като бях написала биографията на Куинси и

някои други книги, аз се откроявах сред другите заселници хора, а освен това бях второ поколение колонист. Можех да се превърна в доста подходящ символ, който той да дава за пример — човек, чието семейство бе на планетата почти от самото начало и който иска да остане при правителство от местното население. — Тя се усмихна. — А имаше и още нещо...

— О? И какво?

— Искаше да напиша неговата биография.

— Толкова ли е суетен?

— Че кой политик не е? А и една биография, написана от диг, нямаше да се продава никъде, освен на Пепони. Но с автор човек щеше да се разпространи из Републиката и да насърчи повече инвестиции и имиграция — особено ако беше написана след Кризата, а още повече ако го освобождаваше от отговорността за нея.

— Как реагира на отказа ви?

— Той никога не ме помоли направо. Правеше твърде явни намеци, но когато го освободиха, беше прекалено зает с агитиране за независимост и сформирание на правителство, за да мисли за това. Все още си кореспондирахме от време на време и той продължаваше да намеква за биографията понякога, но знаеше, че няма да го направя. Мисля, че го предлагаше по-скоро от учтивост, отколкото със сериозната надежда, че ще премисля.

— А защо не я написахте? В края на краищата сте приели поръчката да напишете биографията на Куинси, а не сте била съгласна с неговата политика.

— Не я написах, защото чувствам, че един автор трябва да познава темата и материалите: всяка книга за Буко Пепон трябваше непременно да опише и Пепони, а аз не познавах планетата. Бяха минали повече от трийсет години, откакто я напуснах, и днешната Пепони не бе тази, която помнех. Моята Пепони съществуваше в „Дните на Пепони“, в албумите ми с холограми и в дневниците на баща ми. — Тя изведнъж се изправи. — Което ми напомни, че именно те са причината да си тук. Сега ще ти ги донеса.

Излезе от стаята, после се върна с четири дебели кожени томчета, нежно притискайки ги до гърдите си. Приблужи до дивана и ми ги подаде.

— На места са зацапани — предупреди ме тя, — а и почеркът му не е съвсем четлив. — Взе томчето най-отгоре, започна да го разлиства и спря малко преди средата. — Виждаш ли това? — тя посочи отпечатък от лапичка. — Това е на една малка котка-демон, която баща ми донесе веднъж вкъщи, след като застреля майката, убила много от нашия добитък. Гледахме я почти пет месеца, преди да умре. Не зная някоя котка-демон да е оцеляла по-дълго в плен, независимо от възрастта.

Прелисти отново страниците и се спря на груба рисунка на лицето на местен жител със сложна украса върху него.

— Това е сибони. Козината върху лицето му е оформена в бойните шарки на войната — обясни тя. — Беше някакъв дребен вожд на име Чачма и близък приятел на баща ми. Бях назначила внука му за свой надзирател за няколко години, щом се върнах от колежа на Делурос VIII.

Тя прелисти и другите томове, за да ми покаже най-интересните моменти от историята на Пепони: рисунка на изключително редкия див козел на Хардуик, вече изчезнал; петна от кръв, когато баща ѝ убил саванен дявол, който го нападнал на собствената му веранда, а после описал случката, преди да измие кръвта от ръцете си; притиснато между две страници лежеше истинско поизбеляло златисточервено перо от птица, която баща ѝ убил, но никога не успял да идентифицира. В края на първия дневник имаше фонетични транскрипции на езиците на богодите, сибоните и соротобите, от времето, когато баща ѝ се опитвал да научи различните местни диалекти.

— Опасявам се, че не мога да ти позволя да ги вземеш със себе си — извини се тя. — Но мога да накарам Нора да направи копия, ако подпишеш споразумение да ги използваш само за проучвания и никога да не се опитваш да ги публикуваш.

— С удоволствие ще подпиша такова споразумение — отвърнах. — Но като се има предвид тяхното историческо значение, не мислите ли, че трябва да бъдат публикувани някой ден?

— Ще бъдат. Уговорих се с моя издател да ги издаде заедно с моите собствени дневници след смъртта ми.

— Ще представяват необикновено четиво — уверих я.

— Само за учените с вманиачен интерес към историята на Пепони. Никой от нас не очаква дневниците му за Пепони да бъдат публикувани, а и на тях им липсва изтънчеността на литературния език. Едва устоявам на изкушението да ги пренапиша, но това наистина би нарушило историческото им значение, ако имат такова.

Извика Нора, подаде ѝ томчетата и я накара да направи копия.

— Тя ще работи тук — каза Аманда, — така че защо не се преместим във всекидневната?

Станах и я последвах.

— Мога ли да ти предложа нещо за пиене, Матю?

— Не точно сега, благодаря — отказах и се настаних на огромно меко кресло.

— Изглеждаш доста замислен — отбеляза тя, след като бях мълчал известно време.

— Мислех си за Нора — признах.

— И какво за нея?

— Тя ме озадачава.

— В какъв смисъл?

— Продължавам да се чудя защо е доволна от положението си на слугиня, след като на Пепони е била напълно свободна.

— И тук е напълно свободна.

— Но тя върши черната работа.

— Тя работи — наблегна на думата Аманда. — Имаше голяма вероятност да не си намери работа на Пепони, пък и нямаше да изкарва толкова, колкото ѝ плащам аз.

— Защо не би могла да си намери работа?

— Защото повечето от дигитата все още свързват двата края с фермерство, а отношението им към жените е, как да кажа, непросветено.

— О?

Тя кимна.

— Дори гениален лидер като Буко Пепон не може да извади цяло общество от невежеството за едно поколение. И ще трябва още много поколения, преди жените да получат равни права с мъжете в обществото на Пепони.

— Разбирам.

— Има предели на това, което един човек може да направи — продължи тя. — Или един диг. Разбира се, на него му пречи културата му, както и на всички нас.

— В какъв смисъл му пречи?

— Има четири съпруги. Едва ли очакваш да възприема жените като равни, нали?

— Но с вас се е отнасял като с равна?

— Да... но аз съм от друга раса. Не мисля, че наистина прави разлика между мъже и жени. За него ние всички сме Хора, с главно Х.

— А какво е отношението му към Хората?

— Личното или политическото?

— И двете.

— Наистина не знам какво е личното му отношение към хората — отвърна тя. — Знам, че смята някои от нас за свои приятели, но иначе е доста сложна и потайна натура, а повечето от истинските си чувства прикрива старателно.

— А в политически смисъл?

— Знае, че има нужда от нас, и би направил почти всичко, за да ни задържи. Когато Кризата свърши и той получи официално разрешение да сформира правителство, повечето от колонистите, особено онези в Зелените земи, се почувстваха неудобно. Имаше слухове за масово депортиране и дори за подновено насилие. Накрая Пепон свика събрание в кръчмата „Саблерог“ в Ламаки — използваше символизма винаги, когато можеше, а това място бе щабът на силите против въстаниците. Отиде сам, без помощници, бодигардове или медии. Казал, че и двете страни са допуснали големи грешки и са пострадали сериозно, но всичко това вече е минало. Искал да прости и забрави всички предишни обиди, включително и затварянето му, ако и те направят същото, и ги приканил да останат и да му помогнат да създаде планета, благосклонна към всички свои жители. Колонистите хора били свободни да получат земята си и всяка друга тяхна собственост, а той желал тяхното съдействие за създаване на конституция, с която всички да са съгласни. После съобщил, че новият лозунг на политическата му партия е „Карабунта“, което означава „Заедно“ на езика на богодите.

Тя замълча и се усмихна на спомените.

— Не можеш да си представиш какъв ефект имала речта му върху слушателите. Отишли там, очаквайки да им се отнеме всичко, а се оказало, че ги молят да останат във фермите си и да предлагат идеи за същността на новото планетарно правителство. Аплодирани го прави и единодушно го подкрепиха.

— А колко от тях наистина останаха там?

— Почти всички, поне в началото. Решилите да напуснат въобще не присъствали на срещата... Предполагам, че половината от тях са още там, което никак не е лошо, като се има предвид икономиката на Пепони и другите проблеми. Някои все още имат ваканционни вили на планетата. Ловът може и да е забранен, но съществуват сафарита за наблюдение на животните и хиляди километри недокоснати брегове покрай океаните.

— Коего ме навежда на един интересен въпрос.

— Така ли? — попита любопитно тя.

— Защо вие никога не се върнахте там? Не сте присъствала по време на войната, така че нямате лоши спомени от нея.

— Други освен загубата на съпруга ми, предполагам.

— Извинете ме, бях забравил.

— Всичко е наред, Матю. Истината е, че това няма нищо общо със съпруга ми. Когато напусках, знаех, че никога повече няма да се върна там.

— Тогава нека ви задам още един въпрос. Защо сте стояли толкова далеч от Пепони през всичките тези години?

— Планетата, която напуснах, не беше светът, който обичах. Всичко се промени. Утрините, когато можеше да се събудиш и да видиш саблерози и земни кораби да прекосяват земите ти, когато имаше огромни неизследвани територии за опитомяване от хора като Фуентес и Грийн, когато Беренджи беше селище на колонисти, а не град от непознати... бяха си отишли още преди Кризата Калакала. Пепони порасна и загуби невинността си, както става с всички светове.

Въздъхна и се загледа през прозореца, сякаш зареяла поглед в миналото на Пепони, както бях виждал Хардуик да прави толкова често.

— Получих известност като писател и се наслаждавам на удоволствията на богатството — продължи тя. — Живях дейно и пълноценно и не се срамувам от нищо, което съм направила. — Тя

бавно се извърна към мен. — Но знаеш ли кое е интересното, Матю? Бих дала всичко това, за да бъда на Пепони по времето, когато Аугуст Хардуик е стъпил за пръв път там, когато целият млад свят се е простирал пред него, чакайки да бъде завладян.

Тя отново замълча.

— Не е ли странно? — попита накрая с горчива усмивка.

[1] ??? ↑

[2] ??? ↑

СЛЕДОБЕД

Минаха три години след посещението ми в дома на Аманда Пикет на Бартън IV.

През това време излезе биографията на Хардуик, без да предизвика почти никакъв интерес. И до днес не зная защо. Някои критици твърдяха, че трудно може се съчувства на човек, изкарвал прехраната си с убиване на животни и вероятно застрелял последния саблерог на Пепони, както сам признава в иначе увлекателните си истории. Но каквито и да са причините, книгата се появи само на Делурос VIII и бързо се забрави. Дори дисковете и касетите не се разпространиха извън системата Делурос преди разпродажбата им на намалени цени и си помислих, че това е краят.

Следващият ми проект имаше по-голям успех. „Изселниците“ беше сборник от устните спомени на преживелите Кризата на Пепони. За начало сложих кратък исторически увод за периода, а след него подредих разкази от първа ръка — думите на Крофърд, Уилкс и още двадесет и един изселили се от Пепони, съгласили се да споделят спомените си с мен. Надявах се да убедя Аманда Пикет да прочете ръкописа и да добави собствените си коментари като последна глава, но преди да успея да говоря с нея, разбрах, че е починала при пътна злополука на Бартън IV. Но дори без нейната помощ книгата получи значително признание от критиката и бързо се разпродаде.

Тогава моят издател реши да се възползва от известността на „Изселниците“ и издаде биографията на Хардуик под ново заглавие — тя също започна да се продава добре.

Така внезапно, без дори да съм се приближавал на по-малко от 200 светлинни години до Пепони, се оказах доста търсен във връзка с него. Започнаха да се трупат молби за статии за земните кораби, за Хардуик, за лова, за Кризата и буквално за всички аспекти от живота на Пепони. Приех четири от предложенията на най-престижните клиенти, изпратих материалите си и с чувство за заслужена почивка заключих апартаментата си и прекарах един месец на планетата

Брендиуайн по Вътрешната граница, наслаждавайки се на морето и слънцето.

Когато се върнах вкъщи, намерих много интересно съобщение на компютъра си. Кабинетът на президента на Пепони предлагаше да поеме разноските по пътуването ми до планетата, за да дискутираме проект, който, както ме уверяваха, щеше да е от взаимна полза. Ако предложението ме интересуваше, трябваше да се обадя на човек на име Иън Мастерсън, който да уреди пътуването и настаняването ми, както и да ми бъде личен екскурзовод по време на престоя ми там.

Приех веднага. Така или иначе смятах да посетя Пепони — чувствах се прекалено неловко да ме представят за експерт по въпросите на свят, на който никога не съм стъпвал. Седмица по-късно от местния космодрум ме уведомиха, че билетът ми е готов, а полетът е след три дни. Изпратиха ми и списък за необходимите имунизации и лекарства, както и името на местния лекар, уведомен, че трябва да изпрати сметката на правителството на Пепони.

Бях целият изпободен, когато се качих на космическия кораб, и единствено сънят през първите два дни ме накара да се почувствам остатъчно добре, за да проуча забавленията, предлагани на борда. Срегнах три млади жени, завърнали се току-що от Северна точка — свят по Вътрешната граница, които бяха като омагьосани от новонаучената извънземна игра джабоб. Научиха и мен и няколко приятни дни минаха в игра с тях, преди да слязат на Барсоти V. Следващата седмица от пътуването изкарах в камерата за дълбок сън.

Събудиха ме около пет часа преди да се приземим на Пепони и изведнъж си спомних защо толкова мразя да използвам тази камера. Метаболизмът на тялото ти се забавя до минимум, но не спира — иначе не би оживял, и когато се събудиш, буквално умираш от глад. Мускулите са атрофирали и им трябва десетина минути да се отпуснат, преди да започнеш да ходиш без болка, а дотогава вече си готов да загризеш и гредите на кораба. Щом се озовеш в трапезарията, преяждаш неимоверно и изкарваш последните си часове в корабната лечебница, където изслушваш неизменната лекция на развеселения лекар за необходимостта от самоконтрол, преди да облекчи болките в стомаха ти.

Когато отново се почувствах здрав и читав, пътниците бяха прехвърлени на совалка за планетата. Опитах се да различа

континентите, докато се приближавахме — Големия източен, Големия западен, Ледените бокали и Прашната купа, но имаше прекалено много облаци, за да видя нещо друго освен Северния леден бокал. Скоро започнахме да се спускаме и няколко минути по-късно минах през херметическата камера за излизане на планетата, последван от спътниците си — повечето от тях бяха дошли да прекарат ваканцията си, въоръжени с изключително скъпи холокамери. Пътеката ни отведе в главната зала на космодрума.

След това чаках на опашка, докато местни жители във внушителни униформи проверяваха всеки паспорт и почти всеки багаж. Повечето пътуващи местни жители преминаха направо, но пътниците от другите светове обикновено срещаха известни трудности. Един от инспекторите намери нов тип телескопични лещи, каквито явно не бе виждал преди, вдигна ги и ги прехвърли няколко пъти в ръцете си, опитвайки се да разбере какво представляват, накрая натисна едно копче на компютърното табло. Дойде друг местен жител с пищна униформа с отличителните знаци на летищната охрана, към него се присъедини втори инспектор и тримата оглеждаха лещите около десет минути, обсъждайки дали са части за снайпер на вероятен убиец.

Най-накрая върнаха лещите на собственика им и го пуснаха, а после пристъпих аз и подадох паспорта си.

— Добре дошли на Пепони — каза инспекторът на развален земен език.

— Благодаря.

— По работа или на почивка?

— По работа.

Той ме изгледа, сякаш се опитваше да разбере същността на работата ми, после сви рамене и подпечата паспорта ми.

— Следващият! — извика той, а аз преминах към чакалнята. Доближиха ме трима местни жители, които въпреки че не говореха земния език, очевидно бяха решени да ми носят багажа.

— Не, благодаря — отказах, оглеждайки се за някого, който може да е Иън Мастерсън.

Те бяха много настоятелни и дори имахме кратка схватка с единия от тях, когато се опита да вземе пътната ми чанта.

— Чакам някого — издърпах я от него и тръгнах към един стол.

Последваха ме, продължавайки да говорят на своя си език, и останаха при мен още около пет минути, докато накрая разбраха, че нямам намерение да се помръдна. Тогава, един по един, се оттеглиха в търсене на друг турист с багаж.

Няколко екскурзоводи обикаляха наоколо с огромни напечатани надписи над главите си. Един от тях беше „Обиколки Саблерог“, друг „Ваканции Земен кораб“, трети „Екскурзии Пекана“ и така нататък. Постепенно към тях се присъединяваха различни туристи, разпознавайки имената на компаниите, с които бяха сключили договори.

Накрая слаб жилав петдесетгодишен блондин със светлокафяви шорти и подобна риза се приближи до мен.

— Матю Брийн?

— Да?

— Аз съм Иън Мастерсън — протегна ми ръката си той. — Съжалявам, че закъснях, но трафикът навън е ужасен. — Погледна към двата ми куфара. — Това ли е всичкият ти багаж?

— Да.

Той изляз нещо на диалект, който никога преди не бях чувал и двама местни жители веднага се приближиха до нас. Даде още една команда и всеки от тях взе по една от чантите ми.

— Уредих да отседнеш в хотел „Роял“. Имаме няколко нови, но те само промениха пейзажа. Обслужването е ужасно и не получаваш нито една от специалните услуги на Пепони... Ще отседнеш в същия апартамент, който преди време е използвал Джони Рамзи. — Той се усмихна. — Разбира се, преустройвали са го четири или пет пъти оттогава, но все още в него се чувства атмосферата на доброто старо време.

Поведе ме към големия паркинг, спря до една кола и посочи багажника, където двамата носачи натовариха багажа. После им подаде по банкнота от един кредит и ги изпрати обратно на летището.

— Не можеше ли само един да ги донесе? — попитах, когато се качихме в колата.

— Разбира се. Но тогава другият нямаше да яде тази вечер — вашата совалка беше последната за днес. — Обърна се към мен. — Докато беше на летището, не забеляза ли местни жители да изпълняват на ръка работа, с която една машина би се справила по-добре? Това, от

което Пепони има нужда, са повече неквалифицирани работни места, а не по-малко.

— Разбирам — отвърнах внимателно. — Между другото, как се обръщате към местните жители? Предполагам, че синьохриковци и дигита вече не са уместни?

Той се усмихна.

— Можеш да ги употребиш, само ако си застрахован и искаш непременно да умреш. Не, в последно време ги наричаме пепони.

— Пепони ли? — повторих любопитно.

— Предполага се, че Буко Пепон е Бащата на свободата — и след като фигуративно всички са деца на Пепон, решиха, че искат да ги наричаме пепони. Причинява доста объркване обаче.

— Представям си.

Запали колата и започна да маневрира из гъстия трафик на космодрума. Изведнъж видях град Беренджи на няколко километра пред нас, издигащ се сред обкръжаващата го савана.

— Забележително — отбелязах, докато минавахме покрай малко стадо от среброкожи, които ни оглеждаха по-скоро отегчено, отколкото любопитно.

— Наистина беше — съгласи се Мастерсън, — преди да се превърнем в Мека за застарели бизнесмени и техните полудели семейства с камери. — Той се ухили. — Знаеш ли, че отчасти ти си отговорен за всичко това?

— Така ли?

— Никой не бе чувал за Аугуст Хардуик преди твоята книга. Сега всеки иска да види местата, за които споменавах.

— Трябва да се извиня или да се окича с лаври?

— Зависи с кого говориш по въпроса — отвърна уклончиво Мастерсън и посочи към самотен гръмотръс, който пасеше спокойно на петдесет метра от пътя. — Когато дойдох тук преди трийсет години, можеше да се види някоя случайна котка-демон да дебне из улиците или на път от космодрума към града да се мине покрай петдесетина земни кораба. Най-високата сграда в Беренджи тогава беше четириетажната банка „Делурос“. — Той изкриви лице, гледайки напред. — А я се отледай сега! Само високи хотели и служебни сгради. — Изсумтя презрително. — Все едно си на Сириус V, Рузвелт III или

Златника, а не на Пепони. Надявам се да ми позволят да ти покажа истинския Пепони.

— Коего ме навежда на един въпрос.

— Какъв?

— Защо съм тук и по чия молба?

Той ме погледна изненадано.

— Не знаеш ли?

Поклатих глава.

— Знам само, че кабинетът на президента плаща сметките и че ти си моят екскурзовод и, доколкото разбирам, компаньон. Надявах се ти да ми кажеш нещо повече.

— Няма начин — отвърна Мастерсън, после ми хвърли един бърз поглед. — Винаги ли се втурваш през половината галактика, без да знаеш кой иска да се срещне с теб?

— Не. Но отдавна ми се искаше да посетя Пепони и това беше чудесна възможност... Не искам да проявявам нахалство, но не знаеш ли за кого работиш?

— Работя за Буко Пепон.

— Като какъв?

— Бодигард.

— Има ли нужда от такъв?

— Не още — отвърна Мастерсън. — Но рано или късно някой от дигитата ще реши, че може да свърши по-добра работа от Пепон, и тогава той ще се нуждае от всичките бодигардове, които може да си осигури.

— Забелязах, че току-що използва термина „дигита“. Мислех, че въобще не се одобрява тук.

— С тях не говоря така — отвърна той. — Само с хората.

Продължихме в мълчание няколко минути, през които изучавах околностите — видях животно в редките храсти и самотен местен жител да пасе стадото си бифкейкове. Жилищата бяха или сламени колиби, или разнебитени стари бараки, на повечето от които липсваха прозорци и дори врати. Никъде не се виждаше боклук, затова заключих, че тукашните вредители — нощните убийци, вечерните щъркели и другите такива, го изяждат всяка вечер, а вероятно и някои от по-гладните местни жители им помагат.

— Знаеш ли — обади се накрая Мастерсън, — обзалагам се, че Стареца те е извикал.

— Стареца?

— Буко Пепон.

— Мислех, че всички са против използването на човешки имена и прякори за местните жители.

— За всеки друг местен жител — да — подчерта Мастерсън. — Но не и Буко Пепон. Той е един диг, с когото човешката раса би се гордяла. — После се ухили. — Освен това обича да го наричат Стареца, Бог знае защо.

— И ти мислиш, че самият Пепон иска да ме види?

— Логично предположение.

— Не ти ли каза?

— Има доста по-добри начини да запълва времето си от разговори със службата за сигурност. Получавам заповедите си по каналния ред.

— Тогава защо мислиш, че Пепон иска да ме види, а не някой друг? — настоях.

— Това, че не ти разпънахме червен килим или че не накарахме десет хиляди пепони да се правят на войници в някоя идиотска церемония в чест на пристигането ти... Стареца е уверен във властта си и не държи на помпозността и формалността като своите подчинени. — Мастерсън се изсмя. — Трябва да видиш срещите, които провежда с членовете на кабинета си. Всички освен него изглеждат като на маскараден бал с онези безупречно изгладени военни униформи и редици с медали, сякаш са водили бойни действия, по-големи от битка срещу шайка разбойници с копия. Един от тях дори забравя в кой век сме и понякога се появява на заседанията с напудрена перука!

— А Пепон?

— Обикновено носи само костюм. А наметалото от саванния дявол е само за церемониални случаи. Доста разумно — добави той. — Това проклето нещо тежи ужасно. Сигурно страшно се поти, щом го сложи.

— Имаш ли някаква идея за какво ме вика? — попитах.

Мастерсън вдигна рамене.

— Кой знае? Не се доверява на своя кабинет, камо ли на чуждоземните си бодигардове.

— Кога ще го видя?

— Ще изпрати за теб. Ако приемем, че наистина Стареца иска да се срещне с теб. Откъде да знам, може би министърът на културата иска да организира панаир на книгата.

Стигнахме до покрайнините на Беренджи и продължихме през най-лошите бедни квартали, които съм виждал.

— Същински коптори — обади се Мастерсън.

— Моля?

— Преди двайсет и пет години всичко това беше савана — обясни той. — Веднага след обявяването на Независимостта дигитата започнаха да напускат фермите и да си търсят работа в града. — Отново изсумтя презрително. — Едва ли би предположил, че нещо може да се съсипе толкова бързо, нали?

— Колко местни жители живеят в Беренджи?

— Около милион — отвърна Мастерсън. — Плюс около шейсет хиляди хора и още пет хиляди представители на други раси. Повечето от другоземците са, както местните ги наричат, „Чудо за две години“.

— Какво е чудо за две години?

— Бизнесмени, преместени тук за две години. Никога не научават езиците, не виждат нищо друго освен Беренджи, не се събират с другите жители. Просто влагат своето време, вземат парите и си тръгват. — Внезапно посочи към малък каменен кръст по средата на градския парк, който отчаяно се нуждаеше от реконструкция. — Виждаш ли го?

— Да.

— Това е гробът на Риса Грийн.

— Наистина ли? — възкликнах. — Чел съм и съм слушал толкова много за него, а така и не научих как е умрял.

— След като жените и децата се преместили в Беренджи по време на Кризата, той се досетил, че ще се нуждаят от мляко, понеже всички животни останали в Зелените земи. Така че започнал бизнес с доставка на мляко. — Мастерсън се изкиска. — Било си е гледка, този деветдесетгодишен мъж с ловджийска пушка върху фургона с мляко по пътя към Беренджи... Казват, че е забогатявал осем или девет пъти на Пепони. Колкото и пъти да го е правил, това му било за последно.

Един ден, около две години след обявяването на Независимостта, стар шаман на богодите му казал, че ще умре до седмица. Тогава се отървал от всичката си собственост, продал бизнеса си, казал сбогом на всичките си приятели и се настанил вкъщи да чака. Умрял три дни покъсно, поне така са ми казвали. Повечето богоди не искали гробът му да се отбелязва по някакъв начин, защото още помнели Кризата и били доста самоуверени във връзка с Независимостта, но Стареца казал, че не могат да обърнат гръб на историята си и независимо дали им харесва или не, Риса Грийн е част от нея. Така че го погребали тук, в бедните квартали, заобиколен от неговите богоди, и нарекли мястото Парка на Грийн.

Той зави рязко и изпсува тихо, защото едно дете пребяга през улицата, после продължи:

— Повечето от хората мислят, че е направо отвратително да погребат Риса в най-бедната част на града. Но както и да е, последната дума пак е негова. Оказало се, че земята, върху която е разположен паркът, му принадлежи, и сега двете му племенници от Алфа Прего III получават годишна рента от правителството.

— Използвач до край — изтъкнах.

Щом влязохме в Беренджи, чийто център приличаше на всеки друг голям град, Мастерсън се зае да ми посочва различни забележителности: хотел „Екватор“, магазина, построен на мястото на стария развлекателен клуб „Далианс“, предишната къща на губернатора (сега музей), няколко други сгради от времето на Кризата, а накрая спряхме пред стара, но грижливо поддържана двуетажна сграда.

— Пристигнахме — съобщи той, подсвирна през прозореца и изчака двама пепони да дойдат и да вземат багажа ми.

— Значи това е хотел „Роял“. — Вперих поглед в огромния вход и малкия ресторант отвън.

— Отправна точка за повече сафарита, отколкото можеш да си представиш — рече той. — А сега да влезем и да те регистрираме.

— И ти ли си отседнал тук?

Той поклати глава.

— Имам си собствен дом в предградията.

— Ами нека се регистрирам и ще отидеш да си вършиш работата.

— Изключено.

— Защо?

— Първо, защото ти си моята работа, и второ, въпреки че официалният език на Пепони е земният, ще се изненадам, ако поне пет процента от местните жители знаят повече от десет думи от него.

После отиде до рецепцията, позволи на компютъра да сканира паспорта и личния ми знак, каза нещо на богодски, както предположих, проведе кратък разговор с двама чиновници, изсмя се веднъж и се върна с озадачена усмивка на лицето си.

— Ти си в стая 215.

— Какво беше това?

— Кое?

— Какво беше толкова смешно?

— О, това ли? Началникът мисли, че не приличаш на писател.

— Ами? — възкликнах изненадано. — А как трябва да изглежда един писател?

— Единственият, когото си спомни, е Дамиен Дуатре, написал няколко бестселъра за Калакала. Як, мускулест и загорял мъж, който наглед можеше да се пребори и с котки-демони. Понеже е единственият случай, когато чиновникът се е докосвал до книга, съвсем естествено е да мисли, че всички писатели са такива. Освен това Дуатре имаше голям увиснал черен мустак и той искаше да знае кога ще пораснеш, за да си пуснеш такъв. На това се засмях... Двама пепони ще занесат багажа ти в стаята. Хайде, ела да те разведе из хотела.

— Благодаря. Писал съм толкова много за това място, че ще е истинско удоволствие да се разходя из него накрая.

— Не е толкова луксозен, колкото останалите хотели, но преди много време е бил единственият върху цялата проклета планета.

Преведе ме през няколко свързани двора, показвайки ми различните паметни плочи, отбелязали посещенията на известни лидери на Републиката. После ме отведе в специалната зала, където бяха изложени звуковите пушки на Фуентес, Хакира, Джони Рамзи и Риса Грийн, както и патрондаша, принадлежал някога на Аугуст Хардуик. Из целия хотел бяха разпръснати между сувенирните магазини, баровете и ресторантите трофейни глави от различни видове равнинен дивеч, подарени на „Роял“ от именити ловци.

Накрая, след като направихме пълен кръг, спряхме пред бара „Гръмотръс“.

— Какво ще кажеш за една бира? — попита ме Мастерсън.

— В бара „Гръмотръс“? Не бих го пропуснал за нищо на света.

Влязохме в бара, украсен със стари гравюри, но не на Пепони, а на Земята, Делурос VIII, Сириус V, Теразейн и Далечен Лондон, сякаш първите заселници са имали нужда от постоянен образ на дома си. Беше препълнен, но успяхме да намерим празна маса отзад и да седнем, а миг по-късно безупречно облечен пепон се приближи и взе поръчката ни.

— Забелязах нещо — рекох.

— Да?

— Освен двамата лодинити и компанията канфорити, всички останали клиенти са хора.

— Точно така.

— Не мога да повярвам, че пепоните все още не се допускат в „Роял“ — продължих.

Мастерсън се изсмя.

— Не е това. Освен няколко важни правителствени лица, никой от тях не може да си го позволи. — Огледа се наоколо. — Именно затова обичам да идвам тук. Напомня ми за старото време.

— Ти заселник ли си?

Той поклати глава.

— Не. Дойдох на Пепони да се бия с калакалите.

— Като доброволец ли?

Той се изсмя.

— Майка ми не отгледа толкова глупави деца, че да участват в подобни неща доброволно. Година след началото на Кризата, доста преди Републиката да е в състояние да изпрати войски, колониалното правителство започна да набира наемници. Две години се биех срещу заберите в звездния куп Кинелус и си помислих, че тук ще е по-добре, отколкото да навличам зимния костюм и да преследвам врага по глетчерите при шейсет градуса под нулата, така че се записах... И оттогава съм тук.

— Как стана бодигард на Буко Пепон?

— В началото имаше богоди за бодигардове, но един от тях се опита да го убие. Оказа се, че бил наемник на един от враговете на

Пепон. Затова Пепон, който не е глупак, се отърва от цялата си охрана от дигита и назначи жена наемник на име Белинда Моралес за шеф на сигурността, при условие че няма да има никакви служители дигита.

Мастерсън млъкна, за да кимне на добре облечен мъж, който тъкмо влизаше. Мъжът се усмихна и му махна, после се присъедини към компанията на бара.

— Имах репутацията на убиец на калакали — продължи Мастерсън. — Затова след Кризата прецених добре ситуацията и реших, че ако искам да остана на Пепони, трябва да си намеря работа, която да ме пази след обявяването на независимостта им. Щом чух, че Белинда набира хора, кандидатствах и получих назначението — май то беше единственото нещо, което ми спаси живота, след като дигитата дойдоха на власт. Не убиха много хора след обявяването на Независимостта — нямаше да се отрази добре на молбата им за помощ и рекламите за привличане на туристи, но ликвидираха някои от нас, онези, на които имаха най-много зъб. Със сигурност щях да съм един от тях, ако не работех за Пепон. — Внезапно се усмихна. — Цели три години преследвах Фелисия Престън, преди накрая да повярват, че действително е мъртва. Стареца се опита да ги спре, но дори той не можа да стори това. Тази жена наистина им скрита задниците.

— Срещал ли си я?

Той поклати глава.

— Не. Пристигнах тук сутринта и същия следобед се качих в планините, преследвайки калакали с отряд воители соротоби, като нито един от тях не говореше земния език. — После се изсмя. — Добре, че не намерих нито един бунтовник през първата седмица. Нямаше да направя разлика между него и собствените си дигита.

— Как научи езика? — попитах, когато бирите ни пристигнаха.

— Докато си вършех работата.

— Искаш да кажеш, че те изпратиха горе в планините без познания върху територията или езика? — попитах и опитах бирата, която ми се стори малко кисела.

— Бяха отчаяни — отвърна той. — Освен това езикът на соротобите е лесен за учене. Отне ми само пет седмици.

— А как се справяше дотогава? Как те разбираха?

— Не беше толкова трудно — отвърна безгрижно Мастерсън. — Когато чуеш изстрели, изкрещяваш „Залегни“ и се хвърляш на земята.

Тези, които учат по-трудно, не получават втора възможност.

— И после стана бодигард на Пепон?

— Не точно. Беше освободен три-четири години след края на битките. Опитах най-различни работи: туристически гид, горски пазач, строител по пътищата и всичко, за което можах да се сетя и за което плащаха добре. Но когато освободиха Пепон, стана ясно, че Републиката ще се оттегли и че го е избрала да управлява планетата. Тогава, както вече ти казах, разбрах, че искам ли да остана тук, ще се нуждаем от покровител.

— А защо не го пазиш сега? — попитах.

Забелязах, че двама местни жителя с правителствени куфарчета влязоха в бара и ги заведоха до една маса.

— Службата му за сигурност наброява осемдесет служители — десетина чуждоземци, останалите сме хора. Освен това когато не говори пред публика, не му трябва повече от половин дузина от нас. Щом не пазим Стареца, изпълняваме други задачи. — Той ми се усмихна. — А настоящата ми задача си ти.

— Но моят живот не е в опасност!

Внезапно осъзнах, че един от най-добрите убийци на Пепони е избран за мой компаньон.

— Разбира се, че не — отвърна развеселено той. — Но когато работиш за правителството, правиш каквото ти кажат, а на мен ми казаха да бъда на твое разположение с колата си, докато не пратят за теб. И — добави, сякаш току-що му хрумна, — да се грижа за сметките.

— Е, наистина го оценявам. Но ми се иска да знам защо съм тук.

— Забавлявай се, докато можеш. Щом веднъж се срещнеш с тях, сигурно ще затънеш до гуша в работа. — Той допи бирата си. — Искаш ли да се разходим из града?

— Безопасно ли е?

— Не говоря за тази част, през която минахме. Мислех да те превода през „Рая на туристите“. Предполагам, че всеки трябва да го види поне веднъж.

— Защо не?

Аз се изправих.

— Не си допи бирата — забеляза той.

— Изпих достатъчно.

— Отвратителна е, нали?

— Тогава защо я изпи?

— Това е единствената марка, която може да се намери тук — отговори той.

— Един конкурент лесно може да спечели пазара.

Той се изхили.

— Един конкурент лесно би загубил тестисите си.

— Не разбирам.

— Буко Пепон притежава бирената компания.

— О!

Стигнахме до парадния вход на хотела.

— Още нещо — обади се Мастерсън точно преди да излезем.

— Какво?

— Ако имаш някакви въпроси, които могат да се изтълкуват като политически, понижавай гласа си, щом наоколо има дигита. Наричат това място демокрация, но не е — дигитата са доста чувствителни на тема критика от расата, която си мислят, че са отхвърлили.

После излезе в огрения от слънчева светлина топъл ден и аз го последвах, искаше ми се да бях облякъл по-леки дрехи. Тръгнахме наляво и успях да видя огромните хотели и служебни сгради, издигащи се от равната земя на около километър и половина в далечината.

— Защо „Роял“ е построен толкова далеч от центъра?

— Не е — отвърна Мастерсън. — Центърът беше тук... Първият космодрум бил само на шестстотин метра. След това, когато трафикът стана по-натоварен, построиха сегашния космодрум и градът започна да се разраства натам. Лично аз мисля, че разположението му дава възможност истинската провинциална атмосфера на „Роял“ да се запази. Поне не те хваща клаустрофобия, когато се разхождаш из дворовете. Мразя да чувствам как някоя от тези грозни сгради да се надвесва над мен.

Видях огромно здание от другата страна на улицата — в него влизаха и излизаха стотици пепони, и аз попитах какво е.

— Университетът „Буко Пепон“ — отвърна Мастерсън. — Около две хиляди студенти го завършват всяка година.

— Толкова много! — възкликнах.

Той кимна.

— После се връщат в сламените си колиби и се опитват да си намерят работа с образованието си.

— Мислех, че спомена за много работни места.

— Казах ти, че се мъчат да създават такива — уточни Мастерсън.
— А и ти споменах, че работата е ръчна. За Бога, ние нямаме две хиляди работни места за завършили колеж на цялата планета, а това проклето училище ги бълва всяка година. Някой близък ден Стареца ще се събуди и ще открие, че е заобиколен от доста недоволни учени.

— Той ли притежава университета?

— Не. Защо мислиш така?

— Ами притежава бирената компания, а и името му е изписано на най-голямата аудитория там — обясних и посочих надписа на арката над входа ѝ.

Мастерсън поклати глава.

— В това няма печалба — рече той и се отмести вляво, за да не се блъсне в трима бързаци студенти. — Стареца не вярва във филантропията. Ще виждаш името му из целия град: космодрум „Буко Пепон“, колизеум „Буко Пепон“, библиотека „Буко Пепон“, стадион „Буко Пепон“ и така нататък — но това е просто начинът, по който дигитата го почитат или по който той величае егото си. Когато влага пари в някой бизнес, държи името му да не се споменава.

— Изкарваш го доста интересен характер. — Продължих да се вирам в колите под наем на път за „Роял“.

— Такъв е — съгласи се той.

— А какъв е като президент?

— Не мисля, че е от класата на Джони Рамзи или повечето от нашите секретари, ако това имаш предвид — отговори замислено Мастерсън. — Но старото момче е най-добрият диг, когото можеха да изберат за тази работа. Има глава върху раменете си и със сигурност му пука за Пепони за разлика от всичките онези подлизурковци, които го заобикалят. Интересува ги само как да си напълнят собствения джоб... Това не значи, че не е изправен пред някои твърде важни проблеми.

— Например? — попитах, докато пресичахме главна улица и навлизахме в официалния център на града.

— Е — той понижи глас, тъй като двама местни жители ни настигнаха, — като начало има два̀сет или трийсет милиона дигита,

които умират от глад в страната. Може би и повече. Търговският баланс е ужасен, продължава да губи хора, които отиват на други светове, а правителството му е корумпирано — без изключения. — Мастерсън се усмихна и махна с ръка на червенокоса жена, която вървеше от другата страна на улицата в обратна посока, и тя му отвърна. — А и все още не е оправил проблема с племената. На богодите не им пука за другите племена, които не се присъединиха към калакалите, сентабелите искат собствено правителство на Големия западен континент, племето кия мрази соротобите, те пък ненавиждат богодите, а сибоните имат зъб на всички. Засега поддържа мира, но с всеки ден му се удава все по-трудно.

— Разбирам.

— А с оглед на по-малките проблеми — не бих се разхождал из Беренджи през нощта, ако бях на твое място — добави Мастерсън. — Особено в неделя.

— И какво става в неделя?

Той се ухили.

— Деветдесет процента от дигитата твърдят, че са християни, което, разбира се, е нелепо — почти всеки от тях след църква отива направо при шамана си. Но тъй като поне на думи признават християнството, не работят в неделя — включително и полицията.

— Шегуваш се! — извиках поразен.

— Щеше ми се. Една минута след полунощ в събота срещу неделя до една минута преди полунощ в неделя вечер — това е времето на крадците. Ако си навън в пустошта или в резерватите, няма за какво да се притесняваш. Но тук, в Беренджи, или в другите градове заключваш вратата и не си показваш носа навън, освен ако не си добре въоръжен — и дори тогава е по-добре да останеш вътре, защото са доста чувствителни към хора, които убиват дигита, нищо че е при самозащита. — Изглежда шокираната ми физиономия, а после добави развеселен: — Има малка промяна от времето, когато Хардуик е идвал в града.

Продължихме в мълчание до следващата пресечка. Спрях да погледна витрината на сувенирен магазин, където бяха изложени красиви дърворезби на представителите на фауната на Пепони.

— Толкова са изящни! — възкликнах и посочих към един саблерог и един земен кораб, не по-големи от двадесет сантиметра.

— Изработени са от бароните — племе, което живее на около седемстотин километра югозападно оттук — уведоми ме Мастерсън. — Те са най-добрите резбари на планетата.

Върху саблерога ясно се виждаше цена, но цифрите не ми говореха нищо.

— Колко е това в кредити?

— Около шестстотин. Но ако ти харесват резбите на бароните, не си ги купувай в Беренджи. Всичко е тройно по-скъпо заради туристите. Излез на около триста и петдесет километра от града и ще можеш да си купиш същите неща за двеста кредита — или ако намериш някой наистина гладен магазинер, вероятно можеш да се спазариш и за сто и петдесет.

Повървахме още малко и накрая стигнахме до хотел „Екватор“ с прочутото Дърво на съобщенията в средата на ресторанта отвън.

— В ония дни всички заселници и ловци са оставяли съобщения един за друг върху това дърво — обясни Мастерсън. — Някой поранен историк е можел да събере целия си материал само като прочита дървото на всеки два месеца.

— Все още има съобщения на него — отбелязах.

— Най-вече обяви за проститутки — рече презрително той. — Не е същото.

— Благата на цивилизацията — саркастично се усмигнах.

Отново тръгнахме и скоро стигнахме до малък ресторант с горделив канфорит за управител.

— Страница от новата история на Пепони — махна към заведението Мастерсън.

— О?

Той кимна.

— Сам Джимана беше може би най-умният и най-красноречивият от младите политици на Пепони. Не харесваше много хората. Разбрах, че завършил колеж на един от близнаците Канфор. Вероятно бе най-популярният политик на планетата след Буко Пепон и се смяташе почти за сигурно, че той ще стане президент след смъртта или оттеглянето на Стареца. Джимана имаше само един проблем: беше кия, а не богода. — Мастерсън посочи към една маса до прозореца. — Седеше точно там, когато го убиха преди пет години. Племето кия се опита да обвини Пепон, но не успяха да намерят доказателства.

— Хванаха ли убиеца? — попитах.

— Не съвсем. Е, Пепон хвана някакъв клет негодник соротоба, който си призна, и го екзекутираха, но никой не повярва, че той е истинският убиец.

Продължихме разходката си, като често спирахме пред витрините. Мастерсън все така ми посочваше места с историческо значение, а два часа по-късно, когато започна да се заоблачава, се върнахме в хотел „Роял“, изпреварвайки тропическата буря с някакви си двадесет минути.

Прибрах се направо в стаята си, а Мастерсън се спря на рецепцията да провери дали няма съобщения за него и да проведе няколко разговора по видеофона. Скенерът за сигурност бързо разпозна отпечатъка на палеца ми и вратата се отвори с приплъзване, за да ме пропусне в малка, но чиста всекидневна. Цветни холограми на земни кораби и котки-демони очертаваха прозорците, а над камината имаше доста груба резба на танцуващ местен жител. Върху малка масичка бе сложена кошница с плодове и бележка с красив земен почерк, че това е подарък от управата.

Спалнята ми беше вляво, вътре имаше голямо легло, бюро със стол и холоекран. До нея бе банята и след седмица къпане единствено със сух душ реших да си позволя удоволствието от дълга гореща баня с истинска вода.

Щом излязох от водата и се изправих пред сешоара, някой почука на вратата. Избърсах се с кърпата, излязох в салона и заповядах на врата да се отвори.

Мастерсън влезе в стаята, хвърли ми един поглед и се ухили.

— Какво има? — попитах.

— Надявам се, че имаш малко по-официално облекло. Буко Пепон иска да те види.

Президентският дворец бе разположен в сърцето на Беренджи, точно срещу 23-етажната цилиндрична структура на съвсем новия хотел „Вейнмил“.

Четирима униформени местни жители от охраната, всеки накичен със златни ширити и еполети, спряха колата ни. Мастерсън излезе и кимна, а те веднага отдадоха чест.

— Пристигнахме — съобщи той.

Излязох и го последвах по внушителното стълбище към главната приемна — елегантна осмоъгълна стая. Таванът беше десетина метра над нас, имаше кристални полилеи, внесени от системата Атрия. Охраната пак бе от местни жители и попитах Мастерсън къде е човешкият отряд по сигурността.

— Тук са.

— Не ги виждам.

Той се усмихна.

— Така трябва.

Поведе ме към малък асансьор.

— Ако не беше с мен — продължи той, — щеше вече да си ги видял.

Излязохме на последния, четвърти етаж и се озовахме в мраморно фойе. Таванът беше куполообразен, украсен с барелефи на местни жители в техните различни племенни одежди. Огромен препариран саблерог, който изглеждаше като жив, сякаш пазеше фойето — главата му наведена, а дългият му изкривен рог насочен в защита на частните покои на президента на планетата. Върху стените имаше оригинални картини и холограми, подарени от политици и знаменитости, които се бяха наслаждавали на очарованието на Пепони. Особено впечатление ми направиха абстрактна скулптура от Морита, бележит творец от далечния Спирален ръкав, и солидният златен бюст на Буко Пепон. Почти всички други бяха внушителни.

Мастерсън ми даде един миг да се огледам наоколо, после ме придружи до вратата в края на фойето.

— Тук те оставям — съобщи той.

— Няма ли да дойдеш с мен? — изненадах се.

— Никой не влиза при президента по шорти и мръсна риза — отвърна той с усмивка. — А и не съм поканен.

— Как ще те намеря, когато свърша?

— Ако все още си моя задача, ще те чакам тук.

— Е — протегнах ръка, — ако ли не, за мен беше удоволствие да се запозная с теб.

— О, сигурен съм, че пак ще се срещнем. Не знам какво иска от теб, но очаквам да останеш на Пепони за известно време. Стареца може да бъде много убедителен, когато поиска.

— Ще видим — отвърнах уклончиво, после се приближих до вратата, която се отвори колкото да ме пропусне и веднага се затвори след мен.

Озовах се в огромен кабинет. Стената отзад беше стъклена от тавана до пода и гледаше към булевард „Буко Пепон“. Върху другите три стени имаше холограми на Пепон в цял ръст и с едри надписи на земен език. Едната беше озаглавена „Изгнание“ — на нея той стоеше на някакво кръстовище на Делурос VIII и призоваваше слушателите си хора да освободят неговия народ от тиранията на колониализма. На втората пишеше: „Хвърляне в затвора“ и той седеше в тясната си килия в Балимора. Третата беше кръстена „Триумфът“ и го показваше в костюм и с наметалото от саванен дявол да полага клетва като президент пред стотици хиляди от своите възторжени привърженици.

Самият Пепон седеше на удобен стол зад голямо полирано дървено бюро с малка пура в дясната си ръка и ръчно изработен кварцов пепелник пред него. Знаех, че трябва да е към стогодишен, но огромните му гърди и широки рамена го правеха да изглежда силен и енергичен, въпреки че лицевата му козина бе започнала да се прошарва. Носеше консервативно облекло, а личните му бижута — пръстени, часовник и малката игла за вратовръзка, блестяха от диаманти. Червеникавият му цвят, вертикалните зеници и сините хрилоподобни черти на врата не изглеждаха толкова нехармонични, колкото очаквах.

— Господин Брийн — каза той с дълбок обработен глас, изправи се и се приближи към мен с протегнатата огромна ръка. — Очаквах с нетърпение да се срещна с вас. Благодаря ви, че дойдохте.

— Никога досега не съм говорил с планетарен президент — поех ръката му аз. — Не съм сигурен как трябва да се обръщам към вас.

— Господин президент или господин Пепон, както предпочитате — отвърна той, а котешките му зеници се свиха, щом пристъпи в по-светлата част на кабинета, за да ме посрещне. — Да се надяваме, че за вас ще бъде просто Буко, преди да си тръгнете оттук. Заповядайте, седнете.

Настаних се върху кожен стол, обърнат към бюрото, той се върна на мястото си и веднага влязоха двама слуги с ливреи. Единият носеше бутилка коняк от Алфард, а другият — две големи чаши. Този с

бутилката показва етикета ѝ на Пепон, после наля и на двама ни. Пепон кимна и двамата излязоха, без да обелят нито дума.

— Не мога да изразя радостта си, че приехте поканата ми, господин Брийн. — Той вдигна чашата си. — За ваше здраве.

— И за ваше, господин президент.

Той отпи глътка.

— Хубав е — каза одобрително. — Много хора предпочитат лозята на Валкирия, но аз винаги съм харесвал добрия коняк от Алфард.

— Едва наскоро имах възможност да си позволя да го опитам — признах, — но мисля, че лесно мога да свикна с него.

Той се засмя — дълбок, плътен, нечовешки, но някак си успокояващ звук. Започнах да разбирам какво бе имала предвид Аманда Пикет за излъчването му. Огромният кабинет щеше да изглежда почти празен, ако той не го изпълваше с присъствието си.

— Кажете ми, господин Брийн, какво мислите за нашата планета?

— Много е хубава, поне малката част, която успях да видя.

— Красива е — съгласи се той. — Ще ми се, докато сте тук, да посетите някои от резерватите ни. Гордеем се с тях, а туристическите ни удобства не могат да се сравнят с ничии други.

— Така ми казаха.

— Надявам се, че не сте заклет ловец?... — започна несигурно той.

— Не, сър. Нямам нищо против ловците, но на мен лично убиването на животни никога не ми е харесвало.

— Радвам се, че разсъждавате така, господин Брийн, защото наскоро подписах декрет, който забранява лова на Големия източен континент и го ограничава по останалите... Дивечът ни намаля десетократно и не мога да позволя това да продължава. Не само е безценно наследство, но и от практична гледна точка той довежда туристите на Пепони, а туризмът е жизненоважен за нашата икономика.

— Приятно ми е да чуя, че са предприети мерки за спасяване на дивеча — отбелязах искрено.

— Искаше ми само да бях успял да направя нещо, преди да загубим последните си земни кораби и саблерози. — Той дръпна от

пурата си. — Между другото, страшно се натъжих от новината за смъртта на Аманда Пикет.

— Срецнах се с нея само веднъж — рекох, чудейки се кога ли ще стигне до целта на моето посещение, — но тя бе особено гостоприемна и внимателна с мен.

— Беше добра приятелка. И чудесна писателка. Нейната книга „Дните на Пепони“ е истинско произведение на изкуството... И вие сте добър писател, господин Брийн.

— Благодаря.

— Четох вашата биография на Аугуст Хардуик и открих емоционално наситено описание на живота през онази отминала епоха от историята на Пепони.

— Много благодаря, сър, но не съм от класата на Аманда Пикет.

— Не се подценявайте, господин Брийн. Чел съм и „Изселниците“ — прекрасно изложение на едната гледна точка за Кризата, която напоследък сякаш се пренебрегва на Пепони.

— Радвам се, че не ви е обидила.

Президентът се усмихна приятно.

— Всички бяхме много млади и прекалено емоционални в онези дни — отвърна той. — Не, не се обидих.

Не знаех какво повече да кажа, така че отпих от коняка си и изчаках Пепон да продължи разговора.

— Чудесни книги са, и двете. И знаете ли кое ми направи най-голямо впечатление в тях?

— Не, сър.

— Че не се забелязва присъствието на автора.

— Така ли? — възкликнах сепнато. — Това не е добър признак.

— Изглеждате недоволен, господин Брийн. — Пепон забеляза, че пурата му е изгаснала, разви нова и я запали. — Може би трябва да поясня думите си. Имах предвид следното: въпреки че сте написал цяла книга за един от най-добрите ловци на Пепони и въпреки изключително красноречивия откъс за клането в територията Букуа, наистина нямах представа за собственото ви отношение към лова, докато не го споделихте преди малко. А и досега не съм наясно какво е мнението ви за калакалите... О, да, сигурно сте възприемал военната им кампания за обречена от самото начало, но все още не знам дали смятате, че действията им са оправдани от несправедливото

отношение към тях. — Взря се в мен. — С други думи, вие отразявате фактите, както са ви поднесени, и оставяте читателят да ги тълкува, както намери за добре. Това ми допада.

— Благодаря.

— Ще ви задам един въпрос, господин Брийн.

— Разбира се, господин президент.

— Ако някой представител на калакалите беше ви разказал защо са чувствали необходимост да започнат войната и да извършат някои, да кажем, спорни действия, бихте ли отразили изказването му честно и непредубедено?

— Не това беше целта на книгата ми, сър — отвърнах. — Интересуваха ме само мненията на оживелите човеци.

— Добре. — Почувствах, че се опитва да скрие нетърпението си. — Нека го кажа по друг начин. Какво мислите за методите на Фелисия Престън?

— Мисля, че са били ефикасни.

— Това е мнението ви от военна гледна точка. А какво е личното ви мнение за тях?

— Мъченията и осакатяванията не могат да бъдат оправдани с нищо.

Той се усмихна.

— Това е отговорът, който се надявах да получа.

— Щастлив съм, че ви зарадвах, господин президент — отвърнах, учуден какъв точно разговор водехме.

Той ме изгледа доста продължително, както ми се стори.

— Мисля, че точно вие сте подходящият човек за тази работа — каза най-накрая.

— Каква работа?

— Господин Брийн, за мен са написани седемнайсет биографии, откакто Пепони получи независимостта си и аз станах президент. Ще бъда напълно откровен с вас и ще ви призная, че всички те са хвалебствени в една или друга степен... Всяка от тях обаче е написана от местен жител на Пепони и освен на нашата планета не се продадоха почти никъде. — Той ми се усмихна. — Вие, от друга страна, сте човек с две успешни книги зад гърба си, и двете за различни аспекти от живота на Пепони, и не ви липсва известна литературна слава. Ако вие напишете биографията, за мен няма съмнение, че тя ще се появи из

цялата Република и особено в онези светове, от които ние трябва да измолим помощ и техническо съдействие. Разбирате ли накъде бия, господин Брийн? — той сграбчи края на огромното бюро с големите си ръце и се наведе към мен.

— Искате да напиша биографията ви.

— Точно така.

— А защо избрахте мен? Има и по-добри писатели.

— Може би, но като се вземе предвид литературната ви слава и нежеланието да давате морална оценка на написаното, според мен няма по-добър от вас за тази цел.

— Продължавате да твърдите, че моето лично мнение не личи в книгите ми. Кои свои възгледи не бива да изразявам?

— Мога ли да бъда напълно откровен, господин Брийн?

— Ако ще бъда ваш биограф, ще е чудесно да свикнете да сте откровен с мен — съгласих се аз.

— Пепони не е типична колониална планета на Републиката — започна Пепон. — Когато вашата раса пристигнала тук, тя не открила изискана и напреднала в технологично отношение цивилизация, устремила се към звездите. Намерили сте примитивен свят с примитивни народи, като много от тях с право могат да се нарекат диваци. Нямали сме писмен език, нито по-сложни умения от запалването на огън и оформянето на груби оръжия, дори не сме били открили колелото. А сега, след по-малко от век, трябва да преживеем социална и научна еволюция, която иначе би отнела стотици поколения... Било е време, когато животът ни е бил простичък, в хармония с природата, и Пепони наистина е бил рай за нас. А ще дойде време — надявам се да е съвсем скоро, когато отново ще стане рай, но от друг тип. Точно в този момент на нашата история обаче, ние се намираме в преходен период на промени, каквито вероятно не е преживявала нито една друга раса. — Той допи коняка си, сложи пурата обратно в устата си и продължи: — Ако приемете тази работа, господин Брийн, ще получите пълна свобода да пътувате навсякъде из Пепони и да задавате въпроси на всекиго. В процеса на проучванията си ще се сблъскате със сериозна критика към мен и правителството ми. Някои от твърденията няма да ви хареса, други може би направо ще ви ужасят. Ще чуете истини, но и доста лъжи и слухове, а няма да можете да ги различите. Следователно искам човек, който просто ще

наблюдава, ще отразява и ще се въздържа от морални оценки. Ще ви помагам, доколкото мога, и ще отворя файловете си за вас. Всичко, което искам, е преди да напишете нещо в ущърб на Пепони или на мен, да го обсъдите първо с мен, за да ви го обясня, ако мога.

— Но няма да ме цензурирате?

— Имате думата ми, господин Брийн.

— Нека да повторя, за да съм сигурен, че съм ви разбрал правилно. Мога да говоря с всекиго, човек или местен жител, без проблеми, така ли?

— Точно така.

— Ще имам ли и достъп до личните ви документи?

— Освен до онези, които засягат сигурността на планетата.

— И ще поемете всичките ми разходи?

— Напълно.

— Иън Мастерсън ли ще ми бъде придружител и преводач?

Пепон помълча малко.

— Ще ми се да е от моята раса. Мнозина пепони няма да говорят свободно пред двама човеци, особено ако единият е всеизвестният Иън Мастерсън. Ако настоявате за него обаче...

Поклатих глава.

— Не. Ще се доверя на вашата преценка, сър.

— Някакви други въпроси?

— Имате ли вече предвид някой издател?

— Не. Но мога да използвам влиянието си и да намеря някой, ако вие срещнете трудности.

— С колко време разполагам, за да напиша книгата?

— Аз съм доста стар и имам безброй болезки. Искане ми се да видя книгата завършена и публикувана до края на живота си.

Щеше ми се да го попитам колко очаква да живее, но ми се стори ужасно нетактичен въпрос.

Той отново ме изгледа.

— Е, господин Брийн, ще се споразумеем ли?

Помислих върху предложението му още миг, после кимнах.

— Да.

Засмя се доволно.

— Чудесно! Позволете ми да ви предлага един от деликатесите на Пепони, преди да си тръгнете.

— За мен е чест.

Той натисна бутон на бюрото си. Влезе друг слуга с ливрея — носеше сребърна чиния с малки печени ролца месо.

— Вкусвали ли сте някога месо от наш дивеч, господин Брийн?

— Не.

— Тогава нека ви предложи малко от специално приготвен среброкож — каза великодушно той. — Няма да имате възможност да опитате друго месо освен от бифкейковете до края на престоя си тук.

— Защо? — попитах и опитах от среброкожа. Имаше лек мирис и беше прекалено пикантен.

— Поради две причини, господин Брийн. Първо, повечето представители на моята раса предпочитат домашните животни вместо горския дивеч. Второ, на този континент ловът е забранен.

— Бях забравил. — И преди да успея да се спра, добавих: — А вие как се сдобихте с това?

— Привилегия на президента.

— Чудесно е — отбелязах с повече ентузиазъм, отколкото изпитвах.

— Знаех, че ще го харесате — отвърна той, очевидно доволен от себе си. — Когато бях малко дете, ходех на лов за среброкожи с копие, което бях направил съвсем сам.

— Мислех, че вашите хора предпочитат бифкейковете.

— Винаги съм бил различен. — Той кимна, слугата остави подноса на бюрото и излезе. Пепон погледна часовника си, украсен със скъпоценни камъни. — Трябва да присъствам на съвещание за бюджета след двамадесет минути, господин Брийн. Но дотогава, след като ще бъдете мой биограф, съм на ваше разположение. Искате ли да ме попитате нещо?

Реших да започна с прости чък въпрос:

— Защо променихте името си Робърт Прекина на Буко Пепон?

— Робърт е човешко име, а аз не съм човек. Буко беше името на дядо ми.

— А Пепон?

Той вдигна рамене.

— Прищявка. Прекарах петнайсет години на Делурос VIII, говорейки за свободата на Пепони, затова си избрах име, което хората да свързват с моя свят.

Погледнах го право в големите котешки очи.

— Рано или късно ще трябва да ви попитам дали сте имали нещо общо с калакалите.

— Не, господин Брийн, нямах нищо общо с тях. Целта ни беше една и съща, но не одобрявах методите им.

— Какво значи Калакала?

Той вдигна рамене красноречиво.

— Нямам представа.

— Не е ли дума от богодския?

— Не е дума от нито един език на Пепони.

— Това означава, че някой я е създал. Кой?

— Наистина не знам. Вероятно Джеймс Празнар. Той беше техният главнокомандващ.

— Същият, на когото е кръстено авеню „Празнар“ в центъра ли?

Той кимна.

— Всеки народ има нужда от своите герои. Той беше голям борец за свобода.

— Мислех, че не одобрявате калакалите.

— Техните методи, а не тяхната цел, господин Брийн — повтори той. — Знаете ли, четях и препрочитях „Изселниците“ с интерес, но там сте пропуснал един много съществен факт.

— Така ли? И кой е той?

— По време на Кризата Калакала са били убити по-малко от петстотин човеци, но над осемдесет хиляди богоди.

— Доколкото знам, повече от половината от тях са били верни на колониалното правителство и са били убити от самите калакали — изтъкнах.

— Именно затова трябва да приемете моята неосведоменост по всички въпроси за Калакала, включително и за значението на думата — отвърна Пепон. — Никога не бих насърчил един богида да убие друг.

— Не съм казал, че не ви вярвам. — Забелязах, че не съм довършил коняка си и отпих от чашата. — Някой предположи, че думата Калакала е била възприета, защото се помни много лесно. А вие можете ли да се сетите и за друга причина?

— Да. Тъй като не съществува в нито един диалект, мисля, че са искали да служи за боен вик на всички племена.

— Но не се е получило така.

— Не.

— Сигурно доста горчилка е останала от факта, че другите племена не са подкрепили богодите?

— Прекалено много — призна Пепон. — Опитах се да сплотя моето правителство, но трябва да направя много повече... Моите собствени привърженици са наскърбени, че поканих членове на всички племена да участват в правителството и че не посочих някой богода за вицепрезидент. — Той въздъхна. — Някой ден ще ги накарам да разберат, че вече не съм богода, а гражданин на Пепони, който просто се е родил в племето на богодите.

Мислех да го попитам дали знае кой е убил Сам Джимана, младия политик от племето кия, за когото Мастерсън ми бе споменал по-рано през деня. Реших, че ще е прекалено безочливо, затова през следващите няколко минути го разпитвах за плановете му за колективни ферми, напоителни проекти, туристически бюра и така нататък.

Накрая отново погледна часовника си.

— Опасявам се, че се налага да сложа край на нашия разговор, господин Брийн.

— Ще можем ли да продължим утре?

Той поклати глава.

— Не. Трябва да летя до Големия западен континент. Ще говорим пак, като се върна.

— И кога ще бъде това?

— Да се надяваме, че ще е след седмица, но не повече от две. — Той стана и ме изпрати до вратата. — А сега, господин Брийн, време е да ви кажа довиждане. И още веднъж повтарям колко се радвам, че приехте поканата ми.

— Къде ще се срещна с новия си придружител?

Той се усмихна.

— Точно зад вратата. Очаква ви.

— О?

— Дори енергичните мъже като Иън Мастерсън се нуждаят от почивка. — После добави: — Трябва да ви предупредя, че външният вид на новия ви придружител може да ви учуди, но е интелигентен и компетентен младеж с голямо бъдеще пред себе си.

— Защо да ме учуди?

— Голяма част от моя народ се присъедини към така нареченото Пуристическо движение. Според тях Пепони е омърсен от продължителното ни общуване с хората и са възприели различни модели племенно облекло като форма на протест.

— Не е опасен, нали? — попитах нервно.

Пепон се разсмя.

— Скъпи ми господин Брийн, той кара превозно средство, произведено на Спика II, апартаментът му е пълен с техническите чудеса на хората и е получил образованието си на човешки свят... Никой от Пуристическото движение всъщност не иска да се върне към живота в пустошта. Просто демонстрират гордостта си от нашата раса. Облеклото им е чиста прищявка и с времето ще я надживеят.

Вратата се отвори, излязох във фоайето и тя се затвори след мен.

Озовах се пред як местен жител, който според моето несвикнало око изглеждаше на средна възраст. Лицето му беше обръснато по особен начин, носеше единствено ярка роба и кожени сандали. Около врата му висяха две огърлици от мъниста. Странно наистина, но той сякаш изглеждаше нормално, много по-нормално от повечето местни жители — освен Пепон, разбира се — изглеждаха в човешките си облекла.

— Господин Брийн? — приближи се към мен той.

— Да?

— Аз съм Нейтън Киби Тонка. Президентът Пепон ме помоли да ви бъда придружител и преводач. На ваше разположение съм, докато се върне от предстоящото си пътуване. — Той замълча неловко. — Моля ви, наричайте ме Нейтън.

— Добре, Нейтън. — Протегнах му ръка. — А аз съм Матю.

— Искаш ли да се върнем в хотела ти? — Той стисна силно ръката ми. — Или може би искаш да видиш малко от нощния живот на Беренджи? Има много клубове, предназначени за хора.

— Всъщност — отвърнах, — това, което най-много ми се иска, е да хапна нещо. Защо не дойдеш с мен да се опознаем по-добре?

Той кимна и ме поведе към асансьора, който ни свали до първия етаж. Щом излязохме от сградата, пред нас спря луксозна черна кола — елегантна и скъпа. Униформен служител слезе от нея и отдаде чест на Тонка, после заповяда на задната врата да се отвори за мен.

— Предпочитам да седна отпред — обадих се аз.

Служителят погледна загрижено, като че за пръв път чуваше подобна молба.

— Така ще виждам по-добре — поясних.

Тонка кимна и докато се качваше на шофьорското място, служителят заповяда на задната врата да се затвори, а на тази отпред да се отвори, за да вляза. Щом се настаних, веднага поехме по авеню „Бакатула“. Бяхме минали по същия път с Иън Мастерсън през деня, но тогава улицата беше светла и приятна, изпъстрена с магазини за сувенири и местни търговци. Сега, вечерта, в кола, карана от извънземен, контурите на сградите изглеждаха неправилни, пешеходците изчезваха в сенките и за пръв път осъзнах, че наистина се намирам на чужд свят.

— Имаш ли предпочитания към някой ресторант? — попита Тонка.

— На Пепони съм по-малко от ден. Защо не избереш ти?

— Бих препоръчал кафето до Дървото на съобщенията в хотел „Екватор“, но въпреки че колата ми е ясно обозначена като правителствена собственост, не искам да я паркирам в града вечер. Защо не отидем в хотел „Роял“? Там има много ресторанти, а ако се почувстваш уморен, просто ще се качиш в стаята си.

— Звучи ми добре — съгласих се и няколко минути по-късно Тонка спря пред парадния вход на „Роял“. Един от портиерите ни помогна да излезем, а после паркира колата в частната зона.

— Има ли голяма престъпност в Беренджи? — попитах, докато влизахме в по-малкия от двата ресторанта на хотела.

— Донякъде — вдигна рамене той. — Но става по-лошо.

— Защо?

— Не е заради самите жители. Не искам да се върнеш вкъщи с убеждението, че всички пепони са крадци. — Той махна на един сервитьор. — Икономиката на Беренджи просто не може да поеме гражданите му, които са повече от милион, и всяка седмица прииждат по още хиляда. Повечето мизерстват и ако искат да живеят, нямат друг избор, освен да откраднат. — Спря за миг, сякаш да подреди мислите си. — Обикновеният пепон е щедър до крайност. Никога няма да откаже да сподели жилището или храната си с теб, нито пък ще открадне от друг гражданин. Но пък вижда как туристите — и някои

правителствени служители — пръскат повече пари в един ден, отколкото той изкарва за година, и стремежът му да притежава част от това богатство понякога става неударжим... През следващия половин час само за една вечеря ще похарчиш повече отколкото средният гражданин на Беренджи печели за месец.

Сервитьорът най-накрая дойде при нас и ни заведе до малка уединена маса в края на салона. Забелязах, че Тонка е единственият пепон в ресторанта, но въпреки племенното му облекло като че никой от останалите клиенти не го забелязваше.

— С какво се занимаваше, преди да започнеш работа за правителството? — попитах.

— Бях учител — отвърна Тонка. — Тъй като единствено аз от моя народ бях ходил в мисионерско училище, чувствах се задължен да предам на другите това, което съм научил. Имахме малко училище близо до езерото Дженепит. — Той поспря, за да си припомни. — Покривът беше от трева и бяхме изрязали прозорци в стените, за да влиза светлина. Преподавах на всички възрасти и всички предмети в една-единствена класна стая.

— Защо напусна?

— Трима от учениците ми бяха приети в университета в Беренджи. Щом завършиха, се върнаха в селото, за да се бърхят като рибари, тъй като в Беренджи не можеха да си намерят работа. Именно тогава разбрах, че аз само пълня главите им с безполезни факти и напразни надежди за по-добро бъдеще. И реших да вляза в политиката, за да накарам това бъдеще да се превърне в реалност, а не в нарушено обещание.

— Достойно за възхищение. А откога си в правителството?

— От три години — отвърна горчиво той. — Както виждаш, още не съм се издигнал до позиция, от която да мога да направя нещо за народа си... Но и моето време ще дойде — добави убедено накрая.

— Буко Пепон няма ли програми за създаване на повече работни места?

— Естествено. Но първото условие за това са парите, а те винаги са липсвали на Пепони. Президентът обикаля Републиката по пет-шест пъти на година, опитвайки се да заинтересува някои инвеститори за планетата ни, но въпреки това се нуждаем от повече капитали, отколкото е успял да събере.

— Разбирам. — Вгледах се в него. — Между другото, не виждам никакви племенни надписи върху облеклото ти.

— Аз съм бегу. Тази огърлица — отдели едната от тях, — е нашият племенен знак.

— Никога не съм чувал за племето бегу.

Той се усмихна.

— Повечето от чуждоземците не са. Ние сме съвсем малко племе — наброяваме само шест хиляди. Рибари сме и живеем по бреговете на езерото Дженапит.

— В кой колеж си ходил?

— Учих като стипендиант в университета на Бариос IV. — Той се усмихна. — Беше доста обезсърчаващо преживяване за мен — прекарал съм целия си живот в сламена колиба и обух чифт обувки в деня преди да се кача в космическия кораб.

— Наистина — съгласих се.

Той кимна.

— Бях ходил в Беренджи два пъти преди това и имах представа как изглежда един град, но да знаеш е едно, а да живееш в него е друго. Понякога имам чувството, че в мен живеят двама Нейтъновци: единият е голото дете, което ставаше всяка сутрин със слънцето и отиваше да лови риба с кануто си, а другият — порасналият, който е пътувал до други звезди и сега работи за правителството на Буко Пепон. Като че ли нямат никаква връзка помежду си, нито една черта, която и двамата да притежават.

— И двамата живеят на Пепони — вметнах аз.

— Ако можеше да видиш селището ми, а после кабинета ми, щеше да ти е трудно да повярваш, че двамата могат да съществуват заедно в една галактика, да не говорим на един свят.

— Ще ми се да посетя и двете места.

— Добре — отвърна той. — Къде другаде желаш да те заведем?

— Беше ми дадена абсолютна свобода да ходя, където си поискам. Но нямам ни най-малка представа къде да отида... Предполагам, че след като ще пиша биографията на Буко Пепон, трябва да видя местата, които са свързани с неговия живот: селището, където е израснал, килията, в която е бил затворен по време на Кризата, кръчмата „Саблерог“ — места от този род.

Той кимна.

- Кога искаш да започнем?
- Утре сутрин — предложих.
- Ще те чакам във фоайето.

Сервитьорът се върна и аз поръчах пържола от бифкейк и чаша кафе. Тонка просто поклати глава, когато сервитьорът го погледна.

— Нищо ли няма да поръчаш?

— Не съм гладен.

— Сигурен ли си?

— Ще хапна по-късно.

— А защо не сега?

— Не искам да обиждам никого, но не ям човешка храна.

— Мислех, че бифкейковете са местна храна — отбелязах.

— Първоначално са внесени от комодор Куинси.

— Трябваше да го кажеш по-рано. Щяхме да отидем в ресторант, където сервират неща, които ядеш.

— Нямахте да ти хареса.

— Откъде знаеш? Следващия път, когато ще ядем, настоявам да отидем в местен ресторант.

— Сигурен ли си?

— Напълно.

Той се усмихна.

— Мисля, че ще станем приятели, Матю.

Нейтън Киби Тонка, все така облечен в племенните одежди на бегу, ме взе с по-скромен автомобил от предишната вечер. Напуснахме града и тръгнахме на север — почти час през равна и суха савана, а после по леко нагорнище. Короните на дърветата станаха по-зелени, въздухът по-студен, пейзажът по-хълмист.

— Наближаваме Зелените земи — съобщи Тонка, докато минавахме покрай няколко малки арендаторски ферми и във всяка деца играеха около сламените колиби. — Селището на Буко Пепон е на около деветдесет километра северозападно оттук.

— През последните шейсет километра не видях дори среброкож — отбелязах.

— Животните не са глупави — отвърна Тонка. — Не им трябва много време да научат границите на парковете и резерватите и да

останат там, където е сигурно.

— Но аз видях няколко по пътя между космодрума и Беренджи. Той се усмихна.

— Лошо е за бизнеса да се убиват животни, когато има туристи наоколо. Но малко от тях идват в Зелените земи, освен за да изкачат планините или да отидат в резерватите, а този път не води в нито една от двете посоки. Затова е твърде вероятно всяко животно, което се мерне тук, да бъде убито. — Въздъхна дълбоко. — Жалко е, защото тази земя е много крехка. Виждаш ли онези бифкейкове? — попита внезапно и посочи малко пасище, където дузина добичета пасяха под отегчения поглед на висок и слаб млад богода.

— Да.

— Мога да сложа петнайсет среброкожи и двајсет бързоноги там и те ще се възпроизвеждат и живеят на онова пасбище за вечни времена, защото са част от екологичната система на Пепони. Но сложи дванайсет бифкейка, както е направил този фермер, и за една година всичката растителност ще бъде изтръгната от корен, цялото пасище ще стане на прах и поне едно поколение няма да може да засее нищо там.

— Защо не се опитат да отглеждат дивеч тогава?

— Това са богоди и соротоби — обясни той. — Също като сибоните те измерват богатството си по броя бифкейкове, които притежават. Дивите животни нямат стойност за тях.

— Искаш да кажеш, че някои от тези бифкейкове никога няма да бъдат изядени? — учудих се аз.

— Накрая всички ще бъдат изядени, но първо ще бъдат разменени няколко пъти. Ще ги използват да платят някоя булка или магьоснически талисман, или нещо друго. — Той поклати глава. — Не, те са толкова неразделна част от икономиката, че никога няма да бъдат заменени с отглеждане на дивеч.

— Ако Зелените земи са с по-добра почва, защо не пасат Бифкейковете там?

— Има шестстотин милиона бифкейка на Пепони — отвърна Тонка. — Те пасат навсякъде. Освен това, фермерите в Зелените земи имат свои проблеми. Не могат да си позволят да споделят земята си с бифкейковете.

— Казаха ми, че Зелените земи са с най-плодородната почва на планетата. Какви проблеми могат да имат фермерите?

— Прекалено много жители, прекалено малко земя. Ще разбереш по-добре, когато сам видиш всичко.

Продължихме да се изкачваме, местността отново се промени — стана по-гориста и тогава изведнъж се озовахме на високо плато, може би на около две хиляди и петстотин метра надморска височина. Карахме през тучна равнина с обработваема земя, каквато обикновено се вижда само на селскостопанска планета. Въздухът ухаеше на плодородие и дори колибите и бараките изглеждаха в по-добро състояние от тези в саваната.

Тонка намали скоростта и ми посочи дванадесет колиби със сламен покрив, подредени в широк правилен полукръг, на около петдесет метра вляво от пътя.

— Виждаш ли това?

— Какво е? Селище ли?

Той поклати глава.

— Семейна ферма. Обикновено един фермер притежава десет акра. Но когато пораснат децата му и се нанесат разни роднини, земята се дели отново и отново, докато накрая станат дванайсет семейства с по-малко от акър за обработване.

— А земята, която заобикаля първоначалните десет акра? Изглежда засадена със захарини.

— Да, но ивицата е широка, което почти сигурно означава, че принадлежи на правителствен служител от Беренджи или на някой от хората, останали тук след обявяването на Независимостта.

— Кой притежава най-много от Зелените земи? Буко Пепон ли?

Тонка кимна.

— Да. Веднага след него се нареждат синдикатът „Вейнмил“ и картелът „Кортной“ — конгломерати на Републиката, притежавани и управлявани от хора. После идват повечето членове на кабинета на Пепон. Самият той е собственик на старите имения на комодор Куинси, плюс други площи.

— Как го е постигнал? — попитах, докато колата пак набираше скорост.

— Прекарал е петнайсет години сред хората на Делурос VIII — отвърна Тонка с едва доловима ирония. — Очевидно добре е научил урока си.

— И никой не е против?

— Той е Бащата на Пепони. Никой не е против.

— А корпоративните собственици? — продължих. — Срещу тях протестираат, нали?

— Всички, дори Пепон. Но онези две корпорации са и два от най-големите инвеститори в Беренджи, така че не може да си позволи да ги обиди. Ако им вземе земите, те вероятно ще затворят хотелите и фабриките си.

— А какво става с обикновения богода, който не е правителствен служител? — заинтересувах се.

Минавахме покрай огромна ферма, отделена от заобикалящите я ивици засята земя с висока ограда от бодлива тел.

— Когато колонистите напуснаха Зелените земи след обявяването на Независимостта, правителството присвои земите им. А за някоя особено желана ферма, която собственикът човек все още не бе изоставил, правителството предлагаше добра пазарна цена и го принуждаваше да приеме офертата. След като всички служители бяха взели каквото искаха, започнаха да разделят останалата земя на имения по пет и десет акра и да дават на всяко семейство по парцел — докато имаше земя. Спомни си, че има около двайсет милиона богоди, а земята въобще не е достатъчна. Онези, които бяха късметлии да се сдобият с парче от нея, имаха с какво да си изкарват прехраната — нещо, което винаги са правили, само че върху нечия друга земя. За съжаление сега не са толкова продуктивни, както през колониалния период, защото не могат да си позволят торове или инсектициди.

— Защо не обединят средствата си и не купят необходимото?

— Единственото, което имат, е земята — обясни Тонка. — Първо нямаха капитал, с който да започнат, а откакто се нанесоха тук, нямат и излишък от реколтата за продаване. Не забравяй — продължи той, — че когато новото поколение порасне, парцелите се делят. Сега много семейства притежават по-малко от половин акър, добивът от който трябва да им стигне за цялата година. — Замълча и тежко въздъхна. — Така че Пепони, която преди време изнасяше храна за близките планети, днес не може да изхрани и себе си.

— Явно доста си мислил върху този проблем. Какво би направил за решаването му самият ти?

Той вдигна рамене.

— Проблемът никак не е прост и няма да е лесно да се разреши. Решението ще засегне всички аспекти от живота на Пепони. Например може да прозвучи жестоко, но въвеждането на вашата медицина в нашето общество е допринесло много за задълбочаването на този проблем.

— По-скоро е странно. Какво искаш да кажеш?

— Практически няма детска смъртност на Пепони, а в социално отношение още не сме се приспособили към това обстоятелство. Тук една майка обикновено ражда седем деца. Било е практично и дори необходимо, когато се предполагало пет или шест от тях да умрат в ранното си детство, но сега, благодарение на човешката медицина, населението нараства много бързо, а земята ни става по-непродуктивна. Трябва да ограничим прираста на населението си... Другото, което се налага да направим, е да прекратим икономическата и продоволствената си зависимост от чужди растения и животни. Точно както бифкейковете, които са чужди на Пепони, разрушават саваните ни, така и захарините, които ние дори не ядем, а отглеждаме единствено за износ, не са част от екологията на планетата. Мястото им не е тук. Извличат минерали от Зелените земи и други обработваеми площи, а те губят плодородието си с всяка изминала година. — Отново въздъхна. — Само след като се разрешат тези два проблема, си струва земята да се преразпредели.

— Пепон занимавал ли се е с тях?

— Буко Пепон има четири съпруги, двайсет и три деца и притежава повече от три милиона бифкейка — отвърна Тонка и отново увеличи скоростта. — Това отговаря ли на въпроса ти?

— Мисля, че да — съгласих се кисело. — Пепон знае ли за твоите чувства към Зелените земи?

— Разбира се.

— Интересно — учудих се аз.

— Кое?

— Не предполагам, че ще ми даде придружител, който ще го критикува.

— Не разбираш, Матю. Според мен той е най-добрият президент, който можехме да имаме. Водил е битката за независимостта на Пепони сам, без ничия помощ, когато повечето от народа му са били доволни слуги на хората. Именно той отиде на Делурос, за да се бори

за свободата ни, и съвсем сам въведе един примитивен народ в галактическата ера. Няма спор, че е велик лидер... Просто не е съвършен.

— Другите племена не са ли против факта, че богодите притежават Зелените земи?

— Защо? Те са тяхната родина.

— Като страничен наблюдател ми се струва, че може да се поспори дали Пепон не облагодетелства собственото си племе.

Тонка поклати глава.

— Не го познаваш. Вероятно най-голямата му добродетел е, че не предпочита едно племе пред друго. Зелените земи принадлежат на богодите, защото винаги е било така, и това е правилно и справедливо. А той е президент на цялата планета, не само на богодите. — Нейтън намали скоростта и се обърна към мен. — Май не разбираш племенния проблем, пред който се изправи той, когато стана президент. Векове наред сибоните са нападали богодите, за да крадат жените и добитъка им. Кораните убивали всеки член на друго племе, стъпил на тяхна територия. Сентабелите искаха Големият западен континент да се отцепи, тъй като за президент е посочен един богода. Моето собствено племе бегу, което е роднина на богодите, преди преследваше дорадите като животни и на свой ред беше погубвано от сибоните и кандаберите. — Сви встрани от пътя и спря. — Хората могат да променят световите, както сменят дрехите си, но ние по рождение сме обречени да бъдем членове на своето племе.

После отвори ярката си роба и ми показа гърдите и корема си. Плътта му бе обгорена сякаш с желязо за дамгосване във фигура, която се състоеше от две успоредни линии, шестоъгълник и три кръга.

— Това е знакът на бегу. Двете линии представляват двете реки, които ограничават нашата територия. Шестоъгълникът символизира шестимата воители, които ни спасили от сибоните преди почти триста години, а кръговете са богодите, кия и брагите, с които сме роднини. Същата фигура е изобразена и тук — добави той, посочвайки по-голямата от двете си огърлици — издялана бе върху едно от по-едрите мъниста.

— Ето това съм аз — продължи той и посочи гърдите си. — Аз съм бегу до края на живота си. Бях на дванайсет години, когато ме жигосаха, и от този ден бях длъжен да защитавам племето и селището

си и да убивам племенните ни врагове. Не трябва да се доверявам на никого, който не е бегу. Не трябва да предпочитам никого пред някой бегу, да не свидетелствам срещу бегу пред външни лица, независимо от престъплението.

— А начина, по който си обръснат?

— На теория не трябва да оставям космите си да пораснат, докато не умре и последният siboni.

— И това е доктрината на бегу?

— Да. Пазя символите на племето си заради своя народ, но пренебрегнах същността на племенността заради доброто на Пепони. Така постъпват и всички членове на правителството, обаче за десетки милиони не е така. Ето защо Буко Пепон трябва да остане наш водач.

Оправи робата си, върна колата на пътя и отново потеглихме.

— Преди десетина години — продължи той, — четири семейства боротоби се преместиха в областта Марачо, точно под Зелените земи. Богодите, които живееха там, не ги искаха и заплашиха да ги изгонят. На следващия ден Буко Пепон се появи там в племенните одежди на соротобите и каза на богодите, че ако искат да ги убият, трябва да убият и него. Естествено, не вдигнаха ръка срещу него и соротобите в Марачо никога повече не бяха тормозени.

— Това истинска случка ли е? Сигурен ли си, че не е измислена история?

— Познавам двама соротоби, които са били там — увери ме той.

— Имате доста смел президент.

Почудих се дали някой секретар на Републиката след Джони Рамзи би направил същото в подобна ситуация.

— Той е много смел и много мъдър — съгласи се Тонка. — Същите хора, които го наричаха дявол, сега го почитат като велик държавник. — Усмихна се. — Знаеш ли защо престъпността в Беренджи не нараства?

— Защо?

— Защото веднъж на всеки две или три седмици Буко Пепон отива вечер сам в бедните квартали. Понякога носи наметалото си от саванен дявол и говори с хората, но понякога се облича като съвсем обикновен гражданин. Жителите знаят това и степента на насилие рязко спадна, тъй като никой не иска да убие президента.

— Това граничи с глупостта — отбелязах. — Сигурно е, че някой ден ще попадне на жител, който иска да го убие. Някой кия или соротоба.

— Никой няма да го убие — отсече Тонка, сякаш самата идея бе твърде смехотворна, за да ѝ се обърне внимание. — Той е Бащата на Пепони.

— Това едва ли ще впечатли някой онеправдан бедняк.

— Всички сме онеправдани бедняци — отвърна саркастично Тонка.

— Никой ли не го обвинява за това? В края на краищата той е на власт, откакто е обявена Независимостта.

— Обвиняват подчинените му, съседите си, колонистите и дори времето. Но не и него.

— Много ми е трудно да разбера — признах.

— Жителите разбират проблемите, пред които е изправен. Когато вашият Джони Рамзи станал секретар на Републиката, поел юздите на работещо правителство с неговите закони, политика, съюзници, данъчни служби и войска. Буко Пепон оглави планета, систематично ограбвана от колонистите хора, и е трябвало да създаде закони, политика и данъчни служби за правителство, което не е съществувало, докато не е дошъл на власт. Забележителното за Пепони не е, че е толкова бедна планета, а че въобще сме оцелели.

Стигнахме до ниска тухлена сграда наред открито поле. Беше заобиколена от множество бараки. Тонка ми обясни, че веднъж в седмицата тук има много оживен местен пазар. Спря да зареди колата, а аз се скитах наоколо и разглеждах тъмната студена вътрешност на малките сгради. Повечето бяха празни, като изключим холограмата в рамка на Пепон с наметалото от саванен дявол, която бях видял във фойето на хотел „Роял“. Останах с впечатление, че се доставят от правителството и се отразява много зле на бизнеса, ако собственикът не приеме една от тях.

Само две от колибите работеха: в едната продаваха топла бира, а в другата бяха изложени делви и кани, които очевидно не бяха предназначени за туристи. Двамата собственика, облечени в ярки роби — предположих, че са племенните одежди на богодите — ме поздравиха с приятелски усмивки и се опитаха да ми продадат от стоката си. Както ме бе предупредил Мастерсън, земният език не се

говореше извън градовете и резерватите. Затова се усмигнах и поклатих глава към всекиго от тях, а те приеха отказа ми.

— Готов ли си да тръгваме? — Тонка дойде при мен.

— Да.

— Искаш ли бира?

— Не изглежда много студена — отбелязах.

— Не е — съгласи се той. — Но е мокра, а ни чака дълъг и сух път, преди да стигнем Балимора.

Вдигнах рамене.

— Убеди ме.

Той даде няколко монети на съдържателя, взе две бири от рафта, отвори ги и ми подаде едната. Беше по-лоша, отколкото очаквах, и наистина трябваше да положа усилие, за да не направя гримаса и да обидя собственика. След няколко минути отново пътувахме.

— Кажете ми за холограмите — обадох се аз.

— Какви холограми? — попита той.

— На Пепон. Имаше във всяка колиба.

— О, да, доставя ги Отделът за информация. Във всеки обществен бизнес трябва да има по една от тях.

— Забелязах, че образът на Пепон е върху всяка ваша монета.

— Защо не? — парира Тонка. — Той е президентът.

— А какво ще стане, когато умре? Ще изсечете нови монети с лика на неговия приемник ли?

Неговата изненада ми показва, че този въпрос никога не му е хрумвал. Помисли няколко минути, преди да ми отговори. Накрая поклати глава.

— Съвсем излишно е да сменяме монетите, които вече имаме.

Продължихме в мълчание и аз се загледах в променящия се пейзаж. Вече бяхме в сърцето на Зелените земи, от време на време се мярваше фермерска къща на колонисти, но на всеки тридесет метра имаше колиба или барака. Повечето бяха заобиколени от безброй деца, почти всички съвсем голи. Започнах да разбирам пред какъв проблем ще се изправи Пепони, ако не ограничи прираста на населението си.

Понякога минавахме покрай някое забележително място и Тонка старателно ми го посочваше: това е фермата, където семейство Престън били заклани от калакалите, тук преди век Риса Грийн за пръв път говорил с богодите, в тази ферма Джебмин Гейнс се отбранявала

срещу двадесет воини калакали, на това място група колонисти, борещи се срещу въстаниците, попаднали в засада и били убити от бойна група начело с Джеймс Празнар, най-великия от генералите на калакалите.

Накрая минахме до дълга изровена алея и паркирахме на пет метра от стара порутена фермерска къща. Повечето прозорци бяха счупени, нямаше никакви врати, предишната зеленчукова градина бе затрупана с боклук, а красивите стари дървета покрай алеята бяха изсъхнали от липса на грижи. Четиринадесет деца играеха без надзор в предния двор, а далеч в полето три възрастни местни жени се бяха навели и събираха захарини.

— Мислех, че ще искаш да го видиш — рече Тонка.

— Какво е това?

— Домът на Аманда Пикет.

Огледах се по-внимателно. Да, ето го стария ветропоказател, който видях в холографския албум на Аманда, а отпред беше каменният кладенец, откъдето баща ѝ вадил вода, преди да си купи помпа. Всичко останало обаче ми беше напълно непознато.

— Никога нямаше да го позная — признах аз.

— Правителството го провъзгласи за национален паметник преди двайсетина години. Но не намериха пари да го подновят и го дадоха на едно семейство богоди преди дванайсет години.

— Срамота — казах, загледан в порутената сграда и многобройните белези на немара. — Виждам как е изглеждало всичко преди. Било е красиво... Благодаря ти, че ме доведе тук.

— Чел съм книгите ти. Знам, че си бил близък с нея... Тя беше най-добрият приятел човек, когото моят народ някога е имал. Доведох те тук, защото си я познавал и защото трябва да видиш всичко това, ако искаш да разбереш нашите проблеми. — Той посочи децата. — Това не са диваци, които погубват красивата някога собственост. Те са богоди и само се опитват да водят поносим живот при мъчителни условия. Ако къщата е запустяла, то е защото времето не им стига. За тях е много по-важно да прекарат дневните часове в грижа за прехраната си от нищожните парчета земя, отколкото да подновяват салоните и кухните, които не им служат за нищо. — Обърна се и впери

напрегнат поглед в мен. — Малцина хора бих довел тук, но ако искаш да разбереш Пепон и Пепони, трябваше да го видиш.

— Благодаря ти за доверието.

— Можеш да ми благодариш, като напишеш истината. — Той подкара колата на заден по алеята. — Ако прочета, че фермата на Аманда Пикет се е превърнала в селска бедняшка къща само защото сега е дом на богоди, ще знам, че не си по-различен от повечето хора.

Не отговорих. Изминахме още седем километра, преди да спрем пред няколко колиби и бараки. На хълма над тях се виждаше голяма къща на колонисти. Деца играеха на поляната. Самите колиби изглеждаха безлюдни, с изключение на един много стар местен жител, който седеше на разнебитен дървен стол в сянката на огромно дърво и ни оглеждаше любопитно.

— Къде сме? — попитах, когато Тонка изгаси двигателя.

— Това е родното място на Буко Пепон. — Посочи към една от колибите, върху която имаше паметна плоча.

— Къде са всички?

— Мнозина са убити в Кризата — обясни Тонка. — Останали са три семейства само старци. Децата им отдавна са си намерили работа в Беренджи.

— Защо не са останали да обработват земята?

Той посочи към голямото култивирано поле.

— Пепон притежава цялата земя, която можеш да видиш оттук.

Излязохме от колата и се приближихме до стария местен жител. Тонка го поздрави на богодски, както предположих, и се обърна към мен.

— Казва, че за него е чест да бъде посетен от човека, който ще напише историята на Буко Пепон, и ще отговори на всичките ти въпроси. Не говори земния език, но аз ще превеждам.

— Моля те да му благодариш от мое име и да го попиташ дали си спомня Буко Пепон като малко дете.

Тонка преведе въпроса.

— Според него дори тогава всички са знаели, че Робърт Прекина — така се казвал по онова време, ще бъде спасителят на Пепони. Лицето му светело нощем със свещено сияние. Още когато бил на четири години, можел да чете, пише и говори земния език по-добре от

всеки колонист. — Тонка се усмихна. — Спокойно можем да приемем, че преувеличава.

— Не знам какво друго да попитам — признах. — Искан да науча повече за детството на Пепон, дали е показвал някакви качества на лидер или амбиции, но твърдението, че е благословен от Бога на четири години, не е някаква полезна информация.

— Ще позволиш ли аз да задам няколко въпроса? — попита Тонка.

— Разбира се.

Тонка му каза нещо, учтиво изслуша дългия отговор, после отново се обърна към мен.

— Попитах го за семейството на Пепон, което не е светело със свещено сияние — започна усмихнат той. — Имал е шестима братя, всичките умрели, преди да възмъжеят, и две сестри. Едната от тях все още живее в Беренджи; другата умряла като дете. Самият Пепон посещавал мисионерско училище на около тринайсет километра оттук. Дванайсетгодишен напуснал дома си, за да отиде в Беренджи.

— Приел ли е християнството?

— На този въпрос мога да ти отговоря и аз. Приел го е като дете и се отказал от него след завръщането си от Делурос VIII, точно преди да го пхнат в затвора.

— Попитай го дали е очаквал Пепон да излезе жив от затвора.

Старецът се усмихна и кимна.

— Никога не се е съмнявал в това — отвърна Тонка. — Пепон бил избран от Бога да изхвърли колонистите и да върне Зелените земи на богодите.

— Не е най-полезното интервю, което съм вземал — изтъкнах. После ми хрумна един последен въпрос. — Връщам се в колата. Изчакай минута-две и го попитай, сякаш по-скоро ти се интересуваш, а не заради мен, дали според него животът сега е по-добър в сравнение с този преди Независимостта.

— Ще каже да.

— Нека ти обясни защо. — Усмихнах се на стареца, подадох му ръка и се върнах в колата.

Тонка дойде няколко минути по-късно и запали мотора.

— Какво каза?

— Каза, че животът сега е по-добър — отвърна Тонка. — Признава, че децата му не могат да си намерят работа, че едва отглежда реколта да се нахрани върху малкото парче земя, която Пепон му е позволил да запази и че радиото му — доколкото разбрах, неговата гордост и радост, вече не работи, а той не може да си позволи да го занесе на поправка. Обаче е свободен, а рано или късно Буко Пепон ще даде на всеки богода голяма ферма, ново радио и кола.

— Обещавал ли е някога подобно нещо?

— Не.

— А старецът има ли представа откъде ще се появят тези големи ферми?

— Той е само един стар и невеж богода — отвърна Тонка, без да забележи, че произнася думата както други биха казали „селяндур“. — Моля те, не ме карай да обяснявам изказванията му.

— Изненадан съм да, че след четвърт век бедност все още вярва, че всичко ще се оправи.

— Трябва да вярва в нещо — вдигна рамене Тонка.

— Звучи доста коравосърдечно.

— Може би — призна Нейтън. — Истината е, че сме изправени пред огромни проблеми, но те са нашите проблеми и ние ще ги решим... Ако трябва да избираме да имаме свобода и проблеми или да останем и без двете, ще изберем първото.

— Всички ли на Пепони смятат така?

— Вероятно не — призна той. — Но никой никога не е предложил да поканим хората отново да управляват Пепони. Нека се обогатяват за сметка на други светове.

— Като говорим за обогатяване, никой ли не се притеснява от факта, че Буко Пепон е натрупал цяло състояние?

— Според закона трябва да инвестира всичките си пари на Пепони — обясни Тонка. — Незаконно е да се изнесе на друг свят по-голяма собственост от стойността на двеста кредита в наша валута. Трябва да са ти го казали, преди да слезеш тук.

— Добре. Значи той инвестира парите си на Пепони. Но това не променя факта, че е най-богатото същество на планетата.

— Той е най-великият представител на своята раса. Защо да не бъде и най-богатият?

— Но...

— Когато живеехме в племенните си селища, преди идването на човека, вождът винаги беше най-богатият член на общността — прекъсна ме Тонка. — Никой не намираше нищо лошо в това. В края на краищата това беше и една от причините да е вожд и никой не се възмущаваше от богатството му... Буко Пепон е вожд на цяла планета. Съвсем естествено е да е по-богат от всеки друг.

— Искаш да кажеш, че това върви с поста? — Опитах се да разбера липсата на осъждане или завист в думите му.

— Разбира се. Защо иначе някой ще се стреми към властта?

— Преди да те срещна, Пепон ми каза, че си не само умен, но и амбициозен. И ти ли искаш да си богат?

— Естествено. Не завърших образованието си и не работих през всичките тези години само за да се върна в моето селище, да живея в колиба и да се прехранвам с риба... Искам да подобря положението на моя народ, обаче очаквам да подобря и своето. При определени обстоятелства това би означавало повече добитък или повече съпруги, но аз учих при хората и работя за правителство, съставено според вашите институции, така че сега искам богатство. — Пак се обърна към мен. — Ти си богат човек, Матю.

— Не съвсем.

— Имаш две книги, които се продават добре — продължи той. — Сигурно можеш да си позволиш да издадеш биографията на Буко Пепон безплатно или да дадеш целия си хонорар за благотворителност. Правилно ли предполагам, че не си мислил сериозно върху тези възможности?

— Печелиш — въздъгнах аз.

— Виждаш ли! — извика той с усмивка на задоволство. — Не сме чак толкова различни все пак.

— Аз не нося племенните си одежди, за да ми напомнят за разликите.

— Нося ги, за да ми напомнят, че вече сме равни, и не е необходимо да съм в човешко облекло, за да го докажа.

— Добре казано, Нейтън.

— Благодаря, Матю — отвърна той, явно доволен от себе си.

След около час пейзажът започна отново да се променя. Растителността стана по-рядка, хълмовете се снишиха и внезапно ми стана по-топло. Споделих това с Тонка.

— Излизаме от Зелените земи и вече сме на по-ниското. Този път ще ни отведе в Балимора.

— За колко време?

— Трябва да стигнем до края на пустинята след около два часа, а след още половин — в Балимора.

През следващите няколко минути гледах еднообразната кафява трева и храсти, опитвайки се да забележа някое животно в далечината, някога пълна с живот, и явно съм заспал. Следващото нещо, което усетих, беше Тонка да разтърсва рамото ми и да ми казва, че сме пристигнали.

Балимора беше малък приятен град, съчетание от старо и ново. Тухлените колониални сгради блестяха боядисани в бяло, докато неотдавна построените изглеждаха някак си чужди със странните си ъгли и форми, но без да дразнят окото. Широките улици бяха добре поддържани, а местните жители, независимо дали в племенни одежди или човешки дрехи, изглеждаха добре облечени и доволни, както и трите жени, които видях да влизат в месарския магазин. Имаше около три дузини магазини, включително чудесен бутик, специализиран в местна козметика, и явно бизнесът процъфтяваше. Попитах Тонка защо този град изглежда толкова по-богат в сравнение с другите, през които минахме по пътя дотук.

— В земите на племето корани сме — отвърна той. — Те са роднини на сибоните и за разлика от богодите никога не са вдигали оръжие срещу хората. Затова много от колонистите, които бяха принудени да продадат фермите си в Зелените земи на правителството, избраха да се настанят в Балимора след обявяването на Независимостта. Някои от тях построиха голяма фабрика за хранителни стоки, която наема корани, а останалите работят в златните мини зад онези хълмове — той посочи скупчване от оголени скали на север.

— Кой притежава мините?

— Мисля, че няколко човека са ги наели от правителството.

— Значи местните работят за предишните колонисти? Мислех, че не го одобряваш.

Той поклати глава.

— Не си ме разбрал правилно. Не одобрявам хората да идват от друг свят, за да ограбват нашите ресурси и да отнасят печалбите си с

тях обратно в Републиката. Но тези хора са граждани на Пепони и вярват в призива на Буко Пепон „Карабунта“, което означава „заедно“ на земния език. Живели са тук с десетилетия, много от тях са родени тук, имат паспорти от Пепони, работят тук и инвестират парите си тук. Сигурен съм, че когато Пепон се срещнал с колонистите в кръчмата „Саблерог“ в Ламаки и ги помолил да останат след обявяването на Независимостта и да работят заедно с нас за бъдещето на Пепони, именно това е имал предвид.

— Назначават ли представители на вашия народ на отговорни длъжности?

— Разбира се — отвърна Тонка. — Законът го изисква.

Изглежда не съзнаваше вътрешните противоречия в думите си, а аз не виждах смисъл да му ги изтъкна, затова приех отговора и го последвах из града. Накрая спряхме пред бяла тухлена сграда с много паметни плочи до вратата, повечето с гравирани изображения на Пепон. Открих, че не мога да прочета нито едно от тях.

— Това е старият съд — съобщи Тонка. — Сега е паметник. Новият е на съседната улица. — После посочи плочите. — Тук Буко Пепон е бил осъден от колониалното правителство на трийсет години затвор. Плочите отразяват съдебния процес и затварянето му на всеки от главните езици.

Последвах го вътре, където ни поздрави униформен местен уредник. Тонка плати входната такса и ме поведе по тясна стълба надолу към мазето, където имаше две малки килии с размери не повече от два на два метра. Беше невероятно горещо, а въздухът бе застоял и трудно се дишаше.

— Пепон бил затворен в килията отляво. Другата била празна през целия му престой тук. Неговата присъда изисквала трийсет години тежък физически труд, но след като последователите му извършили първата си атака срещу затвора на Балимора по време на Кризата, не му позволявали да излиза от килията, докато след единайсет години присъдата му не била отменена.

Влязох в малката килия и се опитах да си представя колко бих могъл да издържа затворен тук, преди да полудея напълно. Най-много една година, реших накрая, а по-вероятно само шест или седем месеца.

И все пак Буко Пепон е прекарал повече от десетилетие тук, където светлината или бризът не са достигали до него и вероятно е

зървал човека пазач за около тридесет секунди на ден. И не само бе оцелял и запазил трезвия си ум, но всъщност бе простил на тъмничарите си и ги бе помолил да останат на Пепони.

Какво беше някакво си богатство в сравнение с това?

Въпреки всичко, което бях чел за него, въпреки впечатлението, което остави у мен по време на срещата ни предишната вечер и историите за личната му смелост, разказани от Тонка, едва когато се озовах в затворническата му килия, започнах най-накрая да разбирам величието на неговата невероятна същност.

Прекарахме нощта в малък хотел в Балिमора. Сутринта разгледахме фабриката за хранителни продукти и тръгнахме обратно към Беренджи, преди слънцето да се издигне прекалено и топлината да стане непоносима.

— Аугуст Хардуик ми каза, че Балिमора била отправната точка на много от неговите експедиции за земни кораби — обадих се аз.

Тонка кимна.

— Вярно е. Последните земни кораби бяха убити от браконieri на около четирийсет километра северозападно оттук, в резервата на Балिमора.

— Местността изглежда толкова бедна и неплодна! Не мога да си представя какво би могло да намери тук за ядене нещо толкова голямо като земен кораб.

— Ще се изненадаш колко много животни могат да оцелеят на този терен без проблеми — отвърна той. — Искаш ли да отидем до резервата?

Поклатих глава.

— Прекалено горещо е, а прахът влиза в колата дори през плътно затворените прозорци. Не, нека се връщаме.

— Искаш ли да прекъснем пътуването си и да спрем във веригата Юпитер? Можем да стигнем там за късен обяд или ранна вечеря, а има и много приятна вила, където да се подслоним за през нощта.

— Там, където е бил главният щаб на калакалите ли?

— Да.

— Ще ми бъде много интересно.

— Вилата за наблюдение на дивеча е на върха на планината Пекана — продължи Тонка, — която преди се казваше Хардуик. Вероятно ще поискаш да видиш планината, за която толкова много си писал.

— Естествено.

Подкарахме през равна, обляна от слънце местност, без да разговаряме. На едно място Тонка намали скоростта и посочи наляво — самотен нощен убиец се спотайваше зад един храст, но не разбрах какво преследва. От време на време минавахме покрай малки селища, повечето от тях доста бедни. Забелязах, че в центъра на всяко е кладенецът, около който са издигнати колибите.

След известно време настигнахме сякаш безкрайна процесия от млади местни жители пастири и техните бифкейкове, които се местеха от една неопасана поляна на друга. Повечето от животните изглеждаха зле, както и много от самите младежи. Дори насекомите, нападнали лицата на животните и пастирите им, изглеждаха вяли, когато жегата се засили.

Продължихме да се отдалечаваме от пустинята, най-накрая земята започна да става по-зелена и това сякаш се отразяваше дори на бифкейковете. Рядко се виждаха коли, местните жители вървяха отстрани на пътя. Почти всички бяха мъже. Малкото жени носеха огромни товари от дърва за горене върху гърбовете си, но нито един от необременените мъже не се опита да им помогне.

— Къде отиват всички? — попитах, след като се разминахме със стотици местни жители и в двете посоки. — Най-близкото селище е на около двайсет километра нагоре по пътя.

Тонка вдигна рамене.

— Кой знае? Може да отиват до съседно селище, до пазара или да се срещнат с някой приятел.

— Всички ли?

— Няма как друго да правят.

— Не работят ли във фермите си?

— Това са браги и корани — обясни той. — Вярват, че работата на полето е женска орисия.

— А какво правят мъжете?

— Те са воини. Защиават земята, върху която работят жените.

— Но вече няма нужда от воини. Пепони си има войска, а всеки район си има полиция.

— Така е — съгласи се Тонка и внезапно се усмихна. — Ще ти кажат, че са късметлии, защото са се родили мъже.

— Какво мисли Буко Пепон за всичко това?

— Иска да прокара социална реформа и да накара всички жители да работят. Но се налага да го прави много бавно и предпазливо. Те не са богоди, затова трябва да внимава да не им натрапи промените толкова бързо, че да отхвърлят лидерството му.

— А богодите? Какви промени е направил в собственото си племе?

— Там е изправен пред друг проблем — отвърна Тонка. — Не му беше трудно да убеди мъжете да работят във фермите — постави и това условие, преди да раздели Зелените земи. Не, проблемът при богодите е да се убедят мъжете да позволят на съпругите и дъщерите си да се учат и да търсят работа в градовете.

— Защо не са съгласни? Поне жените могат да си намерят работа, когато фермите станат прекалено малки.

Той се усмихна.

— Да, но ти разглеждаш проблема като човек, а не като богода. Виждаш ли, всеки баща си мечтае за дъщери, защото тогава ще получи откуп за булките и това ще му позволи да изживее добре старините си. Но ако дъщерите му се махнат от фермите и отидат в града, никой няма да му даде откуп за тях.

— Не знаех, че може да се печели от бащинството.

— Погледни ги — Тонка махна с ръка към опърпаните местни жители. — Погледни и земята. Какво друго могат да продадат?

Не можах да му отговоря, но пък зададох друг въпрос:

— Каква е безработицата на Пепони?

— Това е безсмислен въпрос, Матю.

— Така ли? Защо?

— Защото предполага, че можем да се грижим за безработните си, а ние не можем. Има данни за всеки от градовете — безработицата в Беренджи е петдесет и осем процента, но дали тези жители — той махна отново през прозореца, — които нямат работа, нямат пари и не получават нищо от правителството, са безработни? Винаги са живели така — прехранват се от земята си. Ами селището, където съм

израснал? Когато са гладни, ловят риба; когато им е студено, палят огън; когато са жадни, пият от реката; когато реката придойде, трябва им по-малко от ден, за да си построят друго селище по-високо на брега. Някои от тях не са виждали нито колонист, нито паричните единици на Пепони. Те безработни ли са или не?

— Имаш право — признах.

Скоро влязохме в друг малък град и Тонка ми посочи голяма статуя. Представляваше Буко Пепон, застанал между лодинит и бокариян. Обгръщаше раменете им (което беше много трудно заради телосложението на бокарияна), а на лицето му бе изписано ликуване.

— Това ознаменува мирния договор между Бокар и Лодин XI. — Тонка свали прозореца, като пушна облак от горещ пращен въздух. — Почти пет години са воювали, но не са се доверили на Републиката за арбитър. Накрая Буко Пепон предложил услугите си, докарал владетелите на двете планети в своето имение на около десет километра оттук и уредил дълготраен мир между тях.

— Не знаех това.

— О, да — потвърди Тонка. — Всъщност той е архитектът на още три други мирни договора между воюващи светове.

— Наистина ли? — учудих се аз. — Знаех, че го смятат за велик държавник, но ако трябва да съм откровен, мислех, че е заради успеха му да сложи ред в иначе хаотичната ситуация на Пепони.

— Ако беше човек, щеше да има негови паметници на десет хиляди свята — каза с лека горчивина Тонка.

— Ако беше човек — отвърнах аз, — нямаше да бъде ваш президент.

— Вярно е — съгласи се Нейтън. — Не ми се иска да бъда политикът, който ще го наследи — добави искрено той.

Минахме през града и след още един час се заизкачвахме по предпланината на веригата Юпитер. Въздухът стана по-чист и по-студен, чуваше се пеенето и чирикането на стотици птици. В далечината виждах заснежен връх, който се извисяваше над другите. Попитах дали това е планината Пекана, която първоначално се е наричала Хардуик.

— Това е планината Буко Пепон — отвърна Тонка. — Пекана е отляво.

— Къде са станали повечето битки?

— Из цялата верига Юпитер. Най-много калакали вероятно е имало в планината Пекана... Именно там отиваме, но поради терена пътят не е прав.

Когато стигнахме на хиляда и петстотин метра надморска височина, навлязохме в гъста гора, която сякаш се простираше до самия връх на около четири километра над нас. Планината не беше прекалено стръмна, но можех да разбера къде височината е взела своите жертви от колонисти и войници, които за разлика от богодите не са били отгледани тук и свикнали с този терен.

Накрая, на около две хиляди и сто метра, Тонка спря колата встрани и слязохме. Имаше малък знак на пътя и той ми го преведе. Обозначаваше мястото, където Хорст ван дер Гелт, известен заселник, бил убит в ръкопашен бой с водач на калакалите с невероятното име командир Арктур.

— Командир Арктур? — не успях да сдържа усмивката си.

— Много от командирите калакали си избрали такива имена, смятайки, че колонистите боготворят небесните тела, както самите те. Имаше генерал Андромеда, генерал Алдебаран, капитан Делурос и още много други. Но главнокомандващият запази собственото си име — Джеймс Празнар.

Внезапно Тонка замръзна и ми направи знак да мълча. Миг по-късно се отпусна.

— Какво има?

— Гръмотръси — той посочи един шубрак на около десет метра. — Три са.

Вгледах се напрегнато.

— Нищо не виждам.

— Изчакай.

Продължих да се вирам и след половин минута долових слабо движение. Сякаш ухо трепна и изведнъж цялото животно придоби форма, а миг по-късно видях и двамата му другари. Стояха на трийсетина метра в шубрака и ни гледаха любопитно.

Най-накрая единият изсумтя, обърна се и множество тежки тела затрополиха из гората.

— Колко са?

— Около четирийсет — отвърна Тонка. — Тук са защитени и няма причина да са агресивни. Само ни гледаха, за да разберат кои сме.

— Четирийсет? — повторих изненадано. — Колко близко бяха останалите?

— На около петдесет-шестдесет метра.

Внезапно осъзнах, че нямам такава видимост наникъде, дори пътят изчезваше след завоя на половината от това разстояние.

— Как въобще са водили битки тук? Шубраците са толкова гъсти, че могат да се търсят с години.

— Откривали са се много по-често, отколкото си мислиш — каза Тонка. — Всъщност гората е била още по-гъста по време на Кризата. Единственият път тогава е бил кална пътечка от едната страна на планината.

Опитах се да си представя Уилкс, Даниел Крофърд и Фелисия Престън да се изкачват през гората, без да знаят зад кое дърво може да се крие някой калакал, и да вървят през шубраци, в които дори слънцето не прониква. Цялата планина е гъмжала от воини калакали, всеки се е чувствал на своя земя много повече от тях, но е можело да мине ден, седмица или месец без да видят и знак от тях — до момента, в който бдителността им се притъпяла. Тогава е имало хиляди гръмотръси и нощни убийци, дори няколко земни кораба, всички нервни и раздразнителни от непрестанните битки, готови да нападнат първото движещо се нещо, което им се изпречи.

Накрая въздъгнах и поклатих глава.

— Нещо не е наред ли? — попита Тонка.

— Не разбирам как са могли да водят война тук. Трябва да са били луди, за да се качат в планините.

— Или отчаяни.

— Или отчаяни — съгласих се.

— Всъщност ако се изправиш с копия и стрели срещу модерни оръжия, това е най-доброто бойно поле, което можеш да избереш.

— А щом са палели фермите и са осакатявали съседите ти, предполагам, че е трябвало да се качиш тук след тях независимо от условията.

— Условията станаха по-лоши, след като Републиката се включи във войната. Извършваха ежедневни бомбени атаки, които вредяха не толкова на калкалите, колкото докарваха животните до безумен страх. Вероятно тогава в планината е имало около петдесет хиляди

гръмотръса и може би над милион екземпляра в цялата верига Юпитер, без да броим саванните дяволи и нощните убийци.

— А котките-демони?

Тонка поклати глава.

— Те живеят в саваните, тук никога не е имало кой знае колко от тях. — Качи се обратно в колата. — Готов ли си да продължим?

— Да.

Гората ставаше по-гъста, докато накрая, на около две хиляди и седемстотин метра, стигнахме до малко плато. Там имаше стара каменна фермерска къща в сечище близо до водоем, където много пъстри птици пиеха и пляскаха във водата. Тонка ми обясни, че това е вилата, където ще отседнем. Спря на огромен празен паркинг, заповяда на двама богоди в униформата на горски пазачи да вземат багажа ни и ме поведе към верандата.

— Била е ферма на колонист — обясни той. — На „джентълмен“, както предполагам би го нарекъл, защото собственикът е отглеждал храна само за домакинството си и е използвал мястото за лов по време на ваканциите си тук.

— Изглежда доста празна — отбелязах. Във всекидневната имаше само две двойки — една от хора и една от местни жители, и единственият, който обикаляше наоколо, беше възрастен мъж с много скъпа камера.

— Жалко — рече Тонка. — Мисля, че това е най-красивият ни национален резерват, но и най-рядко посещаван, тъй като има най-малко животни — или поне тук трудно се забелязват заради терена.

Щом изкачихме ниското възвишение между ливадата и вилата, открих, че се задъхвам.

— Надморската височина — обясни Тонка.

— Но досега въобще не ме притесняваше.

Той се ухили.

— Защото седеше в колата, а сега вървиш. Просто не се преуморявай и всичко ще е наред. — Заведе ме до една маса на широката тераса. — Седни и ще се почувстваш по-добре.

Последвах съвета му, а той отиде до бара, даде две монети на местния барман и миг по-късно се върна с две много студени бири.

— Благодаря. — Погледнах го и добавих доста сприхаво: — Височината не притеснява теб обаче.

— Това е моят свят, Матю. Тук съм у дома си. — Подаде ми бирата. — Позволих си да поръчам обяд, защото менюто и без това не предлага богат избор. Ще трябва да изчакаме двайсетина минути.

— Благодаря.

Миг по-късно висок, небрежно облечен мъж се приближи до нас. Имаше гъста сива коса, рунтави мустаци и собственически маниери.

— Добър ден — поздрави той. — Надявам се, че прекарвате добре времето си с моя приятел Нейтън.

— И доста полезно, господин?... — отвърнах аз.

— Уесли — протегна ръка той. — Майк Уесли. Аз съм управителят тук.

— Матю Брийн. Ще седнете ли при нас?

— С удоволствие — взе си стол той. — Е, Матю, какво те води на Пепони — работа или удоволствие?

— Работа. Бях упълномощен от Буко Пепон да напиша биографията му.

— Наистина ли? Старото момче сам ли ще я публикува?

— Засега плановете му са да намеря издател на друг свят.

— Добре — рече Уесли. — Време е и някой друг да разбере как се справяме тук. — Той се обърна към Тонка. — Нейтън, надявам се, че му разказваш всичко, което иска да знае.

— Старая се — отвърна Тонка.

— Ако мога да ти помогна с нещо, Матю, просто кажи. Пепони е чудесен свят. Повече хора трябва да го разберат.

— На Пепони ли сте роден, господин Уесли?

— Наричай ме Майк. Не, дойдох тук с въоръжените сили на Републиката, за да се бия срещу калакалите. Влюбих се в тези планини и реших да остана. Когато разбрах, че правителството няма намерение да строи вила в парка, купих това старо място, обнових го и получих разрешение да го отворя за клиенти. — Наведе се към Тонка и посочи бирата му. — Нейтън, ако няма да пиеш това, може ли да си сръбна?

Тонка вдигна рамене и бутна бирата към Уесли, а той я взе и пресуши халбата.

— Бог да ми е на помощ, май започвам да харесвам бирата на Буко Пепон! — изсмя се той. Внезапно посочи към водоема. — Погледни това, Матю. Няма да видиш нищо подобно на Делурос.

Обърнах се към водоема и съзрях огромно стадо от гръмотръси и среброкожи да излиза измежду близките дървета за своя обеден водопой. Колкото повече гледах, толкова повече животни се появяваха, включително три прашни прасета и чифт диви козли, които подскачаха нервно и все още душеха въздуха.

— Красиво е, нали? — ентузиазирано извика Уесли.

— Много.

— Знаеш ли, посетих един друг свят през последната си ваканция — Хамлет II. Преди два века там е имало много повече див живот, отколкото на Пепони по времето на Фуентес. Тогава няколко от техните лидери посетили Делурос, Земята и Сириус V и решили, че не могат да се смятат за напълно цивилизовани, докато не унищожат животните си така, както е направил човекът. И сега там е ужасно — едно голямо празно място. Целият проклет свят изглежда като изоставена касапница, след като са убили дори лешоядите. Отдавам заслуженото на Стареца: знае да цени дивия живот. Много жалко, че не успя да спаси земните кораби и саблерозите, но поне прокара програмите си, преди да избият напълно и някой друг вид.

— Не ние избихме земните кораби — вметна Тонка. — А вие.

— Аз ли? — изсмя се Уесли. — През целия си живот съм виждал само два земни кораба. Страшно внушителни зверове, никога преди не съм срещал такова нещо в цялата галактика.

— Имах предвид, че вашата раса ги унищожи.

— Стига, Нейтън. И двете раси са ги убивали с еднаква стръв и ти го знаеш. Всъщност вашият народ ги е убивал повече от моя.

— Убивахме ги за печалба, точно като вас — рече Тонка. — Няма разлика.

— Има, Нейтън — отвърна Уесли. — Смятахме техните очни камъни за хубави и ги убивахме, за да зарадваме членовете на своята раса... Тридесет милиона очни камъка бяха взети от тази планета. Колко са останали на Пепони?

— Ние нямаме бижутери — защити се Тонка.

— Не съм казал, че имате, Нейтън. Казах само, че и двата народа ги убивахме. По дяволите, сигурно по едно време е изглеждало така, сякаш земните кораби никога няма да свършат. Не обвинявам никоя раса. Но ако настояваш да има виновни, по-добре разбери, че и твоят народ трябва да поеме част от отговорността.

— Хайде да оставим тази тема — отвърна Тонка.

— Съгласен съм. — Уесли се обърна отново към мен. — Какво видя от Пепони досега, Матю?

— Не много — отвърнах. — Тук съм само от два дни. Минах през Беренджи и през Зелените земи, видях дома на Аманда Пикет и родното място на Буко Пепон, бях и в Балимора.

— Трябва да се опиташ да посетиш и другите резервати, докато си тук. Среброкожите мигрират към равнините на сибоните сега.

— Ако мога да го включа в графика си, с удоволствие — отговорих.

— Невероятна гледка — продължи той. — Равнините не са толкова красиви като планините, но миграцията си струва да се види.

— Откога живееш във веригата Юпитер? — попитах.

— Откакто дойдох тук. Никога не съм я напуснал. Когато Кризата свърши, си построих къща в планината Пепон и работих като горски пазач в резервата, докато не взех това място. — Внезапно се ухили. — Първото нещо, което направих, беше да издирия Джошуа и да го наема като мой асистент.

— Джошуа?

— Нейтън не ти ли е разказал за Джошуа Бучанка?

— Не.

— Засрами се, Нейтън — закачи го той и се обърна към мен. — Джошуа беше най-добрият командир, който проклетите калакали някога са имали... Прекарах три години да го преследвам нагоре-надолу из тази дяволска планина. Дори два пъти го бях настигнал, но никога не успях да го хвана.

— Искаш да кажеш, че си наел един воин калакала, срещу когото си се бил, да ти помага тук? — попитах изненадано.

— Защо не? — отвърна Уесли. — Той е най-оправният диг, когото са имали. — Изведнъж се обърна към Тонка. — Извинявай, Нейтън.

— Ще го пренебрегна — съгласи се Тонка. — Този път.

Уесли поклати глава.

— Не мисля, че някога ще свикна да наричам народа ти пепони. За мен „пепон“ означава само едно нещо: Стареца. — Пак се обърна към мен. — Както и да е, подхвърлих тук и там, че търся Джошуа. Отне ми почти половин година да го проследя, но накрая го открих да

обработка парче земя от три акра в покрайнините на Зелените земи. Това не е най-добрият начин на живот, особено за някой като Джошуа. Отидох в къщата му, обясних му кой съм и се уверих, че вече не иска да ме убие и че можем да правим бизнес заедно.

— Къде е сега? — огледах се наоколо.

— Преди малко беше в кухнята и оправяше един от фризерите ни. — Излая някаква заповед на богодски. Барманът веднага излезе иззад бара и се запъти към кухнята. — Ще дойде след минута.

— С нетърпение очаквам да се запозная с него.

— Беше време, когато исках това повече от всичко друго. — Уесли навли панталоните си и показа, че единият му крак е изкуствен. — Той ми причини това. Уцели ме със стрела отдалеч. — Поклати глава. — Не мислех, че ще успея да стигна до лагера. Но накрая успях. Отрязаха го, дадох ми нов и два месеца по-късно бях обратно в планината.

— Изненадан съм, че му нямате зъб.

— Той просто си вършеше работата, бореше се за родината си — отвърна Уесли. — Не мога да ги виня за това. — После се усмихна. — Учуден съм, че вече не иска да ме убие.

— Защо да иска?

— Убих най-големия му син от засада. — Той посочи място на около петстотин метра над нас. — Беше точно там. Чаках в ямата цели два дни под леден дъжд и убих първите шест калакали, които се появиха. Последният беше синът на Джошуа. — Той въздъхна и отново поклати глава. — Хубаво момче. Много приличаше на баща си.

До масата ни се приближи як набит местен жител на средна възраст с шорти и риза.

— Сядай, Джошуа — каза му Уесли. — Това е господин Матю Брийн, който ще пише книга за Стареца.

Джошуа Бучанка се здрависа с мен, поздрави Тонка и седна срещу Уесли.

— Надявам се, че ви харесва на Пепони, господин Брийн.

Той говореше земния език с по-изразен акцент, отколкото Пепон и Тонка, но не ми беше трудно да го разбирам.

— Много — отвърнах. — Майк тъкмо ни разказваше за преживяванията си по време на Кризата.

Бучанка се усмихна.

— Майк е голям лъжец — Наведе се към мен. — Можех да го убия три пъти.

— Ха! — изсмия се Уесли. — И защо не го направи?

— Опасявах се, че ще те заменят с някой по-компетентен — засмя се и Бучанка.

— Изненадан съм, че никой от вас двамата не се чувства огорчен — отбелязах.

— Защо да съм огорчен? — отвърна Бучанка. — Спечелихме това, за което се бихме. Един от синовете ми е химик в Беренджи, а другият — учител в Балимора. Дъщеря ми работи в една банка в Марачо. Не се бих за моето бъдеще, а за тяхното и сега то е осигурено.

— А не чувстваш ли някаква лична омраза към Майк? — настоях аз.

— Защото уби сина ми ли? — попита Бучанка. — Не. Синът ми беше войник, а всеки войник рискува живота си на война. Не обвинявам Майк, че се е защитавал, нито пък той мен, че се опитах да пробода сърцето му със стрела, докато ми беше враг на бойното поле. Но когато битката свърши, е време за мир. Ако Буко Пепон може да прости на расата на хората, тогава аз, който съм изстрадал много по-малко, мога да простя на един човек.

— Достойно за възхищение отношение — рекох.

Бучанка изгледа продължително гръмотръсите, после се обърна към мен.

— Има още нещо.

— Какво?

— Въпреки че Майк е управителят на това място, нито барманът и готвачите, нито аз го наричаме „шефе“. — Той се усмихна. — Дори само заради това си струваше всичко, което изтърпяхме.

— Съгласен! — от все сърце изрече Тонка.

Тонка си легна рано, но нощта беше толкова красива, а въздухът — толкова хладен и свеж, че реших да остана на верандата на вилата в планината Пекана. Един саванен дявол се настани до водоема в късния следобед, надявайки се на лесна вечеря, но при спускането на здрача светлините на вилата автоматично се включиха и осветиха целия район. Хищникът се отказа и се скри обратно в гората. Около час по-

късно две прашни прасета излязоха от гъстия шубрак за кратък водопой, но освен тях видях само някоя и друга птица. Чувах дрезгавия рев на саванен дявол в далечината и пискливите крясъци на глутница нощни убийци, но постепенно всичко заглъхна и нощта се изпълни с покой, като се изключи тихото жужене на насекомите.

Вероятно бях там вече от три часа, ставайки на всеки четиридесет минути да си наляя от цигнианския коняк, когато Уесли се показа отвътре и се приближи до мен.

— Имаш ли нещо против да ти правя компания?

— Не.

— Тук е чудесно, нали? — Измъкна лула и започна да я пълни с тютюн.

— Да, наистина.

— Значи можеш да разбереш защо се бориха толкова да си го спечелят обратно. — Той седна и обърна стола си, за да гледа към водоема.

— Ако беше мое, и аз щях да се бия за него — съгласих се.

Уесли запали лулата и въздъхна дълбоко.

— Много жалко, че не може да остане такава завинаги.

Погледнах към сенките, които луната на Пепони хвърляше върху околността.

— А защо да не може? — попитах.

— Чернозем и обилни дъждове. Скоро ще изсекат дърветата, ще започнат да обработват земята и да пасат бифкейковете си тук... С малко късмет ще съм мъртъв и погребан, преди всичко да се промени.

Вгледах се в едва доловимите контури на планинската верига Юпитер.

— Наистина ли мислиш, че ще го направят?

— Видя техните земеделски методи. Секат и унищожават, секат и унищожават. Дори да внимават с прираста на населението си, пак ще умират от глад при темпото, с което фермерите и бифкейковете погубват земята.

— Не може ли Буко Пепон да направи нещо?

— Ти си му биограф, Матю. Какво е твоето мнение?

— Не знам — признах. — Не съм говорил с него по този въпрос.

— Велик президент е, най-добрият, когото можеха да изберат, но и той има ограничени възможности. Опитва се да свърши толкова

много неща, заел се е с безброй проекти, а в цялото проклето правителство няма нито един, който да разбира какво става на тази земя, да не говорим, че никой не се и интересува.

— Изглежда не вярваш много в бъдещето на Пепони.

Уесли дръпна от лулата си.

— С най-добрите намерения в целия свят този тук отива по дяволите — рече тъжно той.

— Шегуваш се! — възкликнах, макар да виждах, че говори сериозно. — Защо говориш така? Тази сутрин бях в Балимора и ми изглеждаше пример за процъфтяващ град на Пепони.

— Той е изключение, а не пример. Много хора се преместиха в Балимора след обявяването на Независимостта. Имаха управленски опит и пари за инвестиране. Знаеш ли колко рядко се среща това на Пепони?

— Не.

— Тогава ще ти кажа. Като изключим Беренджи, съмнявам се дали са останали около двайсет хиляди човека на цялата планета.

— Нима местните не могат сами да управляват бизнеса си?

Той поклати глава.

— Не съвсем. Първо, повечето от тях не могат да си позволят да започнат бизнес и, второ, нямат опит в ръководенето му. Да не говорим за проблема с племенността. Дори да има пари да започне бизнес, никой богида няма да повиши един кия или соротоба над член на своето племе, макар последният да не си върши работата... Така че ако си младеж от по-малките племена и си умен или имаш някакъв талант, първото нещо, което ще направиш, е да се махнеш от планетата и да си намериш работа на някой свят в рамките на Републиката. Дори да си богида, сентабел или соротоба, вероятно пак ще поискаш да тръгнеш — тук няма достатъчно работни места.

— Мислех, че Пепон се е справил с племенния въпрос — обадих се объркано.

— Спря ги да не се убиват — отвърна Уесли. — Това е наистина огромно постижение, но дори той не може да спре разширилото се покровителство на съплеменници в ежедневния бизнес на планетата. Което ми напомня нещо: смяташ ли да летиш донякъде по време на престоя си?

— Не знам.

— Е, ако решиш, наеми си пилот човек или поне пилот от малобройно племе.

— Защо?

— Защото нито един местен, седнал в пилотската кабина, не отказва на племенен брат да покара самолета, независимо колко зле се е представил на теста. — Усмихна се. — Това превръща всеки полет на гражданската авиация в битка срещу смъртта. Ако имаш достатъчно пари или правителството е поело разноските ти, наеми самолет, собственост на човек, и може би ще доживееш да напишеш книгата си.

Внезапно тишината на нощта беше прорязана от рев, после от писък на агония. Сетне отново настъпи тишина.

— Саванен дявол — поясни Уесли.

— Какво хвана? Прозвуча ужасно.

— Вероятно среброкож. Може и да е див козел, но се съмнявам — те са доста бързи. Обикновено само глутница нощни убийци успяват да хванат някой от тях.

Помълчахме малко. Уесли се облегна назад, наслаждавайки се на околността, а аз очаквах ревят и писъкът да се повторят, но нищо не се чу.

— Какви други проблеми предвиждаш? — Искаше ми се да си бях взел бележника или касетофона.

— Каквото и да ти хрумне, на Пепони го има. Вземи армията например.

— Какво за нея?

— Стареца има действаща армия от над милион дигита.

— Наистина ли? — изненадах се. — За какво са му?

— За нищо... Но това осигурява работа на милион безработни и ги държи далеч от улицата. Освен това е и неговата радост и гордост, защото успя да смеси представители на различни племена.

— Тогава какъв е проблемът?

— Проблемът е, че няма с кого да се бие, а трябва да храни милион бездейни гърла. Това не е национална армия, а планетарна. Което означава, че е сформирана — поне теоретично — да брани Пепони от нападения или да атакува други светове. — Уесли замълча, за да запали отново лулата си. — Наложил ли се да защитят Пепони срещу нападение, битката е предварително загубена, защото нямат никакви оръжия, които да противопоставят на сложната технология на

Републиката. Дори ако стане нужда отбраняват Пепони от приземили се нашественици, няма да успеят да ги разпръснат. Видя пътищата ни. Как, по дяволите, ще превози милион войници от Беренджи до крайбрежен град като Капатра, да не говорим за Големия западен континент?... А, от друга страна, в случай, че реши да атакува други светове, тогава се изправя пред по-голям проблем: армията му има само два космически кораба и нито един от тях не може да пренесе повече от хиляда войника. И в двата случая тя е в огромна тежест на икономиката и е абсолютно безполезна като военна сила.

— Тогава защо я поддържа? — попитах озадачено.

— Предполагам, че е създал армията, в случай че някое от племената, особено сентабелите на другия континент, се опита да се отдели, защото на Пепони президентът е богода. Може би се е страхувал от гражданска война или просто е искал да види милион униформени дигита да маршируват по булевард „Буко Пепон“ и да му отдават чест на празниците. Разпусне ли армията, ще остави повече от милион дигита без работа и това ще бъде основателна причина да недоволстват.

— Тогава какво може да направи?

— Не знам — призна Уесли. — Ако имаше лесно решение — или дори сложно, Стареца щеше вече да го е намерил... Както и да е, армията е само един от проблемите му. Все още живее в общество, в което убиват бебетата, когато шаманите кажат, жигосват юношеските тела с племенните символи, колят домашни животни и гадаят по вътрешностите им с какво и кога да засеят полетата си. Ако разполагаше с още две столетия, не се съмнявам, че щеше да превърне Пепони в жизнеспособно зъбно колелце в икономическата машина на Републиката, но той вече е живял твърде много дори за диг. Колко му остава още? Пет години? Десет? Не може да го направи за времето, което има пред себе си.

— Може би неговите приемници...

— Потенциалните му приемници за нещастие имат навика да изчезват яко дим.

— Разкажи ми.

— Няма какво толкова да се разказва — отвърна Уесли. — Стареца не обича съперници.

— Чух и четох за много популярен млад политик на име Сам Джимана. Пепон и него ли е убил?

Уесли сви рамене.

— Кой знае? Джимана беше кия. Дори Пепон да не е заповядал лично да го убият, можеш да си сигурен, че не си е загубил съня от тъга по Джимана.

— Какво откриха по време на процеса?

— Изобщо не се стигна до съд. Президентска комисия спипа един соротоба, който си призна убийството, и го осъди на смърт. Вероятно така е най-добре.

— Защо?

— Никога не си виждал съдебната система на Пепони в действие — отвърна Уесли. — А аз да.

— Значи не работи добре?

Той се изкиска в тъмнината.

— Въобще не работи. Например един сибони е обвинен в престъпление — кражба и тежък побой срещу кия. От дванайсетте съдебни заседатели, трима са сибони. Единственият резултат е объркан процес. Посочи на тримата сибони, че доказателствата против ответника са неопровержими. Единият ще ти каже, че ответникът му дължи три бифкейка и няма да му ги върне, ако е в затвора. Вторият ще изтъкне, че действията на един сибони срещу племето кия никога не са престъпление, защото те нападат добитъка на сибоните, а третият ще спомене, че неговият шаман е гледал на кости и е обявил ответника за невинен.

— Може би не трябва да допускат съдебни заседатели от племето на ответника — предложих аз.

— Това ще гарантира стопроцентови присъди „виновен“ независимо от доказателствата. Нека да вземем останалите съдебни заседатели от нашия хипотетичен случай. Всеки от тях ще отсъди против този сибони не заради доказателствата, а заради миналите обиди, истински или въображаеми, които сибоните са нанесли на племето му.

— А пепоните като Тонка, които са се установили в града и са се отказали от племенността?

Уесли се изсмя.

— Тонка въобще не се е отказал. Той просто е от малко племе, затова е много внимателен какво говори пред другите.

— Значи според теб правосъдието на Пепони не действа?

— Не, не съм казал такова нещо — отвърна Уесли. — Човешкото правосъдие не действа. Всъщност повечето човешки институции не са приложими тук. По дяволите, няма причина да са, това не е човешки свят и не е населен с хора. — Замълча, въртейки лулата в ръцете си. — Сблъсъкът с човешките ценности причинява повечето проблеми. Отглеждали са храна, яли са я и това е било всичко; а сега имат чуждо животно — бифкейка, което унищожава земята им, върху малкото си плодородна земя отглеждат тъкмо захарини от всичките възможни култури. Знам, че трябва да ги изнасят, за да получат твърда валута. Но деветдесет процента от народа никога не са виждали монетите на Пепони, така че за какво, по дяволите, им е нужда твърда валута? Пепони има армия, която не може да екипира и да използва. Земните кораби и саблерозите щяха да утроят туристическата индустрия, но всички земни кораби бяха убити за скъпоценности на хората, всички саблерози бяха изтребени за ножници на мечовете на пинките.

Прозвуча още един рев, последван от тихо ръмжене.

Уесли се изсмя.

— Нощните убийци са намерили саванния дявол — обясни той. — Искат да ги покани на вечеря, но той предпочита да си я яде сам.

Внезапно се чу високо изскимтяване.

— Един от тях се е приближил прекалено до масата.

Скимтенето продължи.

— Е, саванният дявол поне не го е убил. Явно просто му е дал урок по добри маниери.

— Ако е ухапан лошо, няма ли все пак да умре? В края на краищата не ще може да ловува.

— Преживее ли нощта, ще се оправи. — Уесли се взря в тъмнината, сякаш виждаше сцената, която току-що описа. — Нощните убийци се грижат за своите. Ако е осакатен, ще го оставят да пази малките, докато ловуват, и ще го хранят, когато се връщат да нахранят бебетата.

— Защо малките им се нуждаят от защита? Нали са хищници?

— Малките на всички — дори на хищниците, са в опасност, докато не пораснат, за да се защитават сами. Саванните дяволи ще ги

изядат, а има и много хищни птици по върховете на тия дървета, които търсят нещо малко и безпомощно, за да го сграбчат отгоре.

— Това ми напомня за думите на Хардуик, с които веднъж описа Пепони: „Всичко хапе“.

— Хардуик? — повтори Уесли, внезапно заинтересован. — Той ли е човекът, на когото отначало са кръстили планината?

— Точно така.

— Мислех, че е умрял преди половин век — продължи той. — Ти наистина ли си го познавал?

— Написах биографията му.

— Все още ли е жив?

— Не. Умря преди няколко години.

— Трябва да е бил доста интересен човек. Хващам се на бас, че е имал какво да разкаже.

— Мога да ти изпратя копие от книгата — предложих.

— Вече не чета толкова много — рече извинително Уесли. — Преди го правех, но сега предпочитам да седя тук, навън, и да се наслаждавам на природата... Все пак ако се сетиш, ми изпрати. Може и да се върна към стария си навик.

Тишината беше нарушена още веднъж, този път от най-ужасяващия писък, който някога съм чувал.

— Какво беше това? — попитах, готов да се прибера веднага вътре.

— Беше синьокачулатият. Загубил е женската си и я вика.

— Какво представлява?

Уесли се усмихна.

— Синьокачулатият е най-безобидната птица в планината. Бог забравил да му даде каквото и да е средство за защита, затова го надарил с глас, който превръща саванните дяволи и котките-демони в уплашени малки котенца.

— Можеш да прибавиш и писателите хора в списъка — додадох убедено.

— Чашата ти е празна — отбеляза той. — Да ти донеса ли още един коняк?

— Ако останеш и поговориш с мен още малко.

— Няма да те оставя — отвърна той, отиде до бара и напълни чашата ми.

— Ти не пиеш ли? — попитах, когато се върна.

Той поклати глава.

— Трябва да стана по изгрев слънце, а не спя добре, когато пия след вечеря, затова си пийвам само следобед. — Подаде ми чашата и седна. — За какво говорехме?

— Обясняваше ми какво не е наред с Пепони.

— Не искам да ти прозвучи прекалено критично — отвърна той. — Обичам тази планета. Именно затова съм още тук.

— Но не очакваш много от бъдещето й.

— Не — въздъхна той. — Де да не беше така... Знаеш ли, ако утре всички пътища, коли или фабрики изчезнат от лицето на Пепони, няма да направи впечатление на девет десети от населението. Как може Буко Пепон да се справи с това? Той се опитва да създаде човешко общество, но не се намира сред човеци. По-голямата част от тях щяха да си живеят по-добре в пустошта. По дяволите, повечето от тях нямаше никога да я напуснат!

— Не съм съгласен. Защо не се опиташ да накараш Тонка или дори Джошуа да се върнат в сламените колиби и да носят парче плат около бедрата си?

— Не мога — призна той. — Имаме цяла класа от шизофренични дигита, които не знаят кои са и къде им е мястото.

— Дай им време — предложих, а споменът за Балимора изплува ясно в паметта ми. — Изтръгнахме ги от каменната ера и поискахме от тях да станат образцови граждани на Републиката в рамките на едно поколение. Може би ще им трябват две или три, дори десет поколения... Но фактът, че преходът не е гладък или пълен, не означава, че е се провалил и че не е трябвало да се започне.

Той вдигна рамене.

— Е, ти си писател, така че знаеш повече от мен за народите и обществата. А аз знам това, което виждам. Дяволски се надявам да си прав, защото вече са разрушили толкова много от този свят, че никога няма да бъде същият.

— Те?

— И ние — съгласи се той. — Но проклет да съм, ако човекът трябва да поеме цялата вина. Може и да сме им показали защо земните кораби са толкова ценни, обаче те убиха много повече от нас. Ние внесохме захарините, но никой не ги принуждава да използват

повечето от плодородната си земя за отглеждане на култура, която не ядат. Не — заключи той, — човекът трябва да поеме своята част от вината, но не бива да се нагърби с цялата, независимо какво казва Нейтън Тонка.

— Тонка не е казал нищо по този повод.

— Но му се иска. — Уесли се усмихна и поклати тъжно глава. — Горкият Нейтън! Толкова е умен и амбициозен, а се е родил в неподходящо племе, затова трябва да внимава какво говори дори пред чужденец като теб. Ако беше богода или кия, досега можеше да е вицепрезидент... А вероятно така е по-добре. Тогава сигурно щеше да е в списъка на безследно изчезналите.

— Не виждам никакъв смисъл в това. Пепон знае, че народът му буквално го боготвори. Защо му е да премахва потенциалните си политически съперници?

— Кой знае? Може би мисли, че ще живее вечно, но е достатъчно умен, за да разбере, че не може да остане вечно популярен. Каквато и да е причината, погрижил се е да няма подходящ приемник през цялото време на управлението му. Издигат се до върха и после или изчезват, или ги избутват обратно по стълбата... Знаеш ли, че това е третото издигане на Баго Баджа? Беше първият вицепрезидент на Пепон, когато той го обвини в заговор с Канфор VI и VII за сваляне на правителството и го хвърли в затвора. Четири години по-късно го освободи и следващото нещо, което стана известно беше, че Баджа е отново на върха, този път като секретар на земеделието. Тогава Пепон обяви, че на Пепони ще има само една политическа партия и тъй като Баджа не членуваше в нея, отново беше изхвърлен. После се присъедини към партията на Пепон, изкачи се по стълбицата и сега отново е вицепрезидент.

— Е, предполагам, че това е за предпочитане пред изчезването.

— Единствената причина Баджа още да не е изчезнал е, че никой освен Пепон не го харесва. Създаде ли си група от последователи, ще изчезне точно като останалите. — Уесли напълни отново лулата си и започна да прибира тютюна. — И въпреки това, докато оставят мен и планината ми на мира, могат да правят каквото поискат със себе си и с другите. Всичко, което желая, е да изживея остатъка от годините си тук, горе.

— Наистина ли мислиш така?

— Знам, че звучи егоистично, но наистина мисля така. Обичам тази планета и този народ, но те си имат проблеми и не аз ще ги реша — ако въобще могат да бъдат разрешени, в което се съмнявам. Всичко, което искам, е да запазя тази вила и този резерват непроменени, докато умра. После могат да правят с тях каквото си щат.

— Звучи доста цинично — изтъкнах тъкмо когато синьокачулатият отново повика женската си.

— Според теб е цинично, а според мен практично. И в двата случая поне е искрено.

— Е — признах, — говориш като човек, който е направил своя избор и не съжالياва за него.

— Само за едно съжالياвам. Ще ми се да съм се родил по-рано.

— Искаш да си бил тук при откриването на планетата ли?

Той поклати глава.

— Та да бъде изяден от гладните туземци или да умра от някоя тропическа болест? Не, благодаря. — Помълча замислено. — Но ми се ще да съм бил тук, когато Аманда Пикет е писала книгите си и дигитата са били доволни от съдбата си, преди появата на калакалите и Кризата. — Погледна пак към любимия си пейзаж и въздъхна дълбоко. — Трябва да е било чудесно тогава.

На следващата сутрин са върнахме в Беренджи. Осем дни се занимавах с изследване на биографията на Пепон. Книжарниците и библиотеките бяха

пълни с материали за него, но толкова тенденциозни и хвалебствени, че не ми вършеха работа. Кабинетът на президента бе по-добър източник, обаче макар да ми беше обещал свободен достъп до документите, неговите секретари и съветници решиха, че някои папки и материали са секретни, поне докато Пепон не се върне от Големия западен континент и не ми ги даде лично.

Прекарах повечето от вечерите сам в апартамента си в хотел „Роял“. Един път позволих на Йън Мастерсън, който знаеше, че съм се върнал в града, да ме заведе в два нощни клуба. В единия местни жители, облечени в пера и животински кожи, изпълняваха танци, каквито никога не е имало в пустошта. В другия един певец — човек от Силария, изглежда си бе спечелил група почитатели сред хората.

Никой не ми хареса, затова учтиво отказах на Мастерсън, когато се обади на следващата вечер да ме заведе в други туристически капани.

На деветия ми ден в Беренджи Тонка дойде при мен на закуска и ми съобщи, че Буко Пепон се е върнал и иска да поговорим в кабинета му в два часа. През останалата част от сутринта събирах материалите, които трябваше да върна на подчинените му, хапнах малко за обяд и се запътих към него.

Сега познавах по-добре Беренджи и не ми изглеждаше толкова екзотичен или чужд, колкото когато Мастерсън ме прекара за пръв път през него. Кимнах на човек турист, когото познавах от хотел „Роял“, изпробвах новонаучения си богодски с продавач в павилион и се оказах с книга, която не исках — бях помолил за „Бюлетин“, един от ежедневниците на Беренджи, а ми пробутаха „Тайният куршум“, криминален роман, чието действие се развиваше в колониалните времена. Не знаех как да му обясня, че не ме е разбрал, а той изглеждаше толкова доволен, че е продал книгата, очевидно събирала прах доста години, затова реших да оставя нещата така.

Пристигнах в резиденцията на президента около двадесет минути по-рано, намерих анихилатор за боклук във фойето и се отървах от криминалния роман, разходих се и огледах изложените произведения на изкуството. Три минути преди два часа застанах пред асансьора. Служителят в него явно ме очакваше, защото просто отстъпи встрани, покани ме с жест да вляза, последва ме вътре и заповяда на асансьора да ни качи на четвъртия етаж.

Излязох в мраморното фойе с куполообразен таван и препариран саблерог, където друг помощник ме поздрави и ме вкара в огромния кабинет на Пепон.

Пепон беше облечен безупречно в официален човешки костюм, както при предишната ни среща и на всяка холограма, на която го бях виждал. Служителят пристъпваше от крак на крак, докато накрая Пепон го забеляза и го освободи. Вратата се затвори след него и аз се озовах лице в лице с президента на Пепони.

— Е, господин Брийн — каза той на отличния си земен език, — как върви проучването?

— Много добре, господин президент. Надявам се, че пътуването ви е било успешно.

Той вдигна рамене.

— Поне нещата не са по-лоши, отколкото преди да отида там. Сентабелите са много твърдоглав народ.

— Не знам за какво става дума.

— Създадох нов резерват, а те твърдят, че нарушавал границите на пасищата им — което, разбира се, е вярно. Но те отчаяно се нуждаят от нов източник на доходи и тъй като повечето от нашата туристическа индустрия е концентрирана в Големия източен континент, това изглеждаше най-добрият изход. Правителството дори предложи да построи две големи вили и да прокара тристакилометров път от местното им летище и космодром до новия резерват.

— На мен ми се струва доста щедро.

— Така е — съгласи се той. — Но ако се съгласим с тях, резерватът ще бъде по средата на Голямата южна пустиня или може би в средата на Непроходимата гора. Имат нужда от доходи и не са във финансово състояние да построят пътя или вилите сами, обаче не могат да разберат защо трябва да дадат от своята земя. — Въздъхна тежко. — Не знам колко пъти трябва да им обясня, че резерват се създава там, където е дивечът, а не където бифкейковете не пасат. — Облегна се назад, очевидно изморен от пътуването, и за пръв път си помислих, че годините му личат. — Моля ви, седнете, господин Брийн. Изморявам се дори като ви гледам, че стоите прав.

— Благодаря, сър. — Придърпах един стол.

— Надявам се, че сте доволен от услугите на Нейтън Киби Тонка като ваш придружител и преводач? — попита той, извади малка тънка пура от богато украсената кутия на бюрото и я запали.

— Да. Той е много интересен младеж.

Пепон кимна.

— И много амбициозен. Ако можехте да видите малкото селце, от което идва, едва ли щяхте да повярвате, че се е издигнал толкова високо... Радвам се, че ви е свършил добра работа. А служителите ми тук помогнаха ли ви пълноценно?

— Имаше някои папки и документи — предполагам с двусмислено съдържание, които не ми позволиха да видя без допълнителни инструкции от вас. Като изключим това, бяха сърдечни и услужливи.

— Е, има някои въпроси на планетарната сигурност, които трябва да останат поверителни, господин Брийн. Сигурен съм, че

разбирате това.

— Да.

Той дръпна от пурата си и ми се усмихна.

— Добре. А сега нека ви попитам: как върви проучването ви? Кога очаквате да започнете писането на книгата си?

— Когато получа отговорите на някои трудни въпроси, сър — отвърнах колебливо, — част от които само вие можете да ми дадете.

— Казах ви и при първия ни разговор, господин Брийн, че няма да скрия нищо от вас. Винаги държа на думата си. Може да ме питате, каквото поискате.

— Трябва да си призная, че не знам как точно да подходя, сър. Вие сте президент на цяла планета и към вас трябва да се отнасят с необходимия респект, а някои от въпросите ми са... разбирате ли...

— Бихте ли казал при други обстоятелства, че са недискретни? — попита Пепон с развеселена усмивка.

— Да.

Запали пурата си и ме изгледа.

— Забравете за недискретността, господин Брийн. Искам в световите на Републиката да се разпространява истинската ми биография. Ако ще пишете някой хвалебствен том като онези, които можете да намерете във всяка книжарница на Беренджи, нито един представител на вашата раса няма да му повярва. Пепони има нужди от туристи и инвеститори, но не може да ги привлече с лъжи. — Той дръпна от пурата си и издуха гъст облак дим към тавана. — Трябва да разберете, господин Брийн, че нищо от това, което ще напишете в книгата си, не е в състояние да повлияе на репутацията ми сред моя народ. Първо, ако по някакви причини то е вредно за мен, те няма да го повярват и второ, не смятам да се продава на Пепони.

— Искате да кажете, че няма да я разпространите тук?

— Казвам, че ще бъде написана да рекламира Пепони, следователно няма защо да се продава тук.

— Не ми го казахте при първия ни разговор.

— Не ме попитахте. Не се притеснявайте, господин Брийн: нито банковата ви сметка, нито името ви ще пострадат от написването на тази книга. А сега задайте си въпросите и аз ще им отговоря.

Искаше ми се да поспоря с него, но разбрах, че е безсмислено. Независимо какъв издател публикуваше книгата, ако Пепон не искаше

тя да се продава на Пепони, така и щеше да стане. Нямаше по-висша власт, към която да се обърна. Трябваше да я напиша при неговите условия или да си тръгна от кабинета му — а след като моята репутация бе изградена изцяло върху Пепони, знаех, че не мога да се откажа от тази работа, независимо как беше променил условията на споразумението ни.

— Имате ли нещо против, ако запиша отговорите ви? — Поставих моето устройство на бюрото му.

— Не.

Пуснах касетофона и започнах с въпроса за датата на раждането му, тъй като бях намерил четири отделни дати в различните материали, които събрах. Той призна, че не знае.

— Роден съм в семейство на неграмотни земеделци, които не са имали свой календар, какво остава пък да са познавали календара на Републиката. Всъщност годината на богодите започва и свършва с дъждовния сезон и тъй като вали два пъти в годината, според техните сметки съм на двеста и осемдесет години. И след като трябва да имам рождена дата, произволно си избрах 1798 от Галактическата ера.

— Имахте ли някаква определена причина да изберете точно тази година?

— В общество, където мнозина умират млади, моят народ почита всеки, който доживее дълбока старост. Следователно си избрах дата преди началото на века от Галактическата ера. — Изведнъж се ухили. — Това ме прави по-стар.

След това го попитах за обучението му на Пепони и Делурос VIII. Каза ми, че на Пепони е изучил ограничения брой предмети, разрешени на местните жители, но щом стигнал на Делурос, започнал да учи главно политика и извънземна история.

— Защо извънземна история?

— Защото исках да видя как другите подчинени раси са извоювали свободата си. — Бърза усмивка премина по лицето му. — Можете да си представите разочарованието ми, когато научих, че повечето въобще не са я получили.

— Защо правителството ви арестува, когато се върнахте?

— Първия път ли? Защото разбраха, че има недоволство сред моя народ и мислеха да го потушат, като вкарат в затвора най-видния им лидер. Знаете ли — добави той, — че когато не можах да ме

обвинят в друго престъпление, измислиха, че съм откраднал пари от Планетарния съюз на Пепони? Снеха обвиненията и ме освободиха след седмица, когато правителствените одитори потвърдиха, че в сметката ми има само осемстотин кредита.

— А колко имате днес? — попитах, изучавайки лицето му.

— Нямам представа — отвърна небрежно той. — Всеки, който знае колко пари има, няма много.

— Бихте ли казал, че имате повече от сто милиона кредита?

— Определено.

— Половин милиард?

— Наистина не знам — отговори той. — Само предполагам.

— И как ще обясните такова огромно богатство с оглед на факта, че Пепони е бедна планета и милиони от жителите ѝ тънат в крайна нищета?

Той се наведе напред, сложи лактите си на огромното лакирано бюро и стисна ръце.

— Господин Брийн, има разлика между ограбването на народа, както толкова много тирани са правили във вашата Република, и инвестирането в него, както правя аз на Пепони. Нямам тайни сметки на Делурос VIII или на Земята. Моите пари са тук, на Пепони, и те работят в полза на народа.

— Бихте ли ми обяснили как по-точно работят, господин президент? — попитах, учуден, че е толкова пряк в отговорите си досега.

— Разбира се. Сигурен съм, че вече знаете — аз притежавам единствената пивоварна на планетата. Имаме деветнайсет клона на двата главни континента, още един на Връзките, а скоро ще открием един и на Прашната купа. Пивоварната дава работа на почти трийсет хиляди от моя народ, а още осем хиляди работят в бизнес, свързан с нея — от печатането на етикетите и производството на опаковките до транспортирането на готовия продукт.

Той замълча да подреди мислите си, защото отговорите му се записваха.

— Ако чужда корпорация беше построила пивоварната, главните ръководни длъжности щяха да са недостъпни за моя народ. С местен собственик стана точно обратното — ние не наемаме и един човек. Освен това ако беше чужда компания, печалбите щяха да се пренасочат

в други предприятия, повечето от тях в светове на Републиката. Но тъй като според закона нямам право да ги инвестирам на друг свят, аз ги реинвестирам на Пепони и така създавам още индустрия и работни места. — Усмихна се. — Това отговаря ли на въпроса ви?

— Не съвсем. Противоречи на условията, които видях в Балимора, където вашият народ работи в мините и фабриката, собственост на хора.

— Това е съвършено различна ситуация, господин Брийн — отвърна Пепон. — Те повишиха представители на моя народ до ключови позиции във фабриката за хранителни продукти, а мините са всъщност собственост на правителството на Пепони и просто са дадени под наем на човешкото ръководство, всички членове на което са жители на Пепони... Всяка година прекарвам месеци по други светове да насърчавам точно този тип инвестиции. Имам ограничен успех, но повечето корпорации искат собствените им хора да управляват концерните им и много малко се съгласни да наемат собственост от правителство на друга планета. Това е една от причините за тази книга, господин Брийн: да ги убеди, че Пепони е стабилен свят, който заслужава тяхното внимание.

— Наистина ли е стабилен? Споменахте проблеми със сентабелите.

— Проблемите са решени.

— Останах с впечатлението, че са били решени поради силата на вашата личност и високото мнение, което народът ви има за вас. А дали това положение ще ви надживее?

— Законът няма да умре с мен, господин Брийн — каза твърдо той.

— Не мислех толкова за закона, колкото за възстановяване на племенността.

— Това е област, където чувствам, че имаме истински напредък — каза той с нотка на гордост. — Четиринайсетте министри в моя кабинет са представители на дванайсет различни племена. Никога не съм имал богода за вицепрезидент. Ако не направя нищо друго по време на президентството си, поне ще превърна племената на Пепони в обединен единен народ. Ще запазят племенната си същност и обичаи, но ще действат в името на доброто на планетата.

— И все пак нито един сибони не е заемал пост, избран или по назначение, в правителството.

Той въздъхна.

— Сибоните са невероятно непокорни, но не съм се отказал от тях. Ще дойде ден, когато някой сибони ще седне в кабинета ми.

— Сигурен ли сте, че тази политика ще продължи след смъртта ви?

— Всичките ми подчинени споделят моята гледна точка за света. А имаме и много талантиливи млади политици, които се заклеха, че ще продължат политиката ми.

— Но най-добрите от тях сякаш са изчезнали — отбелязах.

Той ме изгледа, сините хрилоподобни линии на врата му потъмняха.

— В убийство ли ме обвинявате, господин Брийн?

— Не ви обвинявам в нищо, сър. Просто очаквам да предложите разумно обяснение за тяхното изчезване.

— Разбира се — отвърна той и имах чувството, че повтаря този отговор наизуст. — Трябва да разберете, че не ме е страх от политически съперник. Аз съм доживотен президент и моите сили за сигурност нямат равни на себе си. Не мога да се стремя към по-висок пост или по-голяма власт и въобще не се страхувам, че ще ме убият... Обаче тъй като беше направен опит да ми отнемат живота преди да поема поста, много от моите последователи се опасяват, че ще има още подобни опити и че евентуално един от тях ще бъде успешен. — Отново млъкна и ми хвърли бърз поглед, за да види реакцията ми. — Не знам какво се е случило с шестимата политици, които изчезнаха. Предполагам, че са били убити, а телата им скрити. Подозирам, че тези престъпления са извършени заради мен от някои лоялни, но заблудени мои поддръжници. Във всеки случай подкрепих с цялата си власт тези, които разследваха случаите, но престъпниците никога не бяха арестувани.

Чудех се как ще се приемат тези отговори на Делурос VIII или Земята и дали някой някога щеше да повярва, че Буко Пепон не би узнал всяка тайна на своята планета.

Пепон запусти пурата си замислено и после продължи:

— В случая със Сам Джимана, когото обичах като син, наистина открихме виновника, един низш служител соротоба, който беше съден,

признат за виновен и екзекутиран.

— Един от изселниците на Бартън IV — казах, за да не докарам беля на Мастерсън или Уесли, — предположи, че е бил осъден, макар и невинен, а после екзекутиран толкова бързо, защото ако някой богода е бил свързан с престъплението, племето кия щяло да оттегли подкрепата си към правителството.

Пепон се намръщи.

— Това е измислица, господин Брийн — изрече сурово той. — Правителството може да работи със или без подкрепата на племето кия. Престъпникът си призна и преди да напуснете планетата, ще ви дам копие от подписаното признание.

— Благодаря ви, сър. — Почувствах, че всеки допълнителен въпрос по тази тема ще се изтълкува като заяждане, а не като проучване. Неговият отговор щеше да влезе в книгата какъвто го получих и читателите щяха да решат дали да му повярват или не.

Пепон ме изгледа, вертикалните му зеници се свиваха и разширяваха, а лицето му бе твърде нечовешко за мен, за да позная дали е раздразнен или просто развеселен.

— Хайде сега, господин Брийн — каза накрая той. — Сто на сто трудните ви въпроси не са свършили.

— Не са, сър — отвърнах. — Вие сте главният собственик на земя в Зелените земи, нали?

— Да — отговори без колебание. — Синдикатът „Вейнмил“ е вторият по големина, но се надяваме, че един ден правителството ще може да изкупи земята от тях.

— Колко акра притежавате?

— Не знам. Предполагам, че собствеността ми възлиза на двайсет процента от цялата земя.

— Как ще обясните факта, че на половината от богодите са им отказани парцели от наследствената им земя?

Пепон ме изгледа продължително.

— Нека аз ви задам един въпрос, господин Брийн — рече накрая.

— Добре.

— Какво мислите, че ще стане, ако дам цялата си собственост на онези богоди, които в момента са без парцели в Зелените земи?

— Предполагам, че ще са благодарни.

— Вие сте целенасочено недосетлив, господин Брийн — каза без раздразнение той. — Ще ви кажа какво точно ще се случи. Първо, ще се преместят върху земята. Второ, ще започнат да я обработват земята без познания по ротация на културите и контурно земеделие. И накрая, когато децата пораснат и техните семейства се нанесат на земята, те ще я разделят. — Той замълча и отново ме изгледа. — И след десет или петнайсет години Зелените земи — най-продуктивната обработваема земя на цялата планета, ще бъде просто безкрайна редица дваакрови парцели в ръцете на дребни фермери, които не могат да си позволят да купят такива основни неща като тор или препарати против насекоми, да не говорим за хибридни култури, които да дават по-висок добив.

Отново млъкна и всмукна дълбоко от пурата си.

— Господин Брийн, никога не съм крил факта, че около двацет милиона от моя народ гладуват в момента, повечето от тях на Големия западен континент. Ако не им доставям продукти от моите земи, този брой можеше вече да е трийсет милиона.

— Не искам да ви противореча, сър — започнах предпазливо, — но видях вашите ферми и в повечето от тях се отглеждат единствено чай и захарини.

— Чаят се продава на Републиката и печалбите се реинвестират на Пепони. А захарините се търгуват с близките светове за хранителни продукти, от които моят народ се нуждае.

— Можете ли да ми покажете документи за това, сър?

— Не ми ли вярвате? — попита тихо, но поглеждайки огромното му тяло и блестящите нечовешки очи, останах с впечатлението, че въпросът не е зададен с добри чувства.

— Не е важно в какво вярвам аз, господин президент — подбрах думите си внимателно, — а в какво ще повярват читателите.

— Разбирам — каза бавно той, сините черти отстрани на врата му станаха тъмнолилави. — Много добре, господин Брийн, ще помисля как да ви предоставя необходимата документация.

— Благодаря, сър.

— Друг въпрос?

Поведохме дискусия за икономическите трудности на Пепони. Планетата имаше прекалено слаб износ, внасяше твърде много жизненоважни стоки и едва плащаше лихвите на огромните си дългове към Републиката. Призна сериозността на проблемите и поразмишлява

по какъв начин Пепони може да се справи с тях и вероятно да ги разреши: развитие на Големия западен континент и Прашната купа, свободен икономически съюз с други четири наскоро освободени свята, различни ограничителни програми.

Всичко бяха временни мерки. В края на краищата той чувстваше, че Пепони може да стане платежоспособна само ако започне да използва обработваемата си земя по-добре и да намери начини да разработи онези площи, които бяха в бедствено състояние.

Това значеше ли, че ще се отърват от бифкейковете и изхранващите само себе си фермери? Евентуално земеделието за самопрехрана ще трябва да се ликвидира, съгласи се той, но неговото правителство не може да изхвърли богодите и другите племена от тяхната земя, при условие че толкова много милиони от народа са вече гладни. Ако намереше начин да разработи и напои Прашната купа, тя щеше да нахрани цялата планета — но дори човешката технология не можеше да се справи с тази задача засега. А и той имаше сериозни опасения срещу даването на прекалено много власт на хората да преправят планетата му, въпреки че това можеше да е единствената възможност на Пепони в далечна перспектива. За бифкейковете не беше толкова категоричен. Разбираше вредата, която нанасят на земята, но те бяха станали неразделна част от ежедневието и икономиката на Пепони, затова все още не беше осъзнал нуждата от борба за премахването им от наистина чуждата им околна среда.

Попитах го дали е обмислял възможността за добиви от моретата. Беше предприел стъпки в тази посока, но средствата за построяване на толкова много рибни ферми, че да подобрят поне малко проблемите на Пепони с глада, се оказали твърде големи. А щеше да е необходим и допълнителен капитал за построяване на система от пътища, които да позволят ефикасно разпределение на крайния продукт. Освен това, беше свидетел на изчезването на земните кораби и саблерозите и това бе дало своето отражение върху него. Сериозно се съмняваше, че риболовът може да даде прехрана на милиардите, които съвсем скоро ще имат нужда от нея. Щом земните кораби изчезнали от Пепони, според него същото можеше да се случи и с рибата.

Помълчахме няколко минути, докато Пепон позвъни на един слуга с ливрея да донесе коняк, и тогава започнахме последната част от интервюто.

— Чух за някои от подвизите ви от Тонка и от други и се чудя дали не можете да ми ги разкажете със свои думи.

— С удоволствие.

— Нека да започнем с оня път, когато сте отишъл в Марачи в племенните одежди на соротобите.

Той се усмихна и изглежда се отпусна, докато ми обясняваше случката. Разказа ми и за затвора в Балимора. За самотата и често обземалото го безсилие, когато водил самотната си кампания за независимостта на Пепони през петнадесетте години на Делурос VIII. За ролята си в сключването на различните мирни договори, подписани под покровителството му на Пепони. За спомените си от детството в Зелените земи. За ужасното чувство на вина, което го обзело, когато разбрал, че последните земни кораби са убити от собствения му народ по време на неговото президентство. За радостта от възнаградените му усилия, когато обявили независимостта на неговата планета.

През цялото време, докато го слушах, се опитвах да съпоставя този Пепон с другия, който без съмнение печелеше от собствеността си в Зелените земи и вероятно беше заповядал да убият седем от политическите му съперници. Накрая реших, че единственият начин да го преценя е, като сложа на везните добрите и лошите му дела — и според този критерий май беше по-добър от повечето хора.

— Ние не сме първата планета, която получава независимостта си от Републиката — продължи той, — и мисля, че е разумно да се поучим от грешките на другите. Някои от тях лишиха цялото си човешко население от собственост и граждански права и техните икономики неизменно пострадаха. Лодин IX така закъса откъм технологии, че накрая помоли хората да се върнат и създаде толкова благоприятни данъчни облекчения, че мнозина наистина се върнаха... Реших, че това няма да се случи на Пепони. Хората са дошли тук, подбудени от Републиката, и сметнах, че не трябва да ги държим лично отговорни за колониалния период от нашата история. И ако искат да останат и да работят за доброто на Пепони, да инвестират в икономиката ни и да споделят техническите си познания с нас, ние ще ги приветстваме и ще им дадем гражданство. — Пурата му пак бе изгаснала, но този път той просто я запали отново. — Около половината от хората напуснаха, но другата половина са все още тук,

четвърт век по-късно. Справиха се добре с новите условия на Пепони и самата планета напредна много с тяхна помощ.

— Това е невероятна позиция — казах съвсем откровенно, — като се има предвид как са се отнесли с вас самия. — Миналото си е минало — отвърна той с искреност, която би прозвучала доста фалшиво от устата на всеки човек, когото познавах. — Имах време да обмисля и планирам новото общество, докато бях в затвора — а и понеже бях там, никой не можеше да ме обвини за издевателствата на калакалите.

— Мисля, че вие наистина сте удивителен, сър. Постоях в килията за около пет минути и ме хвана клаустрофобия. Не мога да си представя как сте оцелял.

— Образът на бъдещата Пепони ме поддържаше — отговори той.

— И сега вие осъществихте този образ.

Той поклати глава.

— Не, господин Брийн. Може и да имам голямо его, но не чак толкова голямо. Все още имаме проблеми. Не сме развит свят и се налага да се научим да храним народа си. Да го научим да чете и пише, да забрави племенността и някак си, някак си, аз трябва да намеря начин да ги накарам да опазят земята, която храни всички ни. Ако има достатъчно време обаче, никой от тези проблеми не е неразрешим. — Той въздъхна и още веднъж внезапно осъзнах напредналата му възраст. — Но не бих живял никъде другаде и не бих търсил никакви други предизвикателства. Едуард Нгана, пионерът, приземил се пръв тук, много мъдро е избрал да нарече този свят Пепони.

— Значи имате чувството, че е рай?

— Не съвсем, господин Брийн — отвърна той със самоуверена усмивка. — Но ако Всемогъщият Господ реши да ми даде още само двайсет години, ще го превърна в рай.

ЗДРАЧ

Космодрумът на Пепони не се бе променил много за четиринадесет години. Имаше малко повече просяци и боята бе започнала да се лющи по потъмнените ъгли, но все още се редяха дълги опашки от туристи пред двамата служители за проверка на паспортите и багажа. Изглеждаше познато, все така зле уредено, но незнайно защо ми подежда странно успокояващо.

Прекарах две години в писане на „Пепон от Пепони“. Книгата спечели престижната награда „Аристотел“ за най-добра биография на годината. Не се продаваше толкова добре, колкото се надявах — и както Пепон беше обещал, никога не се появи на Пепони, но пък наградата беше повече от компенсация за липсата на добри продажби. Внезапно услугите ми като „експерт“ по неразвити и новоосвободени светове започнаха много да се търсят. През последните дванадесет години доста попътувах и написах още седем книги, съсредоточавайки вниманието си върху толкова различни планети като Кабара III и Речен вятър.

Тогава моят издател реши, че е време да се завърна на Пепони, дал основа на първите ми три книги, и да видя как е там след смъртта на Пепон преди около десет години. Когато започнах първоначалното си изследване, изненадан научих, че след неговата смърт е имало два военни преврата, а новината, че сегашният президент е Нейтън Киби Тонка, напълно ме порази.

Моето проучване показва, че на Пепони са настъпили тежки времена. Корупцията беше по-широко разпространена, отколкото когато за пръв път отидох там, и все още нямаше успех с намаляването на прираста на населението. От 200 милиона пепони преди четиринадесет години то бе нараснало на 340 милиона и единственият въпрос беше не дали ще стигнат милиарда, а кога.

Икономиката на Пепони беше напълно опустошена, но това не бе нещо ново за неразвитите светове. Планетата продължаваше да

разчита на помощите и заемите от Републиката и внасяше почти деветдесет процента от храната си.

От друга страна, тя си оставаше главен център на туристическата верига и минаваше за един от малкото светове, където гражданите на Републиката могат да се надяват на сърдечно посрещане и да вървят по улиците в сравнителна безопасност.

Довърших проучването си и дойдох тук, за да преценя ситуацията лично. Бях уредил да отседна в хотел „Роял“, от който имах приятни спомени, но този път щях да посетя някои от резерватите и по-малките градове. Бях достатъчно суетен и смятах, че името Матю Брийн ще ми осигури по-специално отношение. Не уведомих никого за пристигането си, защото от опита си с различни правителства знаех, че често искаха да ми покажат само определени места от планетите им.

Погледнах напред и се опитах да видя защо опашката се движи толкова бавно. Инспекторите методично преглеждаха целия багаж на възрастен местен жител, като му задаваха въпроси за всичко от джобния компютър до чифта обувки. Накрая се размениха някакви пари и пътникът премина напред без други неприятности, а следващият багаж на местен жител бе подложен на същото интензивно претърсване. Беше очевидно, че накрая ще го пропуснат, но и също толкова ясно, че единственият начин да се придвижи по-бързо е да подкупи един от инспекторите. Местният жител, проверяван в момента, стоеше стоически, с упорито изражение на лицето си и накрая човекът зад него се умори да чака, подаде две банкноти на инспектора и двамата бяха пропуснати веднага.

Беше хубав рекет. Дори ако попаднеш на непокорен турист, който твърдо отказваше да дава подкупи, имаше голяма вероятност някой отзад да бърза и да плати вместо него. Отношението към местните жители беше много по-лошо, отколкото към другите пътници, но никой от която и да е раса не минаваше проверката за по-малко от десет минути, ако не дадеше пари на инспекторите. Тъй като подкупите не бяха по-големи от кредит или два, а самите инспектори вероятно получаваха надница два или три кредита, реших, че не мога да ги виня прекалено сурово за тази инициатива. Чаках търпеливо още половин час и пред мен останаха само десет или единадесет пътници, всичките хора освен един, когато униформен местен жител от охраната се приближи към мен.

— Господин Брийн?

— Да.

— Бихте ли дошли с мен, моля.

— Нещо не е наред ли? — попитах и взех багажа си.

— Моля, последвайте ме — каза учтиво, но безизразно той.

Тръгнах след него. Минахме през огромна чакалня и влязохме в тесен коридор. Подминахме няколко врати, докато накрая стигнахме до една без никакви надписи.

— Бихте ли влезли в този кабинет, моля.

Отстъпи встрани и препречи коридора, по който дойдохме. Стана ми ясно, че е готов да стои цял ден там, ако не се подчиня на молбата му.

— Трябва ли първо да почукам? — попитах, докато се оглеждах за звънец или скенер на ретината, но не открих нищо.

Той поклати глава.

— Очакват ви.

Пристъпих към вратата, тя се отвори да ме пропусне и бързо се затвори зад гърба ми. Открих, че съм в малък и изключително чист кабинет. До едната стена бяха наредени шкафове с папки и два компютърни терминала до другата. Холограми на Буко Пепон и Нейтън Киби Тонка ме гледаха над шкафовете. До единствения прозорец в стаята имаше малко подредено бюро, а зад него седеше човек, чието бронзово обрूलено лице ми изглеждаше слабо познато.

— Влизай, Матю. Вземи си стол. Мога ли да ти предложа нещо за пиене?

Продължих да го изучавам.

— Срещали ли сме се преди?

Той се усмихна.

— Преди много години.

— Йън Мастерсън! — възкликнах, разпознавайки го най-накрая. Отидох до него и му подадох ръка.

— Не предполагам, че съм се променил толкова много — каза той.

— Косата ти е пооредяла. А си спомням и че беше с петнайсетина килограма по-лек.

— По половин килограм на всеки шест месеца — засмя се той.
— Не звучи много, докато не събереш всичките години. — Натисна

един бутон на бюрото си и иззад стената се появи добре зареден бар.

— Какво да бъде, Матю?

— Всичко освен местната бира.

Той се изхили.

— Имаш добра памет. Все още е много лоша.

Наля по един цигниански коняк и ме покани да седна от другата страна на бюрото му.

— Чудесно е, че пак те виждам, Матю. Следях кариерата ти.

— Така ли?

— Ти си единственият писател, когото познавам. Особено ми хареса книгата ти за Речен вятър.

— Благодаря. Да можеше да прочетеш и биографията ми за Пепон!

— Прочетох я.

— Мислех, че не я продават тук.

Той се усмихна.

— Не я продават.

Реших, че усмивката му изглежда по-скоро самоуверена, отколкото приятелска.

— Откъде знаеше, че ще дойда на Пепони?

— Това ми е работата — отвърна небрежно той.

— Последния път, когато се видяхме, ти беше бодигард на Буко Пепон. — Отпих от коняка си. — А сега какво правиш?

— О, все още съм в охраната.

Сложих чашата на бюрото и го изгледах.

— Имам един въпрос, Йън.

— Какъв?

— Защо съм тук?

— На Пепони ли?

— В твоя кабинет.

— Мисля, че ти спестих неприятностите и чакането на безкрайната опашка. Освен това не ми се случва често да поздравя стар приятел или да имам извинение за едно питие по време на работа... Колко време ще останеш тук?

— Не знаеш ли?

Той отново се усмихна.

— Всъщност знам. Ако ми кажеш кои резервати искаш да посетиш, ще гледам да не плащаш такси за тях.

— Много учтиво от твоя страна, Йън, но издателят ми ще поеме разноските.

— Колко благородно от негова страна! Иска ми се и на мен някой да ми осигури ваканция с покриване на всички сметки.

— Напиши няколко книги и може би ще се намери някой.

— Може би, когато се пенсионирам. — Усмивката му изчезна. — Вече не си толкова наивен, Матю.

— Благодаря. Придобих опит след като посетих толкова много диктаторски светове.

— И въпреки това искам да разбера нещо: дошъл си по работа или за удоволствие?

— Ами ако ти кажа, че съм тук за удоволствие?

— Ще отговоря, че лъжеш — обяви категорично той.

— Тогава може и да ти кажа истината — вдигнах рамене. — Натовариха ме да напиша продължение на биографията на Пепон — нещо като „Пепони посетен отново“.

Той кимна.

— Така си и мислех.

— Защо се интересуваш?

— Всичко, което засяга Пепони, ме интересува — отговори сериозно той.

— Такова изявление очаквах по-скоро от президента Тонка.

— Ще го чуеш — щом разбере защо си на планетата... Поставяш ни в неудобно положение, Матю. Нещо повече, поставяш мен в неудобна позиция.

— Защо? Мислех, че работиш в службата за сигурност.

— Всъщност аз съм началникът ѝ.

— Нямам оръжия. Не съм дошъл да убивам Тонка или да свалям правителството.

— Знам. Проблемът е, че сега сигурността не е това, което значеше по времето на Стареца.

— Защо не се изразиш по-ясно?

— Един момент — той натисна два бутона на бюрото си. — Добре. Скенерите не засичат никакво записващо устройство.

— Те са в багажа ми. Изключени са.

— И нека винаги са така, когато си наблизо до мен.

— Добре.

— Говоря сериозно — натърти Мастерсън. — В деня, в който открия, че ме записваш, ще анулирам визата ти и ще те кача на първия кораб обратно.

— Разбрах.

— Надявам се... Добре, Матю — нека сега ти обясня ситуацията.

— Моля те.

— Старият ти приятел Тонка не е Буко Пепон. Единствената причина да е на поста се крие във взаимното недоверие между богодите и кия. Затова се споразумяха за един бегу. За негово оправдание ще призная, че има проблеми, с каквито дори Буко Пепон нямаше да се справи: сентабелите опитват да се отделят, сибоните не изкарват бифкейковете си от резерватите и те унищожават екологията, четвърт от проклетата планета умира от глад, в Зелените земи имаше суша три поредни години, флотата — той има флота сега, се опита да го свали от власт и трябваше да построим два нови затвора в Беренджи. — Мастерсън замълча замалко и ме изгледа. — Преди четиринайсет години задължението на службата за сигурност беше да пази президента. Сега работата ни е да защитаваме президенството. Усещаш ли разликата?

— Мисля, че да. Кой лежи в новите затвори?

Той се усмихна.

— Наистина си разбрал. Стареца знаеше какво да прави с политическите си врагове. Един ден са тук, на другия ги няма, а и му се наложи да го направи само осем или девет пъти. Тонка няма тази власт, така че просто хвърля своите врагове в затвора — а тъй като знаят, че никой няма да ги убие, те постоянно се умножават.

— Какъв контрол упражнява върху печата?

— Пълен.

— Дори на Големия западен континент?

— Там няма никакъв печат.

— Никакъв ли? — изненадах се.

— Нека го кажа с други думи. Докато си седим и говорим тук, на Големия западен континент има пет или десет вестника. До следващия месец няма да са там.

— За да бъдат заменени с други пет или десет — предположих.

— Е, това наистина създава работни места — отвърна той с усмивка. — Един трудолюбив диг може да направи кариера с производството на печатни преси. Тонка унищожава петдесет или шейсет на година за доброто на планетата.

— Защо искаш да си част от всичко това?

— Заплатата е добра и не се вдигат тежести — отговори небрежно той. — Това е много важно за стар човек като мен.

— Сериозно.

— Сериозно ли? — повтори той. — Може и да не ми личи, Матю, но аз съм вторият по влияние на цялата планета — и когато изхвърлят Тонка от поста му, което ще стане рано или късно, аз пак ще съм втори по влияние на цялата планета... Това е идеалната работа. Нито един чуждоземец не може да стане президент, а аз съм единственото същество, на което сегашният президент, който и да е той, може да има доверие.

— И не те тревожи фактът, че това е диктатура?

— А какво мислиш, че беше по времето на Стареца? — отвърна той. — Демокрация ли? Пепон никога не направи избори, уби опозицията си, а когато умря, собствеността му възлизаше на три милиарда кредита на планета, където доходът на глава от населението е четиристотин трийсет и три кредита на година. Той беше най-добрият президент, какъвто някога ще имат, но единствената разлика между него и приемниците му е, че той беше щедър тиранин, а те са просто тирани.

— Това е огромна разлика — изтъкнах. — На него му пукаше за този свят.

— Както и на мен — рече Мастерсън. — Сърцето ми се къса, когато виждам какво става с резерватите и горите, но работата ми е да пазя реда, докато дигитата опитват да решат проблемите си, и дяволски добре си върша работата. Туризмът почти се е удвоил от смъртта на Пепон насам. Това едва ли щеше да стане, ако нямаше ред.

— Добре, ти си чудесен човек и поддържаш Пепони цял, докато местните жители всячески се опитват да го разрушат — казах саркастично. — А сега нека поговорим за работата.

— За твоята или за моята?

— И за двете. Ще ми попречиш ли да направя изследването си?

— Не, освен ако не ми наредят. Мога дори да ти бъда от полза, в случай че ме споменеш с добро в книгата си. Току-виж си ми помогнал да получа съблазнително предложение за работа.

Намръщих се.

— Не виждам смисъл. Тонка контролира ли печата или не?

— Ти от печата ли си? — попита Мастерсън. — Мислех, че си писател от друга планета, дошъл да направи проучвания за книга.

— С други думи, докато не пиша тук, няма да ми пречиш.

— О, може и да ти попреча малко, само за да убедя Тонка, че си върша работата — отвърна той. — Но няма да те спра.

— Защо не?

— Защото си човек, а ще бъде лош прецедент да се хвърли човек в затвора на дигитата. Пепони има нужда от всеки човек. Освен това — добави ухилено той, — позволи на местните дигита да затварят хора и да им се размине, и някой ден ще решат да хвърлят и мен в затвора.

— В никой от затворите на Беренджи ли няма хора? — попитах изненадано.

— В нито един.

— Но сигурно и хората вършват престъпления на Пепони?

— Започни да хвърляш хора в затворите и много скоро ще останеш без туристически бизнес — обясни Мастерсън. — А туризмът е единствената жизненоважна индустрия тук. Така че щом открия, че човек е нарушил закона, един от моите служители си побъбря с него, взимаме му неофициална глоба и го пускаме. Ако е нарушен важен закон, го изхвърляме от планетата.

— А ако е гражданин на Пепони?

— Тогава го депортираме или го затваряме някъде далеч. Например в Прашната купа или Бакатула. Обикновено минава само с глоба.

— Значи събираш доста неофициални глоби?

— Да. — Мастерсън се облегна назад и сложи ръце зад главата си. — Знам, че звучи корумпирано, но почти всеки съдия на тази планета може да бъде купен. Ако закононарушителите хора бъдат изправени пред съда, те просто ще си купят оправдаването. По този начин поне парите отиват у тези, които прилагат законите.

— Освен когато събират глобите — отбелязах.

— Матю, когато на Небесносинята планета арестуваха трима човека за убийство, доказаха случая без сянка на съмнение и ги екзекутираха, туризмът спадна с почти седемдесет процента за следващите пет години. Не можеш да затваряш или да убиваш хора на свят, който зависи от тяхната добра воля за инвестиции.

— Е — въздъхнах, — тук съм, за да разбера какво става, а не за да се карам с теб.

— Тази твоя книга — започна той. — Смятат ли да я разпространяват на Пепони?

— Не мисля. А и според това, което ми разказа, Тонка никога няма да я разреши.

— Ако все още е на власт — съгласи се Мастерсън. — Но на следващия президент, в зависимост от това кога ще встъпи в длъжност, може и да му хареса да види книга, която изкарва Тонка дребнав и корумпиран диктатор с илюзии за величие.

Не му отговорих.

— Изглеждаш озадачен — каза накрая той.

— Така е — признах. — Не познавам Тонка толкова добре, но не ми направи впечатление на потенциален диктатор, какъвто току-що го описа.

— Може би постът прави личността — предположи Мастерсън. — Не мисля, че Тонка е по-лош диг от Буко Пепон, но понякога нуждите на работата те карат да вършиш съмнителни неща.

— Като затварянето на хиляди политически врагове?

— Точно така.

— Пепон никога не е затварял никого.

— На Пепон не му се налагаше, особено когато първите няколко изчезнаха. Освен това той беше Бащата на Пепони, имаше и късмета да е член на политически най-влиятелното племе на планетата. Тонка е просто политик от малко племе, наброяващо едва шест хиляди дигита. Има само още един бегу в цялото проклето правителство. В неговия кабинет няма нито един член, който не би прерязал гърлото му само заради това, че е бегу, да не говорим, че не смятат политиката му за благоприятна спрямо техните избиратели. Причината да е жив досега е, че никой не може да го обвини в предпочитания: единственото племе без някакви облаги от правителството е бегу.

— Трябва да полага дяволски много усилия, за да балансира.

— Така е. Въпросът е, че нито един от проблемите на планетата не изчезва, докато той пази гърба си.

— Е, благодаря, че ме осветли за положението. А сега, ако нямаш нищо против, бих искал да се настаня в хотела си.

— В „Роял“ ли ще отседнеш?

— Да, и ти го знаеш.

— Въсщност не съм си направил труда да проверя — призна той.
— Опасявам се, че ще се разочароваш.

— Защо?

— Купиха го от хората. Сега го управляват дигита... Още е добър хотел, но е променен.

— В какъв смисъл?

— Махнаха всички спомени и експонати от колониалната ера и напълно подновиха мястото. Цялата атмосфера изчезна. Сега е просто един скъп туристически хотел, и то не особено добър.

— Съжалявам, че чувам това — казах искрено. — Много ми харесваха спомените и експонатите на „Роял“. Барът „Гръмотръс“ още ли съществува?

Той кимна.

— Да, но сега се нарича „Нейтън Киби Тонка“ и мястото е пълно с дигита.

— Мислех, че не могат да си го позволят.

— Повечето от тях не могат — потвърди той. — Бих казал, че деветдесет процента от дигитата живеят по-зле, отколкото при колониалното правителство. Но другите десет процента правят пари много бързо и обичат да се показват в „Роял“ и в „Екватор“ дори само заради това, че са двете институции, останали от дните, когато не са можели дори да вървят по „Комодор Куинси авеню“.

— Разбирам.

— Какво друго искаш да видиш, докато си на Пепони?

— Не съм решил още.

— Можеш да ми кажеш, Матю. Така или иначе ще разбере. Освен това може да ти отворя някои вратички.

Помислих върху думите му и реших, че мога да бъда честен с него, особено след като нямаше начин да скрия действията си.

— Добре — казах накрая. — Мислех да отида на вилата в планината Пекана и да видя дали се е променила.

— Мога да ти спестя пътуването. Няма я.

— Вилата ли я няма?

— Целия проклет резерват го няма — изсумтя Мастерсън. — Все още го наричат резерват, но повечето от животните ги няма. Богодите опустошиха Зелените земи и през последните три години прочистват гората. Няма вече кой знае какво там, само голи планини и куп бифкейкове.

— Как можаха да направят това? Мислех, че е защитен резерват.

— Това е земя на богодите. Правят каквото си поискат с нея.

— Но...

— Двамата ни военни диктатори бяха соротоба и сентабел, те самите не даваха и пукната пара какво правят богодите с резервата. На Тонка му пука, но няма власт да ги спре.

— Горкият Майк Уесли! Надявам се, че е умрял, преди да започнат да секат дърветата.

— Уесли? — повтори Мастерсън. — Убиха го преди седем години. Както и стария диг, който работеше за него.

— Джошуа Бучанка?

— Именно. Бяха насечени на парчета от браконieri, когато ги изненадали.

— Съжалявам. — Тогава ми хрумна друг въпрос: — Всички земни кораби и саблерози са изчезнали. Какво е останало за браконьерстване?

— Точно тази шайка е преследвала саванни дяволи — отвърна Мастерсън. — Има голям нелегален пазар за кожата им. Онези негодници, дигитата, са превърнали занаята в изкуство: хващат ги с капани, пренасят ги в клетки и ги убиват, като забиват нагорещено желязо в ануса им, така че кожата да остане неповредена. — Той се намръщи. — Ще ми се да направя същото с тях — добави искрено.

— Хванахте ли убийците на Уесли и Бучанка?

— Официално — да. Неофициално — не знам.

— Какво значи това?

— Хванахме около седем или осем групи от браконieri в планината през следващите два дни и ги обвинихме всичките в убийство. Имахме трийсет и седем присъди тогава. Дори и да не сме хванали убийците, това са трийсет и седем дигита, които никога повече няма да браконьерстват... По-снизходителни сме към браконьерите в

саваната — добави той. — Ако не прекалят, обикновено извърщаме поглед.

— Защо?

— Защото гладуват и браконьерстват, за да ядат. Тръгни след всеки диг, който някога е убил животно незаконно, и ще ти е необходима армия от над милион горски стражари и служители. Все някъде трябва да дръпнем чертата... Разбира се, понякога прекаляват и трябва да се намесим. Обикновено е твърде късно — като в резервата, който Стареца създаде няколко години преди да умре, на Големия западен континент. Сентабелите мислеха, че това им е частният магазин за месо, и преди пет години трябваше да затворим цялото проклето нещо. Сигурно не бяха останали и двеста животни във всичките тези осемстотин квадратни километра. Сега бифкейковете им са унищожили доста от останалата земя.

— Тогава може би ще отида до равнините на сибоните. Ако си спомням добре, среброкожите трябва да мигрират по това време на годината.

— Забрави за това.

— Знам, че резерватът още съществува — казах твърдо. — Взех си пътеводител, когато тръгнах за Пепони, има го на всички карти.

— О, да, резерватът съществува и можеш да видиш най-различни животни там — отвърна той. — Но не и среброкожи.

— Какво се е случило?

— Народът се случи. Дигитата и човеците. — Пое дълбоко въздух и продължи. — Резерватът все още принадлежи на правителството, но заобикалящите го обработваеми земи са частна собственост и от преди седем или осем години е ограден... Среброкожите не мигрираха, за да могат туристите да направят снимките си, а защото всяко лято техните обичайни територии пресъхваха и те се преместваха в равнините, за да намерят вода. Фермите и оградите им препречваха пътя. — Той ме погледна през бюрото. — Два милиона от тях умряха от жажда през първата година, а повечето от другите загинаха през следващото лято. Останали са само две хиляди и вече не мигрират.

— Никой ли не се разтревожи какво става?

— Много хора го направиха — отвърна Мастерсън. — Тези дни в резерватите имаме почти толкова учени и еколози, колкото и туристи.

Но е много трудно да убедиш гладуващ безработен диг, че трябва да се грижи повече за бъдещето на среброкож, когато неговото собствено е толкова несигурно.

— Каква загуба — казах тъжно.

— Така е — съгласи се Мастерсън.

— Предполагам, че въпреки всичко ще посетя планината Пекана и равнините, просто за да видя лично какво става там.

Внезапно любопитна усмивка премина по лицето му.

— Какво има? — попитах.

— Матю, преди да видиш планината Пекана и равнините сибони, би ли искал да видиш Пепони какъвто беше в старите дни?

— Старите дни? — повторих.

— Не говоря за времето на Хардуик или дори това на Аманда Пикет — онези дни са си отишли завинаги, но би ли искал да видиш нещата такива, каквито бяха, когато аз дойдох тук?

— Разбира се — отвърнах искрено. — Възможно ли е?

Той кимна.

— Ще ти го уредя.

— Къде да отида?

— В резервата Керинджера, на около двеста километра северно от Балимора. Предупреждавам те: страшно е горещо. Но почти никакви туристи не ходят там, има само едно много примитивно племе в областта. Това е най-непромененият резерват, който можеш да намериш. Съмнявам се, че е имал повече от петстотин посетителя на година, откакто земните кораби изчезнаха.

— И какво ще видя там?

— Гръмотръси, саванни дяволи, нощни убийци, около двайсет вида тревопасни и голямо разнообразие от птици. Няма да видиш огромните стада, които преди са скитали в саваната. Пък и тази земя никога не е изхранвала толкова изобилие. Ще видиш малко дигита, които са живели така, както когато твоят приятел Хардуик е дошъл за пръв път на Пепони.

— Звучи интересно — признах.

— Така е. Дори ще ти осигуря придружител.

— Някой от твоите хора ли?

— Ти си ценен човек, Матю — отвърна с усмивка Мастерсън. — Трябва добре да се погрижа за теб.

— И защo съм толкова ценен за теб?

— Казах ти и преди. Искam да прекарам остатъка от живота си тук, но никога не знаеш какво може да направи някой нов диктатор. Ти си застрахователната ми полица.

Помислих над предложението му. Искam да видя резервата, практически недокоснат през годините, и да имам човек от службата за сигурност с мен като шофьор и преводач беше предимство, а не спънка.

— А ще ми бъде ли разрешено да посетя и другите резервати? — попитах накрая.

— Разбира се — отвърна Мастерсън. — Просто искам да видиш един от малкото ни добри резервати... Знаеш ли, Матю, имам чувството, че ще станем добри приятели.

— О?

Той се усмихна.

— Мога да отворя много врати за моите приятели — продължи той.

— Чии врати? — попитах многозначително.

— Вероятно мога да ти уредя интервю с Тонка.

— Диктаторите не говорят с печата.

— Този ще говори — ако му обясня, че ще е добре за имиджа му — каза уверено Мастерсън.

— И защo ще те послуша?

— Казах ти и преди, Матю: аз съм единственият член на правителството, който не ламти за поста му, така че съм и единственият, на когото има доверие... Да, мисля, че ще мога да го уредя — при условие, че прегледам това, което напишеш.

— Защо ти пука? — попитах го. — Добрите служители от сигурността са търсени навсякъде из галактиката. Сигурно можеш да получиш предложение за работа и без да се появяваш в книгата ми.

— Получавам предложения за работа всеки месец.

— Тогава?

— Матю, имам намерение да прекарам остатъка от живота си на Пепони. Но ако ми се наложи да си тръгна твърде бързо, искам да знам, че имам избор къде да отида. — Той ме изгледа. — Ще зависи не само от това, как аз съм представен в книгата, но и какво си написал за правителството на Тонка.

— И към двамата ще се отнеса честно — обещах.

— Добре. Това е всичко, което искам.

Бях чувал тези думи на много други светове преди, но нямаше смисъл да споря коя представа за честност ще надделее.

Накрая Мастерсън се изправи, заобиколи бюрото и ме изпрати до вратата.

— Моят човек ще дойде в „Роял“ утре сутринта. Междувременно си помисли какво би значело едно интервю с Тонка за твоята книга.

— Ще си помисля — отвърнах уклончиво.

— Знаех, че ще станем приятели — повтори той, докато излизах през вратата.

— Пристигнахме — каза придружителят ми и спря пред грубовато направена вила, заобиколена от дузина пластмасови куполи.

Излязох от колата и внезапно усетих колко горещо е навън. Няколко хищни птици бяха накацали по покрива на вилата, неподвижни под палецото слънце, служителите се движеха като в забавен кадър през ресторанта на открито и бара. Разкривени бодливи пустинни дървета хвърляха сянка върху постройката и куполите, а твърдата като камък земя бе покрита с редки туфи остра трева. На около петдесет метра от бара имаше водоем, бях изненадан, че водата не се е изпарила. Множество малки пъстроцветни птици стояха в плиткото, не пиеха, не търсеха риба — останах с впечатление, че просто се мъчат да си разхладят краката. На хоризонта едва се забелязваше планинска верига.

На паркинга бяха спрели три коли. Върху едната имаше емблема на Фонда за див живот на Републиката, предположих, че принадлежи на някакъв еколог. Втората — покрита с прах, ръждясала и с липсващо задно стъкло, носеше знака на компанията „Ваканции сред дивия живот“. Третата, явно виждала и по-добри дни, изглежда беше на почиващо семейство, защото забелязах множество играчки, пръснати по седалките.

Моят придружител на име Стан Гарднър, както повечето хора сега на Пепони, бе дошъл да се бие с калакалите и след това решил да остане. Станал професионален ловец след края на Кризата, но ловът на животни не му давал същата тръпка, както преследването на

съзнателни същества. Когато Буко Пепон забранил лова на цялата планета, той се превърнал в най-опасния и мразен горски стражар на Големия източен континент. Разчитал следи и преследвал браконieri с по-голямо умение, отколкото самите те се справяли с животните. Мастерсън го забелязал преди пет години и той веднага използвал шанса да се присъедини към службата за сигурност.

Беше неизменно учтив с мен, а познанията му за земята и животните бяха толкова пълни, колкото може да се очаква от човек с неговото минало. Усещах обаче, че не е твърде възхитен от сегашната си задача и очаква с нетърпение да се върне към по-вълнуващата перспектива за лов на държавни врагове. Разказа ми някои от старите си ловни приключения, докато карахме към резервата, и призна, че любимото му занимание било да ходи в пустошта след гръмотръси, ранени от неговите клиенти. Спомних си пълното отвращение на Хардуик към тази страна на лова, особено когато животното е гръмотръс. В края на краищата заключих, че разликата между двамата е — Хардуик е ловувал за пари, а Гарднър за удоволствие, но беше по-лесно да разбере Хардуик.

Може би единственото друго нещо, което доставяше на Гарднър такова удоволствие, каквото преследването на животно със сериозната възможност да бъде убит, беше да гледа птиците. Винаги носеше бинокъл със себе си, както и няколко наръчника за птиците, и от момента, в който минахме Балимора, той започна да ми показва и обяснява различните видове. Не можеше ли да познае някоя, спирахме колата, докато не намереше подобна в наръчника. После педантично отбелязваше часа, датата и мястото, където я беше видял.

Когато най-накрая стигнахме Керинджера, дори не си направих труда да вляза в моя купол, а отидох направо в бара и си поръчах студена бира. Огледах се да видя дали Гарднър би искал, но той говореше разгорещено с един местен жител, собственик на малкия магазин за сувенири. Когато след малко дойде при мен на сенчестата маса, ми обясни, че е разпитвал къде се намира дивечът по това време на годината, тъй като не бил идвал в този резерват от смъртта на Пепон.

Беше прекалено горещо, затова решихме да изчакаме слънцето да се спусне по-ниско, преди да започнем да търсим животни с колата.

Останахме до сенчестата маса да пием студени напитки и да гледаме безкрайния парад на птиците, които кацаха при водоема.

Накрая, тъкмо преди да заключавам, почувствах ръката на Гарднър върху своята.

— Какво има?

— Козелът на Нгана.

Озърнах се, но не можах да видя нищо.

— Къде? — попитах объркан.

— На около триста метра, посока два часа.

— Два часа? — повторих озадачен.

— Дванайсет часът е точно пред теб, девет и три са вляво и вдясно — обясни той.

Погледнах в посока два часа и въпреки това не успях да видя нищо.

— Ето — подаде ми бинокъла той. — Опитай с това.

Сложих го пред очите си. Веднага се адаптира към оптичните ми дискове и късогледството, после към имплантираните ми лещи, накрая увеличи малко червеното и кафявото, за да поправи лекия ми далтонизъм, и внезапно по средата на зрителното ми поле изникна миниатюрен надпис за разстоянието до наблюдавания обект.

— Триста метра — казах, бинокълът се настрои за по-малко от секунда и най-накрая успях да видя дребна глава с рога да се подава иззад храстите.

— Прекрасно същество, нали? — обади се Гарднър, когато разбра, че най-сетне съм го видял. — Много изящно и бързо.

— Как успя да го видиш без бинокъла? — попитах, смаян по-скоро от зрението му, отколкото от козела.

— Храстите не изглеждаха наред.

— Не изглеждаха наред ли? В какъв смисъл?

Той вдигна рамене.

— Изглеждаха прекалено плътни, затова предположих, че зад тях се крие животно. После видях рогата му и успях да позная козела по тях.

— Едва виждам храстите оттук. Никога не бих предположил, че има нещо зад тях.

— Това е умение, което се придобива след известен опит в лова — обясни той. — Просто оглеждаш околността, докато нещо не те

подразни. Тогава се вглеждаш, докато проумееш какво точно не е наред и девет от десет пъти ще различиш животното. Не винаги е това, което преследваш — продължи той, — но дори антилопа може да те убие, ако успее да забие рогата си в теб.

— Поразен съм.

— В края на втория ни ден в резервата ще започнеш и ти да ги забелязваш — увери ме той. — Вероятно не всички, но поне по-големите.

Лилага птица с жълти линии по коремчето кацна на водоема и Гарднър се захласна да я наблюдава и идентифицира.

Нямаше сервитьори, но барманът ни носеше бира на всеки десет или петнадесет минути, докато накрая реших, че от следващата ще се напия. Гарднър нямаше такъв проблем. Спомних си какво ми беше казал Хардуик за професионалните ловци: най-важното им качество е способността да внимават с пиенето.

Постепенно започна да захладнява — или по-точно, горещината стана по-поносима, и напуснахме бара, за да влезем в колата.

— Красива местност — възхитено рече Гарднър, щом подкарахме по неравния черен път през резервата. — Абсолютно непроменена. Трябва да идвам тук по-често.

— Но изглежда доста пуста — отбелязах.

— Наистина ли мислиш така? — развеселено попита той.

— Не ми казвай, че можеш да видиш някакви животни оттук — рекох невярващо.

— Има четири гръмотръса в посока десет часа на около половин километър оттук. На триста метра направо лежи умрял козел на Нгана, а по-късно на онова старо дърво в посока един часа ще дойде саванен дявол.

— Откъде знаеш това?

Той спря колата и ми посочи едва забележим труп, заклещен между два клона.

— Така го пази от лешояди. Сега вероятно спи в някоя пещера, но ще се върне за остатъка.

— Нека се опитам да видя гръмотръсите — посегнах към бинокъла.

— Като приближим още, няма да ти е необходим.

Зави наляво и подкара бавно към гъсти храсти, все по-близо и по-близо, докато не се чу яден рев и огромен гръмотръс се втурна към нас. Гарднър изчака животното да се приближи на около тридесет метра и даде газ.

Карахме още два часа и видяхме буквално стотици животни, включително и семейство дървесиняци — редки тревопасни, които се издигат шест метра над земята и се хранят, като стоят на задните си крака, подпират се с предните на клоните и пасат върховете на дърветата.

— Добра територия за земните кораби — отбеляза Гарднър, когато най-накрая завихме обратно към вилата.

— Всеки ми казва, че повечето ловни експедиции за земни кораби били екипирани в Балимора — обадох се, — но това все още ме озадачава: как толкова оголена и бедна местност може да изхранва земни кораби?

— Ще се изненадаш колко живот може да изхранва тази местност — отвърна той. — Повечето животни са се приспособили да оцеляват тук. Например нито козелът на Нгана, нито дървесинякът пият вода — получават необходимото им количество влага от растенията, които ядат. Същото е и със саванните дяволи: когато намерят вода, пият, но през сухия сезон просто си набавят влага от вътрешностите на животните, които убиват.

— Как са живели земните кораби тук без вода?

— О, тук има вода. Повечето е под земята, но земните кораби бяха достатъчно големи и силни, за да я изкопаят, особено с хватателните си устни. — Той замълча и се вгледа в мрачните околности. — Едно от нещата, които обожавам в това място е, че всичко тук заслужава да живее. Напълно различно е от равнините на сибоните, където навсякъде има вода и храна — или поне е било така.

— Какво се е променило там? — попитах. — Чух за среброкожите, но предположих, че това означава повече храна за всичко останало.

— Самите среброкожи бяха храната на няколкото хиляди котки-демони и нощни убийци — обясни той. — Сега там почти не са останали хищници. А при скоростта, с която сибоните местят бифкейковете в резервата, не след дълго той ще заприлича на този. Разликата обаче е, че Керинджера трябва да изглежда така...

Доколкото знам, нещата са дори по-лоши на Големия западен континент. Буко Пепон създаде образцов резерват за сентабелите, осигурен с първокласни туристически удобства, а сега там е само пустиня. — Обърна се замалко към мен, както продължаваше да кара. — Тази планета има твърде крехка екология, Матю. Не е нужно много, за да се разруши.

— Разбрах го и аз.

— Казват, че дигитата живеели в хармония с околната среда хилядолетия преди да дойде човекът — продължи Гарднър, — но според мен това не е вярно. Те са унищожавали обработваемата си земя дълго преди колонизацията. Ние просто им показахме как да го правят по-бързо.

— Тогава може би трябва да си тръгнем и да ги оставим пак да го правят по-бавно — предположих.

Той поклати глава.

— Късно е. Сега вероятно сме единственото нещо, което стои между тях и анархията.

— Не са ли имали проблеми и преди Едуард Нгана да кацне тук?

Гарднър вдигна рамене.

— Не мога да кажа. Но знам какво не са имали: модерни оръжия. Ще се учудя, ако след десет години на Пепони все още има някакви сентабели. Единствената причина правителството още да не е унищожило сибоните е, че живеят като диваци и не се местят в градовете. Но скоро правителството ще поиска всичките им резервати за обработваеми земи и от този момент нататък дните на сибоните ще са преброени.

— Не изглеждаш много въодушевен за бъдещето на Пепони.

— Не съм — съгласи се той. — Още един Буко Пепон би могъл да забави нещата с едно поколение или две, но не би спрял това, което ще се случи.

— А какво ще се случи?

— Ще унищожат земята и ще се избият един друг, докато накрая отново постигнат равновесие с околната среда.

— И тогава?

— Кой знае? — вдигна рамене той. — Не са хора и каквото и общество да развият накрая, то няма да има смисъл за хората... Именно това е целият проблем с Пепони сега — убедихме ги да бъдат

като нас, но те не са като нас. Принадлежат на племената си, а ние им казахме, че ще имат президент, който да ги представлява всичките. Те са фермери и ловци, а ние им помогнахме да убият повечето от животните си и им дадохме бифкейковете и захарините, които унищожават земята им. Покрити са с козина, обаче носят човешки дрехи при тропическия си климат, защото нашите мисионери ги научиха, че е грешно да ходиш гол. Говорят над триста различни езика, но въпреки това официалният език на Пепони е земният. — Той зави, за да не удари малък гризач, който изведнъж изскочи пред колата. — Положението не е добро и ще продължи да се влошава.

— И все пак ти си избрал да прекараш повечето от зрелите си години тук — изтъкнах. — Защо?

— Защо не? Тук живея по-добре, отколкото бих живял някъде другаде, и харесвам работата си.

— А не се ли притесняваш, че имаш привилегии, от които са лишени местните жители повече от три десетилетия след обявяването на независимостта им? — попитах.

— Трябва ли?

— Ти ми кажи трябва ли!

Той помисли малко върху въпроса ми.

— Не — изрече накрая. — Половината от тях са само едно поколение след тези, които са живеели в пустошта. Останалите все още живеят там. Да им се дадат привилегиите на граждани на Републиката не ги прави граждани на Републиката. Били са по-добре, преди да дойдем на тази планета, но ние сме се появили тук и не мога да чувствам вина за нещо, случило се половин век преди да се родя... Приемам специалните си привилегии просто защото ми ги дават. Ако някой ми ги отнеме, ще намеря друг свят, на който да живея и работя.

Тъкмо щях да кажа нещо, когато той ми посочи саванен дявол, заспал под едно дърво. После малко стадо диви козли пребяга по пътя точно пред нас и аз съвсем скоро се увлякох в наблюдение на животните.

Беше почти тъмно, когато спряхме на паркинга пред вилата и хапнахме вкусна вечеря. Появя хладен бриз и много животни дойдоха по две, по три до водоема.

— Мастерсън беше прав — казах, взрян в няколкото дърволази и бърбивци, които започнаха да се гонят около постройката, най-накрая

живнали след залеза. — Това е прекрасно място.

— Сега е прекрасно — съгласи се Гарднър. — Мастерсън ми каза, че когато дошъл тук преди десет години, мястото било развалина. Дигитата тъкмо го били взели и мебелите били изпочупени, нямало паркинг и водата пращала повечето туристи в болница.

— Водата?

Той се усмихна.

— Надявам се, не мислиш, че пиеш същата непречистена течност, която е във водоема. Водата тук има достатъчно паразити, за да умори цялото население на сума планети, но дигитата никога не помислили да я преваряват или пречистват с химикали, преди да я поднесат на гостите. Което ми напомни — добави той, — че ще намериш контейнер с вода до леглото си, когато се прибереш в купола. Тази е единствената, която можеш да пиеш. Дори не си мий зъбите с онази, която тече в банята ти. Понякога се чудя как Фуентес, Данегън и другите ловци са оживели тогава.

Гарднър замълча за момент.

— Знаеш ли, като говорим за водоема, той също е нов. Мастерсън ми каза, че когато дошъл тук, прекарал целия следобед на бара и не видял нито птица, нито животно, така че накарал тогавашния президент — полковник Зигоза, ако не се лъжа, да им заповяда да изкопаят този водоем и да го свържат с тръба с главния кладенец. Сега туристите имат какво да видят през горещите часове на деня.

— Мастерсън каза, че наблизко живее много примитивно племе — отбелязах. — Ще можем ли да го видим утре?

— Няма никакъв проблем. Племето бал фози. Преди са били към хиляда, сега са под двеста... Трябва да те предупредя обаче: вероятно ще се сблъскаме с близо петдесет извънземни антрополози. Племето бал фози е примитивно дори според стандартите на Пепони и учените не могат да устоят на изкушението да го изучават.

— Как са оцелели тук? — попитах. — Имам предвид бал фозите, а не учените.

— На около двеста километра оттук има сладководно езеро. Живеят по бреговете му и ловят риба с копията си. Както чух, започнали са да отглеждат и малък бифкейк, специална порода за живот в пустинята. — Усмихна се. — Сигурно си заслужава гледката. Всяка сутрин учените излизат от охладените си куполи, приготвят си

закуската и се качват на колите, за да наблюдават група жители с препаски около кръста, които си хапват сурова риба.

— Бих предположил, че самото им присъствие ще промени начина, по който живеят бал фозите.

— Това кога е притеснявало учените? — ухили се Гарднър. После внезапно стана сериозен: — Виждал ли си котка-демон преди?

— Само в книгите.

— Тогава погледни към водоема, но не вдигай шум.

Обърнах се и видях огромен червен хищник, подобен на котка, да клечи на края на водоема и жадно да лочи с уста, която съдържаше две редици дълги страшни зъби. Сигурно тежеше около триста килограма, но играещите му мускули оставяха впечатление за гъвкавост и бързина.

Котката-демон пи около минута-две, после бавно извъртя глава и се взря право в очите ми.

— Ъ... господин Гарднър? — казах смутено.

— Стан — поправи ме той.

— Стан, мисля, че тя ме гледа.

— Защо не? И ти я гледаш.

Внезапно ми хрумна, че шестдесетсантиметровата каменна стена около ресторанта на открито не бе кой знае каква преграда.

— Какво ще правим, ако дойде насам? — попитах нервно.

— Няма да дойде.

— А ако дойде?

— Погледни й корема — изтъкна Гарднър. — Вече е изяла близо четирийсет килограма. Няма да огладнее през следващите два дни.

— Не е нужно да е гладна — отвърнах, почти очаквайки котката-демон да ме нападне. — А само раздражена.

Гарднър се ухили и посочи униформения местен жител, който стоеше на бара със звукова пушка, насочена към огромното животно.

— Сигурно не му се е налагало да стреля с това нещо през последните пет години, но ако котката-демон се насочи към нас, той ще я уплаши. Не е добре за бизнеса животните да изяждат туристите.

Звярът остана неподвижен още минута, после величествено се оттегли в тъмнината.

— Е — обади се Гарднър, — вече видя първата си котка-демон.

— Бях доста изплашен — признах.

— Трудно е да се повярва, че сибоните са ги преследвали с копия, нали?

— Това нещо беше наистина голямо! — продължих. — Мислех, че са с размерите на саванен дявол.

Гарднър се изсмя.

— Не са толкова бързи или зли, но са поне три пъти по-големи. Саванен дявол с такива размери би могъл да победи саблерог и да го закачи на дърво.

Адреналинът ми все още беше повишен, затова си поръчах питие да се успокоя.

— Преследвал ли си някога ранена котка-демон в пустошта? — попитах Гарднър.

— Няколко пъти. Не са толкова зловни като гръмотръсите или саванните дяволи обаче. Обикновено искат просто да се махнат, за да легнат и да ближат раните си... По-скоро бих преследвал въоръжен диг.

Изгледах го и открих, че в много отношения разбирах извънземния Буко Пепон по-добре, отколкото някога бих разбрал този член на собствената ми раса.

Накрая той се изправи.

— Е, Матю, ако ще посещаваме бал фозите утре и ще разглеждаме резервата, хубаво ще е да тръгнем рано.

— Добре — изправих се и аз. — Наистина се забавлявах днес, Стан.

— Радвам се да го чуя... Между другото, мислил си къде другаде ще ходиш, след като видиш различните резервати?

— Никога не съм бил на Големия западен континент. Иска ми се да видя Бакатула и някои от другите градове там, а може да посетя и това, което е останало от резервата на сентабелите, след като съм слушал толкова много за него.

Той спря и се обърна към мен.

— Уточни ли това с Мастърсън?

— Не. Дори не съм го споменавал.

— Не мисля, че ще го одобри.

— Защо не?

— Тонка има проблеми на Големия западен континент.

— Това не ме засяга.

— Мисля, че те засяга — каза сериозно Гарднър.

— Защо?

— Защото не бихме могли да те пазим, ако държиш да отидеш там.

Бал фозите ме разочароваха. Може и да са били примитивни преди няколко години, но изложени на такова внимание, в последно време се бяха развили като всяко друго племе, което познавах. Двама от рибарите дори носеха часовници от Републиката заедно с препаските си.

Ако бал фозите ми се сториха разочарование, то планината Пекана беше истинска трагедия. Десетки хиляди акри от любимата гора на Майк Уесли бяха изсечени, а освен някой случаен гризач или птица единствените живи същества бяха безкрайните стада бифкейкове, които пасяха навсякъде.

После отидохме в равнините на сибоните. В резервата имаше най-голямото количество животни, което бях виждал на Пепони, въпреки че големите стада от времето на Хардуик си оставаха далечен спомен. Хиляди туристи, повечето хора, отсядаха в добре поддържани вили. Всяка сутрин се втурваха при изгрев слънце да зърнат някой гръмотръс или малко семейство бързоноги, после бягаха да обядват и след като преминеше дневната горещина, пак тичаха навън да погледат още малко. Наблъскваха се в претъпкани минибуси, които поддържаха връзка помежду си чрез радио, и когато някой от тях попаднеше на интересно животно, към него скоро се присъединяваха още дузина минибуси като лешояди, наобикалящи хищник, за да го споделят плячката му.

Отне ми половин ден да споря с Гарднър и още два часа по видеофона с Мастерсън, преди да ми разрешат да отида на Големия западен континент, и то само при условие, че Гарднър ме придружава навсякъде. Съгласих се с ограниченията им и два дни по-късно слязох от гражданския самолет, за да стъпя за пръв път на другия главен континент на Пепони.

Резерватът на сентабелите беше в същото лошо състояние, както ми го бяха описвали, но вероятно защото го очаквах, не ми направи такова впечатление колкото някои други неща. Минахме покрай няколко порутени изоставени фабрики, някои от които така и не бяха довършени. Пътищата, покрити с настилка от около сантиметър и половина, бяха в окаяно състояние, много по-зле от черните пътища в резерватите, защото започнеха ли да се деформират, се превръщаха в истинска опасност за живота и здравето.

Бедността бе повсеместна, но още по-тревожен беше фактът, че много селища не бяха просто изоставени, а изгорени до основи. Първоначално Гарднър предположи, че сентабелите са воювали с едно от по-малките племена, това обаче не обясняваше следите от танкове и гилзите, които видях на пътя. За мен беше очевидно, че армията систематично е унищожавала селищата, и накрая той призна, че Тонка бил принуден да „реагира малко по-твърдо“ срещу опозицията.

— Това е най-хубавият евфемизъм за геноцид, който съм чувал — откликнах.

— Алтернативата беше да им позволи да се отделят и да създадат своя страна — поясни той невъзмутимо.

— И защо не им е позволил? Земята е практически безполезна, разходите за поддържане на армия са безбожни, а народът очевидно не иска да бъде управляван от правителството, което седи в Беренджи.

— Щом Тонка иска да запази поста си, не може да си позволи никакъв признак на слабост — отвърна Гарднър.

— А избиването на невинни граждани признак на сила ли е?

— Тук нямаш работа с хора. Тези племена са се избивали едно друго хиляди години, преди ние да се появим на сцената, и ще продължат да го правят дълго след като я напуснем.

— Колко сентабели е изтребил Тонка?

— Ще трябва да попиташ него или Мастерсън.

През следващите три дни открих, че сентабелите са най-малкият проблем на Тонка и на Пепони на Големия западен континент.

Отидохме на езерото Пепон, чието предишно име било Рамирес — то беше напълно замърсено. Осем големи фабрики изливаха токсични отпадъци в него ден и нощ. Всичката риба бе измряла през последните три години, а водата беше опасна както за пиене, така и за

къпане. Въпреки това видях стотици местни жени да перат дрехи в нея, всяка бе придружена от деца, които цапаха и плуваха във водата.

Второто най-голямо езеро в областта — Баго Баджа (предишното му име било Фуентес), имаше друг проблем. То снабдяваше целия Бакатула и заобикалящите го селища с питейна вода. Никакви фабрики не го замърсяваха, но местните фермери бяха направили толкова много канали за поливане на парцелите си, че бе спаднало наполовина от времето на обявяването на Независимостта. А Гарднър ми каза, че експертите предричали да се превърне в блато след още едно десетилетие.

Самият град Бакатула беше още една бомба със закъснител. Първите десет или дванадесет сгради били построени от колонисти преди почти седемдесет години, но тъй като обработваемата земя на Големия западен континент е прекалено бедна, Бакатула никога не се разраснал като Беренджи, както предвиждали основателите му, и повечето от останалата част — освен двата нови (и почти празни) хотела, които изглеждаха съвсем не на място тук, била достроена от сентабелите и другите племена. Улиците бяха тесни и криволичещи и често се връщаха към началото си. Изглежда не съществуваше градоустройствен план, който да направлява разрастването на града. Нямаше нито жилищен сектор или търговски център, нито паркове — нищо освен случайно разхвърляни, напълно различни постройки, които се използваша от настоящите си собственици за каквото им хрумне. А много често бяха изоставени и в различни етапи на разпадане. Борбата на Пепон срещу племенността очевидно не бе достигнала Бакатула: сентабелите и морарите контролираха всички работни места, а членовете на другите племена бяха изтикани в най-бедните квартали, където властваха престъпността и наркотиците.

Бакатула беше пристанищен град и първоначално правителството бе похарчило големи суми за построяването на няколко дока. В моретата на Пепони обаче не плаваха кораби и доковете бяха запустели. Имаше стотици малки риболовни съдове, но повечето рибари предпочитаха да пускат експлозиви във водата, които не само убиваха повече риба, отколкото може да се обработи, преди да изгние, а и унищожаваша коралоподобните рифове и позволяваха на много хищни риби да се приближат на десет-петнадесет метра до брега, където се хранеха с местните плувци.

Жителите бяха нападнати от различни болести, както можеше да се очаква при липсата на хигиена в Бакатула. Имаше само една болница и тя бе затворена поради липса на квалифицирани лекари. По-късно открих, че на целия континент има само седемнадесет лекари, а на цялата планета едва осемдесет и четири. (Имаше и хора лекари, разбира се, но те без изключение бяха ограничили практиката си само до пациентите хора.)

И Пепон, и Тонка бяха направили всичко възможно да се преборят с неграмотността, но докато бяха постигнали някакъв прогрес на своя континент, тук нямаше никакъв. Единствените училища, които видях извън Бакатула, бяха малките едностайни постройки на хората мисионери. Повечето от семействата имаха нужда децата им да се грижат за бифкейковете, докато жените обработват земята.

Самата земя беше толкова бедна, че имаше само няколко постоянни ферми. Местните изкарваха трудно по някоя реколта от почвата и се местеха или пък бифкейковете оставяха безжизнено поле след себе си. В резултат на това почти всички племена, които видях, бяха полуномади и постоянно обикаляха земята си с надеждата, че всеки нов парцел се е възстановил от предишната си неплодност.

От време на време, когато мислеше, че е безопасно, Гарднър ми позволяваше да спра и да поговоря с жителите. Повечето бяха много огорчени от правителството: убиваше народа им, беше корумпирано, грижеше се само за богодите, беше оръдие на Републиката, опитваше се да запази добрата земя за себе си, налагаше по-тежки данъци на сентабелите отколкото на племената кия или соротоба, измъчваше политическите си врагове, купуваше изборите. Всеки от тях искаше да види Тонка изхвърлен от поста му и мнозина ми казваха какво точно искат да направят на президента и „неговите човешки господари“. Реших, че ако дори половината от обвиненията, които отправиха, са истина, тогава Пепони бе в много по-лошо състояние, отколкото ме бяха накарали да повярвам.

Накрая, когато кратката ми екскурзия из континента завърши, отидохме до единственото функциониращо летище — бяхме видели две изоставени и едно недовършено, и тъй като ни оставаха два часа до полета към Беренджи, Гарднър ме преведе през Бариола, предградие на Бакатула.

Сякаш влязохме в напълно различен свят. Къщите бяха огромни и впечатляващи, улиците — добре павирани и безупречно чисти, колите бяха последен модел, внесени от близките светове, а няколкото магазина и супермаркета въртяха чудесен бизнес.

— Тук живеят политиците — обясни Гарднър, когато направих коментар за този изненадващ облик на богатство.

— Как удържат масите да не въстанат и да не ги плякосат?

— Силите им за сигурност са невидими, но сме под наблюдение, откакто свихме от главната магистрала и влязохме в Бариола.

— И все пак, като се имат предвид условията тук, бих предположил, че по-скоро ще скриват богатството си, отколкото да парадират с него.

— Все още не разбираш начина на мислене на Пепони, Матю. Техните крале и вождове са им вземали парите насила — или каквото е било еквивалент на парите, откакто се помнят. От тях се очаква да бъдат толкова богати. В очите на пепоните бедният лидер е некомпетентен лидер, а това вече може да насърчи някой диг в Бакатула да опита да се отърве от него.

— Не виждам смисъла.

— Но за тях има смисъл.

Когато стигнахме до летището, един човек от охраната дръпна Гарднър настрана и му прошепна нещо. Той кимна и се обърна към мен.

— Ще тръгнем с частен самолет. След двамайсет минути.

— Защо е тази промяна в плановете?

— Смятаме, че един от дигитата в гражданския полет е изпратен в Беренджи, за да убие Тонка... Ще го хванем, когато кацне самолетът, но няма причини да рискуваме твоя живот. Когато разбере, че знаем кой е, току-виж реши да убие двама човеци за компенсация.

— Ще го хванат, докато е в самолета, или ще го чакат да слезе?

Той вдигна рамене.

— Зависи от Мастерсън.

— Защо просто не го хванат тук, щом знаят кой е?

— Не е нарушил никакви закони.

— Няма да е нарушил никакви закони и ако го хванете в Беренджи. — Изгледах го. — Каква е истинската причина?

— Истинската причина е, че можем да контролираме това, което става в Беренджи. Няма смисъл да подсказваме същата идея и на другите дигита. Сега доволен ли си?

Не отговорих. Няколко минути по-късно се качихме на малък частен самолет, който щеше да ни отведе в Беренджи. Излетяхме и се наклонихме наляво, а когато погледнах през прозореца, отначало видях Бакатула, после прашната оголена местност наоколо.

— Погледни добре, Матю, и го запомни... Това е Беренджи и Големият източен континент след още двайсет години.

— Надявам се, че грешиш.

— И на мен ми се иска — каза искрено той. — Но не греша.

Полетът отне близо седем часа, включително и спирането за зареждане с гориво на Връзките, а когато се приземихме в Беренджи, там ни чакаше Йън Мастерсън.

— Добре дошъл, Матю. Надявам се, че полетът е бил приятен.

— Да.

— А екскурзията интересна ли беше?

— Много.

— Добре. Трябва да ми разкажеш всичко. Защо да не те заведе на обяд?

— Веднага ли?

— Знам, че за последен път си ял на Връзките. Не се притеснявай за багажа. Стан ще се погрижи да го откарат в „Роял“. — Той се обърна към Гарднър. — Ще си поговоря с теб, като се върна.

Гарднър кимна и ни остави, а Мастерсън обгърна с ръка раменете ми, сякаш съм отдавна изгубен приятел.

— Радвам се да те видя отново, Матю.

— Хванахте ли потенциалния убиец?

— Разбира се.

— За да убие президента ли беше дошъл тук?

— Утре ме попитай. Сега го разпитваме.

— Бих искал да присъствам на разпита.

Той се усмихна.

— Не мисля, че ще ти хареса.

— Толкова ли е брутален?

— Толкова ефикасен.

Поведе ме към главния изход и сигнализира на частната си кола, която пристигна миг по-късно. Отидохме до „Катлъри“, ресторант на открито в покрайнините на града, който имаше единственото ранчо за дивеч на планетата и задоволяваше собствените си нужди. Беше собственост и се посещаваше единствено от хора.

— Е, Матю — Мастерсън си поръча пържола от среброкож, а аз поисках да опитам от среброкож, бързоног и два вида диви козли, — след като си на планетата повече от седмица, какво мислиш?

— Мисля, че призраците на комодор Куинси и Буко Пепон ронят горчиви сълзи.

Мастерсън се усмихна.

— А аз мисля, че по-скоро си умират от смях, защото са се оттеглили от сцената, преди да започнат истинските проблеми.

— Ти си още на сцената. Ти самият мислиш ли, че тези проблеми са разрешими?

— На всички проблеми могат да се намерят решения. Нашата работа е да стискаме палци, докато решението се появи.

— И какво решение очакваш?

Той вдигна рамене.

— Кой знае? Може да е всичко от общопланетна чума до друг Джони Рамзи.

— Искаш да кажеш друг Буко Пепон.

Той поклати глава.

— Проблемите на тази планета няма да бъдат разрешени от диг, независимо колко талантлив е. На Пепони ѝ е нужно в нея да се влюби някой от Републиката, някой с власт.

— Имаш предвид някой с пари.

— Не. Виждаш какво става с парите, които изпращат тук, Матю. Половината отива веднага в джоба на Тонка, а другата част се разпределя между останалите политици. Не, имаме нужда от някой с власт и ентузиазъм, който напълно да преправи Пепони.

— Вече е опитвано — рекох. — Наричали го колониализъм.

— И Пепони е бил доста по-добре тогава.

— Защо не спреш първите петима местни жители на улицата и не ги попиташ дали са съгласни с теб? — предложих.

— Защо не ги попитаме, когато населението стигне шест милиарда и всеки от тях започне да гладува? — изстреля в отговор той.

— Ще стане само след век или два, Матю.

— Знам.

— И все пак природата има свои начини на борба. Звучи жестоко, но нещо, което може да изтреби три четвърти от населението, ще е най-хубавото за тази планета.

— Това е прекалено голям катаклизъм за мен. Пепони може да се изхранва и сега. Просто е въпрос на обучение.

— Не говорим за Лодин XI или за близнаците Канфор. Преди сто и петдесет години тукашните племена не са познавали колелото. Пепони е свят, в който жителите са излезли от пустошта само преди едно поколение, и е изправен пред непреодолими проблеми.

Тъкмо тогава ни поднесоха яденето и изоставихме темата, докато хапвахме. Среброкожът не ми хареса повече, отколкото когато Буко Пепон ми го предложи преди четиринадесет години, но бързоногът беше приемлив, а двата диви козела бяха отлични.

— Как ти хареса резерватът Керинджера, Матю? — попита Мастерсън.

— Беше чудесен. Въобще не беше това, което очаквах. Понеже съм слушал Хардуик да говори за безкрайни стада дивеч, очаквах да видя повече животни, но мястото определено имаше някаква сурова красота, която ми допадна.

— Знаех, че ще ти хареса — каза доволно той. — Няма много такива места, останали на Пепони. Успя ли да посетиш племето бал фози?

— Отидохме там, но имаше толкова много коли и учени, които правеха холограми, че се почувствах... — потърсих подходящ пример.

— Сякаш си турист в равнините на сибоните и си в един от двайсетте минибуса, които са заобиколили котка-демон, тръгнала на лов?

— Точно така!

— Е, добре — въздъхна той. — Когато за пръв път ги срещнах, бяха примитивни и неподправени. Разбира се, когато за пръв път срещнах сибоните, те бяха горда и арогантна раса на воители. Сега се мотаят пред входа на резерватите и си просят пари, за да позират за холограми. Времето се променя. — Той помълча замислено. — Предполагам, че затова се възхищавам на богодите. Те единствени се опитват да се приспособят към промените.

— Но ти служиш на един бегу — изтъкнах.

— Служа на президентството — отвърна той. — Който и да е на върха му, това не ме засяга

— Докато ти позволява да задържиш работата си.

— Истина е.

Поседяхме мълчаливо няколко минути.

— Помисли ли върху нашата дискусия, Матю?

— Да.

— И?

— Искам да се видя с Тонка, но няма да ти позволя да напишеш книгата ми вместо мен.

— Не съм писател — отвърна развеселено той. — Просто искам да я погледна.

— И да промениш това, което не ти харесва.

Мастерсън се наведе напред и понижи глас.

— Ще съм напълно откровен с теб, Матю. Както се развиват нещата на тази планета, не очаквам нито един диг да задържи президентския пост за повече от три години — което означава, че Тонка вече ползва време на заем. Единствената причина все още да е тук е, че всяка групировка се страхува от гражданска война, ако издигнат някой от собственото си племе на власт. Но дори и така не може да задържи поста си задълго... Останали са ми десет или дванайсет добри години, Матю. Добър съм в работата си, дяволски добър, и ако не мога да я върша тук, бих искал да я върша някъде другаде.

— Така ми каза и преди.

— Искам да остана на Пепони. Наистина. Но ако ми се наложи да си тръгна, трябва да съм сигурен, че твоята книга няма да ме zlepостави из Републиката.

— Нека и аз бъда напълно откровен — отвърнах. — И двамата знаем, че не си търсиш работа като шеф на сигурността в банка или голяма корпорация. За добро или лошо ти се грижиш за сигурността на политици и правителства. — Той отвори уста да каже нещо, но го спрях с ръка. — Няма да ти позволя да ми казваш какво да пиша или да редактираш книгата ми, нито дори част от нея. Съгласен ли си обаче да ти дам дума, че нищо, което напиша, няма да ти попречи да получиш предложение за работа като тази в момента?

Мастерсън ме погледна недоверчиво.

— Искаш да кажеш, че десетте или единайсетте диктатори, които прочетат книгата ти, ще те харесат, а всички останали ще те намразят.

— Аз не те мразя. Не харесвам работата ти, но признавам необходимостта от нея... Искам да се срещна с Тонка и толкова. Или приемаш предложението ми, или не.

Продължи да се взира в мен, сякаш се опитваше да вземе решение. Накрая въздъхна и някак си напрежението го напусна.

— Вдругиден — каза накрая. — Ще го уредя и ще ти се обадя.

— Благодаря ти, Йън.

— И заради двама ни се надявам, че няма да ме излъжеш.

Прекарах следващия ден в подготовка на интервюто си с Тонка. Препрочетох целия материал, който бях събрал за него, прегледах финансите му и

изслушах холографските записи на по-важните му речи. После, тъй като Мастерсън все още не ми се беше обадил, тръгнах от „Роял“ към оживения център на Беренджи да понапазарувам.

Преди да измина двата километра, разделящи почтения „Роял“ от хотел „Екватор“ (който беше наред на още едно обновление, осмото поред), бях спрял от седем различни местни младежи. Всеки ми обясни на перфектен земен език, че е студент на Големия западен континент, който ще бъде изпратен обратно вкъщи към почти сигурна смърт, ако не събере необходимата сума за обучението си, за да остане в университета „Буко Пепон“ тук, в Беренджи. На първия дадох два кредита, но когато чух същата история дума по дума, просто ускорих крачка и минах покрай останалите шестима, едва сдържайки усмивката си, щом видях знака на богодите на огърлицата с мъниста на последния.

Беше нова измама, откакто за последен път бях на Пепони, и изглежда действаше добре. Където и да отидех, наивни туристи даваха пари, за да могат тези „бедни студенти от Големия западен“ да не се връщат в родната земя, където ги очаква геноцид. Знаех, че накрая в космическите кораби ще започнат да предупреждават пътниците за тази нова хитрост на просяшкото изкуство и скоро след това бедните угнетени студенти ще изчезнат, за да бъдат заменени веднага с бедни

угнетени деца или носители на незаразна болест, или каквото си мислеха, че ще спечели състраданието на туристите.

Първите осем магазина, в които влязох, нямаха нищо друго освен евтини туристически дрънкулки, но в деветия имаше изящни дървени скулптури на бароните на витрината и веднага влязох вътре, щастлив да се скрия от слънцето и уличните просяци.

Изглежда всичко се разпродаваше. Оглеждах деликатна фигура на саблерог, когато собственикът на средна възраст се приближи до мен.

— Страхотно парче, нали?

— Красиво е — съгласих се.

— Продава се — съобщи той. — Цената спадна от седем хиляди кредита на три хиляди.

— Не е много за скулптура на бароните — казах подозрително.

— Знам какво си мислите — рече бързо той. — Мога да ви дам документ за автентичност.

— Тогава защо е толкова евтина?

— Това е последната ми разпродажба.

— Защо? Имате първокласно разположение и чудесен избор от предмети.

— Махам се от проклетата планета — каза горчиво той. — Търпях малко от това и малко от онова, търпях по-високите данъци за хора и всички онези дигита, на които трябваше да плащам, за да остана в бизнеса, но това последно управление... — Той поклати глава. — Знам кога съм нежелан. Има толкова светове, не е нужно да стоя повече тук.

— За какво управление говорите?

— Когато Буко Пепон беше на власт, той правеше всичко възможно, за да привлече хората бизнесмени. Не му пукаше на кой свят сме граждани, стига да идвахме тук и да инвестирахме парите си. Но сега този негодник Тонка обяви, че само гражданите на Пепони могат да притежават бизнеса си. Ако нямаш паспорт на гражданин на Пепони, не можеш да притежаваш повече от четирийсет и девет процента от който и да е бизнес.

— Щом искате да живеете тук, защо просто не подадете молба за гражданство?

— Когато Стареца се грижеше за планетата, струваше петдесет кредита да станеш гражданин на Пепони. А знаете ли колко иска Тонка сега?

— Не.

— Трийсет хиляди кредита! — отговори грубо мъжът. — Това е безобразие, кратко и ясно, и аз няма да платя тези пари — и няма да давам петдесет и един процента от моя бизнес на диг, който слага четирийсет членове на фамилията си на заплати при мен и краде от стоката ми! — Той си пое дъх. — Елате утре и този саблерог ще е с петстотин кредита по-евтин, ако все още е тук.

— А къде ще отидете?

Мъжът сви рамене.

— Не знам. Но съм дяволски сигурен, че ще е в свят на Републиката. Научих си урока. Бях ограбен на един независим чужд свят и няма да дам същия шанс на друг.

Накрая реших да купя саблерога, после тръгнах отново да оглеждам витрините. Спрях да изпия нещо студено в бара на хотел „Екватор“, настаних се на една маса близо до Дървото на съобщенията и реших да поогледам оживлението, което кипеше наоколо. Имаше местни жители в племенни одежди, в човешко облекло и в парцали, туристи с холокамери, хора бизнесмени, които бързаха от една делова среща за друга, и дори двойка канфорити. Изглеждаше точно като всеки друг космополитен град и в този момент ми беше трудно да се убедя, че Пепони е изправена пред проблеми, които не може да разреши. Тогаваш си спомних какво видях през изминалата седмица и разбрах, че Беренджи е лъскавата витрина на планетата, именно защото се различаваше толкова много от останалите градове. Жителите на града бяха изтръгнати от един начин на живот и хвърлени в друг и въпреки обичайните си оплаквания правеха всичко възможно, за да се приспособят.

Станаха ми симпатични тези богоди, соротоби и кия, които бяха израснали на малко парче земя, а сега бяха принудени да живеят в една огромна галактика. Пожелах им всичко най-добро и се надявах да преодолеят препятствията, пред които бяха изправени. Но дори когато ги гледах забързани да сноват в този различен град на този необикновен свят, имах лошото предчувствие, че шансовете им са прекалено малки.

Накрая станах и се върнах в „Роял“. Мастерсън беше оставил съобщение, че срещата ми с Тонка е за десет часа следващата сутрин, така че си легнах рано.

Отидох в резиденцията с около половин час по-рано, помолих един от дежурните служители да каже на Тонка, че съм във фойето, и прекарах следващите няколко минути в разглеждане на изложените произведения на изкуството. Видях табела, че тялото на Буко Пепон лежи в богато украсен мавзолей със свободен достъп в съседната стая, с денонощна почетна стража, и се отбих за момент да се поклоня. После се върнах във фойето и след няколко минути бях извикан в кабинета на Тонка.

Двама служители в красиви униформи ме придружиха до асансьора и се качиха с мен до четвъртия етаж. Единият изостана, докато другият ме поведе към вратата на кабинета, която се отвори, за да ме пропусне.

Кабинетът беше обновен и трите големи холограми на Пепон бяха заменени с три още по-големи холограми на Тонка. Новост беше и скенерът за сигурност, през който минаваше всеки посетител.

Нейтън Киби Тонка седеше зад бюрото си, облечен в много скъп човешки костюм. Доста се бе състарил и изглеждаше по-пълнен, отколкото си го спомнях.

— Здравей, Матю — каза той, без да става.

— Добро утро, господин президент.

— Наричай ме Нейтън, моля те. В края на краищата сме стари приятели... Изглеждаш преуспял.

— Както и вие. Виждам, че вече не носите племенните одежди на бегу.

— Сега съм президент на целия народ. Няма ли да седнеш, Матю?

Седнах на стола, който беше посочил.

— Искам да знаеш, че давам твърде малко интервюта на представители на други светове. Съгласих се на това заради приятелството си с теб и високото ми мнение за книгите, които написа за Пепони.

— Оценявам това, сър.

— Нейтън — поправи ме той.

— Чувствам се неловко да наричам един планетарен президент на малко име.

Той сви рамене.

— Както искаш. — Замълча, докато вадех записващото си устройство и го пусках. — Откъде ще започнем, Матю?

— Преди четиринайсет години по време на пътуването ни до Балिमора дискутирахме пред какви главни проблеми е изправен Пепони според вас. Спомняте ли си този разговор, сър?

— Бегло. Но не ми е трудно да си спомня проблемите. Бяха твърде бързо нарастване на населението и унищожаване на околната среда, нали?

Кимнах.

— Чудя се дали можете да ми кажете какви стъпки сте предприели, за да се справите с тях?

Той въздъхна дълбоко.

— Още тогава ти казах, че проблемите не са прости. Не мисля обаче, че дори аз разбирах колко сложни са наистина, преди да поема този пост... За да се преборя с прираста на населението, предложих данъчни облекчения на всяко семейство, което има три деца или по-малко, и тежки наказания за онези семейства, които имат четири деца и повече. Освен това отделих десет милиона кредита за разпространяване на информацията за контрол над раждаемостта в Големия западен континент.

— Забелязахте ли някакви подобрения?

— Не такива, каквито бих искал, но определено има намаляване на прираста на населението.

— Може ли вашият кабинет да ми даде някакви данни, за да го потвърдят?

— Страхувам се, че не. Имаме планетарна цензура, а и последните цифри няма да са готови още година.

Фактът, че не подкрепи твърдението си, не ме изненада. Данъчните наказания бяха безсмислени за едно семейство, което нямаше пари да плаща каквито и да било данъци. А колкото до клиниката за контрола над раждаемостта на Големия западен континент, ако въобще съществуваше — можех да си представя реакцията на сентабелите като избраници за намаляването на

населението: ще сметнат, че е нов план, който да отслаби силите им, и веднага ще започнат да раждат повече деца.

Но не можех да споря. Пепон искаше наистина честна книга. Тонка се бе съгласил на интервюто само защото Мастерсън го бе убедил и можеше да го прекрати, когато си поиска.

— А за проблемите с околната среда, сър?

— Разбрах, че си ходил пак на планината Пекана.

— Да.

— Тогава знаеш какво правят там.

— Унищожават я. За десет или двайсет години цялата почва там ще ерозира.

Той кимна.

— Знам. — Погледна ме право в очите. — Но трябва да знаеш, че ръцете ми са вързани.

— Вие сте президентът. Не можете ли да направите нещо?

— Моето президентство е резултат от компромис между богодите и кия. Ако облагодетелствам едните за сметка на другите, след седмица ще изхвърча от поста си... Мисля, че съм добър президент, така че се примирявам със ситуацията, колкото и да е отвратителна.

— А разрушаването на околната среда, което се наблюдава на цялата планета и върху земи, които не са собственост на богодите или на кия?

— Не си бил уведомен правилно, Матю — каза искрено той. — Всъщност ние сме в процес на разработване на земя, с която е било злоупотребено.

— Не искам да ви противореча, господин президент, но бях на Големия западен континент — той се превръща постепенно в друга Прашна купа.

Тонка вдигна рамене.

— Е, да, сентабелите — изрече презрително той. — Какво може да се направи с тях?

— Видях какво е направила армията ви с тях.

— Моята армия не е направила нищо друго, освен да възстанови мира и да прекрати безредиците, организирани от враговете ни.

— Сентабелите ваши врагове ли са?

Той посочи записващото устройство.

— Изключи това нещо!

Протегнах ръка и изключих устройството.

Тонка ме погледна, зениците му се свиваха и разширяваха.

— Нима се опитваш да ме изкараш маниакален масов убиец?

— Не, сър. Просто ме интересуваше мнението ви за различните ситуации, които видях на Пепони.

— Разбира се, че убиваме сентабелите! Те опитаха да се отделят и да сформират собствено правителство, саботираха всичките ми усилия да подобря условията на Големия западен континент, убиха представителите ми, отказват да плащат данъците и дори понечиха да организират своя армия! Какво би искал да направя?

— Не съм аз този, който трябва да каже, сър. Само се опитвам да получа вашите отговори.

— Те са като рак върху лицето на Пепони — каза твърдо Тонка.
— А когато някой има рак, той го изрязва.

— Видях изгорено селище и на сенобите.

— Сенобите са лакеи на сентабелите! — Той продължи да се взира в мен. — Няма да отговарям на повече въпроси по тази тема. Стъпваш на несигурна почва, Матю.

— Добре. Приключихме с тази тема. — Посочих към записващото устройство. — Може ли?

Изглежда го за миг, после кимна.

— Благодаря. — Включих го отново. — Вчера имах интересен разговор с един човек, собственик на магазин в центъра на Беренджи.

— О?

— Разпродаваше стоката си, защото се готви да напусне планетата. Каза ми, че сте прокарали нов закон. Който не е гражданин на Пепони, не може да притежава повече от четирийсет и девет процента от бизнес тук.

— Така е.

— Бихте ли ми казали защо?

— Каквото и бъдеще да има Пепони, от огромно значение е да имаме контрол върху съдбата си. Именно това означава един свят да е независим. Но ако се огледаш наоколо, ще видиш, че най-големите хотели, главните рафинерии, много от големите ферми и повечето от компаниите за внос са собственост на чужди корпорации. Имат власт върху икономическия живот или смърт на Пепони, защото ако решат да си тръгнат, нашата икономика и търговски баланс ще се срутят.

Следователно реших, че нито един чужденец няма да притежава по-голямата част от който и да е бизнес на Пепони, за да сме сигурни, че никога няма да ни напуснат.

— Но доколкото разбрах, синдикатът „Вейнмил“ се е освободил от всичката си собственост на Пепони преди година.

— Да — каза с усмивка Тонка, — но техните хотели, банка и фабрики останаха.

— А какво става, ако някой иска да продължи бизнеса си?

— Тогава му правим честно предложение за петдесет и един процент от бизнеса.

— А ако откаже?

— Тогава настояваме да докаже собствеността си като граждани на Пепони или конфискуваме бизнеса.

Наведох се напред и изключих записващото устройство.

— Кой гражданин на Пепони получава петдесетте и един процента от всяка компания?

— След като спря да записваш, мисля, че си се досетил.

— Вие притежавате петдесет и един процент от всеки бизнес?

— Не точно петдесет и един процента и не точно от всеки бизнес — отвърна той. — Но все пак притежавам достатъчно... Спомняш ли си, Матю, че веднъж ти казах защо никой нямаше нищо против богатството на Буко Пепон? От вожда се очаква да бъде най-богатият член на племето си — а аз съм вождът на цялата планета.

Бях изненадан от признанието му за голямото богатство точно както ме изненада и Пепон с изтъкването на своето, и още веднъж осъзнах колко по-различно мислят на Пепони в сравнение с хората.

— Колко сте богат?

Той вдигна рамене.

— Ще трябва да попиташ счетоводителите ми.

— Къде са те?

— На Делурос VIII.

— Мислех, че е незаконно гражданин на Пепони да инвестира пари извън планетата.

— Така е — съгласи се той. — Но не е незаконно сделките да се извършват на Делурос.

— Зная, че обичате тази планета толкова много, колкото и Пепон. Той инвестираше всичките си пари тук. А вие защо не го правите?

Тонка въздъхна.

— Огледай се наоколо, Матю. Корупцията е широко разпространена на Пепони. Инвестирам част от парите си тук, но не искам да пълня джобовете на служителите богоди, кия и соротоби. Ако дойде време, когато съм сигурен, че парите ще са за доброто на народа, ще върна всеки свой кредит тук.

— За да изчезне цялата корупция на Пепони, ще трябва доста дълго да чакате.

— Търпението ми е безкрайно.

— При дванайсет процента годишно предполагам, че и аз бих бил безкрайно търпелив — подхвърлих, а той се изсмя одобрително.

Включих отново записващото устройство.

— Причината този собственик да напуска планетата е — продължих, — че не е гражданин на Пепони. Искаше да стане такъв, но таксата за гражданство била вдигната от петдесет кредита на трийсет хиляди и той се чувстваше изнуден: или трябваше да даде петдесет и един процента от бизнеса си, или да плати трийсет хиляди кредита, за да запази това, което от самото начало си е негово. Имате ли отговор на това, господин президент?

— Да. Когато за пръв път съобщихме, че ще прокараме закон, с който да ограничим собствеността на чужденци до четирийсет и девет процента, много корпоративни служители подадоха веднага молби за гражданство на Пепони, Открихме, че Републиката им позволява да запазят и предишното си гражданство. Което означаваше, че заобикалят желанията ни само за някакви си петдесет кредита. Ето защо вдигнахме таксата за гражданство на трийсет хиляди. Колкото до твоя собственик на магазин, той е нещастна жертва на разпоредби, прокарани да спрат големите корпорации да заобикалят законите ни. Ако ми дадеш името му, ще видя какво изключение може да се направи в неговия случай.

Замълчах и се опитах да реша дали предложението му беше искрено. Съмнявах се, но реших да го приема.

— Не му знам името — отвърнах накрая, — но ще го изпратя утре.

— Разбираш, нали, че нищо не обещавам — продължи Тонка. — Трябва да теглим чертата някъде. Но ще се опитам. — Усмихна се. — Следващият въпрос?

— Какво стана с фермите на Буко Пепон в Зелените земи?

— В добри и компетентни ръце са.

— На семейството му ли?

— В добри и компетентни ръце — повтори твърдо той. — Следващият въпрос?

— Разбрах, че сте построили два нови затвора в Беренджи. Защо?

— Защо въобще се строят затвори? За да се затварят затворници там, разбира се.

— Какви затворници?

— Онези, които нарушават закона. Какви други има?

— Политически например.

Той поклати глава.

— Не, Матю. Според определението затворникът е закононарушител. Политически затворник е просто закононарушител, който е престъпил определен закон.

— Като например?

— Държавна измяна.

— Трябвало е да построите два нови затвора за затворници, обвинени в измяна?

— Не съм казал такова нещо.

— Не е тайна, че сте затворили повече от двеста от своите съотечественици, обвинени в заговор за сваляне на правителството.

— Двата нови затвора държат по хиляда и петстотин затворници всеки. Двеста политически затворници са доста малък процент от това.

— Искате да кажете, че имате само двеста политически затворници?

— Не, Матю, ти го казваш.

— Всъщност колко имате?

Той ме изгледа студено.

— Предпочитам да не отговарям на този въпрос.

— А мога ли да попитам защо?

— Защото измяната е много чувствителна тема — отвърна той и стисна двете си ръце над бюрото. — Не виждам причина да я дискутирам. Всяка публичност по тази тема може само да окуражи други да помислят за изменнически действия срещу правителството.

— Ако знаят, че в затворническите килии на Беренджи има три хиляди политически затворници, това няма ли да ги обезкуражи?

— Не съм казал, че имаме три хиляди политически затворници!
— изстреля гневно той.

Реших да не го притискам повече за броя им, за да не се ядоса толкова, че да прекрати интервюто.

— Какво става с тях, колкото и да са?

— Повечето очакват да бъдат съдени. След това съдбата им не е в моите ръце. Президентът не трябва да се меси в съдебния процес на Пепони.

— Откога очакват процеса си?

— Някои от тях не чакат повече от седмица. Единият е сентабел, изпратен да ме убие и хванат преди два дни. Мисля, че си запознат с този случай.

— А откога чакат някои от другите? — настоях.

— Повече от седмица. Следващият въпрос?

— Буко Пепон никога не е имал политически затворници. Можете ли да сравните вашата...

— Казах: следващият въпрос! — грубо ме прекъсна той.

— Добре. — Хвърлих един поглед върху записките си. — Бил сте принуден да обезцените парите два пъти, откакто сте поел поста. Мислите ли, че ще ви се наложи да го направите отново?

— Вероятно, ако не задържим инфлацията под петнайсет процента.

— Защо на Пепони инфлацията е толкова висока?

— На правителството му се налага да започва много проекти за развитието на планетата, което, разбира се, означава, че трябва да печатаме достатъчно пари, за да плащаме сметките си. Колкото повече печатаме, толкова по-висока е инфлацията.

— Какви са тези проекти?

— Повече пътища, проекти за опазване на водата, голямо летище в Зелените земи, повече и по-добри училища, различни проекти за разработване на пустините, язовири, създаване на повече резервати и туристически удобства... и така нататък.

— Защо ще създавате нови резервати? Изглеждате неспособни да поддържате добре дори тези, които имате.

Той протегна ръка и изключи записващото устройство.

— Интервюто свърши, Матю. Съгласих се на него само защото Йън Мастерсън ме убеди, но намирам въпросите ти за обидни.

— Не съм имал намерение да ви обидя с тях — отговорих искрено.

— Знам — рече той по-скоро уморено, отколкото ядосано. — Четох биографията ти за Пепон и знам, че който и да прочете тази книга, ще ме сравнява с него. Мога да добавя, че няма да е в моя полза.

— Прекалено трудно е да се подражава на лидер като него.

— Невъзможно е да му подражаваш — каза горчиво Тонка. — Той беше като бог за народа си. Правеше грешки като всеки друг лидер, но никой никога не го обвини в нещо — а имаше и невероятния късмет да умре точно когато трябва. Какво щеше да направи със сентабелите? Как щеше той, собственик на хиляди бифкейкове, да убеди народа си, че тези животни погубват земята? Как щеше да реагира на изискванията, които инвеститорите от Републиката ми поставят? Беше стар мъж, който ни даде стабилност и самочувствие, но не разреши нито един проблем!

Тонка замълча и когато проговори отново, се владееше по-добре.

— Вземи резерватите, за които попита. Разбира се, че не можем да ги поддържаме. Но са ни необходими приходите от туризма. Какво трябва да направя? Да затворя всички резервати, докато разясня на цялата планета значението на околната среда и после да ги отворя отново с надеждата, че туристите ще се върнат? Разбира се, че не. Затова ще открия нови и ще се надявам да вървим една стъпка пред бедствията, докато народът осъзнае накрая какво е необходимо да се направи. И тогава, ако имаме късмет, ще започнем да възстановяваме старите резервати.

— Трудна работа. Не ви завиждам.

— Това е като да ходиш по въже — отвърна той. — Имам една десета от властта на Пепон и десет пъти повече от проблемите му.

— Обзалагам се, че животът на рибар изглежда като изкушение понякога.

— Това е спокоен и приятен живот — откликна той. — Има времена — добави с кисела усмивка, — когато изглежда дори още по-спокоен, като го сравниш с настоящето.

— Имам един последен, неофициален въпрос към вас — казах, ставайки да си вървя.

— Какъв?

— Щяхте ли да приемете президентския пост, ако знаехте какво ви очаква?

— Тук съм и давам най-доброто от себе си — отвърна той. — Това е доста хипотетичен въпрос.

— Но забелязах, че не ми отговорихте.

— Знам.

Бях преполовил разстоянието между резиденцията и хотел „Роял“, когато Йън Мастерсън спря колата си до мен и ме покани да се кача.

— Благодаря. — Настаних се до него. — Започнах да се уморявам.

— Какво носиш там? — Посочи към пакета ми.

Измъкнах дървената скулптура на бароните, която бях купил, и му я показах.

— Хубава изработка — рече той.

— Нали? И я получих на хубава цена.

— От човека, който разпродава бизнеса си ли?

— Откъде знаеш за него? — попитах изненадано.

— Тонка ме повика в кабинета си, след като ти си тръгна... Именно затова потеглих след теб. Иска да напуснеш планетата до довечера.

— Защо?

— Мисли, че се опитваш да го саботираш с тази книга.

— Не му ли каза, че не е вярно?

Той въздъхна.

— Виж, Матю, вече поставих на карта работата си с уреждането на интервюто ти. Ако започнех да споря за оставането ти, и двамата щяхме да напуснем Пепони довечера... Освен това ти видя и чу достатъчно, за да напишеш книгата си, нали?

— Предполагам, че да.

Внезапно сви вляво и миг по-късно карахме по магистралата „Независимост“ извън града.

— Това не е пътя за хотел „Роял“.

— Знам.

— Но багажът ми е там!

— Не се притеснявай за него. Стан Гарднър ще ти го докара на космодрума. — Бръкна в джоба си и извади билет за космическия полет. — Което ми напомни — ето билета ти, акт на учтивост от страна на президентството.

— Благодаря. — Вгледах се в него. — Но има още четири часа до полета ми. Къде отиваме?

— Мислех да те заведа на обяд.

— Не знаех, че има ресторанти в тази посока.

— Няма.

Следващите пет минути минаха в мълчание, а после влязохме в резервата Беренджи в покрайнините на града.

Завихме по неравен и пращен черен път, пресякохме малка горичка и излязохме на хълмиста равнина. Малки групи среброкожи и диви козли ни изгледаха любопитно, но минахме бързо покрай тях и стигнахме до огромен водоем, заобиколен от пъстроцветни птици. Мастерсън спря колата под сянката на едно дърво, после отвори вратите и прозорците, пресегна се към хладилника в задната част на колата и извади две бири и няколко сандвича.

— Мислех, че ще поискаш последното ти хапване на Пепони да е в приятна среда. А и е на път за космодрума.

— Наистина е чудесно тук.

Погледнах към водоема. На повърхността му се показва огромно водно прасе, изрева веднъж и после отново се потопи.

— Често идвам тук да закузвам — сподели Мастерсън. — Паркирам под това дърво, вадя термос с кафе и просто си почивам час или два, преди да отида в кабинета си.

— Изненадан съм, че тук няма никой друг.

— Туристите предпочитат да разглеждат големите резервати, а местните жители са прекалено заети с прехраната си, за да идват тук. Следобед има малко движение, но сутрин обикновено мястото е само мое. — Замълча и погледна към водоема и равнината зад него. — Не знам какво бих правил без това място. Седиш тук в зората на новия ден и почти можеш да забравиш, че останалата планета е в такава каша. — Посочи с ръка надясно. — Преди половин век тук е имало стадо среброкожи, по-многобройно дори от това, което мигрираше към равнините на сибоните.

— Предполагам, че вече ги няма?

Той кимна.

— Беренджи е прекалено голям и им блокираше миграционния път. Знаеш ли, животните могат да се възстановят от много беди, включително и от браконьерство — но започни да унищожаваш естествената им среда и все едно че им написваш епитафия.

— Мислех, че браконьерството е убило земните кораби и саблерозите.

— Само защото браконьерите знаеха къде да ги намерят. Отнеми деветдесет процента от територията на което и да е животно и то няма да успее да се скрие от браконьерите. Хардуик и неговите приятели са взели милион очни камъни за една година на Пепони, а не са причинили и наполовина вреди на земните кораби, колкото фермерите.

Отпих от бирата си.

— Съвсем се обърках — казах накрая. — Къде се пада Беренджи оттук?

— Точно на девет километра зад нас. Ако се качиш на върха на този хълм, ще видиш две от най-високите сгради... Именно затова паркирах тук. За един час на ден мога да се престоря, че не съществуват.

— Но тях ги има.

— Знам... Между другото, какво мислиш за стария си приятел?

— Тонка ли?

— Да.

— Преди да говоря с него, си мислех, че е само един низък дребен тиранин, който хвърля враговете си в затвора и пази парите си на Делурос, в случай че му се наложи да си тръгне набързо.

— Той наистина хвърля враговете си в затвора и повечето му пари са на Делурос — каза кисело Мастерсън.

— Знам. Но не е лош човек.

— Той въобще не е човек.

— Знаеш какво имам предвид. Пука му за Пепони, както и на Буко Пепон му пукаше... Но работата е прекалено голяма за него.

— Мисля, че е прекалено голяма за всекиго.

— Може би.

— Дори Стареца не можеше да разреши проблемите, пред които е изправена Пепони.

— Съгласен съм. Беше мъдър и състрадателен и мисля, че щеше да свърши по-добра работа от Тонка, но не смятам, че щеше да направи нещо друго, освен да забави малко неизбежното.

— Срамота. — Мастерсън отвори бирата си и отпи голяма глътка.

— Да, наистина. — Отвих си един сандвич.

— Но и Тонка не е виновен — добави той.

— А кой?

— Ние.

Усмихна се.

— Ти и аз ли?

— Хората... Нямали са проблеми с населението, преди да дойдем. Никога не са били чували за браконьерство. Водили са войните си с копия, а не с бомби. Нямали са дългове, защото не са имали пари. Градовете им не били пренаселени и изпълнени с престъпления, защото не са имали градове. Всичко това им го причинихме ние. А искаш ли да знаеш и още нещо? — продължи той. — Не комодор Куинси им го е причинил. А всички онези хора като Хардуик и Аманда Пикет, които се влюбват в мястото, решават, че е почти рай, и с това тяхно покровителствено отношение се опитват да покажат на дигитата как да го направят идеално. — Въздъхна тежко. — Така че дигитата слушали и се опитали, а всичките като Хардуик и Пикет се върнали да живеят в Републиката и виждаш какъв е резултатът.

— Познавах Хардуик и Пикет и мисля, че не си ги преценил правилно. Те обичаха Пепони.

— Знаеш ли кой обича Пепони? — каза гневно Мастерсън. — Аз обичам Пепони. Ако обичаш този свят, ти оставаш на него и се бориш за него. Не е съвършен и никога няма да бъде, но се опитвам да го направя най-добрия възможен.

— И те са се опитвали.

Той поклати глава.

— Опитали са се да го превърнат в нещо, което не е. Аз се помъчих да помогна на Тонка да го направи такъв, какъвто може да бъде... Всеки от тях — Фуентес, Хардуик, Пикет и останалите, са идвали тук с напълно нереалистична златна мечта за Пепони. Прочети собствената си книга, Матю. Хардуик е смятал Пепони за рай, когато

Фуентес е стъпил за пръв път на него. Аманда Пикет мислела, че сигурно е бил рай по времето на Хардуик. И дори според Майк Уесли Пепони е бил идеален, когато Аманда Пикет е била колонистка тук. Но знаеш ли нещо, Матю? Никога не е бил раят. Първите десет човека, дошли тук, умрели от болести. Единайсетият бил убит от котка-демон. Дванайсетият бил измъчван до смърт от сибоните. Смяташ ли, че те са го мислили за рай?

— Не.

— Републиката е пълна с хора, напуснали Пепони, щом се оказал просто един свят, а не поглед към Небето. Може би ако достатъчно от тях бяха останали, щяха да създадат това, което искаха, и нямаше да има нужда от моята работа сега. — Мастерсън въздъхна дълбоко. — А може би не. Това, което е рай за милион човека, не е рай за стотици милиони дигита, които хората смятали за родени да им служат. — Спря и се обърна към мен. — Съжалявам, Матю. Понякога говоря твърде много. Лош навик за човек с моята професия.

— Искаше ми се да бе говорил повече. Страшно интересно е.

Той се намръщи и погледна към водоема, където четири водни прасета пляскаха игриво, а множество птици крещяха раздражено.

— Говоренето никога нищо не е излекувало. Ще си отидеш къщи и ще напишеш книга как Пепони отива направо към ада, а аз се връщам в кабинета си, за да видя кой още е прибавен към списъка на враговете на Тонка.

— И все пак ти оставаш, след като толкова други са си тръгнали.

— Оставам — отвърна. — Колонистите поглеждаха назад и мислеха, че виждат рая, но грешаха. Буко Пепон гледаше напред и вярваше, че може да го види, обаче и той грешеше. — Усмихна ми се притеснено. — Но аз, аз дойдох тук една сутрин и въпреки че знам всичко, което става на Пепони, и всичко, което ще стане, седя тук сам за час или малко повече и това ми изглежда като рая.

— Ти си романтик като тях — усмихнах му се в отговор и аз.

Той поклати глава.

— Не се опитвам да преправя останалата част от света, Матю. Вземам си моя час на ден, после се връщам на бюрото си и върша неща, за които никога не съм мислил, че ще правя, за политици, които всъщност не харесвам... Но докато знам, че този един час на ден ме

чака тук, върша каквото трябва. Предполагам, че имам скромни потребности.

- Или реалистични надежди.
- Е — запали мотора той, — май е по-добре да тръгваме.
- Благодаря, че сподели това място с мен.
- То е тук за всеки, който си направи труда да го открие.
- Може би някой ден ще го открият.
- Може би — повтори неуверено той.

Отне ми шест месеца да напиша „Пепони след Пепон“ и книгата имаше среден успех. Тогавашната задача да отразя гражданската война на Докслотър II. След това написах книги за Фостър VI и Бейлиуик — два други свята, спечелили наскоро своята свобода от Републиката.

Докато бях зает с другите проекти, положих всички усилия да не изоставам от събитията на Пепони. Тонка остана на поста си още три години след моето посещение и сега живееше в изгнание на Делурос VIII. Приемникът му — един кия, беше убит месец след заемането на длъжността, а след като военните поеха контрола на правителството за една година, бяха проведени общи избори и млад политик богода, далечен роднина на Буко Пепон, беше избран за президент.

Никога повече не говорих с Йън Мастерсън, но прочетох, че умрял при изпълнение на служебния си дълг шест години след моето посещение. Нямахте подробности за причините на смъртта му.

Най-накрая успях да отделя два месеца за почивка и реших да отида на Пепони, за да видя резервата Керинджера и да прекарам малко време в Беренджи, но на молбата ми за виза беше отказано. Не бе посочена причина, обаче неофициално ми казаха, че присъствието ми не е желано повече на Пепони.

Използвах почивката, за да започна първия си роман — епопея за хора като Фуентес, Хакира и Аугуст Хардуик в ранните дни на Пепони. За моя изненада се продаваше по-добре от документалните ми творби и аз се впуснах в новата си литературна кариера. Вторият ми роман пресъздаде живота на Аманда Пикет в романтична светлина, а действието на третия се развиваше по време на Кризата Калакала.

След като моите романи започнаха да се продават добре и на Пепони, новото правителство — четвъртото след оттеглянето на Тонка, официално ме покани да посетя планетата. Бях изкушен, защото често се чудех дали някой сяда под дървото, за да гледа водоема в резервата Беренджи, но накрая реших да не замина. Щях да съм просто още един човек, търсец късче от рая, който жителите на Пепони трябваше да открият сами за себе си.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.